

ಕರ್ತಿಭಾವಂತ ನಂನಡಿಯ ಪಂಚಾಕ್ಷರ ಪುಸ್ತಕ ಮಾಲೆ

ಬಾಹ್ಯಗೋಡ ದರಶನಾಳರ

923.209 54 GAN

KLS - EL

C-7128

KLS - EL

ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಸಂಸದೀಯ ಪಟುಗಳ ಪುಸ್ತಕ ಮಾಲಿಕೆ

ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರ

ಗಂಗಾಧರಯ್ಯ ಹಿಂರೇಮುತ

ಪ್ರಕಟಕೆ:

ಕರ್ನಾಟಕ ವೀರಾನ್ ಮಂಡಳ ಸಚಿವಾಲಯ
ಮಿಥಾನ ಪ್ರೈಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು-560001

Bapugouda Dharshanapur: Eminent Parliamentarian Series
written by Prof. Gangadharayya Hiremath, published by Karnataka
Legislative Assembly Secretariat, Vidhana Soudha, Bangalore-01.

Pages-VIII + 212

Rupees-20/-

© The Chairman, Karnataka Legislative Council &
The Speaker Karnataka Legislative Assembly
Vidhana Soudha,
Bangalore-01

First Edition: 2005

Number of Copies: 2,000

Printed and Deisgned by: KARNATAKA LEGISLATURE LIBRARY
Government Printing Press, BANGALORE

Bangalore-01

Stock No. C-7125

Date: 24-7-06

ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರ: ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಸಂಸದೀಯ ಪಟ್ಟಿಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ಮಾಲೆಕೆ,
ಲೇಖಕರು: ಪ್ರೌ: ಗಂಗಾಧರಯ್ಯ ಹೆಚ್ಮತ, ಪ್ರಕಟಕೆ: ಕನಾರ್ಟಿಕ ವಿಧಾನಸಭೆ
ಸಚಿವಾಲಯ, ವಿಧಾನಸೌಧ, ಬೆಂಗಳೂರು-1

ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ: VIII + 212

ಒಲೆ ರೂ: 20/-

① ಸಭಾಪತಿಗಳು, ಕನಾರ್ಟಿಕ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ ಮಾರ್ಗ

ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕನಾರ್ಟಿಕ ವಿಧಾನ ಸಭೆ

ವಿಧಾನ ಸೌಧ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣ: 2005

ಮುದ್ರಣ ಹಾಗೂ ಮುದ್ರಣ ವಿನ್ಯಾಸ

ಸರ್ಕಾರಿ ಮುದ್ರಣಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು-560001

ವಿಧಾನ ಮಂಡಲ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಸಮಿತಿ

2005-2006

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಎ.ಆರ್. ಸುದ್ರಜ್ಞಾನ್

ಸಭಾಪತಿಗಳು, ಕನಾರ್ಕ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು

ಸದಸ್ಯರು

ಕೃಷ್ಣ

ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕನಾರ್ಕ ವಿಧಾನ ಸಭೆ

ವಿಶ್ವಾಂಧ್ರೋ ಪಾಟೀಲ್ ಹೆಚ್ಚಾಳ್

ವಿಧಾನ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು ಹಾಗೂ

ಉಪಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಜಿ.ಎಸ್. ಗಡ್ಡದೇವರ ಮರ

ವಿಧಾನಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು

ಆರ್. ಧ್ಯಾವನಾರಾಯಣ್

ವಿಧಾನಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು

ಕಳಕಪ್ಪ ಜಿ. ಬಂಡಿ

ವಿಧಾನಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು

ಡಾ॥ ವೀರಬಸವಂತರೆಡ್ಡಿ ಮುದ್ದಾಳ್

ವಿಧಾನಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು

ಡಾ॥ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಬಿ. ಕಂಬಾರ

ವಿಧಾನಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯರು

ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಚಂದ್ರ

ವಿಧಾನಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯರು

ಉಮಾತೀರ್

ವಿಧಾನಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯರು

ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಸಂಸದೀಯ ಪಟುಗಳ ಬದುಕು ಬರವ ಮಾಲಿಕೆ

ಸಂಪಾದಕ ವರ್ಗ

ಕನಾಡಕ ವಿಧಾನಸಭೆ ಸಚಿವಾಲಯ

ಅಧಿಕಾರಿಗಳು

ಕ್ರ. ರಾಯಜ್ಞ	ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ
ಎಸ್.ಎಂ. ಪಾಟೇಲ್	ಆಪರ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ
ಕೆ.ಎನ್. ಪ್ರಭಾಕರರಾವ್	ಜಂಟ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ
ಕ್ರ. ಶಿಂಗ್ಕಾರ್	ಸಫಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ
ಎಸ್. ಒಸಪರಾಜ	ಉಪ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ (ಪ್ರ.)
ಮುಜಾದ ಮುಸ್ತಿ	ಅಧಿಕ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ
ಎಸ್. ಸರಸಿಂಹಮುತ್ತಿ	ರಾಷ್ಟ್ರಾಧಿಕಾರಿ

ಕನಾಡಕ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸಚಿವಾಲಯ

ಕೆ. ಜಯರಂಕರ ಮುತ್ತಿ	ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ(ಪ್ರ.)
ಮ. ಶ್ರೀನಾಥ	ಸಫಾಧ್ಯತೆಯವರ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ

ಸಂಪಾದಕರು

ಎಲ್.ಎನ್. ಮುಕುಂದರಾಜ್

ಕನ್ನಡ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು

(ಅನ್ನಕರ್ಮಾಂವ್ಯದ ಮೇರೆಗೆ)

ಮುನ್ನಡಿ

ದೇಶದ ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯ ಸುಪರ್ಣ ಮಹೋತ್ಸವದ
ಅಚರಣೆಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಈ ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿದ
ಅಗ್ರಮಾನ್ಯ ಸಂಸದೀಯ ಪಟುಗಳಾಗಿ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು
ನೀಡಿರುವ ಮಹನೀಯರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಆದ್ಯ
ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಲೋಕ ಸಭಾ
ಕಾರ್ಯಾಲಯದವರು ಇಂತಹ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಸಂಸದೀಯ
ಪಟುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಕಿರುಹೊತ್ತಿಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿ ಹಾಗೂ
ಅಂಗ್ಗ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರತಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಡಾ॥
ರಾಮಮನೋಹರ ಲೋಹಿಯಾ, ಡಾ॥ ಬಿ.ಆರ್.
ಅಂಬೇದ್ಕರ್, ಡಾ॥ ಶಾಂಪ್ರಸಾದ್ ಮುಖಜ್ರಿ, ಡಾ॥
ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದ್ ಮೋದಲಾದ ಗಣ್ಯರ ಪ್ರಸ್ತರಗಳನ್ನು
ನಾವು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಭಾವಾಂತರಿಸಿ ಹೊರತಂದಿರುವ
ಸಂತೋಷಕರ ವಿಷಯವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸ ಬಯಸ್ತೇವೆ.

ಹಾಗೆಯೇ, ರಾಜ್ಯದ ಸಂಸದೀಯ ಪಟುಗಳಾದ
ಅನೇಕ ಮಹನೀಯರನ್ನು ಕುರಿತು ಕಿರುಹೊತ್ತಿಗಳನ್ನು
ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕನಾರ್ಟಕ
ವಿಧಾನ ಮಂಡಳವು ಹಮೆಕ್ಕೊಂಡಿದ್ದು, ವಿಧಾನ ಮಂಡಳದ
ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಸಮಿತಿಗೆ ವಹಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ಉಪ
ಸಮಿತಿಯು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವ್ಯತ್ಪತ್ತಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ
ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ವಿದ್ಯಾಂಸರ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಈ
ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿತು.

ಈ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಸಂಸದೀಯ ಪಟುಗಳ
ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಶ್ರೀ ಹೆಗಲ್ ಹನುಮಂತಯ್ಯ,
ಶ್ರೀ ಶಾಂತವೇರಿ ಗೋಪಾಲಗೌಡ, ಶ್ರೀ ಎಸ್.
ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ, ಶ್ರೀ ಕೆ.ಸಿ. ರೆಡ್ಡಿ, ಶ್ರೀ ದೇವರಾಜ ಅರಸು,
ಶ್ರೀ ಜೆ.ಹೆಚ್. ಪಟೇಲ್, ಶ್ರೀ ಟಿ.ಆರ್. ಶಾಮಣ್,

ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಡಿ. ನಾಂವಕರ್, ಶ್ರೀಮತಿ ಬಿ.ಎಲ್. ಸುಭಿಮೃ ಡಾ|| ಲಂಕಾ ಸುಂದರಂ ಎಸ್.ಸಿ. ಮಲ್ಲಯ್ಯ ಅಬ್ದುಲ್ ನಜೀರ್ ಸಾರ್, ಪಿ.ಎಂ. ನಾಡಗೌಡ ಹಾಗೂ ಇನ್ನು ಹಲವು ಗಣ್ಯರ ಬಗೆಗಿನ ಪ್ರಸ್ತರೆಗಳನ್ನು ಹೊರತರಲಾಗಿದೆ.

ಈಗ ಷ್ಟೋ|| ಗಂಗಾಧರಯ್ಯ ಹಿರೇಮರ, ಇವರು ರಚಿಸಿರುವ ರಾಜ್ಯದ ಹಿರಿಯ ಸಂಸದೀಯ ಪಟುವಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರರ ಬಗೆಗಿನ ಪ್ರಸ್ತರೆವನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದಿದಲು ಹೆಮ್ಮೆಯೆನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪ್ರಸ್ತರೆವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಸ್ತರೆವನ್ನು ಅಂದವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಸರ್ಕಾರಿ ಮುದ್ರಣಾಲಯದ ನಿರ್ದೇಶಕರಿಗೂ ಹಾಗೂ ಉಪ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೂ ಹಾಗು ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೂ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇವೆ.

ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಸಂಸದೀಯ ಪಟುಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಈ ಪ್ರಸ್ತರವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ, ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಓದುಗರಿಗೆ ಸಂಸದೀಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಭವ ನೀಡುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುತ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇವೆ.

ವ.ಆರ್. ಸುದರ್ಶನ್

ಸರ್ಬಾಧಿ
ಕನಾಂಟರ್ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು

ಕೃಷ್ಣ

ಸರ್ಬಾಧ್ಯಕ್ಷರು
ಕನಾಂಟರ್ ವಿಧಾನ ಸಭೆ

ಚೆಂಗಳೂರು,
1 ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2005

ಲೇಖಕರ ಮಾತ್ರ

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನಗಾಗಿ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವು ಉಪ ಜೀವನವಾಗುವುದು. ಯಾರು ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಹೆಚ್ಚು ದಿನಗಳನ್ನು ನಿಸ್ನಾಥತೆಯಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಮೀನಲಾಗಿಟ್ಟು. ಆ ಮುಖಿಂತರ ತಮ್ಮ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೋ, ಅಂದವರ ಬದುಕಿನ ಅವಿಸ್ಯಾರೋಯ ಫೋನೆಗಳನ್ನು, ಅವರ ವೌಲ್ಯಾಧಾರಿತ ಜೀವನ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅವರ ಸಾಧನೆ-ಸಿದ್ಧಾಂತನ್ನು ಕುರಿತು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವಂತಹುಂಟು ಬಹಳ ಅಥವ ಪ್ರಾಣವಾದುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಆದರ್ಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬದುಕಿನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಪೆಂದರೆ ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಇತಿಹಾಸವಿದ್ದಂತೆ.

ಈ ಹೈಕ್ಕೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಸಂಸದೀಯ ಪಟುಗಳ ಕುರಿತು ಪ್ರಸ್ತುತ ಹೊರ ತರಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವ ಕ್ಷರ್ಚಿಕ ರಾಜ್ಯದ ವಿಧಾನಮಂಡಲ ಸಚಿವಾಲಯದವರ ನಿರ್ದಾರವು ನಿಜಕ್ಕೂ ಪ್ರತಂಡನೀಯವಾದ ಕಾರ್ಯ. ಇದರಿಂದ ಹೊಸ ಪೀಠಿಗೆಯ ಶಾಸಕರುಗಳಿಗೆ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಹಾಗು ರಾಜಕೀಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ಅವರ ಜ್ಞಾನದ ಅಳ, ವಿಚಾರಗಳ ಮಂಧನ, ಮತ್ತು ನಡುವಳಿಕೆಗಳು ಸ್ಮಾರ್ತಿಕ ನೀಡುತ್ತವೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಏಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ, ಕಂಗಲ್ ಹನುಮಂತಯ್ಯ, ಕಡಿದಾಳ ಮಂಜಪ್ಪ, ವಿರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್, ಶಾಂತವೇರಿ ಗೋಪಾಲಗೌಡ, ಬಿ.ಜಿ. ಬಣಕಾರ್, ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸು, ಬಿ. ರಾಚ್ಯು, ಟಿ.ಆರ್. ಶಾಮಣ್ಣ, ಕೆ.ವಿ. ಶಂಕರೇಗೌಡ, ಪಿ.ಎಂ. ನಾಡಗೌಡ ಅವರ ಬಗೆಗಿನ ಕೃತಿಗಳು ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿವೆ.

ಅಂಥ ಮಾಲಿಕೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕನಾರ್ಚಿಕ ರಾಜಕಾರಣದ ಅವರೂಪದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವು ಶ್ರೀಷ್ಟ ರಾಜಕೀಯ ಮುತ್ತದ್ದಿ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರರನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಸ್ತುತ ರಚಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಕನಾರ್ಚಿಕ ವಿಧಾನ ಮಂಡಲ ಸಚಿವಾಲಯದ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಉಪಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಹಾಗೂ ಸದಸ್ಯರು ನನಗೆ ಒಟ್ಟಿಸಿದಾಗ ನಾನು ಅದನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದುದರ ಫಲವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ಗ್ರಂಥವು ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರರು 1968, 1972, 1983ರಲ್ಲಿ ವಿಧಾನಸಭೆಗೆ ಶಾಸಕರಾಗಿ ಆಯ್ದುಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಕ್ಷೇಗಾರಿಕಾ ಸಚಿವರಾಗಿ, ರಾಜ್ಯದ ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಂಡಳಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಸಚಿತಕರಾಗಿ ಅವರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ

ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸೇವೆ ಅಮೋಫವಾದದ್ದು. ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರರು ಸರಳ ಸಜ್ಜನಿಕೆಯಿಂಳು ವಿಚಾರವಂತರು, ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಸಿತರು ಅವರು ಶಾಸನ ಸಚಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ ವಿಚಾರಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಮೊಲೆಕವಾದವುಗಳಾಗಿವೆ.

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರರ ಜೀವನಚರಿತ್ರೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಬರಹವನ್ನು ಬರೆಯವಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ ಅವರ ಸುಪ್ತರು, ಮಾಜಿ ಸಚಿವರು ಹಾಗೂ ಶಾಪಾರು ಹಾಲಿ ಶಾಸಕರಾದ ಶ್ರೀ ಶರಣಬಿಸಪ್ಪಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರ, ಅವರ ಧರ್ಮಪತ್ರಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಭಾರತಿ ದರ್ಶನಾಪುರ, ಶ್ರೀ ಅಮರೇಶಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರ, ಡಾ॥ ಸುದರ್ತ ದರ್ಶನಾಪುರ ಹಾಗೂ ಬಾಪುಗೌಡರ ಧರ್ಮಪತ್ರಿ ಮಾತೋಶ್ರೀ ಸಂಗಮ್ಯವರಿಗೆ ನನ್ನ ಹೃತ್ಯುವರ್ಣ ವಂದನೆಗಳು.

ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ನೇರವಾದ ವಿಧಾನಸಚಿಯ ಸಚಿವಾಲಯದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಟಿ. ರಾಜಣ್ಣನವರು, ಅಪರ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಬಿ. ಪಾಟೀಲರು ಹಾಗೂ ಉಪಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಬಸವರಾಜು ಶ್ರೀ ಕೆ. ಚಿನ್ನಸ್ವಾಮಿಯವರು. ಅಧಿನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಮಿಚಾರ್ ಮೇಟ್, ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಭಾಗದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ವಸಂತಕುಮಾರಿ ಹಾಗೂ ನರಸಿಂಹಮೂತಿ ಅವರನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಕರ್ಮಾಣಿಕ ವಿಧಾನಪರಿಷತ್ತಿನ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ವಿ.ಆರ್. ಸುದರ್ಶನ್ ಅವರಿಗೆ, ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಉಪಸಮಿತಿಯ ಚೆಿರ್ನಾರಾದ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವನಾಥ ಪಾಟೀಲ್ ಹೆಚ್ಚಳ, ಸದಸ್ಯರಾದ ಡಾ: ವಿ.ರ ಬಸಮತರೆಂದ್ರಿ ಮುದ್ರಾಳ್, ಡಾ: ಎಲ್. ಹುಮುಂತೆಯ್ಯ, ಡಾ: ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ, ಡಾ: ವಿ.ಎಸ್. ಆಚಾರ್ಯ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಕಳಕಪ್ಪ ಜಿ. ಬಂಡಿಯವರಿಗೂ, ಈ ಕೃತಿ ಅಂದವಾಗಿ ಹೊರಬರಲು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಸಲಹೆ ಮಾಡಿಸೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ ಶ್ರೀ ಎಲ್.ಎಸ್. ಮುಕುಂದರಾಜು ಅವರನ್ನೂ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನನ್ನ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಹಾಯಕರಾಗಿ ನೇರವಾಗುವ ಧರ್ಮಪತ್ರಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಸರ್ವಮಂಗಳಾ ಹಿರೇಮತ ಜಿ: ನೂತನ, ನಿಸಗ್ರ ಇವರನ್ನು ನೇನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆ.

ಗಂಗಾಧರಯ್ಯ ಹಿರೇಮತ
ಉಪನ್ಯಾಸಕರು

ಪೋನ್ : 9880093613

ಸಕಾರ ಪದವಿ ಕಾಲೇಜು

ಶಾಪಾರ ಜಿಲ್ಲೆ: ಗುಲಬಗಾ. 585223

ಪರಿವಿಡಿ

ಮುನ್ನಡಿ
ಲೇಖಕರ ಮಾತು

ಭಾಗ-ಒಂದು

ಬಾಪುಗೌಡರ ಜೀವನ ಪಟ್ಟಸೋಣ

01-56

* ಆರಂಭಿಕ ಜೀವನ	6
* ವೈವಾಚಿಕ ಜೀವನ	8
* ವಿಸ್ತಾರ ನಾಯಕತ್ವ	12
* ವಿಧಾನಸಭೆಗೆ ಆಯ್ದು	13
* ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರೇಮಿ	18
* ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆ	29
* ಬಾಪುಗೌಡರ ಕನಸುಗಳು	33
* ವೃತ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತ್ಮೀಯ	46
* ಪ್ರತಿಭಾ ಅನಾವರಣಾ	52

ಭಾಗ-ಎರಡು

ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯಗಳು	57-84
* ವಿಮೋಚನಾ ಚಳುವಳಿ	59
* ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ	62
* ಇತರ ಕಾರ್ಯಗಳು	68
* ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	70
* ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ	71
* ನೀರಿನ ಪೂರ್ಕೆಯ ಯೋಜನೆ	73
* ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ	74

ಭಾಗ-ಮೂರು

ಶಾಸನ ಸಫೀಯ ಕಾರ್ಯ-ಕಲಾಪಗಳಲ್ಲಿ	85-186
* ಆಯವ್ಯಯ ಅನುದಾನ	87
* ರೈತರ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯ	94
* ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ಲಿಂಡೆ ಯೋಜನೆ	
ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯ	99
* ಮಹಾಜನ ಆಯೋಗದ ವರದಿ	103
* ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಜನರಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಲ್ಲ	107
* ಸಣ್ಣ ರೈತರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಕೊಡಿ	111
* ಭೂಮಿ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದವರು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಡಿ	116
* ನಮ್ಮ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಳದಲ್ಲಿ	
ಪ್ರಾತಿನಿಧಿ ಕೊಡಿ	122
* ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಭಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ	127
* ಸಹಕಾರ ಸಂಖ್ಯಾಗಳ ಮಸೂದೆ	130
* ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಗೆ ಮೋಸ!	133
* ಕೃಷಿ ಕಾಲೇಜು	159
* ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯ	181

ಭಾಗ-ನಾಲ್ಕು

ಗಣರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರ ದರ್ಶನಾಪುರ	187-213
* ಎಸ್. ನಿಡಲಿಂಗಪ್ಪ	189
* ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆ	190
* ಹೆಚ್.ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ	190
* ಎನ್. ಧರ್ಮಸಿಂಗ್	190
* ಎಸ್.ಆರ್. ಬೋಮಾರ್ಯಿ	191

ಭಾಗ - 1
ಬಾಪ್ರಗೋಡರ
ಜೀವನ ದರ್ಶನ

ಜನನ

ಕಲ್ಪಗ್ರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಾಹಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ದರ್ಶನನಾಪುರ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರಾಯಪ್ಪಗೌಡ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಮತಿ ತಿಪ್ಪಮ್ಮೆ ದಂಪತ್ತಿಗಳಿಗೆ ಜೀವ್ಯ ಸುಪುತ್ರರಾಗಿ ಬಾಪುಗೌಡರು ಜನಿಸಿದರು. ತಂದೆ ರಾಯಪ್ಪಗೌಡರು ಕೃಷ್ಣಕರಾದರೂ ದರ್ಶನನಾಪುರದ ಸುತ್ತ - ಮುತ್ತಣ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೂ ಆದರ್ಶ, ಪ್ರಾಚಾಣಿಕತೆಯಿಂದ ಹೇಸರಾದವರು. ಜನ ಸುವುದಾಯಾದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಹುಲವು ವಿವಿಧ ತಂಡಿ - ತಕರಾರುಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಿ ಅನ್ಯಾಯಕೊಳ್ಳಬಾದವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ಕೊಡಿಸಿ, ಧ್ಯೇಯ ತುಂಬಿ ಅವರನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ರಾಯಪ್ಪಗೌಡಪ್ಪ ಎತ್ತಿದ ಕೈ. ಯಾರದ್ದೇ ಕೆಲಸವಿರಲಿ, ಅವರಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಸಾಕು. ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನೇ ಮರೆತು ಸುರಪುರಕ್ಕೆ ನಸುಕಿನಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಆಗ ಸುರಪುರ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಳ. ಅಲ್ಲಿ ದೊರೆಗಳು ಹಾಗೂ ಕೋಟ್‌ ಎರಡೂ ಲಭ್ಯ.

ರಾಯಪ್ಪಗೌಡರು ಜನೋಪಕಾರಿ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಸಾಮೂಹಿಕ ಹಿತ, ಸಮಾಜಸೇವೆ, ಅನ್ಯಾಯಕೊಳ್ಳಬಾದವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇವರು ಮುಂದಾದಂತೆ ಅನೇಕ ವೈಮನಸ್ಸಿಗಳು ಇವರನ್ನು ಕಾಡಿದ್ದುಂಟು. ‘ದೀಪದ ಕೆಳಗೆ ಕತ್ತಲು’ ಎಂಬಂತೆ ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದೆರಡು ಕುಟುಂಬಗಳು ವಿರೋಧಿಗಳಾಗಿ ನಿಂತರು. ಗೊಡರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಎತ್ತಿನ ಒಕ್ಕುಲುತನ, ಮನೆ ತುಂಬ ವುಕ್ಕಳು, ಇವರೆಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಬೇಕು, ಬುದ್ಧಿವಂತರಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಕಾಳಜಿ, ಕಳೆಕಳಿ ಬಹಳವಿತ್ತು. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಲಿಸಲು ಬೇಕಾದ ವಾತಾವರಣ, ಅನುಕೂಲ ಅವರಿಗಿತ್ತು.

ಶ್ರೀ ರಾಯಪ್ಪಗೌಡ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಮತಿ ತಿಪ್ಪಮ್ಮೆ ದಂಪತ್ತಿಗಳಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಗಂಡು ಮತ್ತು ಏದು ಜನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ತುಂಬಿದ ಕುಟುಂಬ. ಸುಖಿ, ಸಂತೋಷದ ಬೇವನವನ್ನು ದರ್ಶನಾಪುರದಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆದರು.

* * *

ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ

బాపుగౌడరు తమ్మి ప్రాథమిక లీక్షణిపన్న తాయియి తపరు మనే గుండగుత్తించయల్లి ముగిసిదఱు. ఆగిన సందభించల్లి దశనాపుర గ్రామదల్లి శాలే ఇరలిల్ల. ఓగాగి గుండగుత్తింగే హోగి కలియబేకాద వ్రసంగ ఒంతు. అవర జోతేగే కూడి శాలే కలిత జన ఇస్కూ ఆ గ్రామదల్లి సిగువరు. కన్నెచోలురు శేకమసేని ఎంచువవరు గుండగుత్తింగే ఒందు కలిసుత్తిద్దరు. ఆల్లి బాపుగౌడరేందిగి శాలే కలితపరందరే సిద్ధామిష్ట, ఖండప్రగొడ, వెంకటరాయి, జలలాల్ మసేని వాగూ తిప్పణ్ణి జోళచడగి ముంతాదవరు. 83 వషణద వ్యక్తి తిప్పణ్ణి జోళచడగి ఆవరస్తు భేట్టియాదాగి అవరు ఆక్షంత ఉత్సాహదింద తమ్మి బాల్యద లీక్షణిద నేనపుగళన్న మత్తు బాపుగౌడరేందిగిన సంచింధవస్తు నేనపిసి జోట్లిరు.

ಅವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, “ಬಾಪುಗೊಡರು 1-4ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಕಲಿಯವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕ ಶ್ರೀತ್ವಾ ಇದ್ದ. ಮೇಲಾಗಿ ಸಂಭಾವಿತ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಹೀಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿಯೇ ಆತ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾಸಿಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ಕಲಿಯಲು ಹೋದ. ನಾವೆಲ್ಲ ಹೀಗೆ ವಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಪರಣ ಹೊಡೆದು ನಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿಕೊಂಡೆವು. ಆತ ಯಶಸ್ವಿಯಾದ.”

గుండగుత్తిక గ్రామదల్లి 4నేయ కళ్ళసోవరెగే కలిత బాపుగొడరు ముందే కలీయలు కల్పగింగి హోదరు. ఈగాగలే అణ్ణి మాణికరాయగొడ మత్తు గుండగుత్తికయి గిరెష్టగొచరు ఆల్లి తిమాష్టపర వశేలర మనేయల్లిద్దు కలీయుత్తిద్దరు. బాపుగొడరు హోగి ఆపర జోతె ఒదలు కొడిచోండరు. ఎల్లరిగూ ఖానావళియల్లి లూట మాడువుచు ఆతి కష్టదాయకవేనిసితు. ఆగ బాపుగొడర అజ్ఞ (తాయియ-తాయి) శివలీంగమ్మ ఆడుగే మాడలు కల్పగింగి బంధళు. అజ్ఞగే వయశ్శగిత్తు. కన్న సరియాగి కణిసుత్తిరల్లి. అజ్ఞ ఆనక్కరస్సాగిద్దఱా, ఆసేయ శిక్షణ ప్రమ మేట్టపంతపద్మ. బాపుగొడర జోతెగే సేరెప్పల్లియ లుక్కినాల ఒసవనగేడ ఇదరు.

ಬಾಪುಗೌಡರ ‘ಶಿಕ್ಷಣ’ ಕುಲಿತಾಗಿ, ಉಕ್ಕಿನಾಳ ಬಸವನಗೌಡರನ್ನು ಭೇಟ್ಟಿಯಾಗುವ ವ್ರಸಂಗ ಬಂತು. ಅವರು ಅನೇಕ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಬಾಪುಗೌಡರ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಸಂಗಾತಿನದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿರೆವನವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಬದುಕಿನ ಸರಮಾಲೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುತ್ತಾ ನಡೆದರು. ಬಾಪುಗೌಡರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂತೋಷಗಳ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. “ಬಾಪುಗೌಡರು ಶಿಕ್ಷಣ ಕಲಿಯುವಾಗ ತುಂಬಿ ರಕ್ಷಣಪಟ್ಟಿವರು. ಅವರು ಕಲಿಯುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅವರು ಯಶಸ್ವಿಯಾದರು. ಕಲಿತು ‘ಸೈ’ ಅನ್ನಿಸಿಕೊಂಡರು. ಉಳಿದವರೆಲ್ಲ ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸಿದರು. ನಾನು ಶಾಲೆಗೆ ವಿರಾಮ ಹೇಳಿ ಉಳಿರಿಗೆ ಬಂದೆನು. ಬಾಪುಗೌಡರು ಕಲಿಯಲು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದರು.”

ಬಾಪುಗೌಡರು ತಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕಲ್ಯಾಂಗಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ಇವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುವ ಮುಮ್ಮಸ್ತ ಸಾಕಷ್ಟಿತ್ತು. ತಂದೆ ರಾಯಪ್ಪಗೌಡರು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬಂದು ಮೇಲ್ಮೈಚಾರಕೆ ಮಾಡಿ, ಬೇಕಾದದ್ದೆಲ್ಲಾ ಕೊಡಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ‘ಅಜ್ಞಿ’ ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲರನ್ನು ವಿದ್ಯಾವಂತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಬಹಳ ಶ್ರಮವಟಿಸಿದಳು. ಗಿರೆಪ್ಪಗೌಡರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ ಗೌಡರ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕುರಿತು ಕೇಳಿದಾಗ ಅವರು ಹೇಳುವಂತೆ, ಒಂದು ದಿನ ಆಡುಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ಉಷ್ಣ ಮುಗಿದಿತ್ತು. ತರಲು ಅಂದು ಹಣ ಸಹ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹೇಗೆ ಮಾಡೋದು ಎಂಬ ವಿಚಾರ ತಿಳಿಯಲ್ಲ. ಬಾಪುಗೌಡರಿಗೆ ಗಿರೆಪ್ಪಗೌಡರು ಒಂದು ವಿಚಾರ ತಿಳಿಸಿದರಂತೆ, ಆದೇಸೆಂದರೆ “ಆಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಉಷ್ಣ ಹೇಗೆ ಎಂದು ಕೇಳಿ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿ ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಒಂದಿಷ್ಟು ಉಷ್ಣ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಾ” ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ, ಬಾಪುಗೌಡರು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರ್ಮ ಹಿಂಜರಿದರಾದರೂ, ಅನಿವಾರ್ಯತೆಗೆ ಒಟ್ಟಿ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದರಂತೆ ಅವರು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತಂದ ಉಪ್ಪಿನ ಮೇಲೆ ಎರಡು ದಿನ ಆಡುಗೆ ಮಾಡಿದೆವು” ಎಂದು ಗಿರೆಪ್ಪಗೌಡ ಗುಂಡಗುತ್ತೆಯವರು ಇಂದಿಗೂ ಆ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ನಗುತ್ತಾ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಇಂತಹ ಕಷ್ಟಕಾಪರಣ್ಣಗಳ ಮಧ್ಯ ಬಾಪುಗೌಡರ ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ಪಾಸಾದರು. ಮುಂದೆ F.A. ಸಹ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿ ಯೈದ್ದ್ರಾಬಿದಕ್ಕೆ B.A. ಓದಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದ ಬಾಪುಗೌಡರಿಗೆ ಅನೇಕ ಅಷ್ಟಿ ಅತಂಕಗಳೂ ಬಂದಾಗ್ಗೆ ಸಹ ಬಾಹ್ಯ ಪಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಉಸ್ಕಾಣಿಯಾ ವೀಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಬಿ.ಎ. ಪಾಸು ಮಾಡಿದರು.

ಬಾಪುಗೌಡರ ಆರಂಭಿಕ ಜೀವನ

ಬಾಪುಗೌಡರು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೂ ಅತ್ಯಂತ ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದವರು. ಇವರು ಕಾಲೇಜು ಕಲೆಯತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ತಂದೆ ರಾಯಪ್ಪಗೌಡರು ತೀರಿಕೊಂಡರು. ಹಿರಿಯ ಸಹೋದರ ಮಾನ್ಯಕಾರಾಯಗೌಡ ಇದ್ದರೂ ಕುಟುಂಬದ ಹೆಚ್ಚಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಬಾಪುಗೌಡರ ಮೇಲೆಯೇ ಇತ್ತು. ಕುಟುಂಬಕ್ಕಾಗಿ, ಆದರ ಪ್ರಗತಿಗಾಗಿ ಹಗಲಿರುಳು ಶ್ರಮಿಸಿದರು. ತಮ್ಮುದ್ದು ರೈತ ಕುಟುಂಬವಾಗಿದ್ದದರಿಂದ ಒಕ್ಕಲುತನದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡರು. ಜೊತೆಜೊತೆಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾಳಜಿಯ ಇವರಿಗೆ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಸಮಸ್ಯೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡುವ ಘ್ರೇಯವನ್ನು ಆಗಿನಿಂದಲೇ ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಬಾಪುಗೌಡರು ತಮ್ಮ ಬಿಡುಕನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡ ಬಗೆಯೇ ವಿಚಿತ್ರವಾದುದು. ದರ್ಶನಾವೃತ ಚಿಕ್ಕಗೂಮು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮನೆತನದ ಉಸ್ತುವಾರಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಆಳಿಯ ಈರಣ್ಣಗೌಡರು ಬಂದು ಮನೆಯ ಉಸ್ತುವಾರಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವವರೆಗೂ ಗೌಡರ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆಯೇ ಸಂಸಾರದ ಭಾರವಿತ್ತು. ಖದಾರು ಜನ ತಂಗಿಯರ ಮದುವೆ ಆಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಹತ್ತಿರದ ಗೋಗಿ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ಹೋಗುವ ರೂಢಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡರು ಗೋಗಿಯಲ್ಲಿ ಆರಂಭದ ಗೆಳೆಯ ಅಂದರೆ ಶಂಕ್ರಾಂತಿ ಮ್ಯಾಕಲ್ ಆವರ ಜೊತೆ ಒಡಾಡಿ ಸಂಜೆ ದರ್ಶನಾಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಬರುವುದು ಆಧವಾ ಶಂಕ್ರಾಂತಿನವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದು ಮರುದಿನ ಬಿರುವುದಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ರಾಯಪ್ಪಗೌಡರು ಇಡ್ಡಾಗಲೇ ಮಾನ್ಯರಾಯಗೌಡನ ಮತ್ತು ಹಿರಿಯ ಸಹೋದರಿ ಮಹಾದೇವಪ್ಪನವರ ವಿವಾಹ ಕಾರ್ಯ ಮುಗಿದಿತ್ತು. ರಾಯಪ್ಪಗೌಡರ ನಿಧನದ ಕೆಲವೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬಿ ಸಹೋದರಿ ಸೌಭಾಗ್ಯವತ್ತಿ, ತಾರಮ್ಯವರ ವಿವಾಹವು ಗೋಗಿಯ ಶ್ರೀ ನಿಂಗಪ್ಪಗೌಡರೆಂದಿಗೆ ಆಯಿತು. ಬಾಪುಗೌಡರು ‘ಗೋಗಿ’ಗೆ ಬಂದರೆ ಇರಲು ತಂಗಿಯ ಮನೆಯು ನೆರವಾಯ್ತು. ನಿಂಗಪ್ಪಗೌಡು ಬುದ್ಧಿವಂತ ಮನುಷ್ಯ ಇದ್ದ. ಗೋಗಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಜನರಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿದ್ದ. ಆವರ ಗೆಳಿತನದ ಪರಿಸರವೆಲ್ಲ ಬಾಪುಗೌಡರ ಆರಂಭದ ಬಿಡುಕಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿತು. ಆಶ್ರಯ ಕೊಟ್ಟಿತು ಹಾಗೂ ಬಾಪುಗೌಡರನ್ನು ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾಜಿಕ ವೃತ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿತು.

ನೋಗಿಯಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರಾದ ಹಾಗೂ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖರಾದ ಶಂಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಬೈಪ್ರಾಗ್ಮಿಕ ಮುಕ್ಕೆದ ಮುಂತಾದವರ ಹಿರಿತನದ ಒಂದು ತಂಡದಲ್ಲಿ ಬಾಪುಗೊಡರು ಸದಸ್ಯರಾದರು. ಹಿರಿಯರಲ್ಲಿರಲ್ಲಿ ಆತ್ಮೀಯತೆ, ನಂಬಿಕೆ, ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಗಳಿಸಿದರು. ದಿನಾಲು ಸಂಚೇ ನಿಂಗಪ್ಪಗೊಡರ ಮನೆಯೆ ಬೈರ್ಕೊ (ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರುವ ಸ್ಥಳ). ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಸುಖ - ದುಃಖಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಗ್ರಾಮದ ಸುದ್ದಿ, ರಾಜಕೀಯ ಸುದ್ದಿ ಎಲ್ಲವುಗಳಿಗೆ ನಿಂಗಪ್ಪಗೊಡರ ಮನೆಯೆ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಳವಾಯ್ತು.

ಬಾಪುಗೊಡರ ಸಹೋದರಿ ಶ್ರೀಮತಿ ತಾರಮ್ಮೆ ಗೌಡತಿಯ ಮನಸ್ಸು ಸಹ ಮೆಚ್ಚುವಂತಹದ್ದೇ. ಅಣ್ಣನ ಜೊತೆಗೆ ಎಷ್ಟೇ ಜನರು ಮನೆಗೆ ಬರಲಿ ಆವರಿಗಲ್ಲಿ ಚೆಹೊ, ನಾಷ್ಟಾ ಹಾಗೂ ಉಂಟ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ 10-15 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ನಿರಂತರ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದು ಬಾಪುಗೊಡರ ನಾಯಕತ್ವಕ್ಕೆ 'ಎಲೆಮರೆಯ ಕಾಯಿಯಂತೆ' ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದಳು.

ಅಂದಿನ ದಿನಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡ ಆ ತಾಯಿ ತಾರಮ್ಮೊಡತಿ ಹೇಳುವಾಗ ನನಗೆ ನಂಬಿಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ನಿಂಗಪ್ಪಗೊಡರದು ಮನೆಯಾಗದ ಅದೊಂದು ಮಹಾ ಮನೆಯಂತೆ 'ದಾಸೋಹ'ದ ಮನೆಯಾಗಿ ರೂಪಗೊಂಡಿತ್ತತೇ, "ನಿಂಗಪ್ಪಗೊಡರು ಎಂದು ಮುಖ ಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಚ್ಛೆ ವಿಚ್ಛೇದಿಸಿ ಎಂದು ಒಂದು ದಿನವೂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ"

ಶ್ರೀಮತಿ ತಾರಮ್ಮೆ ಗೌಡತಿಯವರು ಹೇಳುವಂತೆ "ಅನಂತರ ಎರಡು ಮೂರು ವರ್ಷದಲ್ಲಿಯೇ ಬಾಪುಗೊಡರ ಮದುವೆಯು ಆಯ್ದು. ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ವಾರಕೊಳ್ಳುತ್ತೇ ದಶನಾವುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಆನಾನುಕೂಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ದಂಪತ್ತಿಗಳಿಭ್ವರನ್ನು ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವರಿಗೆ ಬೇರೆ ಮನೆ ಮಾಡಿಸದೆ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಶ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೋಡಿಕೊಂಡೆ" ಮುಂದೆ ಬಾಪುಗೊಡರು ಶಾಸಕರಾಗಿ ಆಯ್ದುಯಾದಾಗ ಕಲ್ಲುಗ್ರಿಂಯಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಇರಲು ಅನುವ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿರಂತೆ.

* * * *

ಸಂಗತಿಯಾಗಿ ಸಂಗಮನವರು

ಶ್ರೀಮತಿ ತಿಷ್ಟ್ಯಮ್ಮೆ ಗೌಡತಿಗೆ ಹಿರಿಯ ಮಗನಾದ ಬಾಪುಗೌಡರಿಗೆ ಮನೆಯ ಅನೇಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು ಬಿಧ್ಯವು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗೌಡರು ತಾಪೋಭ್ರರೆ ವಿವಾಹವಾಗುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲವಂದು ಭಾವಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಮುಣ್ಣ (ತಿಂದೆಯ ಮೂರಾರಸೆಯ, ಪತ್ತಿ) ಮಗ ಸಾರ್ಥಕಿಗೆಷ್ಟು ಮದುವೆಯೂ ತಮ್ಮ ಮದುವೆ ನಡೆಯುವಾಗಲೇ ಆಗಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು. ರಾಯಪ್ಪಗೌಡರು ತೀರಿಕೊಂಡ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಮೇಲೆ ಬಾಪುಗೌಡರಿಂದ ಸೌಖಾಗ್ಯವತ್ತಿ ಸಂಗಮನವರೊಂದಿಗೆ ವಿವಾಹವಾಯಿತು.

ಶ್ರೀಮತಿ ಸಂಗಮನವರು ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದವರು. ಶಹಾಷ್ಯರ ತಾಲ್ಮೂಕಿನ ಬಿಳಾರ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಬಾಪುಗೌಡರು ತಾಯಿ ಗಂಗಮ್ಮವರ ಶೃಂತಿಯ ಸುಷ್ಪತ್ರಿ. ಇವರು ಚಿಕ್ಕವರಿದ್ದಾಗಲೇ ತಂದೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರು. ಸಂಗಮನವರಿಗೆ 10 ವರ್ಷವಿದ್ದಾಗ ತಾಯಿ ಗಂಗಮ್ಮವರು ತೀರಿಕೊಂಡರು. ಬಾಪುಗೌಡರಿಗೆ ಮೂರವರು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಒಬ್ಬರು ಗಂಡು ಮಗ, ಸಿದ್ದಾಮ್ಮಣ್ಣ ಹಿರಿಯರು. ಸಂಗಮನವರ ಆಕ್ಷ ಸಿದ್ದಮ್ಮವರರನ್ನು ಕೊನಾಳ ದೇವಿಂದ್ರಪ್ಪ ಗೌಡಲಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿದರು. ಅರ್ಥಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪಳ್ಳಗಳಲ್ಲಿ ಆಸ್ತ್ರಾಯ ಸೌಲಜ್ಞವಿರದೆ ಸಿದ್ದಮ್ಮವರರು ಹರಿಗೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತೀರಿಕೊಂಡರು. ಆಕೆಯ ಗಂಡನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ತೀರಿಕೊಂಡನು.

ಹೀಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಂದೆ-ತಾಯಿ ಹಾಗೂ ಆಕ್ಷವರು ತೀರಿಕೊಂಡದ್ದು ಸಂಗಮನವರಿಗೆ ಮಾನಸಿಕ ಅಭಾವವನ್ನೇ ಉಂಟು ಮಾಡಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಾಪುಗೌಡರ ಜೊತೆ ವಿವಾಹವಾಯ್ದು. ಶ್ರೀಮತಿ ಸಂಗಮನವರು ಕೊಟ್ಟಿಂಬಿಕವಾಗಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ನೋವಿನಲ್ಲಿ ಬೆಂದಿದರೂ ಕೀರಿಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ (24) ಬಾಪುಗೌಡರು ಆಷ್ಟೇ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನೋವುಂಡವಾಗಿದ್ದಾರು. ಇಂತಹದರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ದಂಪತ್ತಿಗಳಾಗಿ ಆದರ್ಥ ಕೊಟ್ಟಿಂಬಿಕ ಜೇವನ ನಡೆಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು.

ಸಂತಾನ ಪ್ರಾಪ್ತಿ

ಮದುವೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಮೂರು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಗಂಡು ಮಗುವಿನ ಜನನ. ಮನೆಮಂದಿಗೆಲ್ಲ ಆತ್ಮಂತ ಸದಗರ, ಸಂತಸವನ್ನಂಟು ಮಾಡಿತು. ಕಷ್ಟ ಅನುಭವಿಸಿದವರಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಕಷ್ಟವೇ ಬರಬೇಕೆ? ಮುತ್ತಿನಂತಹ ಗಂಡು ಮಗು ಹಣ್ಣಂದು ದಿನಗಳು ಇದ್ದು, ಮರಣವನ್ನಷ್ಟಿತು. ಈ ಫಟನೆ ಬಾಪುಗೊಡ ಹಾಗೂ ಸಂಗಮ್ಯವರನ್ನು ತತ್ತರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಬಳಗದವರೆಲ್ಲ ಬಂದು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸಂತೇಷುವುದು ವಾರಗಟ್ಟಿಲ್ಲ ನಡೆಯಿತು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಪುಗೊಡರ ತಾಯಿ ತಿಪ್ಪಮ್ಮೆ ಗೊಡತಿ, ಸಮೋದರಿಯರಾದ ಶರಣಮ್ಮೆ ಸೌಭಾಗ್ಯಮ್ಮೆ ಹಾಗೂ ಸುಲೋಚನಮ್ಮೆವರು ಆವರಿಗೆ ದೃಷ್ಟಿ, ಸ್ನೇಹ ತುಂಬಿದರು. ಅನಂತರ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವು ಜನಿಸಿತು. ಈ ಮಗುವಿಗೆ ಬಸಮ್ಮೆಂದು ನಾಮಕರಣವಾಯಿತು.

ಮೂರು ವರ್ಷದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾನ್ಯಾ ಗಂಡು ಮಗುವು ಜನಿಸಿತು. ಈ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶರಣಬಸವೇಶ್ವರರ ಪ್ರಭಾವವಿರುವುದು ಬಂದು ಕಡೆಯಾದರೇ, ಬಾಪುಗೊಡರು ಮಹಾದಾಸೋಣಿ ಶ್ರೀ ಶರಣಬಸವೇಶ್ವರರ ಅಪ್ಪಟಿ ಭಕ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಒಂಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರತ್ಯನಿಗೆ 'ಶರಣಬಸವ' ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಮೊದಲು ಜನಿಸಿದ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಿಗೆ ಬಸಮ್ಮೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟಿದ್ದು ಗೊಡರು 'ಶರಣ' ಭಕ್ತರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಶರಣಬಸಪ್ಪಗೊಡರು ಮಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಬಾಪುಗೊಡರ ಜೀವನದ ದಿಕ್ಕೆ ಬದಲಾಯಿತು. ಶುಭಯೋಗ, ಶುಭಸಮಯ, ಶುಭಗಳಿಗೆ ಕೂಡಿಬಂತು. ಅದೇ ವರ್ಷ ಗೋಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ T.D.Bಗೆ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಅಯ್ಯಗೋಂಡು ಶಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಆಳಿವ್ಯಾಧಿ ಮಂಡಳಿಗೆ (TDB) ಜೀರಮನ್ ಆದರು. ಶರಣಬಸಪ್ಪಗೊಡರ ಮಟ್ಟು ತಂದೆಯವರ ಆದ್ಯಷ್ಟ ಬದಲಾದ ವರ್ಷವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಿದೆ. ಅನಂತರ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದ ಮೇಲೆ ಬಾಪುಗೊಡರಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಗಂಡು ಮಗುವಾಯಿತು. ಸುದತ್ತೆ ಏರೆ ನಾಮಕರಣ ಅನಂತರ

ಜನಿಸಿದ ಮಗುವಿಗೆ ಅಮರೇಶ ಎಂಬ ನಾಮಕರಣ ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು ಹೇಳಲುಮಾರ್ಗಳು, ಮೂವರು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆತ್ತೆ ಬಾಪ್ತಿಕ್ ದರ ಹಾಗೂ ಸಂಗಮ್ಮೆ ಗೊಡತಿಯ ಕುಟುಂಬಿಕ ಜೀವನ ಅಶ್ಯಂತ ಸುಖಿಮಾಯವಾಗಿ, ಆದರ್ಥತನದಿಂದ ನಡೆಯಿತು.

ಬಾಪ್ತಿಕ್ ದರು ಹಿರಿತನ ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ದಾರಿಗೆ ತರುವಲ್ಲಿ ಆವರ ಪ್ರಯತ್ನ ಶಾಖೆನೀಯವಾದದ್ದು. ತನ್ನ ಮದುಪೆಯಾದ ಮೇಲೆ ತಾನಾಯಿತು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳಾಯಿತು ಎಂದು ವಿವೇಚಿಸಿದವರಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ತಂಡ ರಾಯಪ್ಪಾದರಿಗೆ ‘ಮೂರು ಜನ ಹೆಂಡಂದಿರು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಹನ್ಮೊಂದು ಮಕ್ಕಳು. ಎಲ್ಲರನ್ನು ಸಂಬಾಳಿಸುವ, ಆವರಿಗೆ ಭವಿಷ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸುವ, ಬದುಕಿಗೆ ಮಾರ್ಗ ತೋರಿಸುವ ಸತತ ಪ್ರಯತ್ನಶೀಲರಾಗಿ ಇಡೀ ರಾಯಪ್ಪಾದರ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಕೀರ್ತಿ ಪ್ರಾಯರಾದರು ಶ್ರೀ ಬಾಪ್ತಿಕ್ ದರು.

* * * *

ಶ್ರೀ ಬಾಪ್ತಿಗೌಡರ ಪಂಠಾವಳಿ

ಸಿದ್ಧಸ್ಥಾಪಿತ ವ್ಯೋಲೇಸ ಹಾಡೆಲ

↓

ರಾಯಪ್ರಸಾಗೌಡ ದರ್ಶನಾಷ್ಟರ

ಪತ್ತಿ:

i

ಶ್ರೀಮತಿ ಹಂಪಮ್ಮೆ ಕೋನಾರ್ಕ

↓

ಮಕ್ಕಳಿ:

↓

ಮಾನೆಕರಾಯಗೌಡ

ಪತ್ತಿ: ಗ್ರಾಹಮ್ಮೆ

↓

(ಮಕ್ಕಳಿಲ್)

ಪತ್ತಿ :

ii

ಶ್ರೀಮತಿ ತಿಪ್ಪಮ್ಮೆ ಗುಂಡಗುಟಿ

↓

ಮಕ್ಕಳಿ:

↓

ಬಾಪ್ತಿಗೌಡ (ಬೇವ್ಯಾಪ್ತತ್ವ)

ಮಹಾದೇವಮ್ಮೆ (ಮಗಳು)

ತಾರಮ್ಮೆ (ಮಗಳು)

ಕರ್ಮಾಂತರ (ಮಗಳು)

ಸೌಖ್ಯಾಗ್ನಿಮ್ಮೆ (ಮಗಳು)

ಒಸವರಾಜಾಪ್ಪಾದ (ಮಗ)

ಸುಲೋಚನಮ್ಮೆ (ಮಗಳು)

ಪತ್ತಿ:

iii

ಶ್ರೀಮತಿ ತಿಪ್ಪಗಂಗಮ್ಮೆ ದರ್ಶನಾಷ್ಟರ

↓

ಮಕ್ಕಳಿ:

↓

ಕುಶರಮ್ಮೆ

ಗಂಗಮ್ಮೆ

ಸಾಮೇಣಗೌಡ

ಬಾಪ್ತಿಗೌಡ	ಒಸವರಾಜಾಪ್ಪಾದ	ಸಾಮೇಣಗೌಡ
ಪತ್ತಿ : ಶ್ರೀಮತಿ ಸಂಗಮ್ಮೆ	ಪತ್ತಿ : ಶ್ರೀಮತಿ ರಾಂತಮ್ಮೆ	ಪತ್ತಿ : ಅಕ್ಷಾಗಮ್ಮೆ

↓

ಮಕ್ಕಳಿ

ಒಸ್ತಮ್ಮೆ

ಕರ್ಮಾಂತರಸ್ವ

ಸುದರ್ಶಾ

ಅಮರೇಶಗೌಡ

↓

ಮಕ್ಕಳಿ

ಕರ್ಮಾಂತರ

ಗುರುನಾದ ರದ್ದಿ

ಕಂಪುತೆವಿರ

ಸಂಹಿತರದ್ದಿ

ಮಕ್ಕಳಿ

ಗಂಗಮ್ಮೆ

ಪ್ರಸ್ತಾಧರದ್ದಿ

ರಾಯಪ್ರಸಾದ

ಜಗನ್ನಾಶರದ್ದಿ

ಸಮೋಜದೆಂಬಿ

ಕರ್ಮಾಂತರ

ಶ್ರೀ ಕರ್ಮಾಂತರಸ್ವಗೌಡ ದರ್ಶನಾಷ್ಟರ	ಡಾ॥ ಸುದರ್ಶಾ ದರ್ಶನಾಷ್ಟರ	ಶ್ರೀ ಅಮರೇಶಗೌಡ ದರ್ಶನಾಷ್ಟರ
ಪತ್ತಿ: ಶ್ರೀಮತಿ ಭಾರತಿ	ಪತ್ತಿ: ಶ್ರೀಮತಿ ಜಾಸಕೆ	ಪತ್ತಿ: ಶ್ರೀಮತಿ ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ

ಮಕ್ಕಳಿ

↓

ಬಾಪ್ತಿಗೌಡ

ಸೌಖ್ಯಸ್ವ

ಮಕ್ಕಳಿ

↓

ಅಭಿಯ

ಮಕ್ಕಳಿ

↓

ಅಕ್ಷಾಂಕೆ

ವಿಸ್ತಾರ ನಾಯಕತ್ವ

ಬಾಪುಗೌಡರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ವೇದಿಕೆ ದೂರೆತಿದ್ದು ಶಹಾಪುರದಲ್ಲಿ. ಅಗಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಚಿಂಚೋಳಿ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪಸಾಹು, ಹೋಳಿ ಶೇಷಗಿರಿರಾವ್, ಜಾಕಾಶೀಲಪ್ಪ ಸಾಹು ಮುಂತಾದ ಪ್ರಮುಖಿರು ಬಾಪುಗೌಡರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದುಕಿಗೆ ಬುನಾದಿಯಾದರು. ಅವರ ಬದುಕಿಗೆ ಹೊಸ ತಿರುಪ್ಪ, ಅಧ್ಯಾತ್ಮ, ಬಡ್ಲಾಪನೇಯನ್ನು ತಂದರು. ಇವರ ಒಡನಾಟದಿಂದ ಗೌಡರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಇಂಬು ಸಿಕ್ಕಿತು. ಬಾಪುಗೌಡರನ್ನು ಚಿಂಚೋಳಿ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಶಹಾಪುರದಲ್ಲಿ ಇರಲು ಅವರಿಗೊಂಡು ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದರು. ಅವರ ಉಟ-ಉಪಚಾರಗಳೆಲ್ಲ ಇವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ.

ಬಾಪುಗೌಡರು ದೂರದೃಷ್ಟಿಯು ಭ್ರಮಿತರು. ಇವರ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಾರು ವಿವೇಚನೆ, ಯೋಜನೆಗಳು ಇದ್ದವು. ಈಗಾಗಲೇ ಗೋಗಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಸ್ಥೆ, ನೇರಾರರ ಸಂಘ, ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಾಗಳು ಅವರ ಉತ್ತಮ ನಾಯಕತ್ವಕ್ಕೆ ಮೂಡಿದ ಗಿರಿಗಳು. ಆನಂತರ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಪುಗೌಡರಿಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಅತ್ಯಿಯ ಬಳಗ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ, ಥಿರಂಗಿ ಖಿಂಡೋಚಾ ಸಾಹು, ಗಂಗಣ್ಣ ಬಾಸುತ್ತ್ರೂ, ಯಕ್ಕಂತಿ ಚಂದ್ರಾಂ, ಸೋಮರೆಡ್ಡಿ ಗುರುಸೂರಿ, ಹಳಿಸಗರ ಸಂಗನಗೌಡ, ಸಾಪೂರ ಶಿವಣ್ಣ, ಇನಾಯಿತ್ತೊ ಉಲ್ಲಾಸೆಹಮಾನ್ ಸಿದ್ದರೆ, ಶಿಂದರ್ಭ ಅಮೃದ್ರೂ ಸಾರ್ಬೋ, ಹೃದ್ರಾಬಾದ್ ಶೇತ್ರೋ, ದೂಡಸಗರ ಮಹಾಂತಪ್ಪ, ಮಲ್ಲಪ್ಪ, ಬೋಡಾಕ್ಕಣಿಪ್ಪ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಮುಖಿರು ಬಾಪುಗೌಡರಿಗೆ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ, ಬನ್ನೆಲುಬು ಆಗಿ ನಿಂತು ಪ್ರೇರೇಟಿಸಿದರು. ವಿಭಾರವಾದಿ ಚಿಂತನಾಶೀಲರು, ಮುಂದಾಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿವರಾದ ಗೌಡರಿಗೆ ಅನೆಯ ಬಲ ಶಹಾಪುರದಲ್ಲಿ ಬಂತು. ಸಹಕಾರ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಾಫಿಸುವ ಪ್ರಯೋಗ ಆರಂಭಿಸಿದರು.

* * *

ವಿಧಾನ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಆಯ್ದು

ಶಿಹಾಪ್ರರ ವಿಧಾನಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸ್ವಧಿಸಲು 1967ರಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷವು ಟಿಕೇಟು ಕೊಟ್ಟು ಬೆಂಬಲಿಸಿತು. ಸ್ವತಂತ್ರ ಪಕ್ಷದಿಂದ ಸುರಪುರದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೊರೆ, ಲಂಡನ್ ಬ್ಯಾರಿಸ್ಟರ್ 'ಲಾ' ಪಡೆದ ಮಹಾಬುದ್ಧಿವಂತ ರಾಜಾವೆಂಕಟಪ್ಪ ನಾಯಕ ಅವರು ವಿಧಾನಸಭಾ ಚುನಾವಣೆಗೆ ಹಾಗೂ ರಾಯಚೋರು ಲೋಕಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಪಕ್ಷದ ಅಧಿಕೃತ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯಾಗಿ ಸ್ವಧಿಸಿದರು. ಅಂತಹ ದೊಡ್ಡ ವಶ್ತೀ ಎದುರಿಗೆ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲು ಬಹಳ ಜನ ಹಿಂಜರಿದರು.

ಬಾಪುಗೌಡರಲ್ಲಿದ್ದ ಆತಸ್ಥ್ಯೇಯ್, ಧ್ಯೇಯ್ ಮೆಚ್ಚಲೇಬೇಕು. ರಾಯಚೋರು ಲೋಕಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯಾಗಿ ಜಗನ್ನಾಥರಾವ್ ಚಂಡ್ರಕೆ ಚುನಾವಣೆಗಳಿಳಿದರು. ಬಾಪುಗೌಡರು ರಾಜಾವೆಂಕಟಪ್ಪ ನಾಯಕರ ವಿರುದ್ಧ ಅಲ್ಲ ಮತಗಳ ಅಂತರದಿಂದ ಸೋಲನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರು. ಚಂಡ್ರಕೆಯವರು ಸಹ ಲೋಕಸಭಾ ಸಾಫ್ತನಕ್ಕೆ ಸೋತರು. ರಾಜಾವೆಂಕಟಪ್ಪ ನಾಯಕರು ಲೋಕಸಭಾ ವುತ್ತು ವಿಧಾನಸಭಾ ಚುನಾವಣೆಗಳಿರದಕ್ಕೂ ಆಯ್ದುಯಾದರು. ಮುಂದೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಸಾಫ್ತನವನ್ನು ತೆರವು ಮಾಡಲೇಬೇಕಾಯಿತು.

ಬಾಪುಗೌಡರ ರಾಜಕೀಯ ವಿರೋಧಿಗಳು ರಾಜಾವೆಂಕಟಪ್ಪ ನಾಯಕರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಮಾಲಾಪಣ ಮಾಡಿ 'ವಿಧಾನಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರ'ವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಲೋಕಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ತೆರವು ಮಾಡಿರ ಎಂದು ಲಂಡನ್ ಬ್ಯಾರಿಸ್ಟರ್ಗೆ ಬುದ್ದಿ ಹೇಳಿದರು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ವಿಧಾನಸಭಾ ಸಾಫ್ತನಕ್ಕೆ ತೆರವು ಮಾಡಿದರೆ ಬಾಪುಗೌಡರು ಖಂಡಿತ

ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಯ್ಯೆಗೊಳ್ಳುವರೆಂಬ ಆತಂಕ ಅವರಿಗೆ. ಆದರೆ ರಾಜಾವೆಂಟಕಪ್ಪ ನಾಯಕರು 'ಲೋಕಸಭಾ ಸದಸ್ಯತ್ವ'ವನ್ನು ಉಲಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಧಾನಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ತೆರುವ ಮಾಡಿದರು.

ಶಾಪುರ ವಿಧಾನಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಉಪಚಾರಣೆಯು ಏಪ್ರಿಲ್ 30-1967 ರಂದು ನಡೆಯಿತು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನಿಂದ ಪ್ರಾಂತಿಕ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಷ್ಟರಿಗೆ ಟೆಕೆಟು ಮೊರಕಿತು. ಇವರ ವಿರುದ್ಧ ವಕೀಲ ಅಮರೇಶಗೌಡ ಟೊಣ್ಣರು ಸ್ವತಂತ್ರ ಪಂಕ್ಷದಿಂದ ಸ್ವಧೀನಿಸಿದರು. ದರ್ಶನಾಷ್ಟರದಲ್ಲಿ ಬಾಪುಗೌಡ ಹಾಗೂ ದೇಸಾಯಗೌಡರಿಗೆ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಜಗತ್ವಾಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಬಾಪುಗೌಡರ ರಾಜಕೀಯ ವಿರೋಧಿಗಳು ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಬಳಸಿಕೊಂಡರು. ಉಕ್ಕಿನಾಳ ಬಸವಹಗೊಡ್ಡು ಮಾಲೀಪಾಟೀಲ, ಹದ್ದೂರ್ ಭೀಮನಗೌಡ ದೇಸಾಯಿ, ಯಾಳಿಗಿ ಸಂಗನಗೌಡ್, ಶಾಂತಗೌಡ್ ಕೆಂಭಾವಿ ಮುಂತಾದ ಗಣರು ಅಮರೇಶಗೌಡ ಟೊಣ್ಣರು ಅವರಿಗೆ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಂಗವಾಗಿಯೇ ಬೆಂಬಲ ಸೂಚಿಸಿದರು.

ಬಾಪುಗೌಡರ ಪರಮಾಗಿ ಲೀಂಗನಗೌಡ ಮಾಲೀಪಾಟೀಲ ಕೆಂಭಾವಿ, ಮುದ್ದೂರ್ ಬಸವರೆಡ್ಡಪ್ಪಗೌಡ ಪಾಟೀಲ, ಹದ್ದೂರ್ ದೊಡ್ಡಪ್ಪಗೌಡ, ಯಾಳಿಗಿ ತಿವಪ್ಪಗೌಡ ಮುಂತಾದ ಮುಖಿಯರೆಲ್ಲ ಬಾಪುಗೌಡರ ಗಲುವಿಗೆ ಟೊಂಕ ಕಟ್ಟಿ ನಿಂತರು. ಚುನಾವಣಾ ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯ ಮುಗಿಯಿತು ಮತದಾನವು ಶಾಂತಿಯತವಾಗಿ ಸರೇರಿತು. ಅನಂತರ ನಡೆದ ಮತ ಪಣಕೆಯಲ್ಲಿ 10 ಸಾವಿರ ಮತಗಳ ಅಂತರದಿಂದ ಬಾಪುಗೌಡರಿಗೆ ಜಯಮಾಲೆ ದೊರಕಿತು. ಯಾವುದೇ ಹಣಬಲವಿಲ್ಲ ಶಾಸಕರಾಗಿ ಅಯ್ಯೆಯಾದದ್ದು ಬಾಪುಗೌಡರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆಯೇ ಕಾರಣವಾಯ್ತು. ಈ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿಮಾನಿಗಳು, ಸ್ನೇಹಿತರು, ಹಿತ್ಯಾಂಗಳು ಚಂದಾ ವಣದಿಂದ ಚುನಾವಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಬಾಪುಗೌಡರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅದೊಂದು ಸುವರ್ಣಕಾಲವೆನ್ನಬಹುದು. ಅವರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಅವರ ವಿಜಯ ಪತಾಕೆಗೆ ಸಹಾಯಕವಾದವು.

* * * *

ಶಾಸಕರಾಗಿ ಎರಡನೆಯ ಅವಧಿಗೆ ಆಯ್ದು

ರಾಜ್ಯದ ವಿಧಾನಸಭಾ ಚುನಾವಣೆಗಳು ಮಾರ್ಚ್-05-1972 ರಂದು ನಡೆದವು. ಶಾಸಕರಾಗಿ ವಿಧಾನಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸ್ವಧಿಸಲು ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನಿಂದ ಪಕ್ಷದ ಟಿಕೆಟು ಸಿಕ್ಕಿತು. ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿ ಪಕ್ಷದಿಂದ ಹುಲಿಗೆಯ್ಯ ಗೌಡ ಕಟ್ಟಿಮನಿ ಅವರಿಗೆ ಪಕ್ಷದ ಟಿಕೆಟು ದೊರಕಿತು.

1971ರಲ್ಲಿ ಲೋಕಸಭೆಯ ನಡುಗಾಲ ಚುನಾವಣೆಗಳು ನಡೆದಾಗ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ 27 ಲೋಕಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಇಂದಿರಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪರವಾಗಿ ಆಯ್ದುಯಾಗಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರಿಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಬಹುಮತ ಲಭ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿ ಪರವಾದ ಅಲೆಯ ಪ್ರಭಾವ ಆದು. 1972ರ ವಿಧಾನಸಭಾ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಅಲೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವ ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಯಿತು. ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರ ಪರವಾದ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಬಹುಮತ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಗಂಡು ಮೆಟ್ಟಿನ ನೆಲ ಅನ್ನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಶಾಸಕರಾಗಿ, ಸುರಪುರ ಮತ್ತು ಯಾದಗಿರಿಯ ಘಳಿತಾಂಶ ಇಂದಿರಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರ ಅವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಸ್ಥಿತ ಅಳುವ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಶ್ರೀ ಹುಲಿಗೆಯ್ಯ ಗೌಡ ಅವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಆಯ್ದುಯಾದರು.

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡರಿಗೆ 19,575 ಮತಗಳು

ಶ್ರೀ ಹುಲಿಗೆಯ್ಯ ಗೌಡರಿಗೆ 16,819 ಮತಗಳು ಬಿದ್ದವು.

ಸುರಪುರದಿಂದ ರಾಜಾ ಪಿಡ್ಡನಾಯಕ, ಯಾದಗಿರಿಯಿಂದ ವಿಶ್ವನಾಥರೆಡ್ಡಿ ಮುದಾಳ್ ಆಯ್ದುಯಾದರು. ಕಲ್ಲುಗ್ರಿಯ ಉಳಿದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಘಳಿತಾಂಶ ಇಂದಿರಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷಗಳ ಪಾಲಾದವು. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂದಿರಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ಗೆ ನಿಷ್ಟಳ ಬಹುಮತ ದೊರಕಿತು. 216 ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ 165 ಸ್ಥಾನ ಇಂದಿರಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ಗೆ, 24 ಸ್ಥಾನ ಸಂಸ್ಥಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ಗೆ, 20 ಸ್ಥಾನ ಪಕ್ಷೇತರರು, ಸಮಾಜವಾದಿ-03 ಬಲಕಮ್ಮೆನಿಷ್ಟ್-03, ಜನತಾ ಪಕ್ಷ-01 ಹೀಗೆ ಘಳಿತಾಂಶವು ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರ ಕೈಗೆ ಪಡಿಸಿತು.

ವಿಧಾನಸಭೆಗೆ ಮೂರನೆಯ ಬಾರಿಗೆ ಆಯ್ದು

ಜನವರಿ-5-1983ರಂದು ಏಳನೆಯ ವಿಧಾನಸಭಾ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆಂದು ಚುನಾವಣ್ಣಾ ಆಯೋಗದ ಪ್ರಕಟಣೆ ಹೊರಬಂದಿತ್ತು. ಜನತಾ ಪಕ್ಷದಿಂದ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಭ್ಯರರು ಶಹಾಪುರ ವಿಧಾನಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸ್ವಧೀನಸಿದರು. ಈ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಅವಧಿ ಮಾತ್ರ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್. (ಬಿ)ನ ಸಾಮಾರ ಶಿವಣ್ಣನವರು ಶಾಸಕರಾಗಿ ರಾಜಕೀಯ ಅನುಭವ ಪಡೆದವರಾಗಿದ್ದರು. ಶಿವಣ್ಣನವರ ಅವಧಿಯ ಹಿಂದೆ ಎರಡು ಬಾರಿ ಶಾಸಕರಾಗಿ 1967 ರಿಂದ 1978 ರವರೆಗೆ ಬಾಪುಗೌಡರು ಶಾಸಕರಾಗಿ ಅನೇಕ ಜನಪರ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಸ್ವಂದಿಸಿದ್ದರು. 1978ರ ವಿಧಾನಸಭಾ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಗೌಡರಿಗೆ ಪಕ್ಷದ ಟಿಕೆಟು ಸಿಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಒಂದು ಅವಧಿ ಶಾಸಕರಾಗಿ ಇರದಿದ್ದರು ಸಾಕಷ್ಟು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಲ್ಲಿ, ಜನರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಿಗೆಹರಿಸುವಲ್ಲಿ ಬಾಪುಗೌಡರು ಯಶ್ವಿಸಿದ್ದರು.

ದೇವರಾಜು ಅರಸ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನಿಂದ ಶಹಾಪುರದ ಶ್ರೀ ಮುಲೀಗೆಯ್ಯ ಗೌಡ ಕಟ್ಟಿಮನಿ ಅವರು ಸ್ವಧೀನಸಿದರು. ಇಂದಿರಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷಾವು ವ್ಯಾನಿ ಸ್ವಧೀನಸಲು ಮಾಡಿ ಶಾಸಕ ಸಾಮಾರ ಶಿವಣ್ಣನವರಿಗೆ ಟಿಕೆಟು ಕೊಟ್ಟಿ ಸ್ವಧೀನಸಲು ಆನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ಇಂದಿರಾಗಾಂಡಿಯವರ ಗಾಳಿ ಬಿರುಸಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತಿತ್ತು. ಚುನಾವಣೆಯ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆಂದು ಕನಾರ್ಕಿಕಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಥಿ ಶಹಾಪುರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಾಮಾರ ಶಿವಣ್ಣನವರ ಪರ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿ ಹೋದದ್ದುಂಟು.

ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಭಜರಿ ಪ್ರಚಾರದ ಎದುರಿಗೆ ಜನತಾ ಪಕ್ಷದವರೇನು ಕುಗ್ಗಲಿಲ್ಲ. ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಮುರಾಜಿದೇಸಾಯಿ, ಸಮೋಜನಿ ಮುಟ್ಟಿ, ಹೆಗಡೆ, ಚೊಮ್ಮಾಯಿ, ದೇವೇಗೌಡ, ಎಸ್. ನಿಜಲೀಂಗಪ್ಪ ವಾಗೂ ವಿರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ ಮುಂತಾದ ಹಿರಿಯ ಮುಖಿಂಡರ ನೇತ್ಯಕ್ಕಾದಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಪ್ರಮಾಣದ ಪ್ರಚಾರ ಆರಂಭಗೊಂಡಿತು. ಈ ತಂಡ ಶಹಾಪುರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಭ್ಯರ ಪರ ಚುನಾವಣ್ಣ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿ ಹೋದರು.

ಚುನಾವಣ್ಣ ಕಣಾದಲ್ಲಿ ‘ಮೂರುಜನ’ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು, ಸಾಮಾರ ಶಿವಣ್ಣ, ಮುಲೀಗೆಯ್ಯ, ಕಟ್ಟಿಮನಿ ಮತ್ತು ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಭ್ಯರ ನಡುವೆ ಶ್ರೀಕೋನ ಸ್ವಧೀನ ಮೇಲೆನ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಕಂಡು ಬಂದರು ಬಂದರು ಬಾಪುಗೌಡರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾರ ಶಿವಣ್ಣನವರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಿರುಸಿನ ಸ್ವಧೀನ ಪರಿಣಿತು. ಮತದಾನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮುಗಿಯಿತು. ಬಾಪುಗೌಡರು ಜಯಶಾಲೀಯಾದರು.

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರರಿಗೆ 31,089 ಮತಗಳು.

ಶ್ರೀ ಸಾಹಾರ ಶಿವಣಿ ಸಾಮು 23,583 ಮತಗಳು.

ಬಾಪುಗೌಡರು ಮೂರನೇ ಬಾಲಿಗೆ ಶಹಾಪುರದ ಶಾಸಕರಾದರು. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆಯವರು ಕನಾಟಕ ಜನತಾ ಶಾಸಕಾಂಗ ಪಕ್ಷದ ಧರೀಣಾರೆಂದು ಒಮ್ಮತದಿಂದ ದಿನಾಂಕ 9-1-1983ರಂದು ಅಯ್ಯಗೋಂಡರು. ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಥಮ ಕಾಂಗ್ರೆಸೇತರ ಸರಕಾರ ರಚನೆಯತ್ತ ಮುನ್ದಡೆದು ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರ ಶ್ರೀ ಗೋವಿಂದ ನಾರಾಯಣರಿಂದ ಪ್ರಮಾಣ ವಚನ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು.

ಸರ್ಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಸಚಿತಕ

ಈ ಹಿಂದೆ ಶ್ರೀ ಭಾಸ್ಕರಶೇಷ್ಟಿ ಎಂಬುವರು ಮುಖ್ಯ ಸಚಿತಕ ಮುದ್ದೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಇವರು ಅತ್ಯಂತ ಅನುಭವಿ ಮತ್ತು ಹಿರಿಯ ಮನುಷ್ಯ ಎಂಬ ಕೀರ್ತಿಗೇ ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದರು. ಬಾಪುಗೌಡರ ಏರಡನೆಯ ಸೇವೆಯರ್ಥ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾಗಿ ಮುಖ್ಯ ಸಚಿತಕ ಮುದ್ದೆಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದರು. ಅತ್ಯಂತ ಲಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಕುಮಬದ್ಧತೆಯಿಂದ ಆ ಸಾಧನದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದು, ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ, ಆದಳತರೂಡ ಶಾಸಕರಿಗೆ, ಸಚಿವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಿಗೆ ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲರಿಂದೆಲೂ ‘ಸ್ನೇಹಿಸಿಕೊಂಡರು. ಶಾಸಕಾಂಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಯಾತ್ಮಕತೆ, ಶಿಸ್ತನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಬಾಪುಗೌಡರು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಯಶ್ವಿಸಿದರು.

ಸಚಿವ ಸ್ಥಾನ

ರಾಜಭವನದ ಮಲ್ಲಿನ ಅಂಗಳದ ಮೇಲೆ ರಚಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಗಂಟೆ ಕಾಲ ನಡೆದ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರ ಆಶೋಕ ಭ್ಯಾನಜ್ಞಯವರು ಹೊಸ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ವಿಧಿ ನೆರವೇರಿಸಿದರು. 7 ಮಂದಿ ಸಂಪುಟ ದಜ್ರೆಯ, 8 ಮಂದಿ ಸಹಾಯಕ ಮಂತ್ರಿಗಳು 18-8-84ರಂದು ಪ್ರಮಾಣ ವಚನ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ರಾಜ್ಯದ ಹಿಂದಿನ ಯಾವುದೇ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಸಚಿವರ ಗಾತ್ರ ಇಷ್ಟಿರಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚೆ ಸಂಪುಟದ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ 35ಕ್ಕೆ ಪರಿತು.

ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರರು ಚಿಕ್ಕ ಉದ್ದಿಮೆಗಳ ಸಂಪುಟ ದಜ್ರೆಯ ಸಚಿವರಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾವಿಧಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. 55 ವರ್ಷದ ಬಾಪುಗೌಡರು ರಾಜ್ಯ

ವಿಧಾನ ಸಚಿಯಲ್ಲಿ ಜನತಾ ಪಕ್ಷದ ಪ್ರಮುಖ ಸಚೀತಕರಾಗಿದ್ದರು. ಶಹಾಪುರ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ‘ಮೂರು ಬಾರಿ’ ವಿಧಾನಸಚಿಗೆ ಅಯ್ಯೆಯಾಗಿರುವ ಇವರು 8 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಶಹಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಾ ಅಭಿಪ್ರೇದ್ವಿ ಮಂಡಳ (1960-1968) ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು.

ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಂಡಳಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ

ಬಾಪುಗೌಡರು 1985ರ ವಿಧಾನ ಸಚಿಯ ಉನಿವಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಸೋತಾಗ ಸನಾಯಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆಯವರು ಕರೆದು ‘ಇದಲ್ಲ ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಹಜ ಸಂಗತಿ’ ಎಂದು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿದರು. ಬಾಪುಗೌಡರು ಒಬ್ಬ ಜನಸಾಧಾರಣೆ, ಕೆಲಸಗಾರ ಎಂಬುದು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಹೆಗಡೆಯವರಿಗೆ ಚೆಂಡಿಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಈಗಾಗಿ ಬಾಪುಗೌಡರು ಉನಿವಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಸೋತಾಗ ಇವರನ್ನು ಸರ್ಕಾರರದ ಕ್ಷುಬ್ಧಿನೊಂದಿರುವ ಸ್ಥಾಪ-ಮಾನವಿರುವ ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಂಡಳಿಯ ಚೀರೊಮನ್‌ರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದರು.

ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರೇಮಿ

ಹೃದ್ದಾಬಾದ ಕನಾಟಿಕ ಪ್ರದೇಶ ಸೈಜಾಮನ ಅಳ್ಳಿಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಅಂದಿನ ಶಿಕ್ಷಣವೆಲ್ಲ ಉದ್ದೇಶ ಮಾಡ್ಯಾಮದಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಪುರುಷರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಿಕ್ಕುವುದು ದುರ್ಲಭವಾಗಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವುದು ಬಹುದೂರದ ಮಾತ್ರ. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ ಅಪ್ಪ ಅವರು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸುಸಂಸ್ನೇತಿಸ್ತಾಗಿಸಲು ಕ್ರ.ಶ. 1934ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಕಸ್ಕಡ ಶಾಲೆಯನ್ನು ತೆರೆದರು. ಅಪ್ಪ ಅವರ ಗುರುತರವಾದ ಈ ಮಹಾನ್ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಂಪುರೆಯವರು ಸಾಕಷ್ಟು ಶ್ರಮಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರರು ಮಹಾದೇವಪ್ಪ ರಾಂಪುರೆಯವರು ಅತ್ಯಂತ ಆತ್ಮೀಯ ನಿಕಟವರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರು. ಹಾಗೂ ಶರಣಬಸವೇಶ್ವರ ಸಂಸ್ಥಾನದ 8ನೇ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಪೂಜ್ಯ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ ಅಪ್ಪ ಅವರಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಯನ್ನಿಷ್ಟುಪೂರ್ಣವಾದರು. ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡರ ದರ್ಶನಾಪುರರು ಮುಂದೆ ಒಬ್ಬ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರೇಮಿಯಾಗಿ ರಾಂಪುರೊಳ್ಳಲು ಈ ಇಬ್ಬರು ಮಹಾನ್ ವೃತ್ತಿಗಳ ಬಡ್ಡಾಟದಿಂದ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಿದ್ದು. ಮುಂದೆ 1958ರಲ್ಲಿ ಹೃದ್ದಾಬಾದ ಕನಾಟಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯು ರೂಪಗೊಂಡಿತು. ಜೆ.ಎನ್. ನಾಗರಾಜರಾಯರು (ಅಂದಿನ ವಿಭಾಗಾಧಿಕಾರಿಗಳು) ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಸಂಸರ್ಥ ಸದಸ್ಯ ಮಹಾದೇವಪ್ಪ ರಾಂಪುರೆ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದರು. ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಇಂಡಿಯಾನ್‌ರಿಂಗ್

ಕಾಲೇಜು ಆರಂಭಿಸುವ ಪ್ರಸ್ತಾಪನೆಯೊಂದಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಏದು ಲಕ್ಷ್ಯ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವಂತಿಗೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಸೂಚಿಸಿತು.

ಆಗಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 5 ಲಕ್ಷ್ಯ ರೂಪಾಯಿಯ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಕಾರ್ಯವು ಸುಲಭದ ಮಾತಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಹಾದೇವಪ್ರಸಾದರ ಅತ್ಯಂತ ನಿಕಟವರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡರು ಹಣ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದರು. ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕನಾರ್ಕ ಕೆದಹಳ್ಳಿಗಳೆಲ್ಲ ಅಡ್ಡಾಡಿ, ಪ್ರಮುಖ ದೀತರನ್ನು, ಶ್ರೀಮಂತರನ್ನು ಮರಿದುಂಬಿಸಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ನಿರ್ದಿಯನ್ನು ಕೊಡಲು ಮನಸ್ಸಾಲೆಸಿದರು. ಈ ಹಣ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಕಾರ್ಯ ಕುರಿತು ಬಾಪುಗೌಡರ ಪ್ರಯತ್ನವು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಧಾರಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರದೇ ಇರುವುದು ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖಿದ ಸಂಗತಿ.

1959ರಲ್ಲಿ ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕನಾರ್ಕ ಕೆದಹಳ್ಳಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾದೇವಪ್ರಸಾದರಂಪುರೆಯವರು ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು. ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರರನ್ನು ಹೈ.ಕ.ಶ. ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಅಯ್ಯೆ ಮಾಡಿತು. ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಡಳಿತ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ, ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಶ್ರೀಯೋಧಿವ್ಯಾದಿಗೆ ಶ್ರಮಿಸಲು ಇದು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಈ ಫಟನೆ ಅವರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಚಿಂತನೆ ಹಾಗೂ ಹೋರಾಟದ ‘ಸೂರ್ಯಾಸ್ಯಾದಯ’ ಎನ್ನುಬಿಮುದು. ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕನಾರ್ಕ ಕೆದಹಳ್ಳಿ ಸಂಸ್ಥೆಯು ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರಿ ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕಾಲೇಜನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುವ ನಿರ್ಧಾರವು ಬಾಪುಗೌಡರಿಂದಲೇ ಪ್ರಪ್ರತಿಧಿಮಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಗೊಂಡಿತು ಎನ್ನುವುದು ಒಪ್ಪಳ ಜನರಿಗೆ ಗೂತ್ತಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ದರ್ಶನಾಪುರರು ಈ ಅಲೋಚನೆಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟಾಗಿ ಅಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಆದಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟಿಗೆಯು ದೊರಕಿತು.

ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅನುಮತಿ ಪಡೆಯಲು ಬಾಪುಗೌಡರು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದಾಗಿದೆ. “ಮುಂದ 19-07-1963 ರಂದು ಅಂದಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಎಸ್. ನಿಜಲೀಂಗಪ್ಪ ಅವರ ನೇತ್ಯತ್ತದ ಮೇಸೂರು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಕಲ್ಪಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಮಹಾಪಿಧ್ಯಾಲಯ ಸ್ಥಾಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧಿ ನೀಡಿತು.”

ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕನಾರ್ಕ ಕೆದಹಳ್ಳಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಹೈದ್ರಾಬಾದೀಯ ಮಹಾಪಿಧ್ಯಾಲಯ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಲ್ಲಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ 20 ಲಕ್ಷ್ಯ ರೂಪಾಯಿ ಹಣವನ್ನು, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ 30 ಲಕ್ಷ್ಯ ರೂಪಾಯಿ ಹಣ ಒಟ್ಟು 50 ಲಕ್ಷ್ಯ ರೂಪಾಯಿ ರೇವಣೆಯಾಗಿ ಇಡುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯು ಅತ್ಯಂತ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಾಪುಗೌಡರು ಶ್ರೀ ಮಹಾದೇವಪ್ರಸಾದರಂಪುರ ಅವರ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಈ ಹಣ ಕಾಡಿಸಲು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಸುವರ್ಣಾಕೃತರಗಳಿಂದ ಬರೆದಿದುವಂತಹವರ್ಗಾಗಿವೆ.

ಬಾಪುಗೌಡರು H.K.E. ಸೋಸೈಟಿಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿದ್ದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಏಂಜೆನೀಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜು, ಶೇತ ಶಂಕರಲಾಲ್ ಲಾಹೋಟೆ ಕಾನೂನು ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದಂತಹ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಅಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸದೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ, ಇಂದು ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕನಾರ್ಟಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಮತ್ತೆಷ್ಟು ಹಿನ್ನಡೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಗಲೇ ಬಿದ್ದರಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಪೂಜ್ಯ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ ಅಪ್ಪ. ಮಹಾದೇವಪ್ಪ ರಾಂಪುರೆ ಇವರ ಜೊತೆಗೆ 'ಬಾಪುಗೌಡರು' ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ತಮ್ಮ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳ ಈಡೇರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇವರೆಲ್ಲರ ಜೊತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಗಳು ಅವರ ನೇರವಿಗೆ ಬಂದವು. ಅಂತಹ ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಅಶ್ವಾರಾವ್ ಗುಣಮಾನಿ, ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಪಾಟೀಲ ಮಹಾಸಾಂವ್ಯ, ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲರು ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರರನ್ನು ಹಸರಿಸಬಹುದು.

ಕನಾರ್ಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸಿನೆಟ್ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾವೃತರು ಕನಾರ್ಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಧಾರವಾಡದ ಸಿನೆಟ್ ಸದಸ್ಯರಾಗಿಯು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಂಟು. ಉತ್ತರ ಕನಾರ್ಟಕದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಅಂದಿನ ಕುಲಪತಿಗಳು ಆದ ಸನಾಫ್ರ್ಯ ಶ್ರೀ ಡಿ.ಸಿ. ಪಾವಟೆಯವರ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸುವಣಾವಕಾಶವು ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡರಿಗೆ ದೊರಕಿತ್ತು.

* * * *

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಒಂತನೆ

1960ರಲ್ಲಿ ಬಾಪುಗೌಡರು ಗೋಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ TDB (Taluk Development Board) ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಆಯ್ದುಗೊಂಡರು. ಅದೇ ವರ್ಷ ಶಹಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ TDB ಚೇರಮನ್ ರಾಗಿಯೂ ಆಯ್ದುಗೊಂಡರು. ಗೌಡರು ಚೇರಮನ್ ರಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಮಹತ್ವದ ಕಾರ್ಯವೆಂದರೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕತ್ವದಲ್ಲಿ, ಶಹಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಬಹಳ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಅವರು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರು.

ಆಗ ಗುಲ್ಬಗಾರದವರೇ ಆದ ಅಣ್ಣಾರಾವ್ ಗುಣಮುಖಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಚಿವರಿದ್ದರು. ಆವರಿಗೂ ಬಾಪುಗೌಡರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಅತ್ಯೇಯ ಸಂಬಂಧಗಳಿದ್ದವು. ಕೋಳಿ ಕೂಗುವಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶಾಲೆ (ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಳ್ಳಿಗೆ) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ಶಹಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ 160 ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ‘ಶಾಲೆಯಿರದ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಶಾಲೆ’ ಎಂದು ಅನೇಕ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿ ಮಾಡಿದರು. ಮತ್ತು ಶಾಲೆ ಇದ್ದಂತಹ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಶಾಲಾ ಕೊರತಡಿಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ತಾಲ್ಲೂಕಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಯ ಸರ್ವಕಾರದಿಂದ ನೂರಾರು ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಶಾಲಾ ಕೊರತಡಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಮುಂದಾದರು.

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶೈಕ್ಷಣಿಕವನ್ನು ಪಡೆಯದೆ ಕಂಗಾಲಾಗಿರುವ ರ್ಯಾಪಿ ಕುಟುಂಬದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಾಪುಗೌಡರ ಪ್ರಯತ್ನ ಸಂತನ ತಂದಿತು. ಹೊಸದಾಗಿ ಮಂಡಿಸಿರಾದ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಕೊರತಡಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಶೈಕ್ಷಕರನ್ನು ನೇಮಕಾತಿ ಕೊಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಬಾಪುಗೌಡರು ಯಶಸ್ವಿಯಾದರು. ಆಗ ಶಹಾಪುರ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪ್ರೌಡಶಾಲೆ ಇತ್ತು. ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಯಾವ ಪ್ರಮುಖ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರೌಡಶಾಲೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಪ್ರಮುಖ ಗ್ರಾಮಗಳಾದ ದೊಡ್ಡಸಗರ, ವನದುಗರ, ಪಡಗೇರಾ ಮತ್ತು ಗೋಗಿ ಮುಂತಾದಡೆ TDB ವರ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರೌಡಶಾಲೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖಿ ಪಾತ್ರ ಪಣಿಸಿದರು.

ಅಗಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಶಾಲಾಕೊರತಡಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ನೀಡುವ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನಿರ್ಬಂಧಗಳಿದ್ದವು. ಅದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಯಾವ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ಕೊರತಡಿಗಳಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಒಟ್ಟು ಶಾಲಾ ಕೊರತಡಿ ನಿರ್ಮಾಣ ವಿಚ್ಯಂತಿಸಲ್ಪರೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕತ್ವದಲ್ಲಿ 12.5 ರಷ್ಟು ಗ್ರಾಮದ ಜನರು ದೇಣಿಗೆಯಿಂದ ಹಣ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಬಾಪುಗೌಡರು ಮಾಡಿದ

ಮಹತ್ವದ ವಿಚಾರವೆಂದರೆ, ಯಾವ ಗ್ರಾಮದ ರೈತರಿಗೆ ಅವರು ದೇಣಿಗೆ ಕೊಡಲು ಒತ್ತಾಯಿಸಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ ಆಗ TDBಯಿಂದ ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನುವ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ Billಗಳಲ್ಲಿ 12.5% ‘ಶೈಕ್ಷಣಾಭಿಪ್ರಾಯಿಗಾಗಿ’ ಎಂದು ಕಡಿತಗೊಳಿಸಿ, ಶಾಲಾ ಕೊರಡಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದ ಅನುದಾನ ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದರು. ಬಾಪುಗೌಡರ ದೂರದೃಷ್ಟಿ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಚೆಂತನೆ ಮತ್ತು ಅಲೋಚನೆಗಳು ಈ ನಾಡಿನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಪೂರಕವಾದವುಗಳಾಗಿವೆ.

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಸಾಫನೆಗೆ ಒತ್ತಾಯ

ಮೈಸೂರು ಸರಕಾರವು ಹೊಸ್ಟೆಲಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲೇರುವ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಕಲ್ಯಾಗಿಯ ಉತ್ತಮ ಸ್ವಳ್ಳವಾಗಿದ್ದ ಸರಕಾರವು ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಫಿಸಬೇಕು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಸರಕಾರ ಸಾಫಿಸಬೇಕೆಂದು ಈ ಭಾಗದ ಜನರಿಗೆ ತಂಬಾ ಅನುಮಾಧಾನಪ್ರಾಂಟಾಗುವುದೆಂದು ಶಾಸಕ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾವ್ಯಾಪಕರು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದರು.

ಭದ್ರಪತಿ ಮತ್ತು ಚೆಳಗಾವಿಗಳಲ್ಲಿ ಸರಕಾರವು ಸ್ವಾತಕೋತ್ತರ ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಿದ್ದು ಅದರೊ ಕಲ್ಯಾಗಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಶೋಧನೆ ಸ್ವಾತಕೋತ್ತರ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸಾಫಿಸಬೇಕೆಂದು ಜುಲೈ ತಿಂಗಳು 1973ರಲ್ಲಿ ಬಾಪುಗೌಡರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಮನವಿ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದರು.

ಶೈಕ್ಷಕರ ಭವನಕ್ಕೆ ನಿರ್ವೇಶನ

ಶಾಂತಾಪುರದಲ್ಲಿ ‘ಶೈಕ್ಷಕರ’ ಭವನವಾಗಬೇಕೆಂದು ಸ್ಥಳೀಯರಾದ ಬಸಪ್ಪ ಮಾಸ್ಟರ ಟೋಕಾಪುರ, ದೊಡ್ಡಪ್ಪ ಮಾಸ್ಟರ್ ಮುಂತಾದವರು ಸೇರಿ 1975ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾವ್ಯಾಪಕರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದರು. ಆಗ ಶಾಂತಾಪುರದ ಶೈಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಶ್ರೀ ಹಂಚಾಟೆ ಎಂಬುವರಿದ್ದರು. ಎಸ್.ಡಿ. ಪಾಟೀಲ್ ಗುಲ್ಬಾಗ �DDPI ಅಗಿದ್ದರು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಬಾಪುಗೌಡರು ಆತ್ಮಂತ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಳಿಸಿ, ಶಾಂತಾಪುರದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಸ್ವಳ್ಳದಲ್ಲಿ ‘ಶೈಕ್ಷಕರ ಭವನಕ್ಕೆ’ ನಿರ್ವೇಶವನ್ನು ಕೊಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು ಎಂದು ಇಲ್ಲಿಯ ಬಹುಪಾಲು ಶೈಕ್ಷಕರು ಗೌಡರನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಪಾರ್ಮಾಣಿಕ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಅದ್ವಾತೀ

ಬಾಪುಗೌಡರು ಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಉತ್ತಮ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪಾಠಾವರಣ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಾಗ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧ್ಯವೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ಗೌಡರು ಒಳ್ಳೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅವರಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಪ್ರೀತಿ ಶಾಪಾರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹೋರಗಡ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಮಾಣಿಕ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ಅವರನ್ನು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ವರ್ಗಾವಶೇಯಿಂದ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಾಪುಗೌಡರಿಗೆ ಈ ಭಾಗವು ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳ್ಳಲಿ ಎಂಬುದೇ ಅವರ ಸದಾಶಯವಾಗಿತ್ತು.

ವಿದ್ಯಾವಧನಕ ಸಂಸ್ಥೆ ಪ್ರಾರಂಭ

ಬಾಪುಗೌಡರು ಶಾಪಾರ ಜನತೆಯ ‘ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಬಯಕ’ ಈಡೇರಿಸಲು ಚರಿಬಸಮೇಶ್ವರ ವಿದ್ಯಾವಧನಕ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು 1968ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಅವರ ದೂರದ್ವಾರ್ಣಿಗೆ ಅನೇಕ ಮಹನೀಯರು ಬೆಂಬಲ ದೊರೆತು ಅದು ಇದು ಹೆಮ್ಮರವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಇಲ್ಲಿಯ ಜನರಿಗೆ ‘ಜ್ಞಾನದ ಸರಳ್ಯ’ ನಿರ್ದೂತಿದೆ

* ಕನ್ನಾಪ್ರೋಫ್ರಾಲೆ

ಚರಿಬಸಮೇಶ್ವರ ವಿದ್ಯಾವಧನಕ ಸಂಸ್ಥೆ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೆನ್ನು ಮಕ್ಕಳು ಕಲೆಯಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲವದು. ಶಾಪಾರ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೆನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರೋಡಶಾಲೆಯ ಆವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಅರಿತ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡರು 1970ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಚರಿಬಸಮೇಶ್ವರ ಕನ್ನಾಪ್ರೋಫ್ರಾಲೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಕೇವಲ 26 ಜನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರಿಂದ ಆರಂಭಗೊಂಡ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಂದು ಸಾವಿರಾರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರು ಆಖ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ

* ಉದ್ಯು ಮಾಧ್ಯಮ ಕನ್ನಾಪ್ರೋಫ್ರಾಲೆ

ಶಾಪಾರ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಬಾಂಧವರ ಹೆನ್ನುಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚು. ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಉದ್ಯು ಮಾಧ್ಯಮದ ಪ್ರೋಡಶಾಲೆಯ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಬಹುಪಾಲು ಜನರ ಬೇಡಿಕೆಯಾಗಿದ್ದಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಬಾಪುಗೌಡರು ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕನ್ನಾಪ್ರೋಫ್ರಾಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಉದ್ಯು ಮಾಧ್ಯಮ ಪೀಠಾಗವನ್ನು ತರೆಯಲು ಸಲಹೆ ನೀಡಿದರು ಬಾಪುಗೌಡರ ಈ ಸಿಫಾರ ಮುಸ್ಲಿಂ ಜನತೆಯ ಮನ್ವಣೆ, ಗೌರವಾದರನೆ ಸಂಪಾದಿಸಿತು.

* ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವರ್ಗಗಳು

ಚರಬಿಸವೇಶ್ವರ ವಿದ್ಯಾವರ್ಥಕ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿಯೇ ಇರುವುದನ್ನು ಮನಗಂಡ ಜನತೆ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಿಭಾಗವೊಂದನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಿದರು. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡರು 1987-88ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರೈಡಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಿಭಾಗ ತೆರೆಯಲಾಯಿತು.

* ಶಿಶುವಿಹಾರ

ಶಹಾಪುರ ಷಟ್ಕಾದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ತುಂಬ ಅನಾನುಕೂಲವಾಗಿತ್ತು. ಗುಲಬಗಾರ ಹಾಗೂ ಇತರ ಪಟ್ಟಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ಷಟ್ಕಾದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಂಚಿತರಾಗಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಂತ್ ಪಾಲ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ 1976ರಲ್ಲಿ ಚರಬಿಸವೇಶ್ವರ ‘ಶಿಶುವಿಹಾರ’ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಾಯಿತು. ಶಹಾಪುರದ ಷಟ್ಕಾದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇದು ತೊಳ್ಳಿಲಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮೊನ್ಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಚರಬಿಸವೇಶ್ವರ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ

ಚರಬಿಸವೇಶ್ವರ ವಿದ್ಯಾವರ್ಥಕ ಸಂಸ್ಥೆಯು 1980-81ರಲ್ಲಿ ಚರಬಿಸವೇಶ್ವರ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಶಹಾಪುರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಪ್ರಾರಂಭದ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 60 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿದ್ದರು. ಇಂದು ಇಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಶಹಾಪುರ ಮತ್ತು ‘ಸಗರ’ದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ ಆಚ್ಚಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮೊನ್ಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಚರಬಿಸವೇಶ್ವರ ಓದ್ದೋಗಿಕ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರ

ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಷ್ಟರು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಮನಗಂಡು ಓದ್ದೋಗಿಕ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರದವನ್ನು 1981ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಪ್ರಾಥಮಾರ್ಗ 80 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಆರಂಭಗೊಂಡು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆದುಬಂದಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಪದ್ದತಿ ಶೇಕಡ 80 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ

ಉದ್ಯೋಗ ಸಿಕ್ಕಿದೆ ಎಂದು ಅತ್ಯಂತ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರದ ಪ್ರಿನಿಪಾಲರಾದ ಶ್ರೀ ಎಂ.ಎಂ. ಸಂಗ್ರಹ ಆವರು.

ಸಂಸ್ಕೃತ ವಾರ್ತಾಲೆ

ಶ್ರೀ ಚರಬಿಸವೇಶ್ವರ ಸಂಸಾನ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಾರ್ತಾಲೆಯು ಶಾಪುರ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ 1947ರಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದ್ದು. 1980ರಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯು ಶ್ರೀ ಚರಬಿಸವೇಶ್ವರ ವಿದ್ಯಾವಧಕ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಇದನ್ನು ಒಳಪಟ್ಟಿದರು. ಈ ವಾರ್ತಾಲೆಯು ಪ್ರಗತಿಯ ಪಥದಲ್ಲಿದೆ. ಅನುಭವ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾದ ಶ್ರೀ ಮೃತ್ಯುಜಯರವರು ಈ ವಾರ್ತಾಲೆಯ ಮುಖ್ಯ ಗುರುಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಚರಬಿಸವೇಶ್ವರ ಮಹಿಳಾ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೀಜುಗಳು

ಪ್ರಾರ್ಥಣಾಲೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ‘ಶ್ರೀ ಪ್ರಸಾರ’ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಚರಬಿಸವೇಶ್ವರ ವಿದ್ಯಾವಧಕ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಭಾರರ ಹಿರಿತನದಲ್ಲಿ ಸ್ತಂತ್ರ ಮಹಿಳಾ ಪದವಿ-ಪೂರ್ವ ಕಾಲೀಜನ್ಮ 1988-89ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಿತು. ಈ ಮಹಿಳಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತೀ ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಭಾಗವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಆರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈಗ ಪ್ರಿನಿಪಾಲರಾದ ಶ್ರೀ ಜೀವಗಿರಿಯವರು ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಿಂದ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಸ್ಥೆಯು ಆಡಳಿತಗಾರರಾದ ಶ್ರೀ ಭಿಮನಗೌಡ ಇಟಗಿರಿಯವರು ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಬೆಳವಣಿಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಚರಬಿಸವೇಶ್ವರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಿಲಯ ಸಾಫ್ಟ್‌ಪನೆ

ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಭಾರರು 1967-68ರಲ್ಲಿ ಚರಬಿಸವೇಶ್ವರ ವಿದ್ಯಾವಧಕ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅದೇ ವರ್ಷ ಬಡವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂಂದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಿಲಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಮತ್ತು ಕಲಿಯುವ ಅಪೇಕ್ಷೆಗೆ ಇದ್ದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇದರಿಂದ ತುಂಬಾ ಆನುಕೂಲವಾಯಿತು. 1971-72ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಿಲಯಕ್ಕೆ ಸರಕಾರದ ಅನುದಾನ ದೊರೆಯಿತು. ಇಂದಿಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಉಟ ಹಾಗೂ ವಸತಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆ. ಈಗ 25 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಇದರ ಅನುಕೂಲ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಬಾಪ್ತಿಕೊಡರಿಗೆ ಕನಸಾಗಿಯೇ ಉಳಿದ .....

* ತಾಂತ್ರಿಕ ತಿಕ್ಕಣ ಕೇಂದ್ರ

ಶಹಾಪ್ತರ ಪಟ್ಟಣವು ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದು ಹಾಗೂ ಕೈಷ್ಟ್‌
ಮೇಲ್ಮಾಡೆ ಯೋಜನೆಯ ಶಹಾಪ್ತರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮೇಲೆ ನೇರ ಪರಿಶಾಮ. ಇದರಿಂದಾಗಿ
ಬಾಪ್ತಿಕೊಡರು ಇಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಫಟಕಗಳು ಸ್ವಾಪನೆಯಾಗುವುದು ಅವಶ್ಯವೆಂದು, ಈ
ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ತಿಕ್ಕಣ ಕೇಂದ್ರ (ಪಾಲೀಟಿಕ್‌ಕ್ಷೆಕ್) ಆರಂಭಿಸಲು ಯೋಚಿಸಿದರು. 1987ರಲ್ಲಿ
ಸರಕಾರದ ಅನುಮತಿಯು ದೊರೆಯಿತು. ಆದರೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಬಾಪ್ತಿಕೊಡರ
ಕನಸು ಕನಸಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯಿತೆಂದು ಒಹಳಷ್ಟು ಜನ ಮರುಕ ಪಡುತ್ತಾರೆ.

* ಇಂಜನೀಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜು

ಶಹಾಪ್ತರ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಇಂಜನೀಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜೇಯೊಂದನ್ನು ತೆರೆಯಲು
ಬಾಪ್ತಿಕೊಡ ದರ್ಶನಾವೃತ್ತಿ ಒಹಳಷ್ಟು ಶ್ರಮಿಸಿದರು. ಸರಕಾರದ ಅನುಮತಿಗಾಗಿ
ಯಶ್ವಿಸಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸ್ವಾಳೆಯಾದನ್ನು ಆಯ್ದು ಮಾಡಿ ನಿರ್ವೇಶನ ಖಿರೀದಿನವ
ಯಶ್ವಿಸಿದ್ದರು. ಸರಕಾರದಿಂದ ಅನುಮತಿ ದೊರೆತರು ಈ ಕಾಲೇಜು ಆರಂಭಗೊಳಿಲಿಲ್ಲ.
ಬಾಪ್ತಿಕೊಡರ ದೊರೆಯಾಗಿ ಮತ್ತು ಆವರ ಕರ್ಮ, ನನಸಾಗದೆ ಕನಸಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯಿತು.

ಪ್ರೈವೆಟ್ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲೇಜು

ಶಹಾಪ್ತರ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರೈವೆಟ್ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲೇಜು ತೆಗೆಯಲು ಬಾಪ್ತಿಕೊಡರು
ಸರಕಾರದಿಂದ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದರು. ಕಾರಣಾಂತರಗಳಿಂದ ಅವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲು
ಅಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಡಿ. ಫಾರ್ಮಸಿ ಕಾಲೇಜನ್ನು ಬಾಪ್ತಿಕೊಡರು ಆರಂಭಿಸುವ ಕನಸು
ಅದು ಕನಸಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯಿತು.

T.C.H. ಹಾಗೂ B.Ed ಕಾಲೇಜು

ಶಾಹಾಪ್ತರದಲ್ಲಿ ಟಿ.ಎಸ್.ಎಚ್. ಮತ್ತು ಬಿ.ಎಡ್. ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ವುದು
ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯವಂದು ಮನಗಂಡ ಬಾಪ್ತಿಕೊಡರು ಸರಕಾರದೊಡನೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ
ಅನುಮತಿಗಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಸಹಾಲದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದಿಂದ ಅನುಮತಿ ದೊರೆಯಿದೇ
ಬಾಪ್ತಿಕೊಡರಿಗೆ ಈ ಶೈಕ್ಷಕ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವ ಯೋಚನೆ
ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿಯಿತು.

ಮೇಲ್ಮಾಡೆ ಎಲ್ಲಾ ಶೈಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು, ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಉರಬಿಸವೇಶ್ವರ
ಪಿಂಡಾಂವಧರಕ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಸಲು ಬಾಪ್ತಿಕೊಡ ದರ್ಶನಾವೃತ್ತಿ ರೂಪ

యోచిసిద్దరు. ఆవర ఈ యోజనగళు కాయికావుపక్క బరదే కనసాగియే ఉళియితు.

బాపుగౌడరు శాఖిసిద విద్య కేంద్రగళు

క్ర.సం.	తిక్టా సంస్థియ హసరు	షాఖాసే వషా
1.	చరిబసవేళ్లర కన్న ప్రైథాలీ, శహాపుర	1967-68
2.	చరిబసవేళ్లర శితువిహార, శహాపుర	1976
3.	చరిబసవేళ్లర సంస్కృత పాతశాలీ	1980
4.	చరిబసవేళ్లర పసతి నిలయ, శహాపుర	1979-80
5.	చరిబసవేళ్లర ఒరియ ప్రాధమిక శాలీ, శహాపుర	1980-81
6.	చరిబసవేళ్లర ఒరియ ప్రాధమిక శాలీ, సగర తా॥ శహాపుర	1980-81
7.	చరిబసవేళ్లర చెంద్రోగిక తరబేతి కేంద్ర, శహాపుర	1980-81
8.	చరిబసవేళ్లర మహిళా పదమి-పూవు మహావిద్యలయ, శహాపుర	

సకారి ప్రథమ దచ్చి కాలేజు

ముఖ్యమంత్రిగళాగిద్ద సనాష్ట శ్రీ రామకృష్ణ హగడే మత్తు బాపుగౌడ దళసాపూరారిగూ బహాళష్టు ఆత్మీయతే, అన్మోన్నతేయ సంబంధగళు ఇద్దపు. హైదరాబాద కనాటకద ప్రగతిగా ఆలోచనే మాడిద ముఖ్యమంత్రిగళ సాలినల్లి రామకృష్ణ హగడేయవరు మోదల పంక్తియల్లి బరుతారే. బాపుగౌడర ఎల్ల ప్రగతియ విచారగళిగ హగడేయవరు ప్రోత్సాహ మత్తు ప్రేరణ కొడుత్తిద్దరు.

శహాపురదల్లి సకారి ప్రథమ దచ్చి కాలేజు ఆరంభక్క హగడేయవరు సమృతి నీడిదరు. అష్టో అల్ల వివిధ శైక్షణిక యోజనగళన్న ఇల్లి జారిగే తందు శైక్షణిక జిల్లె మాడలు బాపుగౌడరు హత్తారు యోజనగళన్న హాక్కద్దరు. రాజ్యదల్లి ప్రథమపెంబంతె 88 ఎకరె జమీనన్న సకారి ప్రథమ దచ్చి కాలేజిగా సకారదింద విరీదిసిదరు. ఇదన్న నావు బహా హమ్మపట్టు

ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಶಹಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕನ್ನು ಅಧಿವ್ಯಾಪ್ತಿಪಡಿಸುವ ವಿಚಾರಗಳು ಬಾಪುಗೌಡರನ್ನು ಸದಾ ಕಾಡುತ್ತಿದ್ದವು.

ಶಹಾಪುರದಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಯತ್ನ

ಬಾಪುಗೌಡರಿಗೆ ಇತರ ಪ್ರಗತಿಯ ಅಲೋಚನೆಗಳು ಜೊತೆಗೆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಬೇಳಿಯಲು ಬೇಕಾದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದಾಗಿತ್ತು. ಹಳ್ಳಿಗೊಂದು ಶಾಲೆಯನ್ನು ಅವರು T.D.B. ಚೀರಮನ್‌ರಿದ್ದಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಲಂಬಾನೀ ಸಮುದ್ರಾಯದವರು ನೆಲೆಸಿರುವ ತಾಂಡಾಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗೌಡರು ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಮುಂದಾದರು.

ಅನಂತರ ಶಹಾಪುರ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸಕಾರಿ ಜ್ಞಾನಿಯರ್ ಕಾಲೇಜು ಅರಂಭಿಸಲು ಸಕಲ ಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು. ಜವಾಹರ ನರ್ವೋದಯದಂತಹ ಮಹತ್ವದ ವಿದ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಶಹಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ತರಲು ಬಾಪುಗೌಡರು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನ ಅತ್ಯಂತ ಸ್ವರ್ವಾಂಶಯವಾದುದು. ಆದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಜಮೀನು ಸಹ ಏರಿದಿಸಲು ಬಾಪುಗೌಡರು ನೆರವಾದರು. ಗೋಗಿ, ಸಗರ, ಕೆಂಬಾವಿ, ವಡಗೇರಾ, ದೊರನವಳ್ಳಿ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಮುಖ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೈಡಶಾಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಅಲ್ಲಿಯ ಮಕ್ಕಳು ಕಲೆಯಲು ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬರುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿದರು. ಬಾಪುಗೌಡರು ಮುಂದಾಲೋಚನೆ ಮತ್ತು ದೂರದೃಷ್ಟಿಯಳ್ಳಿ ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಫೂರಾಗಿದ್ದರು.

* * * * *

సాహిత్య సేవ

శ్రీ బాపుగౌడ దత్తనాపురరు రాజకీయ ముత్తద్దో మాత్రమాగిరచే సాహిత్య ప్రేమియు ఆగిద్దరు. రాజకీయ క్లేట్రపన్స్ ప్రమేళిసుపుచ్ఛింతలు మున్న అవరు సామాజిక సేవా కాయకర్తలాగిద్దగ (1945 రింద 1960రపరిగా) నాడిన అనేక గడ్డ సాహితిగళన్న శాపురక్ష కరెందు సాహిత్య చిచార్ గోట్టిగళన్న మాతిద్ద ఇందిగా ఆధ్యాత్మికిసిద్ధ జన జేఖమయిద్దరై. సాగర నాడిన ఖ్యాత సాహితిగళాగిద్ద హోళి శేషగిరిరావ్ ఈ క్లేట్రుద రూపారిగళాగిద్దరు.

బాపుగౌడరిగూ అవరిగు ఆత్మంత ఆత్మియ నికట సంబంధగళిద్దపు. బాపుగౌడరు సాహితిగళేనల్ల. ఆదరే హోళి శేషగిరిరావ్ అవర నికటపతియాగిద్ద ఇవరిగే సాహిత్యద ప్రభావ ఆగిరలేచేశు. ఇవరు ఉత్తమ సంపుటకరు, జనరన్న తమ్మ కడే ఆంష్ణసంబిల్ప వ్యక్తిత్వ ఇవరదిత్తు. ఇచ్చిరూ సేరి అనేక సాహిత్య చిట్టపటికిగళన్న మాడుత్త ఈ భాగదల్లి ఒందు ఉత్తమ వాతావరణవన్న నిమిసలు యొక్కిసిదరు. ఆగ పణకొమ్మే నాడపబ్బద ఆచరణ ఆత్మంత విజ్ఞంభణేయింద నడేయుత్తిత్తు. ఈ నాడ పబ్బద ఆచరణగే రాజ్య మట్టదల్లి ఖ్యాతనామరాగిరువ సాహితిగళన్న కరేయిసి కాయక్రమ మాడిద్దుంటు.

తిక్టణ ప్రేమి, ఒముదొడ్డ సాహితి, సంగీతగార, వాగు విద్యాంసరాద హోళి శేషగిరిరావ్ అవరు బాపుగౌడరిగింత వయస్సినల్లి 10 వషణ దొడ్డవరు. తమ్మ వయస్సిన అంతరపన్న మరేతు బాపుగౌడరిగే హచ్చిన మహాత్మ కొట్టిరు. బాపుగౌడరు జేవనదుధ్యక్షు తిక్టణ, సాహిత్య మత్తు సాంస్కృతిక క్లేట్రుక్షే కేలస మాడిద్దరే, ఆదు శేషగిరిరావ్ అవర ప్రేరణ ఎందు హేళిదరే తప్పాగదు. శాపురద ఖాసగి ప్రైథథాలేగి (1955-56రల్లి) జకుంకి జయరావ్ ఎంబుపరు ముఖోపాధ్యాయరాగిద్దరు. అవరు బాపుగౌడర మత్తు హోళి శేషగిరిరావ్ అవర మాగుదత్తసందల్లి శాలా సాంస్కృతిక చిట్టపటికిగళన్న హచ్చిన ప్రమాణచల్లి మాడుత్తిద్దరు. దినగళింత బాపుగౌడరు సాహిత్య ప్రేమియాగి తమ్మ జేవసపన్న రూపిసికొండరు.

* * * *

ಕಲಬುಗಿರ್ ಕನ್ನಡ ಭವನಕ್ಕೆ ನಿರ್ವೇಶನ

ಕಲ್ಲುಗಿರ್ ಮಿನಿವಿಥಾನಸೌಧ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಕನ್ನಡ ಭವನ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರ ಸರ್ಕಾರ 48,800 ಚಕ್ಕಿರು ಅಡಿ ನಿರ್ವೇಶನವನ್ನು 50 ವರ್ಷಗಳ ಗುತ್ತಿಗೆ ಮೇಲೆ ನೀಡಿತು. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಕನ್ನಡಿಕೆ ಸರಕಾರವು ನಗರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ೧೦೦ ಬ್ರಹ್ಮತ್ವ ನಿರ್ವೇಶನವನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿರುವುದರ ಹಿಂದೆ, ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾವೃತರ ಪ್ರಯತ್ನ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದದ್ದೇನಲ್ಲ. ಕಲ್ಲುಗಿರ್ ಜಿಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿಗಾಗಿ ನೀಡಿದ ನಿರ್ವೇಶನವನ್ನು ಪರಿವರ್ತು ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಕನ್ನಡ ಭವನ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕೆಂಬ ಫರತನ್ನು ಸರಕಾರ ಹಾಕಿತ್ತು.

ಆಗ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆಯವರೋಂದಿಗೆ ಚೆಚ್ಚಿಸಿ, ಬಾಪುಗೌಡರು ಜಿಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿಗಾಗಿ ಹೊಚ್ಚಿ ರೂಪಾಯಿ ಬೇಲೆ ಬಾಳುವ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರು. ದಿನಾಂಕ 16-10-1987ರಂದು ಕನ್ನಡ ಭವನ ಕಟ್ಟಡದ ಶಂಕು ಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಸನಾತ್ನ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆಯವರು ನೇರವೇರಿಸಿದರು. ಅಂದು ಬಾಪುಗೌಡರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿವರ್ತು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾವ್ ಗೋಗಿ ಅವರು ಸಹ ಗೌಡರ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಕಾಯ್ದಾನಿವ್ಯಾಹಿಸಿದ್ದು ಒಂದು ಸೃಜನೀಯವಾಗಿದೆ.

* * * * *

అఖిల భారత కన్డద సాహిత్య సమైళన

అఖిల భారత 58నేయ కన్డద సాహిత్య సమైళనపు మోదలు మణిపాలదల్లి నడెనలు ఉద్దేశిసలాగిత్తు. ఆదరే ఆదు వివాదక్షే ఒళగాద్దరింద క్షేపిడలాయితు. ఆనంతర కల్పగ్రి జిల్లా ఘటకపు ఈ జవాబ్దారియన్న హోత్తుచోళ్లలు ముందే బందాగ కన్డద సాహిత్య పరిషత్తొ కాయికారి సమితి ఆదక్షే ఒప్పిగొయెన్న ఇతిత్తు. అందిన కేంద్ర పరిషత్తొనల్లి హం.ప. నగరాజుయ్ ఆపరు అధ్యక్షరాగిచ్చారు. కల్పగ్రి జిల్లా క.సా.ప. అధ్యక్ష శ్రీ లక్ష్మిరావు గోగి అవరిద్దరు. కల్పగ్రియల్లి సమైళన నడెనప చురితు పూవెభావియాగి ఒచ్చే నడెదాగ శ్రీ బాపుగౌడ దశనాపురస్తు సమైళనద స్వాగత సమితియ అధ్యక్షరస్తుగి మాటిచేందు జిల్లా హగొ కేంద్ర సభగోల్లి ఒమ్మతెడ నిణయి వ్యక్తాయితు. బాపుగౌడరు సహ ఈ కాయికస్తు సమాధానదింద ఒప్పిచోండరు.

బాపుగౌడర నేతృత్వదల్లి స్వాగత సమితి

బాపుగౌడ దశనాపుర	స్వాగత సమితియు
అధ్యక్షరు	
లక్ష్మిరావు గోగి	కార్యాధ్యక్షరు
దేవేంద్రప్ప	ప్రధాన కార్యదతీ
ప్పోల్లి ఆరో.వల్లో. ఒడిగేరే	కాయిదతీ
ప్పోల్లి రవీంద్ర కజ్జగి	చాయిదతీ
శ్రీమతి సరితా కుసుమాకరదేశాయి	చాయిదతీ
శ్రీమతి సరస్వతి చిమ్మలగి	చాయిదతీ
శ్రీ గళంగప్ప పాటిల	చోలాధ్యక్షరు

ఆక్షోబర్ 29 రింద నవంబర్ 1 రపరేగే సాహిత్య సమైళన నడెయితు. సమైళనాధ్యక్ష సిద్ధయ్ ప్రథాణికరాగిచ్చారు. కన్డద సాహిత్య సమైళనపు ఆత్మంత యశస్వియాగి సరవేరితు. ఇదక్షేల్లా బాపుగౌడ దశనాపుర సంఘసాశక్తి ఆపర జనప్రియతయే కారణపేస్తేచు. అనేక ఎడరు-తొదరుగళు బందరు ఆదన్న గోడరు సమధవాగి నిభాయిసిచరు. సాంఘిక దేఖియ ఆరాధకరిగే, అభిమానిగళిగే సంతసద వాతావరణవన్నంటు మాడితు. నాల్గు దినగళ కాల కల్పగ్రియల్లి ఘట్టద వాతావరణ సిమాణివాగిత్తు.

ಬಾಪ್ರಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರ ರಂಗಮಂದಿರ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರೇಮಿ, ಜನಪ್ರಿಯ ಧುರೀಜ ಬಾಪ್ರಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರರು ಕಲ್ಲುಗ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಒಂದು ಎಕರೆ ಭೂಮಿ (ನವೇಶನ)ಯನ್ನು ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದರು. ಅಂದಿನ ಜೆಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಜೋತ್ತೆ ರಾಮಲಿಂಗಮ್ ವಿಭಾಗಾಧಿಕಾರಿ ಆ. ವಿಜಯಕುಮಾರ ಗೋರೆ ಆವರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಸ್ತ್ರೀಯ ನಿವೇಶನ ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯವಾಯ್ತು. ಮುಂದೆ ಶಿವಶರ್ಣಾ ಪಾಟೀಲ ಜವಳಿಯವರು ಕಲ್ಲುಗ್ರಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಆಧ್ಯಕ್ಷರಾದರು. ಆವರ ಆವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭವನ ಕಟ್ಟಿದ ಕಾರ್ಯ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿತು. ಮುಂದೆ 1995 ಜೂನ್ 18 ರಂದು ಹಿರಿಯ ಪತ್ರಕರಾದ ಶ್ರೀ ಪಿ.ಎಂ. ಮುಖ್ಯಾರ್ಥಿ ಅವರು ಜೆಲ್ಲಾ ಕ.ಸಾ.ಪ. ಆಧ್ಯಕ್ಷರಾದರು. ನಾನು (ಗುಗಾರುಯ್ಯ ಹಿರೇಮರು) ಮತ್ತು ಡಾ॥ ಕಾಲೀನಾಧ ತಂಬಿಲಗಿಯವರು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪಿ.ಎಂ. ಮುಖ್ಯಾರ್ಥಿ ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಬಾಪ್ರಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ರಂಗಮಂದಿರ ಕಟ್ಟಿಸುವ ಪ್ರಸ್ತಾಪವು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರ್ಯಗತವಾದರು ಈ ಕಾರ್ಯ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

ಕಾರಣ, ಮುನಾವನೆಗಳು ಬಂದವು. ಅಂದಿನ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಸನಾತ್ಕು ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡರು ರಂಗಮಂದಿರ ಕಟ್ಟಡಕ್ಕಾಗಿ ಆಡಿಗಲ್ಲಸ್ವಾ ಇಟ್ಟರು. ಅನುತರ ಡಾ॥ ಎಂ.ಎಸ್. ಪಾಟೀಲರು ಆಧ್ಯಕ್ಷರಾದಾಗ ರಂಗಮಂದಿರದ ಕಟ್ಟಡ ಕಾರ್ಯ ಮುಂದುವರಿಯಿತಾದರೂ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ಆಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಆಕ್ಷಾಗೆ ಆಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಸಂತರ ಈಗ ಶ್ರೀ ಏರಿಫ್ರೆಸ್‌ಎಂಪಿ ಅವರ ಆವಧಿಯಲ್ಲಾದ್ದರೂ ಬಾಪ್ರಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರ ರಂಗಮಂದಿರ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳಲಿ ಎಂಬುದು ಸನ್ನ ಸದಿಚ್ಛೇಯಾಗಿದೆ.

ಬಾಪುಗೌಡರ ಕನಸುಗಳು

* ಶಹಾಪುರ ಜಲ್ಲೆಯಾಗುವ ಕನಸು

ಶಹಾಪುರ ಜಲ್ಲೆ ಕೇಂದ್ರಪಾಗಲು ಯೋಗ್ಯವಿದೆ. ಬೇವನ ಇರುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಶಹಾಪುರ ಜಲ್ಲೆ ಕೇಂದ್ರಪಾಗಲೇ ಬೇಕೆಂದು ಬಾಪುಗೌಡರು ಕನಸು ಕಂಡಿದ್ದರು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಬಂಧಕ ಕಡೆ ಹಂಚಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಖಾಷಣಾಗಳಲ್ಲಿ, ಅತ್ಯೇಯರಲ್ಲಿ ಅವರು ಇದ್ದ್ಯೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರು. ಕೊನೆಗೆ ಅನ್ನರೋಗ್ಯದಿಂದ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದಾಗ ಹಾಸಿಗೇಯ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಅನ್ನರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸಿದ ಶಹಾಪುರ ಜಲ್ಲೆಯಾಗುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಇದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಈ ತಾಲ್ವಾಕೆನ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಪ್ರೀತಿ, ಪ್ರೇಮ, ಎಂತಹದ್ದು ಎಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಬಾಪುಗೌಡರಿಗೆ ಶಹಾಪುರ ಜಲ್ಲೆಯಾಗುವ ಗುರಿಯಿದ್ದರೂ ಅದು ಆಗದೆ ಉಳಿಯಲು ಕಾರಣವೇನು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉಂಟಾಗಿಸುವುದು. ಜಲ್ಲೆಯಾಗಲು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಸಮಿತಿಗಳು ನೇಮಕಗೊಂಡಬು. ಗದ್ದೆಗೌಡರ ಸಮಿತಿ, ವಾಸುದೇವ ಸಮಿತಿ ಮತ್ತು ಹುಂಡೇಕಾರ ಸಮಿತಿಗಳು ಬಂದು ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಹಾಪುರ ತಾಲ್ವಾಕೆನ ಜನ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಂದಿಸಬೇಕೆ ಇದ್ದಾದ್ದು ಒಂದು ಕಾರಣವನ್ನಬೇಕು. ಶಹಾಪುರದ ಬುದ್ಧಿವರ್ಣ ಜನರು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕಾನ್ನು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉಲಾಯಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಬಾಪುಗೌಡರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರು. ಬರೀ ಬಾಯಿ ಮಾತ್ರಾಂದ ಶಹಾಪುರ ಜಲ್ಲೆಯಾಗಲೀ ಎಂದರೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಜಲ್ಲೆಯಾಗುವ ಕುರಿತು ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದರೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ತಾಲ್ವಾಕೆನ ಜನ ಕೆಳಗಿನ ಮಟ್ಟದಿಂದ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಹೋರಾಟಕ್ಕಳಿಯಬೇಕು. ನಾನು ಮುಖಿಂದತ್ತ ಮಿಸಬಿಮುದಷ್ಟೆ. ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜನರಿಂದ ಬಾಪುಗೌಡರ ವಿಚಾರಗಳಿಗ ಸರಕಾರ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಕುರಿತು ಅವರು ಸರ್ಕಾರದೊಂದಿಗೆ ನೇಮಕಗೊಂಡ ಸಮಿತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಅನೇಕ ಪತ್ರ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಮಾಡಿದ್ದಾರು. ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನಮಾನದಂತೆ ಅಂದು ಜನರಲ್ಲಿ ಜಲ್ಲೆಯಾಗುವ ಕುರಿತು ಅಷ್ಟೇಂದು ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮಾಡಿದಿಲ್ಲವೇನೂ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂದು ನಾವೆಲ್ಲ ಜಾಗರಣಕೂಗಿದ್ದೇವೆ. ಅದನ್ನ ಶಹಾಪುರ ಜಲ್ಲೆಯಾಗುವ ಬಾಪುಗೌಡರ ಕನಸು, ಕೈಮೀರಿ ಮೋಗುವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತಲುಪಿದೆ. ಆಗ ಜನರಿಗೆ ಒಂದು ಭಾವನೆ ಇತ್ತು. ಬಾಪುಗೌಡರು ಇಂದ್ರಾ ಹೇಗಿದ್ದರೂ ಮಾಡೇ ಮಾಡುತ್ತ ಅಂತ, ಅಂದುಕೊಂಡು ಸುಮೃದ್ಧ ಕುಳಿತರೆ ಬಾಪುಗೌಡರೊಷ್ಟರೇ ಏನು ಮಾಡಿಯಾರು?

ಜನ ಸಮುದಾಯದ ದ್ವಾನಿ ತೀವ್ರಗೊಂಡಾಗ ಶಾಸಕರಾದವರು ಸರ್ಕಾರದ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ. ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಈಳಿತು ಶಹಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಾಗಲಿ ಎಂದರೆ ಆದು ಹೇಗೆ ನಾಧ್ಯ? ಒಂದು ವೇಳೆ ಬಾಪುಗೌಡರು ಇಂದು ಇದ್ದರೆ ಶಹಾಪುರ (ಜಿಲ್ಲೆಯಾಗಲು)ಕ್ಕೆ ಹೋಸ ಅಥ ಬರುತ್ತಿತ್ತು ಎಂಬುದು ಹಲವರ ಅನಿಸಿಕೊಂಡು, ಶಹಾಪುರ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಹೊಂದಲು ಜಿಲ್ಲೆಯಾಗಿವುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಈ ಹಿನ್ನಲೇಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ ಸಚಿವ ಹಾಗು ಹಾಲಿ ಶಾಸಕರಾದ ಶ್ರೀ ಶರಣಬಸಪ್ಪಗೌಡರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಹೇಳುಗೇಕು. ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ತಕ್ಷಂತೆ ಶಹಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಜನರು ಸ್ವಂದಿಸಲೇಬೇಕು. ಅಂದಾಗ ಮಾತ್ರ ಜಿಲ್ಲೆಯಾಗಲು ಸಾಧ್ಯ.

ಗ್ರಾಮಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕಾನುಷ್ಯ

ಗ್ರಾಮಗಳ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೇ ನಮ್ಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೆಂಬುದು ಬಾಪುಗೌಡರ ಮುಖ್ಯ ಕನಸಾಗಿತ್ತು. ಅದರಂತೆ ಅವರು ಹಳ್ಳಿಗಳ ಪ್ರಗತಿಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದರು. ಅವರು ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯವೇಂಬಿದೆನು. ಒಂದೆರಡು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಚೊಡುಹುದುಷ್ಟೆ. ಶಹಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ಭಾಗವೆಂದರೆ ವಸದುಗರ್. ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಹಿಂದುಳಿದಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯು ಪ್ರಗತಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಹಳಷ್ಟು ಕೊಲೆ, ಸುಲೀಗೆ, ದರೇನೆಡೆ ಸಮಯುತ್ತಿದ್ದಷ್ಟು. ಶಹಾಪುರದಿಂದ ಸಂಪರ್ಕ ಇರಬೇ ಇರುವ ಭಾಗ ಅಡಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ 'ವಸದುಗರ್' ಎಂದರೆ ಕಾಡು ಪ್ರದೇಶ ಎಂಬ ಮಾತ್ರ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು.

ಬಾಪುಗೌಡರು 1960ರಲ್ಲಿ TDBಯಿಂದ ಸಹಸ್ರರಾಗಿ, ಹೀರಮನ್‌ರು ಆದರು. TDBಯಿಂದ ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ವಸದುಗರ್ ಮೆದಲನೆಯೆಂದು. ಅಲ್ಲಿಯ ಜನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕಂಬುದು ಬಾಪುಗೌಡರ ಸದೀಚ್ಛೇಯಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ ಶಹಾಪುರದಿಂದ ವಸದುಗರ್ಕ್ಕೆ ರಸ್ತೆಯೂ ಇರಲ್ಲ. TDBಯಿಂದ ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ, ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಗಿಯಿಸಿ, ವಸದುಗರ್ ಮತ್ತು ಶಹಾಪುರಕ್ಕೆ ಜನಸಂಪರ್ಕದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

ಜನರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರಲು ಬಸ್ ಸೌಕರ್ಯ, ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ವೀದ್ಯುತ್ ಸೌಕರ್ಯ ಮುಂತಾದ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಲು ಮುಂದಾದರು. ವಸದುಗರ್ ದಲ್ಲಿ ಗದ್ದಲ್, ಜಗಲ ಬಹಳ ಸಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಪ್ಪಾಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಸೂಕ್ತ ಪರಿವಾರವನ್ನು ಬಾಪುಗೌಡರು ಕಾಡು ಹಿಡಿದರು. ಆಲ್ಲಾದೆ 'ಪ್ರೋಲೆಸ್ ಸೈಫ್ಷನ್' ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಿದರು. ವಸದುಗರ್ ಪ್ರಗತಿ

ಹೊಂದಲು ಹೆಸ್ತಾಲು, ವಿದ್ಯುತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಹಾಸ್ಯೇಲ್, ವಿದ್ಯುತ್ ಸೌಕರ್ಯ, ನೀರಿನ ಸೌಲಭ್ಯ, ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಾಣ, ಮುಂತಾದ ಸೌಲತ್ತಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟರು.

ಮತ್ತೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಕಾರ್ಯವೆಂದರೆ ವನಂದುಗಳ ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಅರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಪಟ್ಟನ್ನಾಗಿಸಿದರು. ಬಾಪುಗೌಡರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಅಗ BDO ಅಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮಹಂತಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ TDBಗೆ ಅಯ್ಯೆಯಾದ ಚಂದ್ರರಾಯಗೌಡ ಪ್ರೋಲೀಸ್ ಪಾಟೀಲ ಅವರು ಗೌಡರು ಹೇಳಿದ ಮಾತಿಗಲ್ಲ ಸ್ವಂದಿಸಿ ವನಂದುಗಳ ದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೆಲಸಗಳಾಡವು. ಬಾಪುಗೌಡರು ಗೋಗಿ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಕಲ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ತಾನು ಮಟ್ಟಿದ್ದ ದರ್ಶನಾಪುರವಾದರೂ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಬೆಳೆದದ್ದು ಗೋಗಿಯಲ್ಲಿಯೇ. ತನ್ನ ಕಷ್ಟ ಸುಖ ಹಂಚಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಗೋಗಿಯಿಂದಲೇ. ಅಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜನರ ವಿಶ್ವಾಸ, ನಂಬಿಕೆ ಪಡೆಯಿವಲ್ಲಿ ಯಶ್ವಿಯಾದರು. ಆದರೂ ಕೆಲವು ವಿರೋಧಿ ಜನರು ಮಟ್ಟಿಹೊಂದರು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಿಯೆ ಒಳಳಷ್ಟು ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದರು. ಬಾಪುಗೌಡರು ಗೋಗಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಕನಸು ಅವರಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲ ಅವಕಾಶಗಳಿಂದ ವಂಚಿತವಾಗಿದ್ದ ಗೋಗಿಗೆ ಪ್ರೈಡಶಾಲೆ, ಮಹಿಳಾ ಪ್ರೈಡಶಾಲೆ, ಸರಕಾರಿ ಪದವಿ-ಪ್ರಾರ್ಥಕಾಲೀನು, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಅರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರ, ದಂಗಡ ದಮಾತಿಾನೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಕುದಿಯುವ ನೀರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ನೀಕಾರಿಗೆ ಶೀಡ್ಯಾಷ್ಟು, ವಿವಿಧ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ಸಾಲದ ಮಂಜೂರಾತಿ ವಿದ್ಯುತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ACS ಸೌಸೆಟ್ ಅರಂಭಿಸುವುದರೂಂದಿಗೆ ಗೋಗಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಬಾಪುಗೌಡರಿಗೆ ಸೇರವಾದರು.

ಗೋಗಿ, ಮಹಂತಗಳು, ಪಡಗೇರಾ, ಶಿರಿವಾಳ, ಸರಗ, ಮೂಡಬಾಳ, ಹಯ್ಯಾಳ್ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಮುಖ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಬಾಪುಗೌಡರು ಒಳಳಷ್ಟು ಮಹತ್ವ ಕೊಟ್ಟರು. ಮತ್ತೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಲು ಮುಂದಾದರು. ಒಟ್ಟಾರೆ ಶಹಾಪುರ ತಾಲೂಕನಾಡ್ಯಂತ ಇರುವ ಗ್ರಾಮಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಲು ಬಾಪುಗೌಡರು ಸಕಲ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು, ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ವಾಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ಬಾಪುಗೌಡರನ್ನು ಬಡವರ, ರೈತಾಪಿ ಜನರ, ಬಂಧು ಎಂದರೆ ಕರೆದರೆ ತಪ್ಪಾಗದು ಏಕೆಂದರೆ ಅವರ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಸದಾ ಗ್ರಾಮಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಚಿಂತನೆಯೇ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಅಪಗಳ ಸರಾಂಗಿಣಿ ಪ್ರಗತಿಯ ಕುರಿತು ಅವರು ಅಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಾಪುಗೌಡರ ಗುರಿ ಮತ್ತು ಕನಸೆಂದರೆ ಗ್ರಾಮಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೇ ಆಗಿತ್ತು.

ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ಮೈ ಯೋಜನೆಯ ಕನಸು

ಬಾಪುಗೌಡರು ಶಹಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕನ್ನು ಸರ್ವತೋಮುಖವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವ ಇಟ್ಟಿ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಸರಾಂಗಿಣಿ ಪ್ರಗತಿಯ ಅವರ

ಮುಖ್ಯ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಗಿತ್ತು. ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ವಿಚೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಉರಂಬಿಸಲು ಅವರು ಪಟ್ಟಿ ಶ್ರಮ, ಪ್ರಯತ್ನ ಅಳಿಸ್ತುವ್ಯಾಲ್ಲ. ಅದರ ಪ್ರಾರ್ಥ ಕಾರ್ಯಗತಕ್ಕಾಗಿ ಬಾಪುಗೊಡರು ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯ ಸರ್ಕಾರೀಯವಾದುದು.

ಬಡತನ, ನಿರುಮ್ಮೈಗದ ಯೆಗೆಯಿಂದ ಸರಳತ್ವದ್ವಾರಾ ಜನರೆಯಸ್ಸು ಕಂಡು
ಬಾಪುಗೋಡು ಮರುಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಸ್ಸು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವ
ಮೆಂಡಾಲ್‌ನೊಳೆ ಆವಶ್ಯಕತ್ವ. ತಾವು ಶಾಸಕರಾಗಿ ಅಯ್ಯಿಟ್ಯಾಡಾಗಲ್ಲಿಲ್ಲ ಆವರ ಸರಳರಾಗಲ್ಲಿ
ಇರಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಆದಳಿತಾರೂಢ ಸರ್ಕಾರ ಸಮುದ್ರಲ್ಲಿವೆಂದು ಆವರು ಕೈಕಟ್ಟಿ ಕುಳಿತುಹೊಳ್ಳಲ್ಲಿಲ್ಲ.
ಚೀರಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಮೋತಾಗಲೂ 5 ಮಷ್ಟ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಡ್ಯಾಡಿ ಜಾರ ವಿವಿಧ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ
ಸ್ವಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಶಾಸಕರಿರಲ್ಲಿ, ಇಲ್ಲದಿರಲ್ಲ ಆವರು ಜಾರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ
ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಸದ್ಯ ಸ್ವಂದಿಸುತ್ತಾ ಬಂದರು. 1967ರಲ್ಲಿ ಬಾಪುಗೋಡರು ಶಾಸಕರಾದಾಗಿವಿಂದ
ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ಮೈ ಯೋಜನೆಯ ಕಾರ್ಯದ ಒಗ್ಗೆ ಸರಳರಾದ ಮೇಲೆ ಒತ್ತು ತಮ್ಮತ್ವ ಬಂದರು.
ಅನೇಕ ಸಲ ಈ ಕುಲಿತು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸೆವೆರಾಸ್ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಸ್ಸು
ಬೆಳ್ಳಿಯಾದರು. ನಿಜಲೊಂಗ್‌ಫ್ರೆಂಚ್‌ಮು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯೆಂಬ್ಬಾಗಿ ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ಮೈ ಯೋಜನೆಯ
ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಚಾಲನೆ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತಾರೆ ಮುಂದೆ ಬಂದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ
ನಿರಾಸಕ್ಕಿಯಸ್ಸು ತೋರಿದರು. ಸಾಸ್ಕಾಂಕ ದೇವರಾಜು ಆರಸು ಆವರಿಗೆ Lift Irrigation
ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶವಿತ್ತ. ಈ ಸಂಬಂಧಾಗಿ ಬಾಪುಗೋಡರು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ರೂಪದಲ್ಲಿತರು. ಆ
ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೈತ್ಯಾಧಿಕಾರ ಕಣಾಂಟಕದ ಸರ್ಕಾರ ಸದಸ್ಯರು ಮತ್ತು ಶಾಸಕರು ಬಾಪುಗೋಡರ
ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಒಂಬಲ ಸೂಚಿಸಿದರು. ಕೆನೆಗೆಂಬ ದಿನ ಬಾಪುಗೋಡರಿಗೆ
ಜಯಕ್ಕಿತ್ತು. ‘UIKI’ ಶಾಸಕರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಶಾಸಕರ ತಾಲ್ಲೂಕೆನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ
ಕಾರಣವಾಯ್ದು ಬಾಪುಗೋಡರ ಕರಾಮು ಸೇವಾಯಿತು.

ಸ್ವಿಟ್ಲೆಗ್ ಮತ್ತು ಅರಂಭಿಸುವ ಯೋಚನೆ

సమాఖ్య అరో. గుండురావో ఆపరు రాజ్యాద ముట్టిమంత్రియేచ్చగ్గ బాష్పగోడరు తథాపురద లూసకరాగిరలేభ్రు నిజ. ఆదరశ ఆసోక కాయుగాళశమ్మ మాడలు ముంచాదరు. ఈ బాగష్ట డట్టి ఒక్కమిప వ్యుదేలవాగిరుచుచరింద తథాపురదలేఖందు నాఱీన గిరణ (Spinning Mill) ఆరంభిసువ యోజనసయిందచమ్మ బాష్పగోడరు రుటికిందరు. గుల్బగా మత్తు రాయిచురు యొరతు పటిసి మరపుర, కుంపుర, జీవగి మత్తు యొదగిరి తాటుశేస వ్యుత్తియల్లే Spinning Mill ఇరలేభ్రు. ఇచమ్మ శాపకూర తక్కుద ఆధారద మేలే ఆరంభిసెలు బాష్పగోడరిగె సాకష్టు తీసుచుచుట్టు. వేగిందరే గుల్బగా జీల్లుమ 'Spinning Mill'ద Chief Promotor అహిరు.

ಇದಕ್ಕು ಅರಂಭಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದ ಕೆಲವು ನಿಖಂಡನೆಗಳಿದ್ದವು. ಒಂದಿಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಬಾಪುಗೌಡರು ಕೂಡಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗೆ ‘ಶೇರ್ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ’ ಕಾರ್ಯ ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದರು. ಸರ್ಕಾರದ ಅನುಬಂಧನೆಯ ಮ್ಯಾಟ್ರಿಗ್ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಬಯಳಷ್ಟು ವಣವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಇನ್ನು ಹಣ ಕೂಡಿಸಿ ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ನೀಡಲು ತಾಂತರಾಗಿದ್ದ ಸಾಪ್ತಾರ ಶಿವಳ್ಳಿಸವರಿಗೂ ವಿನಂತಿಸಿದರು. ಅದ್ದು ಬಾಪುಗೌಡರು ಈ ಕುರಿತು ಎಷ್ಟು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದರೂ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಿದರೂ ಜನರಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಶೇರು ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಬಾಪುಗೌಡರಿಗೂ ಬೇಸರವಾಯ್ತು. ಅವರ ಚಿಂತನೆ, ಆಲೋಚನೆ ಪ್ರಾಣಗೊಳಳುದೆ ಆ ಕೆಲಸ ಅಷ್ಟುಕ್ಕೆ ನಿಂತಿತು. ಬಾಪುಗೌಡರ ಕನಸು, ಕನಸಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯಿತು.

* ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಮಾನತೆಯ ಕನಸು

ಕನಾಟಕದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಷ್ಟು ಉತ್ತರ ಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಪ್ರಗತಿ ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು ಹಲವಾರು. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಪುಗೌಡರು ಒಂದುಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ಹರಿಸಿದ್ದರು. ಹೃದ್ರಾಬಾದ ಕನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಡ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕಿಂದು ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಡ ಹೇರಿದವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗದು.

ಕನಾಟಕ ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗದ ಅಂದಿನ ಆಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಸಾಂಪ್ರಣ್ಯ ಬಿ.ಎಲ್. ಗೌಡರಿಗೆ ಬಾಪುಗೌಡರು ಅನೇಕ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದದ್ದು ಇನ್ನು ದಾಖಿಲೆಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಕನಾಟಕ ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗದಿನದ ನಡೆಯುವ KAS, KESನ A ಮತ್ತು B ಪರ್ಗಾಗಳ ಮುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೃದ್ರಾಬಾದ ಕನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಆವಕಾಶಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಈ ಭಾಗಕ್ಕಾಗಿಯೇ Recruitment ಮಾಡಬೇಕಂಬಿ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಬಾಪುಗೌಡರು KPSGನ ಶಲ್ಲಿಸಿದ್ದರು.

ಹೃದ್ರಾಬಾದ ಕನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮುದಿಕಲ್ ಮತ್ತು ಇಂಜನಿಯರಿಂಗ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ರಿಯಾಯಿತಿ ನೀಡಬೇಕು. ನೇಮಕಾತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ನೀಡಬೇಕಂಬಿ ಒತ್ತಾಯವು ಅಂದಿನ ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನ ಸೇಳಿದ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕುರಿತು ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ಒಚ್ಚೆಯಾಗಿತ್ತು. ಒಂದುಳಿದ ಈ ಪ್ರದೇಶವು ಎಲ್ಲ ಆವಕಾಶಗಳಿಂದ ವಂಬಿತವಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗೆ ಆಸಮಾನತೆಯ ಭಾಂಡವಾಡುತ್ತದ್ದು, ಇದನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಬಾಪುಗೌಡರು ಸತತವಾಗಿ ಹೋರಾಟ, ಪ್ರತಿಭಟಿಸು ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದರು. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಮಾನತೆಯ ಕನಸು ಕಾನೂತ್ತದ್ದ ಆವರ ಕನಸು ಇನ್ನು ಕನಸಾಗಿಯೇ ಉಂಟಿದೆ.

* ಶಹಾವುರಕ್ಕೆ ಕೃಷ್ಣ ಸ್ವಾತಕೋತ್ತರ ಕೇಂದ್ರ

ಈ ಭಾಗ ಒಕ್ಕಲುತನಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದದ್ದು, ಕೃಷ್ಣಯನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಅರಿತುಕೊಂಡು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದಲು ಶಹಾವುರಕ್ಕೆ ಕೃಷ್ಣ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದ ಅತ್ಯವಶಕವೆಂದು ಬಾಪುಗೌಡರು ಯೋಚಿಸಿದ್ದರು. ಕನಾರಟಿಕ ಕೃಷ್ಣ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಅಧಿನಿದಲ್ಲಿ ಶಹಾವುರಕ್ಕೆ ಕೃಷ್ಣ ಸ್ವಾತಕೋತ್ತರ ಕೇಂದ್ರ ಚೇಳದೆಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಸ್ತಾಪನೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದರು. ಇದು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬರದೆ ಅದನ್ನು ರಾಯಚೂರಿಗೆ ಕೊಡಲಾಯಿತು. ಆಗ ಶಹಾವುರಕ್ಕೆ ಕೃಷ್ಣ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಸಾಫಿಸಬೇಕೆಂಬ ಬಾಪುಗೌಡರ ಕನಸು ನನಸಾಗಲಿಲ್ಲ. ಜೆ.ಎಚ್. ಪಂಡೀಲರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಿದ್ದಾಗ ಬಾಪುಗೌಡರ ಸುಪ್ತರುದ ಶ್ರೀ ಶರ್ಮಾಬಿಸ್ಥಾಪುಗೌಡರು ಸಂಖ್ಯಾತಿಗೆ ಅವರ ಪ್ರಯೋತ್ತಿದಿಂದ ಶಹಾವುರದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಅರಂಭಿಸಿ ತಂದೆಯ ಕಣಸನ್ನ ನನಸು ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಯಶ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

* ಗೌಡಗೇರಿ, ನಗಸೂರು ಏತ ನೀಡಾವರಿ ಯೋಜನೆ

ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾವುರರಿಗೆ ಗೌಡಗೇರಿ, ನಗಸೂರು ಎಸ್.ಬಿ.ಸಿ. 12 ಕೆ.ಮೀ. ಶಹಾವುರ ಬೂರುಂಚೆ ಕ್ಯಾನಲ್ ಅರಂಭಿಸುವ ಯೋಜನೆ ಇತ್ತು. ಇದು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಕಾಡುಗೇರಿ, ದರ್ಶನಾವುರು, ತಾಂಡಗಳು, ನಗಸೂರು, ಗೌಡಗೇರಿ, ಮುಂತಾದ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಇದರ ಪ್ರಯೋಜನ ದೊರತು ಪ್ರಗತಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಕೆಂಪು ಭೂಮೆ ನೀರು ಕಾಣಾದೇ ಹೋಗಿತ್ತು. ಈ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ರೈತರ ಬವಣ ನಿವಾರಿಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾರಣಾಂತರಗಳಿಂದ ಈ ಕಾರ್ಯ ಮುಗಿಯಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಬಾಪುಗೌಡರ ಕನಸು ಕನಸಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯಿತು.

ಬಾಪುಗೌಡರ ಘೂಕ್ಕತ್ವ

ಬಾಪುಗೌಡರ ಸುದೀರ್ಘ ದಿನಗಳ ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ಸಮುದಾಯದುರಸ್ತು ಭಾತಿ, ಮತ, ವರ್ಗಗಳ ಭೇದಭಾವಮಿಲ್ಲದೆ ಜನರಸ್ತು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಅವರಿಗೂ ಮಹತ್ವಕೊಟ್ಟಿ ರಾಜಕೀಯ ವಿವಿಧ ಸಾಫ್ತ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಲು ಯಶ್ವಿಸಿದರು. ಹೀಗಾಗೆ ಬವಳಷ್ಟು ಜನರು ಬಾಪುಗೌಡರ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾದರು. ಬಾಪುಗೌಡರೇ ನಮ್ಮ ಮುಖಿಂಡರೆಂದು ಮಹತ್ವಕೊಟ್ಟಿರು. ಅವರು ಮಾಡುವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲೆಂಬಂಡು ಶ್ರಮಿಸಿದರು. ಕಟ್ಟು ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಗೆ ಬಾಪುಗೌಡರೆಂದರೆ ದೇವರ ಸಮಾನ.

ಬಾಪುಗೌಡರ ರಾಜಕೀಯವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಇದ್ದವು. ಅವರ ರಾಜಕೀಯ ಅರಂಭದ ಜೀವನದಿಂದಲು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತ ಬಂದವರು ಕೊನೆಪ್ಪಟಿದಲ್ಲಿ ಬಾಪುಗೌಡರೊಂದಿಗೆ ಬೆರತು ಅವರಿಗೆ ಬೆನ್ನಲಿಯ ಆದರು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಹಾಗೆಯು

తమ్మ రాజకీయ విరోధవస్తు ముందువరిసిదరు. ఈ మాతుగళ హిందిన తాత్ర్వ బాపుగౌడరు తమ్మ రాజకీయ జీవనవదల్లి తమ్మ విరోధిగళ మనస్సన్న గడ్డరు. బాపుగౌడరల్లి ఒందు వితేష గుణవిత్తు. తన్నన్న విరోధిసువచరిగే తాను. ప్రీతి తోరిసుపుదు, మత్తు ఆవర కేలన తుతాగి మాదికొడువుదు. ఇదు ఒవళష్టు జనరన్న ఆక్షయు క్షీడు మాదితు. ఇదరింద బాపుగౌడర కేతీఁ హచ్చుత్తానడయితు. కెంభావియల్లి బాపుగౌడర కట్టు ఆనుయాయిగళు ఇద్దరు. అవరల్లి ప్రముఖిరిందరే శ్యామరావు కులకోఁ, లింగనగౌడ మాలివాటిల, చెంద్రశేఖర స్వామి, ఇమామ్ పట్టిల మత్తు ఒసవరడ్డప్ప ముచ్చూర్ ఇపరిగెల్ల బాపుగౌడరెందరే పంచవర్ణి. బాపుగౌడరు శమాపురదింద కెంభావిగే హోదరే సదా ఆవర జీలెగుడి ఇరుత్తిద్దరు. ఆదరంతే బాపుగౌడరన్న రాజకీయవాగి విరోధిసువ శక్తిగళు కెంభావియల్లిద్దరు. అవరల్లి ప్రముఖిరిందరే శ్రీ శాంతగౌడ ప్రోలీస్ పాటిల.

బాపుగౌడర జీవన చెల్తిగే సంఖింధుష్టప్పంతే కెంభావియ శ్రీ శాంతగౌడరన్న భేట్టియాగి చెఁచీ మాడువ సందభ్ ఒంతు. శ్రీ శాంతగౌడరు హేళిదరు “బాపుగౌడర బగ్గె హేళుత్తా హోదరే సమయ సాకాగువుదిల్ల. ఆవరన్న నాను రాజకీయవాగి విరోధిసుత్తే ఒంచే. హోసేగే నొగే ఆవరన్న విరోధిసుపుదెందరే క్షీడు కేలస ఆన్మిసితు. అంతప దొడ్డ వ్యక్తిక్షేత్ర ఆవరల్లిత్తు. ఈగ ఆవరన్న నేసమిసికొండరే సనగే ఒవళ దుఃఖివాగుత్తదే” ఎందు హేళి ఆత్మంత భావకరాదరు. ఇదు బాపుగౌడర రాజకీయ జీవనవస్తు ఎదురిసుత్తా, విరోధిసుత్తా ఒందవర భావనెగళు ఈ రీతియద్వాదరే బాపుగౌడర ఖుణిదల్లియవచరిగే, ఆవర కట్టు ఆనుయాయిగళాదవరిగే, ఆవర తత్త్వ సిద్ధాంతవస్తు ప్రీతిసిదపరు హేగే స్ఫురిసపరు ఎంబుదు మహత్తుద సంగతి.

బాపుగౌడర రాజకీయ ఛిడితపే బేరే ఇత్తు. ఎంధవరన్నాదరూ ఒలిసిచోళ్చివ చొణాళ్చ బుద్ది ఆవరల్లిత్తు. శాంతగౌడరు బునావణయల్లి ఒపిరంగవాగి విరోధిసుత్తారే ఎందు గొత్తిద్దుమా, కెంభావిగే హోదాగ మోదలు ఆవర మనసే హోగి యోగ క్షీమ విచారిసి ఒరుత్తిద్దరు. బునావణయ సంధిచదల్లిమత (ఒటు) కేళలు ఆవర మనసే హోగుత్తిద్దరు. యాపుడాదరూ కెంభావియల్లి కాయుక్కమ ఒందిచ్చర శాంతగౌడర మనసే హోగుత్తిద్దరు ఇవరు పరస్పరరు రాజకీయ వేరిగళిద్దరు. గౌడరు ఆవర మనసే హోగువుదు జనరు మాతనాడలక్కే విషయవాగుత్తిత్తు.

ಲುಕ್ಕಿಂಜಾಳ ಗ್ರಾಮದ ಒಸನಗೌಡರಿಗೂ ಬಾಪುಗೌಡರಿಗೂ ರಾಜಕೀಯ ವೈರತ್ತೆ ಇತ್ತು. ಇದನ್ನು ತಿಳಿಯೆಚ್ಚಾದ ಕುತೂಹಲ ನಷ್ಟಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಯಿತು. ಬಂದು ದಿನ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಮೋಗಿದ್ದೆ. ಯಾವುದೇ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬೆಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ವೈರತ್ತೆವನ್ನು ಮನ್ನಾ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಿಂಬಿಸ್ತಿರು. ಬೆಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೂ ಇಬ್ಬರು ಸಹಾರಿ ಯಾಗು ಗ್ರಾಮದ ಪಕ್ಕದವರೇ ಆಗಿದ್ದರು. ಬಾಪುಗೌಡರ ಸಮೋದರಿ ಸುಲೋಚನಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಒಸನಗೌಡರು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಸಾಕಷ್ಟು ಸಪಕಾರ, ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿದ್ದರೂ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ವೈಮನಸ್ತು ಉಂಟಾಯಿತು. ಇದು ಬೇಳೆಯುತ್ತಾ ಮೋಗಿ ಬಾಪುಗೌಡರ ಕಡುವೈರಿ ಎಂದರೆ ಲುಕ್ಕಿಂಜಾಳ ಒಸನಗೌಡರೇ ಎಂಬ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕಾರಣವೇನು? ಎಂದು ಲುಕ್ಕಿಂಜಾಳ ಒಸನಗೌಡರನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ್ದಾಗೆ

“ಆವರ ಆಸ್ತಿ ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಾಸ್ತಿ ಅವರು ತಿಂಡಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ವೈಮನಸ್ತು ಬೇಳೆಯು ಕಾರಣವಂದರ ಬಾಪುಗೌಡರಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹೇಳಿಲ್ಲ ಇತ್ತು. ಅದೇನೆಂದರೆ ಯಾರಾದರೂ ನಮ್ಮ ವಿರುದ್ಧ ಜೂಡಿ (ಫಿರ್ಜುಡಿ) ಹೇಳಿದರ ಅವರು ಅವರು ಅದನ್ನು ವಿಚಾರಿಸದೆ ಸಂಭಿಡಿಸುತ್ತಿದ್ದು. ಅಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರೂ ಇದ್ದಾರು. ಅವರ ಕೆಲಸ ಬಾಪುಗೌಡರಿಗೆ ಫಿರ್ಜುಡಿ ಹೇಳುವುದೇ ಆಗಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಅವರಿಗೆ ತಷ್ಟ ಮಾಡಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಮೋಡಾಗ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಅದನ್ನು ಸಂಭಿಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೇಗಾಗಿ ಅವರಿಗೂ ನಮಗೂ ಶಂತರಿಕ್ಷವಾದ ಫಿನ್ಯಾಂಚಿಟ್‌ವ್ಯಾಯ ಮೂಡಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು.”

ಇದರಿಂದ ಒಸನಗೌಡರಿಗೂ ಯಾಗೂ ಬಾಪುಗೌಡರಿಗೆ ವೈಮನಸ್ತು ಅರುಂಬೋಂಡಿತು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ವೈತ್ತಾಸ, ಫಿನ್ಯಾಂಚಿಟ್‌ವ್ಯಾಯ ಇಂದ್ಯಾಗಲು ಬಾಪುಗೌಡರು ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಮೊಡಲು ಒಸನಗೌಡರ ಮನೆಗೆ ಮೋಗಿ ಸಿಹ್ಕು ಆಶೀರ್ವಾದ ದೇಖು. ನಿಮ್ಮ ಬೆಂಬಲಿಯೇಕು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದುವರುತ್ತೇ. ಮನೆಗೆ ಮೋಡಾಗ ಒಸನಗೌಡರು ಅತಿಥಿ ಸಞ್ಜಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರು. ನಾಲ್ಕು ಬೆಳೆಯ ಮಾತ್ರಾದೆ ಬಾಪುಗೌಡರು ಮೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. “ನಾನು (ಒಸನಗೌಡ) ಅವರಿಗೆ ಮತ ತಾಮತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ಸೋಲೆಸಲು ನಾವು ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇವರ ಪಿರುದ್ದ ಸಿಲ್ಲೆಸಲು ಸೂಕ್ತ ಇಬ್ಬಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಮಡುಪುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅವರಿಗೆ ಪಣ ಕೊಟ್ಟಿ ದೇಂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಬಾಪುಗೌಡರಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಅವೃತ್ತಿ ಪೂರಂಭಗೋಂಡಾಗ ಅವರು ಗೆಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಾಪುಗೌಡರಂತಹ ಬೆಳೆಯ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ನಾನು ಏಲ್ಲಿಯೂ ಮೋಹಿಲ್ಲ” ಎಸನ್ನತ್ತುರೆ ಲುಕ್ಕಿಂಜಾಳ ಒಸನಗೌಡರು.

* సిట్టోన్ స్కూబ్‌హావ్

బాపుగౌడరు కనాచటిక రాజ్య గృహ నిమాణ మండలియ ఆధ్యాక్షరాగిద్దరు. రాజ్యద తుంబా ప్రగతిదాయక ఆభివృద్ధి కేసాగై నమోదుచ్చాడు. అదమతే బిత్తుదుగుద లీట్ నెల్లీ మనెయ కట్టడ కాయి నడెదిచ్చాడు. అల్లీంద బాపుగౌడరిగే ఒందు గుమాని వ్యక్త ఒందిత్తు. విషయమేసినందరే గృహ నిమాణ మండలియింద కట్టిత్తిద్ద మనగళు కళపే ముట్టిదింద చూడిపే. ఇంజనియర్లుగళు హణ తిందు బ్రహ్మాండారుపేసిగ్గారేంబ పత్రద మేలేగే ఖుద్దగి తపాససే మాతలు బాపుగౌడరు బిత్తుదుగుశ్చ మోగేవేకాగిత్తు.

అల్లీగే మోగి మనేగళన్న ఏక్షిసిద బాపుగౌడరు మనెయ ముంద కట్టిద కాంపౌండు గోడగే కాలినింద సూకిదరు ఆదు బిత్తు. ఆగ ఇంజనియరుల్న కరెదు 'నీవేను నోకిరి మాడుత్తీరో కత్తే కాయ్యీరో' ఎంటు శబ్దింద బయలు ఆరంభిసిదు. 'నీవు నిమ్మటిచుకెనల్లీ ఈ రీతి కెలస మాడ్తూ మోదరే దేవము నిమగే ఎందూ ఒళ్ళయదస్తు మాడుపుదిల్లు' ఎందు బాపుగౌడరు సిట్టోగే ఒందచ్చాడ్ నోదిద ఈ ఇంజనియర్ గడగడ నడుగిద. అవరు క్షమే కేళి కట్టడ కాయి సరిపుట్టుతేవే ఎంద మేలే గౌడరు సుమ్మాదచంతే. బాపుగౌడరు ప్రామాణికతగే హెట్టు బేలే కొడువంతప వ్యక్తిగాగిద్దరు.

బాపుగౌడరు శహాపుర తాలుభూకీగే ఎరదు వ్యస్మాలుగలన్న మంజూరు మాడుచంతే సకారద మేలే ఒత్తుయ తందిద్దరు. మత్తు అందిస తిక్కొ మంత్రి బి. రాజయ్యనవరు మంజూరు మాడువ అత్యాససయన్న సహ చేట్టిద్దరు. సకారి ఆచేశదల్లీ శహాపుర తాలుభూకీగే ఒంచే ప్రైథూలే మంజూరు అగిత్తు. ఆదన్న నోదిద బాపుగౌడరు ఒఫల సిట్టోగే ఒందరు. జోతయల్లిద్ద కల్పుగ్రి హనుమంతరావ్ దేశాంఱియవరన్న కరెదుకేండు తిక్కొ మంత్రి బి. రాజయ్యనవర చేంబర కడె నడేదరు.

గోమ్యాన్ ఉంబర్ ఎదురుగడే నింతిద్దరు. క్షమీసి, సాహేబరు ఎల్లోయో మోరటిద్దరై నీచు ఆపరన్న నాళీ భీట్టియాగి ఎంబ మాతన్న ఆడిద. ఆ మాతన్న కమీయల్లీ బిఖదచరంతే బాపుగౌడరు హగ్గయే ఒళసుగ్గిద్దరు. బాగిలు దడారనే ఒడిదు ఒళగే మోదాగ రాజయ్యనవరు నింతిద్దరు. 'ప' రాజయ్య నాను నినగే ఏనెందు ఒందు హేళిద్దే, నీను ప్రామీస్ మాదిద్దీ. ఎరదు శాలే మంజూరు మాడుత్తేసినదు ఈగ ఏను మాడిద్దీ ఎందు ఆపర పత్తిర సిట్టోనింద మోదాగ ఆగ తిక్కొ మంత్రి బి. రాజయ్యనవరు తమ్ము టుండ ఇరువ కుచ్చియ మేలే కుళితరు.

ಬಾಪುಗೌಡರು ಒಪ್ಪಳ ಸಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿದ್ದಷ್ಟು ನೋಡಿ ‘ಅಯ್ಯು’ ಗೌಡರೆ ಮಾಡಿವಿ ಎಂದು ಅಪ್ಪು ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯವರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ, ಶಾಲೆಯ ಮಂಜೂರಾತಿ ಅದೇಶವನ್ನು ತರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಶಹಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರೈಡಶಾಲೆಯನ್ನು (ನಗನೂರು ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ) ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದರು. ಬಾಪುಗೌಡರ ಎದುರಿಗೆ ಪ್ರಮೀಳೆ ಮಾಡಿ ನಂತರ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇ ಇದ್ದ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂತ್ರಿಯ ಕಾರ್ಯ ಕುರಿತು ಬಾಪುಗೌಡರು ಅವರಿಗೆ ಬ್ಯಾಚರಂತೆ. ಸುಮಧು ಬೈಯಿಸಿಕೊಂಡ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಗೌಡರಿಗೆ ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳಿದರಂತೆ. ಸಿಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಾವರ ಮತ್ತು ಹರಮಾರಿಂತಹ ಅವರಲ್ಲಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರ ಅತ್ಯೇಯ ಸೈರಿತ್ತಾದ ಶ್ರೀ ಹನುಮಂತರಾವ್ ದೇಸಾಯಿಯವರು ಇಂದಿಗೂ ಆ ಘಟನೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಬಾಪುಗೌಡರು ಸಿಡುಕಿನ ಸ್ವಭಾವ, ಅಷ್ಟೇ ಮೃದು ವ್ಯಾದಯ. ಯಾರಾದರೂ ಅವರ ಹತ್ತಿರ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಒಪ್ಪಳ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ಬ್ಯಾದು, ಅನಂತರ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ‘ಕಾಲಾಗಿ’ ಅವರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿ ಕಳಿಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಬಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಯಾರಾದರೂ ಈ ಕಡ ಭಾಗದವರು ಬಂದು ಖಿಚೆಗೆ ಹಣ ಕೇಳಿದರೆ ಹೊದಲು ಅವರಿಗೆ ಬ್ಯಾಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನಂತರ ಅವರು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆಂತಲೂ ಹಚ್ಚು ಹಣ ಕೊಟ್ಟು ‘ಬುರೀ ಬಾ’ ಹಾರ್ನ್ ಅದ್ದೆ ಸಾಕಾ’ ಉಂಟಿ, ಒಮಾಕ್ಕೆ ರೂಕ್ಕೆ ಬೇಕಿಲ್ಲಾ? ಎಂದು ಕೊಟ್ಟು ಕೆಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ತಾವು ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಆಕಾಶಾತ್ಮಕಿ ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಪನಾದರೂ ಅಶಿಸ್ತು ಕಂಡು ಬಂದರೆ ಒಪ್ಪಳ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ಬ್ಯಾದು ಬೆಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ಸಲ ಹನುಮಂತರಾವ್ ದೇಸಾಯಿ ಶಾಸಕರು ಮತ್ತು ಬಾಪುಗೌಡರು ಸೇರಿ ಎಸ್.ಆರ್. ಚೊಮ್ಮಾಯಿಯವರ ಮನೆಗೆ ಯಾವುದೋ ಕೆಲಸಕ್ಕೆಂದು ಹೋಗಿದ್ದರಂತೆ. ಇದು ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆಯವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಇದ್ದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಚೊಮ್ಮಾಯಿಯವರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ ನಡೆಯಿಸಿದ್ದರು. ದ್ವಾರಪಾಲಕರಿಗೆ ಒಳಗೆ ಯಾರನ್ನು ಬಿಡಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರಂತೆ.

ಬಾಪುಗೌಡರು ಒಳಗೆ ಹೋಗುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದ್ವಾರಪಾಲಕ ಇವರನ್ನು ತಡೆದು ಸ್ವಲ್ಪ ತಡೆಮಾಡಿ ಸಾಹೇಬರು ಮೀಟಿಂಗ್ ನಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು Visitor's Room ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಹೆತ್ತಿರ ಒಳಗೆ ಬಾಪುಗೌಡ ಬಂದಾನೆದು ಹೇಳು ಎಂದು ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದೆ. ಚೊಮ್ಮಾಯಿಯವರು ಅಯ್ಯು ಎರಡು ನಿಮಿಷ ಕೂಡಲು ತಿಳಿಸು ಎಂದು ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದ ಮಾತ್ರನ್ನು ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹಾಗೆಯೇ ಸಾಹೇಬರು (ಚೊಮ್ಮಾಯಿ) ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಬಂದು ತಿಳಿಯಿಸಿದೆ.

ತಟಕ್ಕೆನೆ ಬಾಪುಗೌಡರು ಎದ್ದು ‘ನಡಿ ದೇಸಾಯಿ ಇಲ್ಲೇನು ನಮ್ಮೆ ಕೆಲಸ’ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಂತು ನಡೆದೇಬೇಟ್ಟಿರು. ಈ ವಿಷಯ ಚೊಮ್ಮಾಯಿಯವರ ಅವರು ಒಳಗಡೆ

ಹೋಗಿ ಹೇಳಿದಾಗ ತಕ್ಷಣ ಒಡಿಬಂದು ಚೊಮ್ಮಾಯಿಲಿಯವರು ಗೌಡ್ಯೇ ಸ್ವಾಲ್ಪ ನಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದರು. ಬಾಪುಗೊಡರು ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದೆ ನಡೆದರು. ಅವರ ಆವ್ಯಾಸಹಾಯಕ ಒಡಿಬಂದು ನಿಮ್ಮನ್ನೇಸ್ವರ ಸಾಹೇಬರು ಹೋರಿ ಬಂದು ನಿಂತಿದ್ದರೆ ಎಂದು ವಿನುತ್ತಿಸಿದರು. ಆಗ ಬಾಪುಗೊಡರು ಮರಳಿದರು. ಇವರು ಸಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿದ್ದುದ್ದು ಸೋಡಿ ಚೊಮ್ಮಾಯಿಲಿಯವರು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದರು.

ಬಾಪುಗೊಡರು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ‘ನಾವೇನು ಮುದುಗಾಟಿಕೆ ಮಾಡಲಿಕೆ ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಬರುತ್ತೀವ’ ನೀವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಜೊತೆ ಸಮಯ ಪ್ರಚ್ಚೆ ಇಲ್ಲದೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಮಳಿತರೆ ಹೇಗೆ? ಎಂದು ಗುಡುಗಿದರು. ಅಯ್ಯು ಗೌಡ್ಯೇ ಆಯ್ಯು ಗೌಡ್ಯೇ, ನೀವೇ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಬಂದರೆ ಹೇಗೆ ಎಂದು ಚೊಮ್ಮಾಯಿಲಿಯವರು ಸಮಜಾಯಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿರು. ಗೌಡರು ಹೋದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತಾದರು.

ಸಾವಿರಾರು ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಕಲ್ಲಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರು

ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕನಾರಟಕ ಪ್ರದೇಶವು ಒಂದುಳಿದಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಬಾಪುಗೊಡರಿಗೆ ಚಿಂತಿಗೇಡು ಮಾಡಿತ್ತು. ಈ ಭಾಗವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮೊಂದಬೇಕಂದು ಆವರು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಬೇಳೆಯಬೇಕು. ಉದ್ಯೋಗದಿಂದ ಪ್ರಗತಿಯಾಗಬೇಕಂದು ಗೌಡರು ಸದಾ ಯೋಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆವರು ಯುವ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾತಿನಿಧಿವಸ್ತು ಕೂಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಹತ್ತಿರ ವಿದ್ಯಾವಂತ ನಿರೂಪಣೆಗಳಿಗೆ ಯುವಕರು ಯಾರೇ ಹೋಗಲೀ ಆವರಸ್ತು ಸರಿಯಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿ, ಆವರಿಗೆ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಡಲು ಪ್ರೇರಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಬಾಪುಗೊಡರು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದಾಗಿಲೂ ಆಷ್ಟೇ. ಆವರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗಿಲೂ ಅಷ್ಟೇ. ಜನರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸ್ವಂದಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ನಿರೂಪಣೆಗಳಿಗೆ ಯುವಕರಿಗೆ ಆವರಿಗೆ ಆಸ್ತಿ ಇದ್ದ ಇಲಾಖೆಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಕೊಡಿಸಿ ಆವರ ಬದುಕಿಗೆ ಒಂದು ನಲ್ಲಿಯನ್ನು ಸ್ಥಿರತಯಿಸ್ತು ಕೊಡಲು ಬಾಪುಗೊಡರು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನವು ಒಂದೆರಡಲ್ಲ. ಕ್ರಾಂತಿ ಮೇಲ್ಲಿಂದ ಯೋಜನೆಯ ಕಾರ್ಯ ಆರಂಭಗೊಂಡ ಮೇಲೆ ಇದರಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಈ ಭಾಗದ ಯುವಕರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಕೊಡಿಸಲು ಬಾಪುಗೊಡರು ಮುಂದಾದರು ಅಲ್ಲದೆ ಚೇರಿ ಚೇರಿ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಭಾಗದ ವಿದ್ಯಾವಂತರ ಬಾಳಿಗೆ ಭಮಿಷ್ಟ ಕೊಟ್ಟಿರು. ಬಾಪುಗೊಡರಿಂದ ಸಹಾಯ-ಸಹಕಾರ ಪಡೆದ ಜನ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ, ಆದೆಲ್ಲ ಮಾಡಿತಯನ್ನು ಬಾಪುಗೊಡರ ಚೇವನ ಜರಿತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಲು ಯೋಚಿಸಿದ್ದೆ, ಆದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ, ಒಂದರದು ಘಟನೆಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿದ್ದುದೇ ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಏಲ್ಲರ ಆಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ದಾಖಿಲೆಸಲು ಆಸಾಧ್ಯದ ಮಾತನ್ನೇತು.

ಜಾತಿ, ಮತ ಪಂಥಗಳೆನ್ನದ ವಿದ್ಯಾವಂತ ಯುವಕರ ಬಾಳಿಗೆ ದಾರಿದೀಪವಾದರು. ಈ ಭಾಗದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಕೊಡಿಸಿದ ಜನಪ್ರಿಯ ಧರ್ವಿಣಾ

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡರು. ಅವರ ಈ ಕಾಳಜಿ, ಕಳಕಲೆ ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತಪಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದಕ್ಕಿಂತ ರಾಜ್ಯದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಿಂದಲೂ ಜನ ಬಂದು ಬಾಪುಗೌಡರ ಸಮಾಯ-ಸಹಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದ್ದುಂಟು. ಹಳೆ ಮೈಸೂರು ಜನ ಅವರನ್ನು ಬಹಳಷ್ಟು ಬ್ರಿಟಿಷ್‌ರಿಂದ ದ್ವರಂತೆ. ಈ ಭಾಗದ ಜನರ ಬ್ರಿಟಿಂಗ್ ಪಾತ್ರರಾದ ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕನಾಟಕದ ಪಕ್ಕೆಕ್ಕೆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದರೆ ಬಾಪುಗೌಡರು. ವಿದ್ಯಾಪಂತ ಯವಕರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಸಬ್ಬ ಕೊಡುವ ಬಾಪುಗೌಡರು ಅವರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ತೀವ್ರಪಾಗಿ ಸ್ವಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಬದುಕಿಗೆ ಸ್ವಾತ್ಮಿಯನ್ನು ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಬದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಜನನಾಯಕರಾಗಿದ್ದರು.

ಸಮಾಜ ಸೇವೆಗಾಗಿ ರಾಜಕಾರಣ

ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಳ್ವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೇ ಸಮಾಜಸೇವೆಯ ಗುಣವನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಅವರು ಆರಂಭದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಜನಸಾರ್ಥಕರಾಗಿ ವ್ಯಾಟ್‌ಸಲು ಪ್ರಯುತ್ಸಿಸಿದರು. ಕಲ್ಲಿಗ್ರೆ IDCO ಬ್ಯಾಂಕು ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಇದ್ದಾಗಲು ರೈತ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. 1960ರಲ್ಲಿ ಗೌಡರು ಗೋಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಗೆ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಅವಿರೋಧವಾಗಿ ಉಯ್ಯಿಯಾಗಿ, ಅದರ ಜೀರ್ಮನ್‌ರಾಗಿಯೂ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅವರು ಶಹಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕುನಾಡೂರೆ ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸಗಳು ಸರ್ಕಾರಿಯವಾದವ್ಯಾಗಳಾಗಿವೆ.

ಮುಂದೆ ಅವರು 1967, 1972 ಮತ್ತು 1983ರಲ್ಲಿ ಮೂರು ಬಾರಿ ಶಹಾಪುರ ಮತ್ತೊಂದುತ್ತಿರುತ್ತಿದೆ ಶಾಸಕರಾಗಿ ರಾಜಕೀಯ ರಂಗದಲ್ಲಿದ್ದರು. ರಾಜಕೀಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬಕೂಗ್ರಿ ಅಧವಾ ತಮ್ಮ ಬಂಧುಗಳಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆ ಸಮಾಜಸೇವೆಗಾಗಿಯೇ ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಮುದಪಾಗಿಟ್ಟರು. ಅಧಿಕಾರವಿದ್ದಾಗಿ ಜನಸೇವೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಬಡವರ, ನಿಗದಿತಿರ, ಹಿಂದುಇದವರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನಕ್ಕೆಡಬೇಕು. ಅವರ ಕಷ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಂದಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಾಪುಗೌಡರು ತಮ್ಮ ಅನುಯಾಯಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಅವರ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಇಂದಿಗೂ ಸ್ವಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಬಾಪುಗೌಡರಲ್ಲಿ ಸಾಫ್ರಂಗುಣವೇ ಇರಲ್ಲಿಲ್ಲ. ತನಗಾಗಲೀ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದವರಿಗಾಗಲೀ, ಬಂಧುಗಳಾಗಲೀ ಎಂಬ ಲೆಕ್ಕಾಖರದವರು ಅವರಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಬಂದು ಪ್ರಸೆಯೆಷ್ಟು ಮಂಡ್ಪ ತಿಷ್ಣದೇ ಆಸೇಕ ಜನರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಅವರು ಪ್ರಮಾಣೇಕವಾಗಿ ಸ್ವಂದಿಸಿದ್ದುಂಟು. ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದವರಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಮೇಶ ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದರು. ಗೌಡರು ಶಾಸಕರಿದ್ದಾಗಿ, ಮಂತ್ರೀಯಿದ್ದಾಗಿ ಅವರ ಪ್ರತಿರಾಗಲೀ ಸಮೂದರರಾಗಲೀ ಬಂದು ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಶಿಫಾರಸ್ನು ಮಾಡುವಂತಿರಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಬಾಪುಗೌಡರು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಬಂಧು-ಬಳಗದವರಿಗೂ ಆಷ್ಟೇ. ದುಡಿಯಬೇಕು, ಉಣಿಯಬೇಕು ಎಂದು ಅವರಿಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರವೇಶದಲ್ಲಿ ಗೊಡರು ‘ನಿಷೇಧ’ ಹೇರಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಬಂಧು-ಬಳಗ ಕುಟುಂಬ ವರ್ಗದವರಿಗಿಂತಲು ಕಾರ್ಯಕರ್ತರನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಶ್ರೋತ್ರಾಹ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಡೀ ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನದ ಉದ್ದೇಶ ತನಗಾಗಿ ವಿನಮ್ಮಾ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಪಡದೇ ಇದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬಾಪುಗೊಡರು. ಜನಸೇವೆ, ಸಮಾಜಸೇವೆ, ಬಡವರ ಸೇವೆಗಾಗಿಯೇ ಅವರು ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿದ್ದರು.

* ಕಾರ್ಯಕರ್ತರನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ರೀತಿ

ಬಾಪುಗೊಡ ದರ್ಶನಾವಾಪುರರಿಗೆ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ರೀತಿ ಬಹಳ ಚೀನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಅವರೂಬ್ಬ ಉತ್ತಮ ಸಂಪುಟಕರಾಗಿ, ಜನಸೇವಕರಾಗಬೇಕೆಂಬ ಹೆಸ್ತಾರ್ಥೀಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಕಾರ್ಯಕರ್ತರನ್ನು ಬೆಳೆಸುವಾಗ, ಎಂದು ಜಾತಿ, ಮತವನ್ನು ಲೇಕ್ಕಿಸಿದವರಲ್ಲ. ಅವರಲ್ಲಿ ಜಾತಿಯ ಸುಖಿವೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಶಾಪುರದಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಣ್ಣ ಮದ್ದಿ ಸಾಹುಕಾರ, ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವು ಕುಲಕರ್ಮಣಿ, ಶರ್ಕರಾಣಿ ವೆಂಕೆಂಬ, ತಿಪ್ಪಣಿಗೊಡ ಬಿರಾಡಾರ ಗೋಗಿ, ಸಿದ್ದನಾಗೊಡ ಕೆಂಭಾವಿ, ಚೈರೆತ್ಯಮಸೇನಿ ಕೆಂಭಾವಿ, ಕಲ್ಲುಗ್ರಿಯಲ್ಲಿ ದೇವಿದ್ರಾ ಸಿಮೆಯೋನ್, ವಿಶ್ವಲ್ ದೊಡ್ಪಿ, ಶ್ರಾಮರಾವು ವ್ಯಾಟೀ, ಮಲ್ಲಪ್ಪ ಹುನಿವೇಳ್ ಮುಂತಾದ ಯಿವ ನಾಯಕರನ್ನು ಬಾಪುಗೊಡರು ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಂದಾರಿಸಿದರು. ಇವರಿಗೆ ದೆಚ್ಚೆಪ ಮಹತ್ವ ಕೊಟ್ಟು ಬೆಳೆಯಲು ಪ್ರೇರೇಟಿಸಿದರು. ಮೇಲ್ಮಾರ್ಪಿಸಿದ ನಾಯಕರನ್ನು ಸುಂಪರ್ಕಿಸಿ, ಬಾಪುಗೊಡರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಬಗ್ಗೆ ಜೀಳಿಡಾಗ ಒಬ್ಬಿಬಿಟ್ಟು ಹೇಳುವ ಅನುಭವವೇ ಒಂದೊಂದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಬರೆಯುವಷ್ಟು ಮಾಡಿತೆ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಾಪುಗೊಡರ ಪ್ರಭಾವ, ಅವರ ವಚನಸ್ತು, ನೇರಸುಬಿ, ಬಿಡಿದ ಕೆಲಸ ಬಿಡದೇ ಇರುವ ಹರಮಾರಿತನ, ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸ್ವಂದಿಸುವ ರೀತಿ, ಅವರ ದೃಷ್ಯ, ಎದ್ಗಾರಿಕೆ ಎಲ್ಲಪ್ಪ ಅಶ್ವಯ್ಯ ಪಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಈ ನಾಯಕರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬಾಪುಗೊಡರಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು, ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಎರಡು ಅರಿತ ಮಹಾನ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅವರಾಗಿದ್ದರು.

* ರಾಜೀ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದ ಬಾಪುಗೊಡರು

ದಿವಂಗತ, ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೊಡರು ಕಲ್ಪಗ್ರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆತ್ಮಂತ ಹಿರಿಯ ರಾಜಕಾರಣ ದೇವೇಗೊಡರ ಸಮಕಾಲೀನರು. ಶಾಸಕರಾಗಿ, ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಕಲ್ಪಗ್ರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನಪ್ರಿಯ ನಾಯಕರೆನಿಸಿಕೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಹಿಂದೆ 1983ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಉನ್ತಾ (ಪಕ್ಷ)ದಳ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ್ ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಡಿ. ದೇವೇಗೊಡರು ನೀರಾವರಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಬಾಪುಗೊಡ, ದೇವೇಗೊಡರ ನಾಮವೆ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧವಿದ್ದರೂ ಕೈಷಾಸ್ಯ ಮೇಲ್ಮಿಂದ ಯೋಜನೆ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರ ಬಾಪುಗೊಡರು ಎಂದು ಮೊಂದಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆಯಂತೂ ಶ್ರೀ ದೇವೇಗೌಡರು ಯೋಜನಾ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಧೀಟಿ ನೀಡಿದಾಗ ಜನರೊಂದಿಗೆ ಬಾಪುಗೌಡರು ಅವರಿಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದ್ದಷ್ಟು ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಸುದ್ದಿ ಮಾಡಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರು.

* ಬಾಪುಗೌಡರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸ್ಥಾತ್ಮೀ ನೀಡಿದವರು:

* ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ : ಶಂಕುಪ್ಪ ಬ್ಯಾರಿಟ್ಟಿ, ಶರಾಬ್ ಮಡೆದ, ಶಂಕುಪ್ಪ ಮ್ಹಾಕಲ್, ಭೀಮಪ್ಪ ವರಿಜನ ದರ್ಶನಾಪುರ, ಅಬ್ಬಲ್ ರಸಲ್ ಸಾರ್ಬ್ ಅಫ್ಸರಿ, ಸಿದ್ದಾ ಲೋಕರೆ, ಕೊಡೆಕಲ್ ಮಹಾದೇವಪ್ಪ, ಪ್ರೋಫೆಸಾಹೇಬಿ, ಗಡ್ಡೇಗರ ಸಿದ್ದಿಳ್ಳಿ ಬಾಲಪ್ಪಗೌಡ, ಸಿದ್ದಾಮಂಬ್ ಮಲಾರ್, ಇಸಾಯಿಲ್ ಮುಸೇನ ನಾಹೇಬಿ, ಒಸವಲೆಂಗಪ್ಪ ಪರಿವಾಳಿ, ತಿಪ್ಪಣಿಗೌಡ ಬಿರಾದಾರ, ಸಿದ್ದಾಣಿಗೌಡ ಪ್ರೋಲೀಸ್ ಪಾಟೀಲ ಕೆಂಬಾವಿ, ಬೈರತ್ ಮುಸೇನಿ ಕೆಂಬಾವಿ.

* ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ : ಮೋಳಿ ಶೇಷಗಿರಿರಾವ್, ಚಿಂಚೋಳಿ ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪ, ಶೀಲಪ್ಪ ಜಾಕಾ, ಸಂಗನಗೌಡ ಹಳಸಗರ, ಒಸವರಾಜಪ್ಪಗೌಡ ಹಳಸಗರ, ಬಿ.ಆರ್. ಸಿದ್ದರೆ ವಕೀಲರು, ಚಂದನಗೌಡ ಯಕ್ಕಂತಿ, ಸೇನಾಮರೆಡ್ಡಿ ಗುರುಸುಳಿಗಿ, ಕುಳಗೇರಿ ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪ, ಮಲ್ಲಣಿ ಮಟ್ಟಿ, ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ್ ಕುಲಕರ್ನಿ, ಶೇಖಿರ ವಕೀಲರು, ಅಯ್ಯಣಿ ಕನ್ನಕೋಳುರು, ಭೀಮರಾಯ ಮಟ್ಟಿನ್, ಗೋಪಿಂದಪ್ಪ ಕಟ್ಟಿಮನ್, ಭೀಮರೆಡ್ಡಿ ಇಂಜನೀಯರ್, ಬನ್ನಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್, ಏವರಚಿಂದ ಜ್ಯೋತ್ಸ್, ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪಗೌಡ ರಸ್ತಾಪೂರ ಮುಂತಾದವರು.

* ಜಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ : ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ, ಮಹಾದೇವಪ್ಪ ರಾಂಪುರೆ, ಚಂದ್ರಶೇಖಿರ ಪಾಟೀಲ, ನೀಲಕಂಠರಾಯಗೌಡ, ಕಲ್ಯಾಣರಾವ್ ಮರಗುತ್ತಿ, ಅಣ್ಣಾರಾವ್ ಗೂಡಮನ್, ಜಗನ್ನಾಧರಾವ್ ಚಂಡ್ರಕೆ, ಯನ್ನಂತರಾವ್ ದೇಸಾಯಿ, ತಿಮಾಪ್ಪರಿ ವಕೀಲರು, ಆರ್.ಆರ್. ಜಾಗಿರದಾರ್, ಹೇಮರಾಜಾರ, ಡೇವಿಡ್ ಸಿಮೆಯೋನ್, ವಿರಲ್ ದೂಡಣಿ, ಶ್ರುಮರಾವ್ ಪ್ರಾಟ್, ಮಲ್ಲಪ್ಪ ಹಬಿಸಿತಾಳ್, ಸವಾರ್ ರ್

ಶರಣಗೌಡ, ರಾಮಗೋಪಾಲ ಮಾಲು, ತಾರಾಚುದ್ರ ಮಾಲು, ದಾಸ ವಕೀಲರು ಮುಂತಾದವರು.

* ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ :

ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ, ಬಿ.ಡಿ. ಜತ್ತಿ, ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಚ್, ಎಚ್.ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ, ಜೆ.ಹೆಚ್. ಪಟೇಲ್, ಎಸ್.ಆರ್. ಬೊಮಾಯಿ, ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ, ಬಿ.ಲೋ. ಗೌಡ, ಕೆ.ಎಚ್. ವಾಟೇಲ್, ಎಸ್.ಎಂ. ಗುರಡ್ಡಿ ಬಿಳಾಪುರ, ಅಬ್ದುಲ್ ನಜೀರ್ ಸಾಹೇಬ್, ಬಿಸವರಾಜೇಶ್ವರಿಗೆ ಜ್ಞಳಗಟ್ಟಿ, ಬಿಸವರಾಜಪಾಟೀಲ ಅನ್ನರಿ, ಪಿ.ಜಿ.ಆರ್. ಸಿಂಧ್ಯ, ಗುರುವಾದವ್ವ ನಾಗಮಾರಹಳ್ಳಿ, ಬಿ. ರಾಚಯ್ಯ, ಅಜ್ಞೇಜ್ ಸೇರ ಮುಂತಾದವರು.

* ಕೇಂದ್ರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ :

ಶ್ರೀ ಅಟ್ಲ್ ಬಿಹಾರಿ ವಾಜಪೇಯಿ, ಮಥುರಾಚುಪ್ಪೆ, ತಾರಕಾಸಿಂಹ, ಚಂದ್ರಶೇಖರ, ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿ, ಜಗஜೀವನರಾವ್, ಕಾಮರಾಜನಾಕಾರ್, ಮುರಾಜ್ ದೇಸಾಯಿ, ಬಹುಗುಣ ಮುಂತಾದವರು.

ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಗೌರವ

ಬಾಪುಗೌಡರು ಯುವಕರಿಗೆ ಮಹತ್ವ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಹಿರಿಯರಿಗೂ ಮಹತ್ವ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಗೌಡರ ಆಪ್ತ ಸಹಾಯಕರಾಗಿದ್ದ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣರವರು ಹೇಳುವಂತೆ “ಗೌಡರಲ್ಲಿ ತಮಗಿಂತ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಅವರ ಪಾದ ಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕಾರಿಸುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇದ್ದಿತು. ಮುಖ್ಯ ಸಚಿತಕರಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಅವರ ಆತ್ಮೀಯರೂ ಮತ್ತು ಹಿರಿಯರೂ ಆದ ಆಗಡಿ ಸಂಗಣನವರಿಗೆ ಪಾದಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕಾರಿಸಿದರು”. ಆಗಡಿ ಸಂಗಣನೆಂದರೆ ಬಾಪುಗೌಡರಿಗೆ ದೇವರ ಸಮಾನ. ಹೀಗೆ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಒಪ್ಪಳಪ್ಪ ಗೌರವ, ಮಹತ್ವ ಕೊಡುವುದನ್ನ ನೋಡಿದರೆ ಅವರಿಂದ ನಾವು ಕಲಿಯಬೇಕಾದದ್ದು ಎಷ್ಟು ಎಂಬಿಧ್ಯವಾಗುವುದು.

ಸಮಯ ಪರಿಪಾಲಕ

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡರು ಶಿಶ್ನಿನ ಸಿಪಾಯಿಯಾಗಿರುವಂತೆ ಸಮಯ ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅವರು ಅತ್ಯಂತ ನಿಷ್ಣಾವಂತರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಫೆಡರೇಷನ್

ಗೆಣ್ಣ ಹೋಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಾಪುಗೌಡರು ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲಿಯಾದರು ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಅವರು ಬೆಳಿಗೆ 6-00 ಗಂಟೆಗೆ ಸಿದ್ದರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಗುಲ್ಬೂರ್ಗಾಂಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಸಲ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದ್ದಂತು. ಬೆಳಿಗೆ 6 ಗಂಟೆಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಬಿಟ್ಟರೆ ಸಂಚೆ 7 ಗಂಟೆಗೆ ಗುಲ್ಬೂರ್ಗಾ ಸೇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಒಳಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ವಿರಾಮ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಮಯ ಪರಿಪಾಠನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಲಿತೆ ವಿಂಬಿದು ಗೌಡರ ಅವು ಸಹಾಯಕರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣರ ಆಭಿಘಾತ.

ಸರಳ ಆಹಾರ

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡರು ಸರಳ ಜೀವಿಗಳು. ಹಾಗೆಯೇ ಅವರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಆಹಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಸರಳತೆ ಇತ್ತು. ‘ಶ್ರೀಮಂತ ಆಹಾರ’ ಅವರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡದ್ದು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ. ಎರಡು ರೊಟ್ಟಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿಂಡಿ (ಬಾಾರ) ಆದರೆ ಅವರ ಉಣಿ ಮುಗಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಎಷ್ಟು ಸರಳ ಉಣಿ ಇವರದು ಎಂದು ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ನೋಡಿದವರು ಅಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೂಳಗಾಗುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಅವರ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯೇ ಅಂತಹದ್ದು. ಸರಳ ಆಹಾರ, ಸರಳತೆಯ ಜೀವನ. ಇದು ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಮುಖ್ಯ ಗುಣಗಳು ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಲ್ಲ.

ಗೆಳೆಯನ ಮಗನಿಗೆ ಸಹಾಯ

ಬಾಪುಗೌಡರು ಒಮ್ಮತಿರುವಾಗ ಅವರ ಸಹಾರಿಯೋಬ್ಜರಿದ್ದರು. ಅವರು ಮುಂದೆ I.A.S. ಪಾಸು ಮಾಡಿ ಜೆಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಯೂ ಆದರು. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಅವರು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಜೆಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಎನ್ನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವರ ಮಾಗ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಮೆಡಿಕಲ್ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆಯಲು ಬಂದರು. ಬಾಪುಗೌಡರನ್ನ ಭೇಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಪರಿಚಯ ಹೇಳಿಕೊಂಡರು.

ಬಹಳ ದಿನಗಳ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಗೆಳೆಯನೊಬ್ಜನ ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಬಾಪುಗೌಡರು ತನ್ನ ಗೆಳೆಯನ ಯೋಗಕ್ಕೇಮ ಕೇಳಿದರು. ಅವರು ಯಾವುದೋ ಕಾಯಿಲೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಸಾಯವ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿದ್ದಾರೆಂದು ಅವರ ಮಗ ಹೇಳಿದಾಗ ದುಃಖ ತಪ್ಪರಾದರು. ಸುತ್ತಾರು ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜನಲ್ಲಿ ಗೆಳೆಯನ ಮಗನಿಗೆ M.B.B.S. ಸೀಟು ಕೊಡಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಅವರ Fees ನ್ನು ಬಾಪುಗೌಡರೇ ಕಟ್ಟಿದರು.

ಅತನಿಗೆ ಸೀಟು ಕೊಡಿಸಿದ ‘ಮೂರನೇ ದಿನಕ್ಕೆ’ ಅವರ ತಂಡ ಬಾಪುಗೌಡರ ಗೆಳೆಯ ತೀರಿಕೊಂಡ ಸುದ್ದಿ ಬಂತು. ಗೆಳೆಯನ ಮಗ ಕಂಗಾಲಾಗುವ ಮುಂಚೆ

ಆತನಿಗೊಂದು ಸೀಟು ಕೊಡಿಸಿ Feds ಸಹ ಕಟ್ಟಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದ ಬಾಪುಗೌಡರು ಗೆಳೆತನಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿ ಬೆಲ್ಲೆ.

ಪ್ರತನಿಗೆ M.B.B.S. ಸೀಟು ಕೊಡಿಸಿದ್ದು

ಹೈದುಬಾದ ಕ್ರಾಟಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರಲ್ಲಿ ಬಾಪುಗೌಡರು ಒಬ್ಬರು. ಮಹಾದೇವಪ್ಪರಾಂಪುರೆ ಅದರ ಪ್ರಥಮ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದು 1958-59ರಲ್ಲಿ ಬಾಪುಗೌಡರು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸರ್ವತೋಮುಖಿವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಉರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಬಾಪುಗೌಡರ ಹೆಸರು H.K.E. ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಚಿರಕಾಲ್ಯಾಯಿಯಾಗಿರುವಂತಹ್ದು. ಹೀಗಿದ್ದು ಬಾಪುಗೌಡರ ವರದನೆಯ ಪತ್ರ ಸುದತ್ತ ದರ್ಶನಾಪುರ ಇವರಿಗೆ M.B.B.S. ಸೀಟು ಕೊಡಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಬಾಪುಗೌಡರು ಒಂದು ದೂರವಾಣಿ ಮಾಡಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಸೀಟು ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗೌಡರು ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಚಿವರು ಆಗಿದ್ದರು. ಆಗ HKE ಸೋಸೈಟಿಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರ ಬರೆದಿದ್ದರು.

“ಶ್ರೀ ಸುದತ್ತ ದರ್ಶನಾಪುರ ಇವರಿಗೆ M.B.B.S. ಒದಲು ಆಸಕ್ತಿ ಇದ್ದು, ಇವರಿಗೆ ಡೋನೆಷನ್ ಕಟ್ಟಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಇವರಿಗೆ ಸೀಟು ಕೊಟ್ಟಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿ” ಎಂದು ಪತ್ರ ಬರೆದಿದ್ದರು. ಬಾಪುಗೌಡರು ಈತ ನನ್ನ ಮಗ ಎಂದು ಸಂಖೋಧಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಇವರಿಗೆ ಸೀಟು ಕೊಡಲೇಬೇಕು ಎಂದು ಸಹ ತಿಳಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ‘ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಸೀಟು ಕೊಡಿ’ ಎಂದು ಬರೆದದ್ದು ನೋಡಿದರೆ ಬಾಪುಗೌಡರು ಎಂತಹ ಪ್ರಮಾಣೀಕ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂಬುದು ಅರ್ಥವಾಗುವುದು. ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಎಂದು ದುಬಿಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡವರಲ್ಲ. ಆದೆಲ್ಲ ತನಗಾಗಿ, ತನ್ನ ಒಂದುಗಳಿಗೆ ಸೇರಬೇಕಂಬ ಕೆಟ್ಟಿ ಯೋಚನೆಯೂ ಅವರಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ಸ್ವಾನ್ಯ ಅರ್ಹತೆಯ ಮೇಲೆ ಸಿಗಬೇಕಂಬುದು ಬಾಪುಗೌಡರ ಸ್ವಷ್ಟಿ ನಿಲುವಾಗಿತ್ತು.

ಮಕ್ಕಳು ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದರೆ ದುಡಿದು ತಿನ್ನತ್ತಾರೆ

ಬಾಪುಗೌಡರು ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಬ್ರಿಷ್ಪಾಡುಕಾರದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿ, ಪರಿಶುದ್ಧ ಜೀವನ ನಡೆಸಿದರು. ಅವರು ಯಾವುದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಣದ ಅಮೀಷಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಲಿಲ್ಲ. 1980ರಲ್ಲಿ C.M. ಸ್ವೀಫನ್ ವಿರುದ್ಧ ಕಲ್ಪಿಗ್ರಿ ಲೋಕಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರ ಬಾಪುಗೌಡರು ಸರ್ವ ಪಕ್ಷಗಳ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯಾಗಿ ಸ್ವಧಿಕಿಸಿದರು. ಆಗ ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರ ಪ್ರಭಾವ, ವರ್ಚಸ್ವ ದೇಶದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿತ್ತು. ೩೦ತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ವಿರುದ್ಧ ಸ್ವಧಾರಿಗಳಿಯುವುದು ಕಷ್ಟದ ಮಾತಾಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರಿಗೆ C.M. ಸ್ವೀಫನ್ನು ಗೆಲ್ಲಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ಬಾಪುಗೌಡರನ್ನು ಬಹಳ ಜನ ಮುಖಿಂದರು ಒಂದು ಸಂಪರ್ಕಸಿ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಧರ್ಮಯಿಂದ ಹಿಂದೆ ಉಳಿಯಲು, ವಾಪಸ್ ಪಡೆಯಲು ಬಾಪುಗೌಡರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿದರು. ಯಾರು ಏನೇ ಹೇಳಿದರೂ ನಾನು ಸ್ವಧಿಸುತ್ತೇನೆಂಬ ಹತೆ ಹಿಡಿದರು.

24-7-೧೯೬೮ ರಾತ್ರಿ

ಆಗ ಕೆಲವು ಮುಖಿಂಡರು ಬಂದು ಗೌಡರಿಗೆ ಹಣದ ಆಸೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. ನಿನ್ನದು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಬ್ಯಾಲನ್ಸ್ ಎಷ್ಟಿದೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ನೀನು ರಾಜಕೀಯ ಮಾಡುತ್ತೇ ಹೋದರೆ ಮುಂದೆ ಮಕ್ಕಳ ಭವಿಷ್ಯವೇನು? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು. ಆಗ ಬಾಪುಗೌಡರು ಹೇಳಿದರಂತೆ. “ಮಕ್ಕಳು ಬುದ್ಧಿಮಂತರಾದರೆ ದುಡಿದು ತಿನ್ನತ್ವಾರೆ ಮಕ್ಕಳು ಬುದ್ಧಿಗಳಾದರೆ ನಾನೆಷ್ಟು ಹಣ ಕೊಡಿಸಿ, ಗಳಿಸಿ ಇಟ್ಟರೂ ವ್ಯಧಿ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕೆ ನಾನು ಹಣ ಕೊಡಿಸಿ ಇಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ನಾನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ನಿರಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟರು. ಬಾಪುಗೌಡರು ಪರಿಶುದ್ಧ ಜೀವನ ನಡೆಸಿದವರು. ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಬೆಲೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ C.M. ಸ್ಥಿರಾವಾಗಿ ವಿರುದ್ಧ ಸ್ವರ್ವಿಸ್‌ಸುವ ಅಗತ್ಯ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ನೀತಿ, ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾವುದರು.

ಬಾಪುಗೌಡರ ವಿದೇಶ ಪ್ರವಾಸ

ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾವುದರು ಮುಖ್ಯ ಸಚಿವತ್ವಕಾರಿದ್ವಾಗಿ ಕಾಮನ್ ವೆಲ್ಲೂ ಶೃಂಗಾರಿಗೆ ಅಮೇರಿಕಾಕ್ಕೆ ಭಾರತ ತಂಡದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಮತ್ತು ಅವರು ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಂಡಳಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ವಾಗಿಲು ವಿದೇಶ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಲಂಡನ್, ಸಿಂಗಾಪೂರ್, ಬ್ಯಾಂಕಾಕ್ ಮುಂತಾದ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಭೇಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು.

ಬಾಪುಗೌಡರು ವಿದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರ ಜೀವನಶೈಲಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಪ್ರಗಿತಿದಾಯಕ ಬದುಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ವಿದೇಶಕ್ಕೆ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಪ್ರವಾಸ ಹೋಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹೋದರೆ ಇನ್ನು ಹೇಚ್ಚಿನ ಲಾಭದಾಯಕ ಅಂಶವಾಗುವುದು ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಬಾಪುಗೌಡರು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದು ಅವರ ಅತ್ಯ್ಯಿಯರು ಇಂದಿಗೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಅಡಳಿತದ ಚುಕ್ಕಾಕ್ಕೆ ಹುಡಿದು, ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ, ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬೆಸ್ಟ್‌ಲುಬಿನಂತಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ವಿದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಅವರು ಬಹಳಷ್ಟು ವಿಷಯ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಇಲ್ಲಿನ ಅಡಳಿತ ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. KAS, IAS ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ವಿದೇಶಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರಿ ವಿಚ್ಯಾನಲ್ಲಿ ಕಳುಟಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಾಪುಗೌಡ ಬಹಳಷ್ಟು ಬೆಂಬಿಲವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಿದ್ದರು. ಬಾಪುಗೌಡ ಅರ್ಥತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆ ಕೊಡುವುತ್ತೇ ಅವರಾಗಿದ್ದರು. ದೇಶದ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗಗಳಾದ ಶಿಮ್ಮಾ, ಕಾಶ್ಮೀರ, ಪಾಂಡಿಚೆರಿ ಮುಂತಾದ ಕಡೆ ಅವರು ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿದ್ದಷ್ಟು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಿಂಗಿಂಗುದಾಗಿದೆ.

ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಶೇರನ ಸಹಾಯ

ಬಾಪುಗೌಡರಿಗೆ ದೇಶವ್ಯಾಪ್ತಿ ಜನರ ಅತ್ಯೊಯ ಸಂಬಂಧಗಳಿದ್ದವು. ಹೈದ್ರಾಬಾದಲ್ಲಾತು ಅವರಿಗೆ ಅನೇಕ ಗೆಳೆಯರ ಬಳಗವೇ ಇತ್ತು. ಹೈದ್ರಾಬಾದ 'ಶೇರ ಲಚಮಣದಾಸ' ಎಂಬುವರು ಬಾಪುಗೌಡರನ್ನು ಬಹಳ ತೀರ್ಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಗೌಡರಿಗೆ 'ಶೇರ' ಎಂದರೆ ಪಂಚವ್ಯಾಖ್ಯಾವಾಗಿದ್ದು. ಗೌಡರು ಕಷ್ಟದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅವರು ಅರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸಹಾಯವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು ಅನುಭವಿಸಿದ ಗೌಡರ ಆಪ್ತ ಸಹಾಯಕನಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣರು ನನಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿದರು.

* ವಾಪಸ್ ಬಂದೆ ನಿಮ್ಮ ಕೆಲ್ಲ ಮಾಡ್ತಿನಿ

ಬಾಪುಗೌಡರು ಕಣ್ಣಾರೆ ಗ್ರಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಂಡಳಿ ಚೀರಮನ್‌ರಿದ್ದಾಗಲೇ ಅವರ ಅರೋಗ್ಯ ಸರಿಯಾಗಿ ಉಳಿಯದೇ ಅವರು ಅಸ್ತಸ್ಥರಾಗಲು ಕಾರಣವಾಯ್ತು. ವೈದ್ಯರ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಅವರು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿನ್ನು 10-12 ವರ್ಷ ಸಹಜವಾಗಿ ಬದುಕಳಿಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಅರೋಗ್ಯ ಹಂತೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಕೆಲಸಕ್ಕೆಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಸೂರಾರು ಜನ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಅನಾರೋಗ್ಯದ ಪರಿಚಯೇ ಇಲ್ಲದೆ ಬಂದ ಜನರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸ್ವಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ದಿನ ಕಳೆದಂತೆ ಬಾಪುಗೌಡರು ಬಹಳ ನಿತ್ಯಾಳಕೆ (ಅಸ್ತಸ್ಥರಾದರು) ಬಂದು ಬಿಟ್ಟರು. ಅವರಿನ್ನು ಆಸ್ತತ್ವೇಗೆ ದಾಖಿಲು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗಲು ಜನ ತಂಡೋಪತಂಡವಾಗಿ ತಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೋ ಅಥವಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಾರ್ಯದ ಪ್ರಯೋಗ್ಯತ್ವೇ ರಾಜ್ಯದ ಮೂಲೆ-ಮೂಲೆಗಳಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೊನೆಗೆ ಬಾಪುಗೌಡರು ಆಸ್ತತ್ವೇಗೆ ಮೋಗುವಾಗ, ಹೇಳಿದ ಮಾತಿದು ತನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದವರಿನ್ನು ಕಂಡು ಹೀಗೆ ಮುಗಿದು "ನಾನು ವಾಪಸ್ ಬಂದೆ ಖಂಡಿತಾ ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ." ಏಕೆಂದರೆ ತಾವು ಬದುಕುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಖಾತ್ರಿ (ಭರವಸೆ) ಬಾಪುಗೌಡರಿಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವರು ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿರಬೇಕು ಎಂದು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಅವರು ಜನರಿಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನೇ ಸವೆಸಿದರು. ಸದಾ ಅವರ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕುರಿತು, ಜನರ ಕಷ್ಟ-ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸ್ವಂದಿಸುವ ಅಲೋಚನೆಗಳಿದ್ದವು. ಜನರಿಗಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಅವರ ಕಾರ್ಯಗಳು ದಾಖಿಲೆಯ ಮುಖಿಂತರ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯದ ಮಾತು. ಜೀವನದ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಅವರ ಕಾರ್ಯಕರ್ಯೋಗಿಗಳಾಗಿ, ಜನನುರಾಗಿಯಾಗಿ ಬದುಕಿದವರು.

ಬಾಪುಗೌಡರ ಪ್ರತ್ಯಳಿ ಅನಾವರಣ

ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕನ್ವಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಬೇಕು. ರಾಜ್ಯದ ಇನ್ನಿತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರದೇಶ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಸದುದ್ದೀಶ ಹೊಂದಿದ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಷ್ಟರಿಗೆ ದೂರದ್ವಾಷಿ ಇತ್ತು. ಈ ನಾಡಿನ ಪ್ರಗತಿಯ ಕುರಿತು ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಆಲೋಚನೆಗಳಿದ್ದವು. ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ಮೈದೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅರಂಭಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಾಯಿ ತಂದು, ಇದು ಈ ಭಾಗದ ಜನರ ಬಡತನ, ನಿರುದ್ಯೋಗ ನಿರ್ವಾರಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವೆಂಬ ಕಣ್ಣು ಅವರಾಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡರು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನ, ಹೋರಾಟದ ಫಲವಾಗಿ ಈ ಯೋಜನೆ ಅರಂಭಗೊಂಡಿತು. ಇದು ಪ್ರಾಣಗೊಳ್ಳುವ ಸಂದರ್ಭವನನ್ನು ಬಾಪುಗೌಡರು ನೋಡಿ ಸಂತಸ ಪಡಲು ‘ಮೃತ್ಯು’ ಅವರನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.

ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕನ್ವಾಟಕ ಕ್ಷಣಿ, ರೈತರ ಹಿತಯಿಂತಕ, ದೀನದಲ್ಲಿತರ ಬಂಧವಾಗಿದ್ದ ಈ ನಾಡಿನ ನೇತಾರ, ಜನಾನುರಾಗಿ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಷ್ಟರು ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ತಮ್ಮ 65ನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದಿನಾಂಕ 15-11-1998ರಂದು ನಿಧನರಾದರು. ಅವರ ನಿಧನದಿಂದ ಈ ಪ್ರದೇಶವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಚಿಂತಕರನ್ನು, ಹೋರಾಟಗಾರರನ್ನು ಕಳ್ಳಿಕುಕೊಂಡಂತಾಯಿತು.

ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಷ್ಟರರ ನಿಧನದ ಸಂತರ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿಯ ಮಹಾಪೂರಂತೇ ಹರಿದುಬಂತು. ದಿನಾಂಕ: 25-11-1948ರಂದು ಕಲ್ಪಗ್ರಿ ಸಗರದ ಓರ್ನ್ ಹಾಲ್ಸನಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪತ್ತೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿ ಸಬ್ರೆ ಪರ್ವತ್ಯಾಮ. ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ಮೈದೆ ಯೋಜನೆಯ 74 ಕ.ಮೀ. ಉದ್ದ್ವಂದ್ಧ ಶಾಪುರ ಶಾಶಿ ಸಾಲೆಗೆ ದಿವಂಗತ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡರ ಹೆಸರಿಡಬೇಕೆಂದು ಮತ್ತು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಕಣ್ಣರಿ ಭೀಮರಾಯನ ಗುಡಿ ಬಳಿ ಅವರ ಪ್ರತಿಮೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂದು ನಡೆದ ಬಹಿರಂಗ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವಾನುಮತದಿಂದ ತೀರ್ಮಾನನಿಷಲಾಯಿತು.

ಅನಂತರ ಕಲ್ಪಗ್ರಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರೇವಣಸಿದ್ಧಪ್ಪ ಬಾಗೋಡಿ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ ವಿಚೇನಲ್ಲಿಯೇ ದಿವಂಗತ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಷ್ಟರರ ಮೂರ್ತಿ ಅನಾವರಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ತೇರುಕೊಂಡರು ಕೆಲವರು ಈ ಕುರಿತು ಹಿಂದೆಯೇ ಹಾಕಲು ಪ್ರಯೋಜಿಸಿದರು. ಮೂರ್ತಿ ಅವಾವರಣಕ್ಕೆ ನಿರ್ಣಯ ಪಾಸು ಮಾಡಿದ್ದ ಕಣ್ಣರಿಯ ಪ್ರೇಲು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳೇ ಮಾಡುವಾದವು.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜೆಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಶಂಕರ್ನಾಡು ವಹನೆಕ್ಕಾಳರು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನವು ಸೈನೀಯವಾದದ್ದು. ಅತ್ಯಂತ ಮುತವರ್ಚಿ ವಹಿಸಿ ಮೂರ್ತಿ ತಯಾರಕರನ್ನು ಮಡುಕಾಡಿ, ಮುಂಬಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮೂರ್ತಿ ತಯಾರಕರಾದ ಶ್ರೀ ಕನ್ನಿಲ್ಲಾಕರ್ ಎಂಬಿವರನ್ನು ಕಂಡು ದಿ. ಬಾಪುಗೌಡರ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಗಿನೊಳಿಸಲು ಒಟ್ಟಿಸಿಂದರು. ಈ ಕಾರ್ಯವು ಒಂದೂವರೆ ವರ್ಷದವರೆಗೆ ನಡೆಯಿತು. ಜನವರಿ 31-1991ರ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಜೆಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ ಆವಧಿಯ ಮುಗಿಯಿತು.

ಮುಂಬಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡರ ಮೂರ್ತಿಯೇನೋ ಸಿದ್ಗಿನಿಂಡಿತು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಲು ೫ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ತಡವಾಯಿತು. 1994ರಲ್ಲಿ ಜೆಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ ಚುನಾವಹನೆಗಳು ನಡೆದವು. ಮೊದಲು ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲೇಬೇಕೆಂದು ಶೈದ್ಯಾಂಜಲಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಹಂಡಿಸಿದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರಾದ ಶ್ರೀ ಶಂಕರ್ನಾಡು ವಹನೆಕ್ಕಾಳರಿಗೆ ಜೆಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸುಯೋಗವು ಪ್ರಾಣಿಯಾಯಿತು. ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಪ್ರೇಮಾಬಾಯಿ ಜನಾರ್ಥನ ಇದ್ದರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಹಾಪುರ ಮತ್ತೊಳ್ಳೆದಿಂದ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರರ ಪ್ರತ್ಯಾರಾದ ಶ್ರೀ ಶರಣಬಿಸಪಪ್ಪಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರ ಇವರು ಶಾಸಕರಾಗಿ ಚುನಾಯಿತರಾಗಿದ್ದರು.

ಬಾಪುಗೌಡದರ್ಶನಾಪುರ ಪ್ರತ್ಯಾಳಿ ಅನಾವರಣ ಕುರಿತಾದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಶ್ರೀ ಶಂಕರ್ನಾಡು ವಹನೆಕ್ಕಾಳ ಜೆಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಪುನಃ ಚೂಲನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಾರ್ವಜ್ಯ ಅಡ್ಡಿ-ಆರ್ಥಿಕತಂಕಗಳು ಬಂದೊದಗಿದವು. ಇದೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಿ ವಹನೆಕ್ಕಾಳರು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳು, ದಿ. ಬಾಪುಗೌಡ ಪ್ರೇಮಾಂತರಿಗಳ್ಳು ‘ಸೂಟಿಕೇಸು’ ಕಳಿದು ಹೋಯಿತು.

ಜೆಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಚಾವೇದ ಆವ್ವಿರ, IAS ಯಾದಗಿ ವಿಭಾಗದ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಾಹಕ ಅಭಿಯಂತರರು ಆದ ಶ್ರೀ ನೀಲಕಂಠಗೌಡರು, ಗುಲ್ಬಗಾಂ ವಿಭಾಗದ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಾಹಕ ಅಭಿಯಂತರರಾದ ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಿಕಾಚುನ, ಶಹಾಪುರ ಭೂ -ಸೇನಾ ನಿಗಮದ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಶ್ರೀ ರಘುಮೂರ್ತಿ, ಸಹಾಯಕ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಭಿಯಂತರರು, ಜೆಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಕ್ಷಾತರ್ ಶ್ರೀ ಒಸವರಾಜ, ಸಾರ್ವಜನಿಕರು, ಅಧಿಕಾರಿವರ್ಗ, ರೈತರು, ಪತ್ರಕರ್ತರು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರ ನೀಡಿದ್ದನ್ನು ಶ್ರೀ ಶಂಕರ್ನಾಡು ವಹನೆಕ್ಕಾಳರು ಇಂದಿಗೂ ಆ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಸ್ವೀಕೃತಾಗಿ.

ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ತಿನಿಂದ ಈ ಮೊದಲೇ ನಿಣಾಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಂತೆ 5 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡರ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧೋಳಿಸಲು ನಿಣಾಯ ಕ್ಷೇತ್ರಾಳಿಲಾಗಿತ್ತು. ಎರಡನೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಲು 50 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿವರ್ತಿಯಿಂದ ಕೊಡಲು ನಿಣಾಯಪ್ರೋಂದನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಯಿತು. ‘ಮೂರ್ತಿ’ಯನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಲು ಸಕಲ ಸಿದ್ಧತೆಗಳು ಅದ್ವಾರಿಯಿಂದ ನಡೆದವು. ದಿನಾಂಕ 15-11-1995ರಂದು ದಿವಂಗತ ಬಾಪುಗೌಡರ ಪುತ್ತಳಿ ಅನಾವರಣವು ಗೌಡರ ಏಳನೆಯ ಪುಣ್ಯ ಸ್ಥರಣೆಯ ದಿನವಾದ ಅಂದು ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಮಹತ್ವದ ದಿನವಾಯಿತು.

* * * * *

ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅನಾವರಣ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಗಣಮಾನುರ ಮಾತುಗಳು
ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆಯವರು...

“ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕನ್ನಡಿಕ ಪ್ರದೇಶ ಇತರ ಭಾಗಗಳಿಂದ ಭಿನ್ನವಾದ
ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಹೈದ್ರಾಬಾದ ನಿಜಾಮನ ಆಡಳಿತಕ್ಕೂಳಿಗಾದ
ಈ ಭಾಗ ರಸ್ತೆ ಸಂಪರ್ಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿ, ಅರೋಗ್ಯ, ನೀರಾವರಿಯಂಥ
ಮೂಲಭೂತ ಅಂಶಗಳಿಂದ ವಂಚಿತವಾಗಿ, ಇದು ಇಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ,
ಆರ್ಥಿಕ, ಪ್ರಗತಿಗೆ ತೊಡಕಾಗಿದೆ, ಕೃಷ್ಣ ಯೋಜನೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿ
ರೈತರ ಭೂಮಿಗೆ ನೀರು ಹರಿಸುವ ಬಾಪುಗೌಡರ ಕನಸು
ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ದೇವೇಗೌಡರ ಮೇಲಿದೆ
ಎಂದು ಸಮಾರಂಭದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸಾಫ್ಟ್‌ದಿಂದ ಮಾತನಾಡಿದ್ದರು.

ಎಸ್.ಆರ್. ಹೊಮ್ಮೆಯಿಯರು...

ಜನತಾದಳದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಶ್ರೀ ಹೊಮ್ಮೆಯಿಯವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತೇ
“ಶಾಸಕ ಶರಣಬಸಪ್ಪಗೌಡ ದರ್ಶನಾವುದರ ಅವರು ತಂಡೆಯ
ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆದು ಜನಾನುರಾಗಿಯಾಗಲಿ” ಎಂದು
ಹಾರೇಸಿದ್ದರು.

ಎಚ್.ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡರು ...

ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ದೇವೇಗೌಡರು ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿ,
ಮಾತನಾಡುತ್ತೇ “ದಿವಂಗತ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ಕನಸಾಫ್ ನನಸಾಗಿ ಮಾಡಲು
ನಾನು ಶಕ್ತಿ ಮೀರಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ತುಂಬಿದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ
ಅಶ್ವಾಸನೆ ನೀಡಿದ್ದರು.

ಉಪಾಧ್ಯಾತ್ಮಾ ಶ್ರೀ ಜ.ಎಚ್. ಪಂಚೇಲ, ಪ್ರದೇಶ ಜನತಾದಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷ
ಸಿ.ಪಂ. ಇಬ್ಬಾಮೀಂ ಶಾಸಕ ಖಾತ್ರಾರ್ ಇಷ್ಟಾಂ. ಸಚಿವ ಡಿ.ಎ.ಆರ್. ಸಿಂಧು
ಸಂಸತ್ತ ಸದಸ್ಯ ವೆಂಕಟೇಶನಾಯಕ ಅವರು ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾವುದರ
ಪ್ರಕ್ರಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿದ್ದರು. ಒಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿ ಅಯೋಚಿಸಿದ್ದ
ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಉಪಾಧ್ಯಾತ್ಮಾ ಶಂಕರಣ್ಣ ವಣಿಕ್ಯಾಳ ಎಲ್ಲರನ್ನು
ಸ್ವಾಗತಿಸಿದ್ದರು. ಶ್ಲೇಷಾರಂಗಪುರ ಶ್ರೀಗಳ ನೇತ್ಯತ್ವದ ಈ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ
ಸುಮಾರು 10 ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದು
ಒಂದು ಏಕೇವಮಾಗಿತ್ತು.

* * * *

ಭಾಗ - ಎರಡು
ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯ
ಮತ್ತು ಸಾಧನೆಗಳು

ಹೈದ್ರಾಬಾದ ವಿಮೋಚನಾ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಗೌಡರ ಪಾತೆ

ದೇಶಕ್ಕೆ ಸ್ವತಂತ್ರ, ಸಿಕ್ಕರೂ ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶವಾದ ಕಲ್ಬಿಗ್ರಿ, ರಾಯಚೂರು (ಕುಗಿನ ಕೊಪ್ಪಳ ಸೇರಿದಂತೆ) ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರವು ಬಂದು ಒಂದು ಪರ್ವ ತಡವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಈ ಮೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ನಿಜಾಮನ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದವು. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಭಾರತ ಬಿಟ್ಟು ಹೊಲಗಿದಾಗ ಸಂಸ್ಥಾನಿಕ ಇಂಡಿಯಾದ ರಾಜರಿಗೆ ‘ಮೂರು’ ಅಯ್ಯೆಯ ಆವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿದರು. ಮೊದಲನೇಯದು ಸಂಸ್ಥಾನಿಕರು ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನವಾಗಬಹುದು. ಎರಡನೇಯದು, ತಾವೇ ಸ್ವತಂತ್ರರೆಂದು ಫೋಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಮೂರನೇಯದಾಗಿ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಜೊತೆ ವಿಲೀನಗೊಳ್ಳುವುದು.

ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕೃಷಾಕರಾಕ್ಷದಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಅಳ್ಳಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ನಿಜಾಮನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸೇನೆ, ಸಾರಿಗೆ, ರೇಲ್ವೆ, ಅಂಚೆನಾಣ್ಯ, ಆಕಾಶವಾಣಿ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲಾ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವ ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ಅಯ್ಯೆಯ ವಿಷಯ ಬಂದಾಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ, ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಉಳಿಯುವ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಈ ನಿರ್ಧಾರ ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕನಾಟಕದ ಜನತೆಯನ್ನು ಬಡಿದೆಬ್ಬಿತು. ಕ್ರಾಂತಿಯ ಕಿಡಿ ಹತ್ತಿತ್ತು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದುಕಿನ ನೆಮ್ಮೆದ್ದಿ ಹಾಳು ಮಾಡಿತು. ಸಂಪುಟನಾತ್ಮಕವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಯೋಧರು ರಣಕರ್ಣಗಳಿಗೆ ದೇಶಭಕ್ತರ ದಂಡು ಚಳುವಳಿಯ ಮಾರ್ಗ ಒದಿಯಿತು.

ನಿಜಾಮನ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ಕಹಿಯನ್ನುಂಡ ಜನತೆ ಬಳಲೆ ಬೆಂಡಾಗಿದ್ದರು. ದೇಶಭಕ್ತರ ಮೇಲೆ ಅಕ್ರಮಣ, ಹತ್ತೆ, ಚೆಂಕಿ ಪ್ರಕರಣ ಮುಂತಾದ ಆಮಾನವೀಯ ಕ್ರಾಂತಿಗಳು ನಡೆದವು. ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯಚರಣಗಳಿಯೆ ರಜಾಕಾರರ ಸಂಘಟನೆ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಹಿಂದುಗಳು ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನೇ ಮುರಿಯಲು ರಜಾಕಾರರು ಯಶ್ವಿಮುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಭಾ, ಅರ್ಯಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಂಘಟನೆಗಳು ದೇಶದ ಸ್ವತಂತ್ರಕ್ಕಾಗಿ, ವಿಮೋಚನೆಗಾಗಿ, ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಸಂಸ್ಥಾನವು ಭಾರತದ ಒಕ್ಕೂಟಕ್ಕೆ ಸೇವೆದೆಯಾಗಬೇಕಾದು ಅಗ್ರಹಿಸಿ, ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಕರೆಕೊಟ್ಟಿ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ, ಈ ರೀತಿ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ನಡೆದ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕುಲು ಹೈದ್ರಾಬಾದ ನಿಜಾಮ ಅರಸು ಶಾಂತಿರಜ್ಞ ಎಂಬ ಹೃತ್ಕಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡಿದ ಈತ ತನ್ನದೇ ಆದ ಖಾಸಗಿ ಸೇನೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿ ಹಾಕಿದ ಸಮವಸ್ತುವಿಲ್ಲದ ಈ ಖಾಸಗಿ ಸೇನೆಯೇ ರಜಾಕಾರರು ಅಂದರೆ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಕರು.

ಇವರಿಗೆ ಹೊಕ್ಕ, ಹೊರಿ, ತಲವಾರ, ಬಂಡೂಕು ಮುಂತಾದ ಶಸ್ತ್ರಗಳ ನೀಡಿ ನಿಜಾಮ ಆಡಳಿತದ ವಿರುದ್ದ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತಿದವರನ್ನು ಮಟ್ಟಡಗಿಸಲು ಕಾಶಿಂರಜ್ಞರು

ಆದೇಶವಿತ್ತು. ಈ ರಜಾಕಾರರಿಗೆ ಅರಸು ನಿಜಾಮ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಆದೇಶ ನೀಡುವ ಸ್ಥಿತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ತಿಂರಜ್ಞರು ಆದೇಶದಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ರಜಾಕಾರರು ಮಾಡಿದ ಲೂಟಿ, ದೋಜನ್ಸ್‌ಗಳಿಗೆ ಲೆಕ್ಕಾವಿಲ್ಲ. ಆವರು ನಡೆದದ್ದೇ ದಾರಿ, ಹೇಳಿದ್ದೇ ಕಾನೂನು. ಇದನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡ ಹಿರಿಯರು ಇನ್ನು ತಮಗೆ 'ಮೈ' ಜುಮ್ಮೆನ್ನುತ್ತದೆ ಎನ್ನತ್ತಾರೆ.

ರಜಾಕಾರರ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಸಂಸಾರದ ದೇಶಭಕ್ತ ಜನತೆಯ ಮಾರಣಹೋಮ ನಡೆಸಲು ಕುಮಕ್ಕೆನ್ನ ನೀಡಿದವು. ದ್ವೇಷಮಯ ವಾತಾವರಣ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವು. ರಜಾಕಾರರು ಮಾಡಿದ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ಆಕ್ರಮಣಗಳು, ಹಿಂಸೆ, ಕೊಲೆ, ದರೋಡೆ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಹಾಗೂ ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲಿನ ಮಾನಭಂಗದಂತಹ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಅಷ್ಟಿತ್ವಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಾಗಿ ಜನರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದುಕಿಗೆ ಅಸಂತೋಷ, ನೆಮ್ಮೆ ಇಲ್ಲದ ಜೀವನ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ದೋಜನ್ಸ್ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಆಗ ಧುತ್ತೆಂದವು. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಂಡು, ಅನುಭವಿಸಿ, ಅನೇಕ ಅಪಮಾನವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೇ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಅತ್ಯಾಚಾರಗೆ ಬಲಿಯಾದರು. ಇಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ದುಸ್ಹಿತಿಯನ್ನು ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕನಾರಟಕ ಪ್ರದೇಶದ ಮುಖಿಂಡರು ಜನರಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯ ಮೂಡಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದ ವಾಸನೆ ಪಡೆದ ನಿಜಾಮ ಸರ್ಕಾರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಘಟಕರಿಗೆ ಜ್ಯೇಲು ಶ್ರೀ ವಿಧಿಸಿತು. ಅನೇಕ ಮಾನಸಿಕ, ದೈಹಿಕ ಶೀಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಮುಖಿಂಡರಿಗೆ ಈ ಭಾಗದ ಮಹಿಳೆಯರು ಬೆಸ್ನೆಲುಬಾಗಿ ನಿಂತು ಹಲವು ನೋವುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರು. ಒಟ್ಟಾರೆ ನಿಜಾಮ ಸರ್ಕಾರ, ರಜಾಕಾರರ ಹಾವಳಿಯಿಂದ ಅಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲೆ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮ ಮತ್ತು ತೊಂದರೆ ಉಂಟಾಯಿತು.

ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಜನರನ್ನು ಪಾರು ಮಾಡಲು ನಾಯಕರ, ಹಿರಿಯರ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇತ್ತು. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನರನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿ, ರಜಾಕಾರರ ವಿರುದ್ಧ ಸೆಟೆದು ನಿಂತು, ಅವರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಪಾಠ ಕಲಿಸಿದ ಸರ್ಗಸಾಡಿನ ಭಾಗದ ನಾಯಕರುಗಳ ಅಗ್ರಗಣ್ಯ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡರು ಒಬ್ಬರು.

ವಣ್ಣಗಟ್ಟುಲೇ ನಡೆದ ರಜಾಕಾರರ ಉಪಾಳಿದ ವಿರುದ್ಧ ಬಾಪುಗೌಡರು ಕೆಂಡಕಾರಿದರು. ಅವರ ಹಾವಳಿಯನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಲು ಮುಂದಾದರು. ಬಾಪುಗೌಡರಿಗೆ ಬೈರ್ಡ್‌ಡೈ ಶಂಕ್ರಾಂವರು, ಮಹಡೆದ ಶರಣಪ್ಪ ಮುಂತಾದವರೆಲ್ಲ ಪ್ರೇರಣ ಕೊಟ್ಟರು. ಅವರ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ, ಸ್ವಾತ್ಮ ಕೊಟ್ಟರು. ಹೀಗಾಗಿ ಹಿಂದೂ-ಮುಸ್ಲಿಂರಲ್ಲಿ ಸೌಹಾದರ್ಯತ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಬಾಪುಗೌಡರು ಮುಂದಾದರು.

ಬಾಪುಗೌಡರು ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೋಮಿನವರನ್ನೇ ಹುಡಿದು ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದ್ದರೇ ಗೋಗಿ ಸುತ್ತು-ಮುತ್ತುಲ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ರಕ್ತ ಕ್ರಾಂತಿಯಾಗುತ್ತೇತು. ಹಂಡುಗಳು ಮತ್ತು ಮುಸಲಾಘರು ಬೇರೆಯಲ್ಲ ಎಂಬ ನೀತಿಯನ್ನು, ‘ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ’ ಎಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ಹುಡಿದು ಬಾಪುಗೌಡರು ಜನ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಲು ಯಶ್ಸಿಸಿದರು ಈ ಕುರಿತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ ಹೃದರಾಬಾದ ವಿಮೋಚನಾ ಚಳುವಳಿಯ ಹೋರಾಟಗಾರ ಶ್ರೀ ಶಂಕ್ರಿಯಯ್ಯ ಉಕನಾಳ ಅವರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ, ಬಾಪುಗೌಡರು ವಿಮೋಚನಾ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ವಹಿಸಿದ ಪಾತ್ರ ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಿದೆ. ಶಂಕರಯ್ಯ ಹೇಳಿದಂತೆ

“ನಮ್ಮ ಜೊತೆ ಇದ್ದವರು ಮಾನೆಕರೆಡ್ಡಿ ದರ್ಶನಾಪುರ. ಬಾಪುಗೌಡರು ಒಂದು ಕೆಲವು ಮಹತ್ವದ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ನಮಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ಹೋರಾಟ ಯಶ್ಸಿಯಾಗಲು ಜನರನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲದೆ ದೋರೆ ಗುಡ್ಡದಲ್ಲಿ ನಮಗೇನುಬೇಕು ಅದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಸಾತಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಮಗಿಂತ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಾಪುಗೌಡ ಜಿಕ್ಕಪರಾದರೂ ಮಾಹಿತಿ ಕೊಡುವಲ್ಲಿ, ನಮಗೆ ಸಾತಿ ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶಹಾಪರದಲ್ಲಿ ಹಳಿಸಗರ ರಸ್ತೆಯ ಬಿನ್ನಿಗಿಡಕ್ಕೆ ಒಂದು ಬಾಪುಗೌಡರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿದ್ದಜಾರೋಜಾ ಮಾಡಿದವು. ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂತೋಷಗೊಂಡೆವು, ಕುಣಿದು ಕುಪ್ಪಿಸಿದೆವು”.

ರಹಸ್ಯ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ರವಾನಿಸುವುದು, ಜನರನ್ನು ರಜಾಕಾರರ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರೇರೇಟಿಸುವುದು ಹೋರಾಟದ ಪ್ರಮುಖ ಕರ್ತವ್ಯಗಳೇ, ಅದನ್ನು ಬಾಪುಗೌಡರು ಅತ್ಯಂತ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸಿದರು. ಪ್ರೇ. ಸೂಗಯ್ಯ ಹೀರೇಮರರು ತಮ್ಮ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ “ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿಯೇ ದರ್ಶನಾಪುರ ಕ್ಷಾಂಪ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ರಜಾಕಾರರ ಗುಂಪನ್ನು ಓಡಿಸಲು ದೊರೆಗುಡ್ಡದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಮಾಡಿ ಅನೇಕ ವೀರರನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ, ರಜಾಕಾರರನ್ನು ದರ್ಶನಾಪುರದಿಂದ ಹಿಮ್ಮಟಿಸಿದರು. ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸದೆಬಡಿಯಲು ಅಹೋರಾತ್ರಿ ಹೋರಾಡಿದ ವೀರ ಸಹೋರರರು” ಎಂದು ಮಾನೆಕರೆಡ್ಡಿ ದರ್ಶನಾಪುರ ಮತ್ತು ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರನ್ನು ಕುರಿತು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

* * * *

**ಸಂಘ - ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಾಫ್ಟ್‌ಪನೆ
ಗೋಗಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ACS ಸಾಫ್ಟ್‌ಪನೆ**

ಬಾಪುಗೌಡರು 1954ರಲ್ಲಿ ಗೋಗಿಯಲ್ಲಿ ‘Agricultural Credit Society’ಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಗೆಳೆಯರ ಬಳಗವೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಇವರನ್ನೇ ಅದರ ಪ್ರಧಾನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಸೋಸೈಟಿಯ ಗೌರವ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯನ್ನಾಗಿ ಇಸಾಯಿಲ್ ಹುಸೇನಿ ಸಾಹೇಬ ಸದ್ಗುಂದ್ ಅವರನ್ನು ನೇಮಿಸಲಾಯಿತು. ಹಳ್ಳಿಯ ಜನತೆಗೆ ಸೋಸೈಟಿಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರು. ಪರ್ವತಕ್ಕೊಳ್ಳುವುದ್ದಿಂದ ಚುನಾವಣೆಯಾದರೂ ಬಾಪುಗೌಡರೆ ಬಹಳ ವರ್ವೆಗಳ ಕಾಲ ಅವಿರೋಧವಾಗಿ ಅದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಉಳಿದರು. ದರ್ಶನಾವೃತದಲ್ಲಿಯೂ ‘ACS’ ಅರಂಭಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಬಾಪುಗೌಡರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದರು. ಅಯ್ಯನಗೌಡ ಮಾಲಿ ಪಾಟೀಲ ಎಂಬುವರು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾದರು.

ಬಾಪುಗೌಡರ ಕಲ್ಲಾಣ ಕಾರ್ಯ, ಯೋಜನೆ, ಯೋಜನೆ ಹಾಗೂ ಸಂಘಟನಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯದ ರೀತಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿತು. ಗೌಡರು ಸಹ ಜಾತಿ ರಾಜಕಾರಣ ಮಾಡಿದವರಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರ ಅಭಿಮಾನಿ ಬಳಗ ಹೆಚ್ಚಿತು.

ಶಹಾಪುರದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ ಆರಂಭ

ಬಾಪುಗೌಡರು ಸ್ವಭಾವತ್ತಃ ವಿಚಾರವಾದಿ, ಚಿಂತನಶೀಲತೆ ಇರುವ ಇವರಿಗೆ ಆ ಗುಣಗಳ ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಪರಿಸರ ಇಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಾಣವಾಯಿತು. ಸಹಕಾರ ತತ್ವವೇ ‘ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಏಕೈಕ ಮಾರ್ಗ’ ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದ ಗೌಡರಿಗೆ ಹಲವಾರು ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಹಾಕುವ ಸ್ಭಾವ ಸಹಜವಾದದ್ದು. ಅಂತೆಯೇ ಶಹಾಪುರದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆದರು.

ಜನರ ಕುಂಡು-ಕೊರತೆಗಳಿಗೆ ಸ್ವಂದಿಸುವಾಗ ಗೌಡರು ಜನ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ಆ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡರು. ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತರು ಕೊಡುವ ಬಡ್ಡಿಗೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು, ರೈತರು ತತ್ತರಿಸಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುವ ‘ಪೆಚ್ಚು’ ಅಂದರೆ ‘ಲಾಗಿ’ ಕೊಡುವುದು. ಈ ‘ಲಾಗಿ’ ಕೊಡುವ ಪಡೆಯುವ ಶ್ರೀಯೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತರಾಗುವ ಮತ್ತು ಬಡವರು ಬಡವರಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುವ ದುರಂತ ಸಾಮಾನ್ಯ. 1958-59 ರಲ್ಲಿ ಶಹಾಪುರದಲ್ಲಿ ಬಾಪುಗೌಡರು ಸಹಕಾರ ಸಂಸ್ಥೆ ಆರಂಭಿಸಿ ಬಡವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದರು. ಗ್ರಾಮೀಣ ರೈತರಿಗೆ ಎತ್ತು, ಎಮ್ಮುಕರಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಲ ನೀಡುವ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಿದರು.

ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ

ಶಹಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಕೆರೆಗಳು, ಹೊಳೆ, ನದಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಮೀನುಕ್ಕಣಿಯಾರ ತಲೆಯಲ್ಲೂ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಾಪುಗೌಡರು ಶ್ರೀ ಬಲಭೀಮೇಶ್ವರ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಸಹಕಾರ ಸಂಘವನ್ನು ಶಹಾಪುರದಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಸರ್ಕಾರದ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಆರ್ಥಿಕ ನೇರವನ್ನು ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸಿದರು.

ಶಹಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಮರಮಕಲ್, ವಿಭಾಗಿತಹಳ್ಳಿ, ಶಹಾಪುರ, ಅನಕಸೂಗೂರು ಮುಂತಾದ ಕಡೆ ಮೀನುಗಾರರಿಗೆ ವಾಸಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ 300 ಮನೆಗಳಿಗೆ ಮಂಜೂರಾತಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡು 150 ಮನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ದ ಮಾಡಿಸಿ 150 ಕುಟುಂಬಗಳು ನೆಲೆಸಲು ವಸತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಬಾಪುಗೌಡರು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ.

ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಮರಮಕಲ್ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಭೀಮಾನದಿ, ಹಯ್ಯಾಳ್, ಅನಕಸೂಗೂರಿಗೆ ಹೊಳೆದಂಡಿ, ವಿಭಾಗಿತಹಳ್ಳಿ ಕೆರೆ, ಹಳಿಸಗರ ಕೆರೆ, ಶಹಾಪುರದ ಮಾವಿನಕೆರೆ, ತಾವರಗರೆ ಕೆರೆ, ಗೋಗಿಯ ಕೆರೆ, ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕೆರೆಗಳು ಮತ್ತು ಹೊಳೆ, ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನಿನ ಮರಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು 10 ರಿಂದ 15 ಸಾವಿರದವರೆಗೆ ಸಾಲ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹಣಕಾಸಿನ ನೇರವನ್ನು ಕೊಡಿಸಿ, ಮೀನುಗಾರರ ಬಾಳಿಗೆ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟರು.

ಹಾಲಿನ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ

ಶಹಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಬಾಪುಗೌಡರು ಬಹಳಷ್ಟು ಯೋಚಿಸಿ, ಹಾಲಿನ ಸಹಕಾರ ಸಂಘವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಆದನ್ನು ಯೋಜನಾಬದ್ಧವಾಗಿ ಯಶಸ್ವಿಗೊಳಿಸಿದರು.

ಕೋಳಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಸ್ಥಾಪನೆ

ಬಾಪುಗೌಡರು ಕೋಳಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆಗೆ ಒತ್ತು ಕೊಡಲು ಪ್ರತಿ ಹಳ್ಳಿ-ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಜನರಿಗೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನೀಡಿ, ಕೋಳಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಜನರಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿದರು. ಇವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಂತೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ವನಂದುಗಳು, ಗೋಗಿ, ಚಾಮನಾಳ, ಶಹಾಪುರಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದವು. ಸಹಕಾರ ಸಂಘದಿಂದ ಕೋಳಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲು ಬಾಪುಗೌಡರು ಮುಂದಾದರು. ಬಹಳಷ್ಟು ಕುಟುಂಬಗಳು ಇದರ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆದವು.

ಗ್ರಾಹಕರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ

ಬಾಪುಗೌಡರು ಮತ್ತು ಅವರ ಆತ್ಮೀಯರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಹಳಿಸಾಗರ ಸಂಗನಗೌಡ, ಇನಾಯಿತುಲ್ಲಾ ರೈಹಮಾನ್ಸಿದ್ದಾಕ್ಷಿ ಇವರ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಶಹಾಪುರದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಹಕರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಇಂಥ ಸಂಘದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಬಹು ದಿನಗಳಿಂದಲೂ ಇತ್ತು. ಅನೇಕ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಸಜ್ಜಾತೆಚ್ಚಿ ಮೊದಲಿಗರು. ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ಅದನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಗೌಡರು ಯಶ್ವಿಗೊಳಿಸಿದರು.

ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭ ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಮೋಸ ಆಗುವದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದೇ ಈ ಸೊಸೈಟಿಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ‘ಜನತಾಬಜಾರ’ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕನ್ನಮರ್ ಸೊಸೈಟಿಗಳಿದ್ದವು. ಅಕ್ಕೆ, ಜೋಜ್, ಗೋಧಿ, ಸಕ್ಕರೆ, ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆ ಹೀಗೆ ದಿನೋಪಯೋಗಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೇ ಸಗಟಾಗಿ ಖರೀದಿಸಿ, ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಯಿಂದ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭ ಪಡೆಯಲು ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಮೋಸಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಯ ಸೊಸೈಟಿಯಿಂದ ಬಹಳಷ್ಟು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲಾ ಬಡವರು ಮತ್ತು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಪ್ರಯೋಜನ ದೂರಕಿತು. ಮುಂದೆ ಸರ್ಕಾರ ಕನ್ನಮರ್ ಸೊಸೈಟಿಗಳನ್ನು ನಾಯಿ ಬೆಲೆ ಅಂಗಡಿಗಳಿಂದು ಪರಿವರ್ತಿಸಿದರು.

* * * *

ಶಹಾಪುರದಲ್ಲಿ PLD ಬ್ಯಾಂಕು

ನಾಲ್ಕು ದಶಕಗಳ ಹಿಂದೆ ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೇರವು ಕಲ್ಪಿಸುವ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದಂತೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ನೇರವು ಸಿಗುವುದು ದುರ್ಭಾಗ್ಯದ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀಮಂತರ ಹತ್ತಿರ ಹಣ ಸಾಲ ಪಡೆದು ತಮ್ಮ ಸಂಕಷ್ಟಿಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತಾದರೂ, ದುಬಾರಿ ಬಡ್ಡಿಯಿಂದ ರೈತರು ಕಂಗೆಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪಡೆದ ಸಾಲ ಬಡ್ಡಿ ಸಮೇತ ತೀರಿಸಬೇಕಾದಾಗ ಕಣ್ಣೀರು ಕವಾಳೆಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುವುದಂತೂ ನಿಶ್ಚಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಸನ್ನೀಹಿದಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಸಹಾಯ-ಸಹಕಾರದ ಮಾರ್ಗ ಅತ್ಯವಶ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರರು 1960ರಲ್ಲಿ ಶಹಾಪುರದಲ್ಲಿ PLD ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ರಾದರು. ಅದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದರು. ಶ್ರೀ ಖಿಂಡೋಬಾ ಸಾಹು ಫಿರಂತಿ, ಶ್ರೀ ಸಾವಾರ ಶಿವಣಿ, ಶ್ರೀ ಸಂಗನಗೌಡ ಹಳಿಸಗರ, ಶ್ರೀ ಜಾಕಾಶೀಲಪ್ಪ ಸಾಹು, ಮುಂತಾದ ಹಿರಿಯರು ಅದರ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಆರಂಭಗೊಂಡವು.

ಶಹಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ 160 ಗ್ರಾಮದ ರೈತರಿಗೆ ಸಂತಸವನ್ನಂಟಿಮಾಡಿದ ಕಾಲವದು. ಬಾಪುಗೌಡರು ಈ ಮೊದಲು ತಾಲ್ಲೂಕಾ ಕೃಷಿ ಹುಟ್ಟುವಳಿಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಅನುಭವ ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಅದು PLD ಬ್ಯಾಂಕು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಯ್ತು. ರೈತ ಕುಟಂಬದ ಹಿನ್ನಲೆಯ ಗೌಡರಿಗೆ ರೈತ ಕಾಳಜಿ ಸಹಜವೇ. ಹೀಗೆ ವಿವಿಧ ಸ್ವರೂಪವ್ಯಾಳ್ಳ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆ, ಜಾಳನವನ್ನು ನೀಡಿ, ಜನರನ್ನು ಸಂಘಟನೆಗೊಳಿಸಿ ಅವುಗಳ ಯೋಗ್ಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲು ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ತಳಹದಿಯಲ್ಲಿ ಆವು ಮುಂದುವರಿಯಲು ಆಯಾ ಸಂಘಗಳಿಗೆ, ನುರಿತ ಅನುಭವಿ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರನ್ನು ಉಸ್ತುವಾರಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಸದಸ್ಯರೆಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿ, ಜನರನ್ನು ಹೊಸ ರೀತಿಯ ಬದುಕಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲರ ಸಹಕಾರ ಪಡೆದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಪ್ರೀತಿಗೆ ವಾತ್ರಾಗುವಲ್ಲಿ ಬಾಪುಗೌಡರು ಯಶಸ್ವಿಯಾದರು.

ಬಾಪುಗೌಡರ ಯೋಜನೆ, ಯೋಚನೆಗಳು ಶಹಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನಂಟು ಮಾಡಿತು. ಇವರ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ದೊರಕಿತು. ಅಂದಾಗಲೇ ಗೌಡರು ಏನೆಲ್ಲ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

G.D.C.C. Bank ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ

ಬಾಪುಗೌಡರು 1962ರಲ್ಲಿ Gulbarga District Co-operative Central Bank ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಆಯ್ದೇಗೊಂಡದ್ದು ಮತ್ತೊಂದು ಸುಯೋಗದ ಕಾಲವೆನ್ನಬಹುದು. ಕಲ್ಲುಗ್ರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೇ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗುತ್ತಾ ಬರುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವೇ ಹೀಳಿದಿತ್ತು. ಬಾಪುಗೌಡರ ಶ್ರೀಯಾಶೀಲ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಬದಲಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿತು. 23 ನಿದೇಶಕರು ಸೇರಿ ಒಬ್ಬ ಅಧ್ಯಕ್ಷನನ್ನು ಆಯ್ದೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಾಗ ಮಹಾಗಾಂವ್ಯಾದ ರುದ್ರಶೇಷ್ಟ ಪಾಟೀಲರು ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಉನಾಯಿತರಾಗಲು ಬಯಸಿದರು.

ಅಂತಹ ದೊಡ್ಡ ಶಕ್ತಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸವಾಲೊಳ್ಳಿದವರೆಂದರೆ ಬಾಪುಗೌಡರು. ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರತಿಸ್ಥಾಧಿರೂಪಾಗಿ ಉನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ 23 ಜನ ನಿದೇಶಕರಿಂದ ಆಗುವ ಆಯ್ದೇ ಪ್ರತೀಯೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಪುಗೌಡರು ಜಯಶೀಲರಾದರು. ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದರು. ಗೊಡರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಹಳೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡಿದರು. ನಾಕಷ್ಟು ಡಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ಕಲ್ಲುಗ್ರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದರು. 1962 ರಿಂದ 1972 ರವರಿಗೆ G.D.C.C. ಬ್ಯಾಂಕಿನ ನಿದೇಶಕರಾಗಿ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯ ಸ್ವರ್ಗಣೀಯ.

ಬಾಪುಗೌಡರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಮೇಲೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಘಟಕಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರೀಯಾಶೀಲವಾದವು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಸೇವಾ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವು ನೀಡಲು ಪ್ರತಿ ತಾಲ್ಲೂಕಾ ಘಟಕಗಳಿಗೆ 25-30 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವನ್ನು ತುತ್ತಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯಗೌಡರಿಂದ ನಡೆಯಿತು. ಕೆಂಫಾವಿ, ಮುಣಸಿಗಿ, ಗಾಣಘಾಪುರ ಮತ್ತು ಕಲ್ಲುಗ್ರಿಯ ನೆರುಗು ಗಂಜುಗಳಡೆಗೆ D.C.C. ಬ್ಯಾಂಕು ಶಾಖೆಗಳು ನೂತನವಾಗಿ ಅರಂಭಗೊಂಡವು. ನಾಕಷ್ಟು ನೇಮಕಾತಿಗಳು ಗೌಡರ ಕೈಮೇಲೇ ಆದವು.

ಸಹಕಾರಿ ಮುದ್ರಣಾಲಯ ಅರಂಭ

ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರರು 1967ರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲುಗ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿ ಮುದ್ರಣಾಲಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶನ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅರಂಭಿಸಿದರು. ಇದು 1968 ಡಿಸೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಿನಿಂದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪೂರಂಬಿಸಿತು. ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಣಾಲಯದ ಸೌಲಭ್ಯದ ಕೊರತೆ ಇದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಈ ಮುದ್ರಣಾಲಯ ಇನ್ನಿತರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಪಂಥಗಳ ಪ್ರಗತಿಗೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದೆ.

ಬಾಪುಗೌಡರ ಹಿರಿತನದಲ್ಲಿ ಸಂಗಸಗೌಡ ವಳಿಸಗರ, ಬಿ.ಜಿ. ಶುಕ್ಲ, ಎಂ.ಎ. ಹಕ್ಕೆಮ್ಮೆ, ತಿಮಾಪ್ಪರ ವಕೀಲರು, ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಪಾಟೀಲ, ಹಾವನೂರು,

సాకేబగౌడ, వీరభద్రప్ప, పీ.పి. రెడ్డి, కమలాపురకర్, ఎ.బి. పాటీల ముంతాదవర సహకారదింద అత్యంత యత్స్థియాగి నడెయితు. ఆగిన మౌల్యద ప్రకార ఒందు లక్ష ఏవెత్తు సావిర రూపాయి చేలేబాళువ సిలేందర్ అటోమిటిక్ మిషన్, టైడల్, కస్టింగ్ మిషన్ హీగే అగ్త్యవిరువ ఎల్లా యంత్రావికరణగళన్న ఒదగిసికొడువల్లి మత్తు ఈ సంస్థయు ఆధారానికాగి జనర సేవగే నిల్లులు బాపుగౌడ దళనాపురరు మాడిద ప్రయత్న మహాత్మెద్దాగిదే.

టి.డి.బి. చేరమన్‌రాగి ఆయ్య

తాల్లూకు దెవలప్పమేంట్ బోర్డోగె (TDB) 1960రల్లి బాపుగౌడరు గోగి శ్రేత్రదింద అవిహాద అయ్యియాదరు. ఇన్న ఉలిదద్దు చేరమన్ ఆయ్య. యారాగబముదెంఱ కుతూహల తాల్లూకీనాద్వంత హచ్చిత్తు. అయ్యియాద 21 సదస్యరు ఆతిరథరే. హాబల, రాజకీయ బల ఇద్దవరు చేరమన్‌రాగచేందే TDBగ స్థాధికించుకున్న బిండగుంబలి. ఇవరెల్లరిగింతలూ ‘హాడ్జు తక్కె’ ఎందరే శ్రీ ఒసవరాజుగౌడ బిండగుంబలి. ఇవరు ఈ భాగదల్లి ఆష్టే ఏకే కల్పగ్రిం జెల్లా మట్టదల్లి హసరుచాసియాగిద్దవరు. ఆవర దప్పద ముంద యావ రాజకారణయూ నిల్లుపంతిరలీల్లు.

అంతహ హాడ్జు తక్కెయ ఎదురు బాపుగౌడరు ఒపళ జిక్కుపరాదరు. చేరమన్ ఆయ్యియ ప్రక్కెయే సులభద కేలసవేసూ ఆగిరల్లిల్. ప్రముఖరే విరోధిగథాదరు. చేరమన్ ఆయ్యగే వీక్షకరాగి ఒందిద్ద శ్రీ మహముద ఆలి మత్తు లింగేరి కోనప్పనవర సమ్మిదల్లి TDB సదస్యరు తమ్మ అభిప్రాయచన్న హంచికొళ్ళబేకాగిత్తు. ఏకెందరే స్థాధిగళు ఇబ్బరు (బాపుగౌడ & ఒసవరాజుప్ప) ఒందే పక్కదవరు. వీక్షకరు ఎల్లర అభిప్రాయ క్లోడీకరిసి యారు చేరమన్ ఎందు ఆవరు ఫోషసే మాడబేకాగిత్తు.

ఆగ సహాయక చునావణాదికారి యాదగిరియింద దేశపాండే ఎన్నపెరు ఒందిద్దరు. ఆవరు వీక్షకరు కొట్టి పత్ర హాగూ ఎల్ల TDB సదస్యర ఆనుమతియ మేరిగే సాధానుమతదింద బాపుగౌడరు చేరమన్‌రాగి ఆయ్యియాగిద్దారెందు దేశపాండే ఫోషసిదరు. ఉపాద్ధక్కరాగి రణ్ణడగియ శ్రీ పవత రెడ్డియవరాదరు.

ಚೇರಮನ್‌ರಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯಗಳು

ಬಾಪ್ತಿಕೊಡರು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಶಹಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದರು. ಅವರು ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯವೇವಿರಿ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

1. ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳು

- ಗ್ರಾಮೀಣ ರಸ್ತೆಗಳು
- ಗ್ರಾಮೀಣ ನೀರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
- ಆರೋಗ್ಯ
- ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
- ವಿದ್ಯುತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
- ಒಳ್ಳೆ ಸೌಕರ್ಯ

2. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳು

- ಶಾಲಾ ಮಂಜೂರಾತಿ
- ಶಾಲಾ ಕೊರತ್ತಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ
- ಶಿಕ್ಷಕರ ನೇಮಕಾತಿ
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಹಾಸ್ಪಿಲ್
- ಪ್ರೈಡಶಾಲೆ ಆರಂಭ
- ಶಾಲಾ ಸುಧಾರಣೆ ಸಮೀತಿ ರಚನೆ
- ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

3. ರಾಜಕೀಯ ಕಾರ್ಯಗಳು

- ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮುಖಿಂಡರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಪಕ್ಷದ ಸಂಘಟನೆ ಮಾಡುವುದು.
- ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಮಂಟ್ಪದ ನಾಯಕರಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಬೆಳೆಸುವುದು.
- ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳ ಒಗ್ಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು.
- ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳ ಕಾರ್ಯಗತ ಮತ್ತು ಜನರ ಪಾತ್ರ ತಿಳಿಸುವುದು.

- ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮತ್ತು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಸಂಬಂಧಿಗಳ ಕುರಿತು ತಿಳುವಳಿಕೆ ನೀಡುವುದು.

4. ಅಧಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳು

- ಸರ್ಕಾರದ ಹಣ ದುರುಪಯೋಗದ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕುರಿತು ರೈತರಿಗೆ, ನಾಯಕರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುವುದು.
- ಸರ್ಕಾರದ ಹಣಕಾಸಿನ ಯೋಜನೆಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡುವುದು.

5. ಇತರ ಕಾರ್ಯಗಳು

ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಗಳು

ಬಾಪ್ರಗೌಡರು TDB ಚೇರಮನ್‌ರಾದ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ ವೊದಲ ಕಾರ್ಯವೆಂದರೆ ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಾಣ, ಕಾಲುದಾರಿ, ಬಂಡಿ ದಾರಿಗಳಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಮಳೆಂದಾಗ ಅವುಗಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೇಳತೀರದು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಜಳ್ಳರು ಶಾಹಾಪುರಕ್ಕೆ ಬರಲು ಬಸ್‌ಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ, ರಸ್ತೆಗಳು ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವುದು.

ಗೋಗಿ ಸರ್ಕಾರ ರಸ್ತೆಗಳು

- ಗೋಗಿಯಿಂದ - ವನದುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ರಸ್ತೆ (14 ಕಿ.ಮೀ. ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆ) ಹೊಸಗೇರಾ ಮೂಲಕ
- ಡಾಮನಾಳದಿಂದ - ವನದುಗ್ರಹಕ್ಕೆ
- ಚಿನ್ಮೂರದಿಂದ - ಆಲ್ವಾಳ
- ಕಾಡಮಗೇರಾದಿಂದ - ಬಿದ್ಮೂರು

ಸಗರ ಸರ್ಕಾರ ರಸ್ತೆಗಳು

- ಸಗರದಿಂದ - ವನದುಗ್ರಹಕ್ಕೆ 13 ಕಿ.ಮೀ. ರಸ್ತೆ
- ಶಾಹಾಪುರದಿದ - ಕನ್ನೆಕೋಳುರು
- ರಸ್ತಾಪುರದಿಂದ - ದೊಡ್ಡಸಗರಕ್ಕೆ

ದೋರನಹಳ್ಳಿ ಸರ್ಕಾರ ರಸ್ತೆಗಳು

- ದೋರನಹಳ್ಳಿಯಿಂದ - ಬಿದರಾಣಿಗೆ
- ಗುಂಡಳ್ಳಿಯಿಂದ - ಚಟ್ಟಳ್ಳಿ

ವದಗೇರಾ ಸರ್ಕಾರ ರಸ್ತೆಗಳು

- ವಡಗೇರಾದಿಂದ - ಬಿಳಾರಗೆ
- ಕಂದಳ್ಳಿಯಿಂದ - ಬೆಂಡೆಗುಂಬಳಿಗೆ
- ಕಂದಳ್ಳಿಯಿಂದ - ವಡಗೇರಿಗೆ

ಈ ನಾಲ್ಕು ಸರ್ಕಾರಗೆ 1960ರ ಮುಂಚೆ ಇವು ರಸ್ತೆ ರೂಪದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಪುನರ್ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಬೇಕಿತ್ತು. ಬಾಪುಗೌಡರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಾದ್ಯಂತ ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹಮೆಕೊಂಡು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನತೆಗೆ ಅನುಕೂಲ ಕಲ್ಪಿಸಿದರು.

ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ‘ಹೊಕ್ಕುಂಬಾವಿ’ (ತೆರೆದ ಬಾವಿ) ಎಂದು ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಇದ್ದ ಬಾವಿಗಳ ದುರಸ್ತಿ, ಹೊಂದು ತೆಗೆಯುವ ಕಾರ್ಯ ಅರಂಭಿಸಿದರು. ಅರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹುಂಲುವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ‘ತೆರೆದಬಾವಿ’ಗಳನ್ನು ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡಿ ‘ಸೇದುವ’ ಬಾವಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಬಾಪುಗೌಡರು ಅರಂಭಿಸಿದರು. ನಿಜಾಮನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯ ಕೆಲವು ಸೇದುವ ಬಾವಿಗಳಿದ್ದೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸೇದುವ ‘ಗಿರಕಿಗಳು ಹೋಗಿದ್ದವು. ಆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸರಿಪಡಿಸಿದರು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದ ಕೆರೆಗಳಿಗೆ ಪುನಃಶೈತನ ಕೊಡಲು ಮುಂದಾದರು.

ಅರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

ಶಹಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಎರಡು ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು (PHC) ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಗೌಡರು ಒಹಳ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟಿರು. ಒಂದನ್ನು ವಡಗೇರಿ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಅರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರ, ಇನ್ನೊಂದು ಎಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ವಾದ-ವಿವಾದಗಳಾದವು. ಕೊನೆಗೆ ದೋರನಹಳಿಗೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಅರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರ ಅರಂಭಿಸಿದರು. ಇವೆರಡು ಸರ್ಕಾರಿ ದವಾಖಾನೆಗಳು. ಇನ್ನು TDB ಯಿಂದ ಸಹ ದವಾಖಾನೆಗಳು ಅರಂಭಗೊಂಡವು. ಗೋಗಿ, ದೊಡ್ಡಸಗರ, ವನಂದುಗಳ ಹಾಗೂ ಹೈಯ್‌ಬಿಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಅರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಪ್ರಾರಂಭಗೊಳ್ಳಲು ದರ್ಶನಪುರರು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ತರವಾದದ್ದು.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಸ್ನೇಹುಂಲು ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯುತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಈ ಕುರಿತು ಜನತೆಗೆ ಜಾಗೃತಿ ನೀಡುವ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಡೆದವು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬಾಪುಗೌಡರು ಒಹಳ

ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಂತು. ಶಹಾಪುರ ಬಿಟ್ಟರೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಗೋಗಿ, ವನಂಗ್, ವಡಗೇರಾ, ಶೀರಿವಾಳ್, ಸಗರ, ಮುರಬುಳ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಮುಖ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಾಗಿ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಬೇಳೆಸಿ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಬಾಪುಗೌಡರು ಸಫಲರಾದರು.

ಒಷ್ಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಹೋಗಲು ಬಸ್ಸುಗಳೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಗೋಗಿ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಬಸ್ (1960ರಲ್ಲಿ) ಮಾತ್ರ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಬಸ್ ಸಾರ್ಕರ್ ಇರದೇ ಇದ್ದ ಎಷ್ಟೂ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಅದರ ಸೌಲಭ್ಯವುಂಟಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಸಾರ್ಕಷ್ಟು ಅನುಕೂಲವನ್ನು ಬಾಪುಗೌಡರು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿಂತಾಯಿತು.

ಕೈಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಕೈಯಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಮತ್ತು ರೈತನ ಆರ್ಥಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಪ್ರಗತಿ ಪಡ್ಡದಲ್ಲಿ ಕೊಂಡೊಯ್ದಲು, ಹೈಲ್ಯಿಡ್ ತಳಿಗಳ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ರೈತರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಹೈಲ್ಯಿಡ್ ತಳಿಗಳಲ್ಲಿ ‘ಜವಾರ್’ ಅಷ್ಟೇ ಬಂದಿತ್ತು. ಯಾದಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಪುರಾಣಕ ಮತ್ತ ಎಂಬುವರು ಕೈಯ ಇಲಾಖೆಯ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿದ್ದರು. ಬಾಪುಗೌಡ ಮತ್ತು ಅವರ ನಡುವೆ ಒಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಡನಾಟವಿತ್ತು.

ಕೈಯ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಏನೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಬಂದರೂ ಅವರು ಬಾಪುಗೌಡರನ್ನು ಕಂಡು ಯೋಜನೆಯ ಕಾರ್ಯಗತಕ್ಕೆ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ರೈತರಿಗೆ ಪುಕ್ಕಣೆಯಾಗಿ ಬೇಳೆಯ ಜೊಡಿಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಯೋಜನೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡರು. ಜನರು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಅದರ ಲಾಭ ಪಡೆಯಲು ಹಿಂಜರಿಯತ್ತಿದ್ದರು. ಏಕೆಂದರೆ ಆ ಸಂಭರಣದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಜಾಗೃತಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಬಂದಿರಲ್ಲ. ಕೈಯಿಲ್ಲಿ ಸಾಂಪ್ರಾಧಾಯಕತೆ ಮುಂದುವರಿದಿತ್ತೇ ವಿನಾ ವೈಪುಳಿಕ ಅಂಶಗಳು, ಮಾದರಿಗಳು ಬೇಳೆದು ಬಂದಿರಲ್ಲ.

ಬಾಪುಗೌಡರು ಮತ್ತು ವಿಳಿಸಗರ ಸಂಗಸಗೌಡರು ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮದ ರೈತರಿಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ‘ಲಕ್ಷ್ಮೀ’ ಹತ್ತಿಗೆ ‘ಸೇವಿನ್’ ಎಂಬ ಜೊಡಿಯತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಜೊಡಿ ಸಿಂಪಡಿಸಿದರೆ ಉತ್ತಮ ಘನಲು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರೂ ಜನತೆ ಇದರ ಸದುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಿಂಜರಿಯತ್ತಿದ್ದರು.

ಅದನ್ನು ರೈತರು ಬಳಸುವಲ್ಲಿ ಲಾಭಾಂಶಗಳಿವೆ ಎಂದು ಬಾಪುಗೌಡರು ರೈತರ ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿಯೇ ಹೇಚ್ಚು ಸಮಯ ಕೊಟ್ಟು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆ, ಸಲಹೆ ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದರು.

ಬಾಪುಗೌಡರು ಪೋಟ್ಟಿಕೆ ಅಹಾರ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದರು. ಇದೊಂದು ವಿನಾಯಕ ಯೋಜನೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೋಣ ಸಾಕಾಣಿಕೆ, ಯುವಕ ಮಂಡಳಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ, ಕ್ಯಾ ತೋಟಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಶ್ನಾ. ಇನಿತ್ತರ ಕಾರ್ಯಗಳು ಗೌಡರ ಹಿರಿತನದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದವು. 1960ರಲ್ಲಿ TIDB ಚೀರಮನ್‌ರಾಗಿ ಅಯ್ಯಗೋಂಡು 1964ಕ್ಕೆ ಅವಧಿ ಮುಗಿಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅಗ ಚುನಾವಣೆಗಳು ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಬರಗಾಲ ಬಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ಬಾಪುಗೌಡರು 1968 ರವರೆಗೆ 8 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಚೀರಮನ್‌ರಾಗಿ ಉಳಿದರು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸದುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಜನರಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿದರು. ಒಡವರ ಹಣ, ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷಾಗಿ ವಂದೂ ಬಳಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲ. ಅವರಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯ ಗುಣವಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ಬಾಪುಗೌಡರು ಒಬ್ಬ ಉತ್ತಮ ನಾಯಕನಾಗಿ, ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ದೇಳಿಯಲು ಸಹಾಯಕವಾಯಿತು.

ಬಾಪುಗೌಡರ ಸೇತ್ತುತ್ತದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಭೇಟ್ಟಿ

ಬಿಜಾಪುರ ರಾಯಚೋರು ಹಾಗೂ ಕಲ್ಲುಗ್ರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ 23 ಜನ ಶಾಸಕರು ದಿನಾಂಕ 18-04-1968 ರಂದು ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾವೃತರ ಸೇತ್ತುತ್ತದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲೀಂಗಪ್ಪನವರಿಗೆ ಒಂದು ಮನವಿಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿ, ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ಮೈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಶೀಪ್ರಮಾಗಿ ಹಾರ್ಗತಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯ ಪಡಿಸಿದರು. ಒಂದೆರಡು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಸರಕಾರ ಅಳ್ಳೆ ಹೊರಡಿಸದಿದ್ದರೆ ತಾವು ತಮ್ಮ ಸದಸ್ಯತ್ವಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಿ ಶಾಂತಿಯತ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದರು. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಜನರು ಯೋಜನೆ ಬಗ್ಗೆ ಉಂಟಾಗಿರುವ ವಿಳಂಭದಿಂದ ತಾಳ್ಳು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ಮೈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾಣಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಶಾಸಕರೆಲ್ಲರ ಅಗ್ರಹಿತವಾಗಿತ್ತು.

ತಿರಿವಾಳದಲ್ಲಿ ಸಿಮೆಂಟ್ ಕಾರ್ಬಾನೆಗೆ ಯತ್ತ:

ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ವಿರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲರು ದಿನಾಂಕ 6-8-1968ರಂದು ಶಾಪುರಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದ ಸಂರ್ಘದಲ್ಲಿ ಶಾಸಕರಾದ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡರು ಶಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಯ ಪರವಾಗಿ ಭಿನ್ನವತ್ತಳೆಯನ್ನು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತ

ಶಹಾಪುರಕ್ಕೆ ಕುದಿಯುವ ನೀರಿನ ಯೋಜನೆ ತ್ವರಿತಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಈ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಶಿರಿವಳಳಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಿಮೆಂಟ್ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಉತ್ತಮ ಕಲ್ಲಿನ ಗಳಿಗಳು ವಿಷ್ಪಲವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಿಮೆಂಟ್ ಕಾರ್ಬಿಡನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು. ಈ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಬಹಳ ದಿನಗಳ ಬೇಡಿಕೆಯಾದ ಮುನಸಿಫ್ ಕೋಟ್ಟಿನನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಶೀಪ್ರಮಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕೆಂದು ಶಾಸಕ ಬಾಪುಗೌಡರು ಜನತೆಯ ಪರವಾಗಿ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಶಹಾಪುರ ನೀರಿನ ಪೂರ್ಕಿಯ ಯೋಜನೆ ಶಂಕುಷಾಧನೆ

ಶಹಾಪುರ ಮಟ್ಟಣದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ನೀರಿನ ಯೋಜನೆ ಶಂಕು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಯನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ವಿರೇಂದ್ರ ವಾಟೀಲರು ದಿನಾಂಕ 1-8-1969ರಂದು ನೆರವೇರಿಸಿದರು. 5 ಲಕ್ಷ ಅಂದಾಜು ಪೆಚ್ಚದ ಈ ನೀರಿನ ಯೋಜನೆಯ 2 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳಲು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. 10 ಗ್ರಾಮ ನೀರನನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವಿತ್ತು. ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡರು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕೂಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಂದ 50,000 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದರು. ಸರಕಾರದಿಂದ ಸಾಲದ ರೂಪವಾಗಿ 25,000 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿತ್ತು.

ಕೊಳ್ಳುರ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಪೂರ್ಕಿಕೆ

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಜನಾಪುರ ಅವರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಕೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಇಲಾಖೆಯ ಉಪಸಚಿವ ಶ್ರೀ ಡಿ. ಪರಮೇಶ್ವರಪ್ಪ ಅವರು ದಿನಾಂಕ 6-8-1969ರಂದು ಶಹಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕೊಳ್ಳುರ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯುತ್ತನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರು. ಸಹಕಾರ ಉಪ ಸಚಿವ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಲ್. ಗೌಡರು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿದ್ದರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಾಸಕ ಬಾಪುಗೌಡರು ಮಾತನಾಡಿ ಗ್ರಾಮದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮುಖ್ಯಾಂತರ ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದರು.

ದ್ವಾರ್ಕೆ ಬೆಳ್ಗಾರರಿಗೆ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ

ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ರೈತರಿಗೆ ‘ದ್ವಾರ್ಕೆ’ ಬೆಳ್ಗಾರಿಯನ್ನು ಬೆಳ್ಗಾರಿ ಎಕೆರೆಗೆ ಇಂತಿಷ್ಟು ರೂ.೫೫ ಸಾಲವನ್ನು ಕಂತುಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡುವ ಯೋಜನೆ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಆರಂಭಗೊಂಡಿತು. ಕಲ್ಲುಗ್ರಿಡಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ೬೦೦ ಎಕರೆಯಲ್ಲಿ ದ್ವಾರ್ಕೆ ಬೆಳ್ಗಾರಿ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಮೊದಲಿನ ಆದ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಶಹಾಪುರ, ಸುರಪುರ ಮತ್ತು ಜೇವಗ್ರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ರೈತರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಕೂಲವನ್ನು ಬಾಪುಗೌಡರು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಸಹಾಯಕ

ನಿದೇಶಕ ಶ್ರೀ ಎಸ್.ವಿ. ರಾಜನ್ ಅವರು ಬಾಪುಗೌಡರಲ್ಲಿ ಆತ್ಮೀಯ ವಿಶ್ವಾಸ ಹೊಂದಿದವರಾಗಿದ್ದರು. ಬಹಳಷ್ಟು ಈ ಭಾಗದ ರೀತರು ಇದರ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯಲು ಬಾಪುಗೌಡರು ನೇರವಾದರು.

ವಡಗೇರಾ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ನೀರು ಪೂರ್ಣಕ್ಕೆ ಯೋಜನೆ

ಶಹಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ವಡಗೇರಾ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ 1 ಲಕ್ಷ 40 ಸಾವಿರ ರೂ. ವೆಚ್ಚಿದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ನೀರು ಪೂರ್ಣಕ್ಕೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ, ಶ್ರೀ ವಿರೇಂದ್ರ ಪಾಟೇಲರು ದಿನಾಂಕ 7-9-1970ರಂದು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದರು. ಅವರು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಡಗೇರಾ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರೋಲೀಸರಿಗಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಸಲಾಗುವ ಮನೆಗಳ ಶಂಕು ಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ನೇರವೇಸಿದರು. ಶಹಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ನಾಯ್ಕಳ್ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿಯು ಸಹ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ನೀರು ಪೂರ್ಣಕ್ಕೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದರು.

ಈ ಭಾಗದ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ಬಾಪುಗೌಡರಂತಹವರು ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಿಗುಪುದು ವಿರಳ. ಅವರಲ್ಲಿದ್ದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕುರಿತಾದ ಚಿಂತನೆ ಮಚ್ಚಿಪಂತಹದ್ದೆಂದು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೇಲರು ಬಾಪುಗೌಡರ ಕಾರ್ಯವೇಳಿರಿಯನ್ನು ಅಂದು ಶಾಖಾಸಿದರು.

ಶಾಖಾಪುರದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಯಾಡಿನ ಆಡಿಗಲ್ಲು ಸಮಾರಂಭ

ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಶಹಾಪುರದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಯಾಡಿನ ಆಡಿಗಲ್ಲು ಸಮಾರಂಭವನ್ನು ದಿನಾಂಕ 7-9-1970ರಂದು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೇಲರು ನೇರವೇಸಿದರು. ಈ ಸಂಧರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಾತನಾಡಿ ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ಮಣದೆ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಶಹಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಅಧಿಕೃತ ಲಾಭವಾಗಲಿದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಅದರ ಪ್ರಾಣ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯಲು ಇಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುಬೇಕೆಂದು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ತಿಳಿಸಿದ್ದರು.

ಬಾಪುಗೌಡರ ಪಯುತ್ತಿದಿಂದ 26 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಬಿಡುಗಡೆ

ಕಲ್ಲುಗ್ರಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿಯೇ ಒರಗಾಲ ಪರಿಹಾರ ಕಾಮಗಾರಿಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರವೂ ಕೂಡಲೇ ಹಣ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಶಾಸಕ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಷ್ಟರು ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಒತ್ತುದ ತಂಡ ಪ್ರಯುಕ್ತ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು 26 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿತು. ಮಂಜೂರಾದ ಹಣ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿತ್ತು.

1. ಕಲ್ಪಗಿರ್	6.3 ಲಕ್ಷ ರೂ
2. ಬಳ್ಳಾರಿಗೆ	4.9 ಲಕ್ಷ ರೂ
3. ಬೀದರ್‌ಗೆ	13.9 ಲಕ್ಷ ರೂ
4. ರಾಯಚೋರಿಗೆ 90,000 ರೂಪಾಯಿಗಳು	

ಬಾಪುಗೌಡರಿಂದ ಪ್ರಧಾನಿಗೆ ಪತ್ರ

ಹೈದರಾಬಾದ ಕನಾಕಟಕ ಪ್ರದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಮಲತಾಯಿ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಜಿಲ್ಲಾ ಸಂಸ್ಥಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಶಾಸಕ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾವುರ ಅವರು ಪ್ರಧಾನಿ ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿಯವರಿಗೆ 1970ರಲ್ಲಿಯೇ ಪತ್ರ ಬರೆದಿದ್ದರು. ನೀರಾವರಿ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಮೊದಲಾದ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಪ್ರಗತಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಕಲ್ಪಗಿರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಾ ಮೇಲ್ಮೈ ಯೋಜನೆಯ ಕಾರ್ಯ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಹಿಂದೇಟು ಹಾಕುತ್ತಿದೆ. ಈ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದರಿಂದ ರಾಜ್ಯದ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಹೈದರಾಬಾದ ಕನಾಕಟಕ ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದ್ದ ಈ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ನಿರಾರಿಸಿ ಈ ಭಾಗವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ತಾವು ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರಿ ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಬಾಪುಗೌಡರು ತಮ್ಮ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದರು.

ಭೀಮರಾಯನಗುಡಿ ಕ್ಷಾಯಿಕ್ಕಾರೆ ಶಂಕುಸಾಹಸ್ರನೇ

ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ನೀರಾವರಿ ಶಾಖೆ ಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ಹೆಚ್.ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡರು ದಿನಾಂಕ 8-7-1973ರಂದು ಶಹಾವುರ ಹತ್ತಿರ ಭೀಮರಾಯನ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಕ್ಷಾಯಿಕ್ಕಾರೆ ಕ್ಷಾಯಿಕ್ಕಾರೆ ಶಂಕುಸಾಹಸ್ರನೇ ಸಮಾರಂಭವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ 50.22 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚಿದಿಂದ ಈ ಕ್ಷಾಯಿಕ್ಕಾರೆ ಕ್ಷಾಯಿಕ್ಕಾರೆ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದರು. ಬಾಪುಗೌಡರು ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಕೃಷ್ಣಾ ಮೇಲ್ಮೈ ಯೋಜನೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ನಿರಾನವಾಗಿ ನಡೆದಿದ್ದ ಅವನ್ನು ತ್ವರಿತಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಚಿವರಲ್ಲಿ ಶಹಾವುರದ ಜನತೆಯ ಪರವಾಗಿ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು.

ಬೇಕೆ ಕಾಳು ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಫನೆ

ಈ ಹಿಂದೆ ಬಾಪುಗೌಡರು ಕಲ್ಪಗಿರ್ಯ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬೇಕೆಳಾಳು ಬೇಕೆಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯೆಂದು, ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಕೆಳಾಳು ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಫಿಸಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಗಿರ್ಯಯಿಂದ ಸುಮಾರು ಆರು ಮೈಲುಗಳಷ್ಟು ದೂರವಿರುವ ಭೋಸಗಾ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಬೇಕೆ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಫಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಉದ್ದೇಶಿಸಿತು.

ಈ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟು ನಾಲ್ಕು ಸೂರು ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿತ್ತು. 120 ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು 50 ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ತಡೆಯಲಾಗಿತ್ತು.

ಕ್ರಿಷ್ಯಾ ವಿಜಯನ್ ವಿಶ್ವದ್ವಾಲಯ ಅಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಈ ಸಂಶೋಧನೆ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಈಗಾಗಲೇ 10 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಈ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಕಾದಿರಿಸಿತ್ತು. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಬೇಳೆ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕೇಂದ್ರವು ಒಂದು ಸ್ವಾನ್ಯ ಪಡೆಯಲಿದೆ ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿತ್ತು.

ಶಹಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿಯ ಇನ್ನಿತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳು

ಶಹಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 159 ಗ್ರಾಮಗಳಿಷ್ಟು 1.56.335 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಭೂಮಿಯಿಷ್ಟು 1.47.095 ಹೆಕ್ಟೇರು ಭೂಮಿ ಸಾಗುವಳಿಗೆ ಲಭ್ಯವಿದೆ. ಕೃಷ್ಣ ಹಾಗೂ ಭೀಮಾನದಿಗಳು ಹರಿಯುವದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿಗೆ ವಿಫಲ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಅದರೆ ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಕೆಲಸವಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 1968ಕ್ಕೆಂತ ಮೊದಲು 600 ನೀರಾವರಿ ಬಾವಿಗಳಿದ್ದವೇ.

ಬಾಪುಗೌಡರು ರೈತರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವೇತ್ನತ್ವಾಹ ಹೊಟ್ಟು ರೈತರಿಗೆ ಬಾವಿ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಸಹಕಾರ ಸಂಘದಿಂದ ಮಂಜೂರಿ ಮಾಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ 1974ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬಾವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 1581ಕ್ಕೆ ರಿತು. ಇಂದ್ರಾಂದ 3024 ಎಕರೆ ಭೂಮಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯವಾಗಲು ಬಾಪುಗೌಡರು ನೇರವಾದರು. ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ನಾಲ್ಕು ಹೆಸ್ಮಾಲುಗಳನ್ನು ಸರಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು. ಸಾಕಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷಕರಿಲ್ಲದೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತೊಂದರೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. 1974ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 157 ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಿಡಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತು. ಶಿಕ್ಷಕರ ನೇಮಕಾತಿಗೂ ಸಹ ಬಾಪುಗೌಡರು ಶ್ರಮವಹಿಸಿದರು.

ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 1974ರಲ್ಲಿ 54 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿದ್ದವೇ. ಸಗರ ಮತ್ತು ಗೋಗಿ ಟೊನ್ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಸ್ಥಾನ ಹೊಂದಿದ್ದವೇ. 20 ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ವಡಗೇರಿ ಮತ್ತು ನಾಯಕಲ್ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಬಾಪುಗೌಡರು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಿದರು. ಈ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ಸೌಲಭ್ಯ ಸಾಕಷ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಶೇಕಡಾ 9ರಷ್ಟು ಪಕ್ಕಾ ರಸ್ತೆ ಇತ್ತು. ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಅರ್ಥ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಶಹಾಪರಕ್ಕೆ ಬರಲು ನೇರ ಸಂಪರ್ಕ ವಿರಲಿಲ್ಲ. ಹತ್ತಿಗೂಡುವಾರದಿಂದ ಸಂಗಮದವರೆಗೆ 42 ಮೈಲು ರಸ್ತೆಯ ಮಣಿಣಿನ ಕೆಲಸವು ಬರಗಾಲ ಕಾಮಗಾರಿಯಿಂದ ಪೂರ್ತಿಗೊಂಡಿತ್ತು. ಬಾಪುಗೌಡರು ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಾಗಿ ಆವರು ಬಹಳ ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ನೇರವಾದರು.

ಶಿರವಾಳ ಗ್ರಾಮದ ಹತ್ತಿರ ಸುಣಾದ ಕಲ್ಲುಗಳು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿದ್ದು, ಒಂದು ಸಿಮೆಂಟ್ ಕಾರಬಾನೆ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶ ಕೃಷ್ಣಾ ಮೇಲ್ಬಂಡೆ ಯೋಜನೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬರುವುದರಿಂದ ಇತ್ತೀಚ್ಚಿ ಜಿಸ್ವಿಂಗ್ ಹಾಗೂ ಪ್ರೆಸಿಂಗ್ ಕಾರ್ಬಾನ್‌ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಸರಕಾರ ಈ ಕೂಡಲೇ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕೆಂಬು ಬಾಪುಗೌಡರು ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ಸರಕಾರದ ಗಮನ ಸೆಳೆದ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ.

ಶಹಾಪುರ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ

ಶಹಾಪುರ ವ್ಯಾಪಾರಾಲ್ಯೇನ್ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಿತಿಯು 1951 ಅಗಸ್ಟ್ 11 ರಂದು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಇದು ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಆರಂಭವಾಗಿ ಅನಂತರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಹದಿನಾರು ಎಕರೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಂಗಡಿ ಮತ್ತು ಗೋದಾಮಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯ ರೈತರಿಗೆ ನೀರು, ರಸ್ತೆ, ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಹಿಗೆ ಅನೇಕ ಅನುಕೂಲಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದವು.

ನೇಕಾರಿಕೆ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಯೆತ್ತೆ

ಕೈಮಗ್ ನೇಕಾರಿಗೆ ಒಂಡೂಳ ಮಾರಾಟ ಏರಾಟು, ನೂಲಿನ ಪೂರ್ಕೆ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿದ್ದವು. ಹೀಗಾಗಿ ನೇಕಾರರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕರಿಣವಾಗಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಾಸಕ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರ ರೈತರಿಗೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಿದ್ದ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು 'ಎರಡು' ಸಾಮೂಹಿಕ ನೇಕಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ತನ್ನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿತು.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ 100 ಜನರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯುವ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ದಿನಾಂಕ 2-7-1974ರಂದು ಕಲ್ಲುಗ್ರಿಂ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟಿದ ಕೈಮಗ್ ನೇಕಾರರ ಪರಿಷತ್ತನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದ ರಾಜ್ಯ ಸಹಕಾರಿ ಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ಸಿ.ಎನ್. ಪಾಟೀಲ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದು. ಈ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಮೌಸದು. ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ 10152 ಕೈಮಗ್ಗಳಿದ್ದವು, ಸುಮಾರು 37 ಕೈಮಗ್ಗುಗಳ ನೇಕಾರರ ಸಂಖ್ಯೆಯಿವೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನ ಸ್ಥರಣೀಯ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲು ಎಂದು ಸಚಿವ ಸಿ.ಎನ್. ಪಾಟೀಲ ಬಾಪುಗೌಡರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಶಾಫ್ಟ್‌ಸಿದ್ದರು.

ದೇವರಾಜ ಅರಸು ಪ್ರಶ್ನಂಸೆ

ಕಲ್ಲುಗ್ರಿಗ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಾಸಕರಣ್ಯ ಆದರಲ್ಲಿ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರರನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಅವಾರ ಆನಂದವುಂಟಾಗುವುದೆಂದು ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಸನಾಷ್ಟ್ ಶ್ರೀ ದೇವರಾಜ ಅರಸರು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮುಖ್ಯ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಶಾಸಕರು ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸರ್ವತೋಮುಖಿ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಒಂದಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಶಾಸಕರಲ್ಲಿ ಕುಡಿರುವ ಹಿರಿಯ ಗುಣ ಈ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಹೇಳತೀರದು ಎಂದರು.

ಇಂತಹ ಏಕ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಒಗ್ಗಟಣ್ಯ ಮೂಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡರು ಜಾನ್ಮೇಯುಳ್ಳವರು ಎಂದ ಅರಸು ಇತರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಒಗ್ಗಟಣ್ಯ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಮಾರಂಭ ನಡೆದಾಗ ಮತ್ತೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದ ಶಾಸಕಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ನಗರೀನು ಕೆಲಸ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಇರುವುದು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ ಎಂದ ಅರಸರು ಚಿತ್ತಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕು ತೇಂಗಳಿಗೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಬೆಣ್ಣೆ ತೊರೆ ನದಿಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುವ ರಸ್ತೆ ಸೇತುವೆ ಶಂಕುಸ್ಥಾಪನೆ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ದಿನಾಂಕ 5-4-1976 ರಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು.

ಬಾಪುಗೌಡರ ಬಗ್ಗೆ ವಾಚಪೇಯಿ ಗುಣಾದಾನ

ಭಾರತೀಯ ಜನತಾ ಪಕ್ಷದ ಹಿರಿಯ ಧರೀಶ್ವಾ ಮಾಚೆ ಪ್ರಧಾನಿ ಅಟಲ ಬಿಹಾರಿ ವಾಚಪೇಯಿಯವರು ಬಾಪುಗೌಡರ ಪರವಾಗಿ ಚುನಾವಣಾ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಲು ಕಲ್ಲುಗ್ರಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿ, ದೇಶದ ಉತ್ತರಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಸರಮಾಲೀಯನ್ನೇ ಬಿಂಬಿಟ್ಟಿರು. ಬಾಪುಗೌಡರ ನಾಯಕತ್ವ ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಳಳಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಬಹಳಷ್ಟು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಇಂತಹವರು ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ, ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಇರಲು ಆರ್ಥರು ಎಂದ ವಾಚಪೇಯಿ, ಸರಳ, ಸಜ್ಜನಿಕೆಯುಳ್ಳವರು ಮತ್ತು ಜನತೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಸ್ವಂದಿಸುವರು ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರರು ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಇಂತಹವರನ್ನು ಆಯ್ದು ಮಾಡುವುದು ನಿಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯವೂ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ದಿನಾಂಕ 18-12-1980ರಂದು ಸೋಮವಾರ ಕಲ್ಲುಗ್ರಿಯ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದರು. ಆದು ಪತ್ರಿಕಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೊರಿಗೂ ಸಹ ಮಾತನಾಡಿದ್ದರು.

ಸಣ್ಣ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಸಚಿವರಾಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯಗಳು

ಶಾಪುರದಲ್ಲಿ IUDP's (Integrated Urban Development Programme) Landcity ಆಗಬೇಕಾದರೆ ಬಾಪುಗೌಡರೇ ಕಾರಣೇಕರ್ತರು.

ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕೆಗೆಂದು 100 ಎಕರೆ ಸಹಾರಿ ಜಮೀನು ವಿರೀದಿ.

- ಸುರಪುರ, ರಂಗಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪೆಚ್ಚೆಗಳನ್ನು ಅರಂಭಿಸಿದರು.
- ಗೋಗಿಯಲ್ಲಿ ಕುಂಬಾರಿಕೆ ಶೆಡ್‌ಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಲು, ಮಂಡಿಗಾರರ ಶೆಡ್‌ಗಳನ್ನು ಅರಂಭಿಸಲು ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- ಶಹಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ‘ವರಡು’ ಜೀವಗಿರಿ ಹತ್ತಿರ ಸರಡಿಗಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಮೆಂಟ್ ಘಾಸ್ಟ್ರಿ ಅರಂಭಿಸುವ ಯೋಜನೆ ಹಾಕಿದ್ದರೂ ಸರಡಿಗಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬಂತು.
- ಶಹಾಪುರ - ದೊಡ್ಡ ಸಗರದಲ್ಲಿ ನೇರಾರರ ಶೆಡ್‌ಗಳು ಅರಂಭಗೊಂಡವು.
- ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ನೇರಾರರಿಗೆ KHDC ಯಿಂದ ನೂಲು ಪೂರ್ಕೆ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿದರು.

ಗುಲ್ಬಗಾರದಲ್ಲಿ ಮಿಲ್‌ಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಮಂಜೂರಾತಿ

ಶಹಾಪುರದಲ್ಲಿ Dal-mill ಅರಂಭಿಸಲು ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಗುಲ್ಬಗಾರದಲ್ಲಿ (ಕೋಟನೂರು ರಸ್ತೆಗೆ) ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ನಿರೇಶನ ವಿರೀದಿ ಮತ್ತು ಬೆಳೆವಣಿಗೆ ಪ್ರಯತ್ನ

ಬಾಪುಗೌಡರು ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಖಾತೆಗೂ ಕೆವಲ 5-6 ತಿಂಗಳು ಮಾತ್ರ ಸಚಿವರಾಗಿ ಬಾಪುಗೌಡರಿಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಹೆಗಡೆಯವರಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಕೆರಿ-ಕಿರಿಗಳು ಅರಂಭಗೊಂಡವು. ಹೆಗಡೆಯವರ ಅನೇಕ ಪ್ರಗತಿದಾಯಕ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಪುಗೌಡರು ‘ಎಲೆ ಮರೆಯ ಕಾರಿಯಂತೆ’ ಕೆಲಸ ವಹಿಸಿದರು. ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆಗಳು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಗೊಂಡವು. ಹೆಗಡೆಯವರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ನಾಯಕತ್ವ ಲಭಿಸಿತು. ಈ ಕೆರಿಕೆಯ ಹಿಂದೆ ಬಾಪುಗೌಡರಂತಹ ‘ಮಹಾಮುತ್ತಾದಿ’ಗಳು ಇದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಯಾರೂ ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.

ಸಿಕ್ಕ ಸ್ವಲ್ಪ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಚಿವರಾಗಿ ಬಾಪುಗೌಡರು ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿ ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಪ್ರನಃಶ್ರೇತನಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರು. ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ನಿರೇಶನ, ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕೆದಾರರಿಗೆ ಸಹಾಯದನ, ಖಾದಿಯೋಡೆಗಳ ಪ್ರನಃಶ್ರೇತನ ಒಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಾರು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಾಗಾಲ ಉನ್ನಾವಕೆ ಅರಂಭೋಣಿತು. ಬಾಪುಗೌಡರ ಯೋಜನೆ, ಯೋಜನೆಗಳೆಲ್ಲ ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಉಳಿದವು.

ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಂಡಳಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯಗಳು

ಬಡವರಿಗೆಲ್ಲ ಮನೆ ಸರಕಾರದ ವಿಶೇಷ ಯೋಜನೆ

ಬಡಜನತೆ ಹಾಗೂ ಕೊಳಚಿ ನಿವಾಸಿಗಳಿಗೆ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಲು ಸರಕಾರ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಂಡಳಿ 15,000 ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ ಎಂದು ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಂಡಳಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಷ್ಟರು ತಿಳಿಸಿದ್ದರು.

ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಂಡಳಿ ಸಿರಸಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದ 60 ಮನೆಗಳ ಉದ್ಘಾಟನಾ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ದಿನಾಂಕ 27-11-1985ರಂದು ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಗೃಹಮಂಡಳಿ ಕಾರ್ಯ ವಿಕೇಂದ್ರಿಕರಣ

ರಾಜ್ಯಗೃಹ ಮಂಡಳಿಯ ನ್ಯಾನತೆಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿ ಪುನಾರಜನೆ ಮಾಡಲಾಗುವುದೆಂದು ಗೃಹನಿರ್ಮಾಣ ಮಂಡಳಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಷ್ಟರು ತಿಳಿಸಿದ್ದರು. ದಿನಾಂಕ 9-12-1985ರಂದು ಕಲ್ಲುಗ್ರಾಯಲ್ಲಿ ಪತ್ರುಕೆರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 1200 ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕಚೇರಿಗಳು ಇವೆ. ಎಲ್ಲ ಬಾಡಿಗೆ ಕಟ್ಟಡಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಎಲ್ಲ ಕಚೇರಿಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಜನರಿಗೆ ಮನೆಕಟ್ಟಿ ಕೊಡುವ ನಮ್ಮ ಮಂಡಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಡಗಳಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದರು.

ಎಲ್ಲ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲೂ ಮಂಡಳಿಯ ಕಚೇರಿಗಳು ಸ್ವಂತ ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂತೆ ಹಾಗು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಇಲಾಖೆಗಳಿಂದ ಎರವಲು ಪಡೆಯದೆ ತನ್ನದೆಯಾದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವಂತೆ ನೇಮಕ ಮಾಡಲಾಗುವುದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. ನಮ್ಮಿಗೆ ಮನೆ ಪಡೆಯುವವರು ತಮ್ಮ ಕಂತಿನ ಹಣ ಕಟ್ಟಲು ಹಾಗು ಬಾಕಿ ಎಷ್ಟು ಇದೆ ಎಂದು ನೋಡಲು ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗುವ ಪ್ರಸಂಗ ತಫ್ಖಿಸಿ ಮಂಡಳಿಯ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ವಿಕೇಂದ್ರಿಕರಿಸಿ ಜನರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗುವುದೆಂದು ಬಾಪುಗೌಡರು ತಿಳಿಸಿದ್ದರು.

ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮನೆ ನಿರ್ಮಾಣ

ಕನಾರಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗೃಹ ಮಂಡಳಿ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 83 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಪೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ 13845 ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಭಾಗ್ಯ ಮಂದಿರ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ 1324 ಮನೆಯನ್ನು ಕನಾರಟಕ ಕೊಳಚಿ ನಿರ್ಮಾಣ ನ

ಮಂಡಳಿಯ 600 ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆಯಂದು ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಂಡಳಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಬಾಪುಗೌಡರು ದಿನಾಂಕ 13-2-1987ರಂದು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಪತ್ರಕರ್ತರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಈ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿದ್ದರು.

ದಾಖಿಲೆ ಗಣತೀಕರಣ

ರಾಜ್ಯ ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿ ಮನೆ ಹಂಚಿಕೆಯ ದಾಖಿಲೆ ಗಣತೀಕರಣವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಭೂ ಸ್ಥಾಧಿನೆದಲ್ಲಿ ಗೃಹ ಮಂಡಳಿಗೆ ತೋಂದರೆಯಾಗುತ್ತಿರುವದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಗಳು ಸ್ಥಾಧಿನಕ್ಕೆ ತೇಂದುಕೊಳ್ಳಲು ಘೋಮಿಯಲ್ಲಿ ಶೇ 200ರಷ್ಟನ್ನು ಗೃಹ ಮಂಡಳಿ ಮತ್ತೆ ನೀಡಬೇಕೆಂಬ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಸರಕಾರದ ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಗೃಹ ಮಂಡಳಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಬಾಪುಗೌಡರು ತಿಳಿಸಿದ್ದರು.

ಅವರು ದಿನಾಂಕ 1-6-1987ರಂದು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸುದ್ದಿಗಾರರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತ (ಬೆಂಗಳೂರು) ಇಂದು ಸುಮಾರು 50 ಸಾವಿರ ಮನೆಗಳ ಕೊರತೆಯಿದ್ದು ಈಗಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಹೆಚ್ಚಿದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ 1991ರ ವೇಳಿಗೆ 6.92 ಲಕ್ಷ ಹೊಸ ಮನೆಗಳು ಬೇಕಾಗಬಹುದು. ಕ್ರ.ಶ. 2000ರ ವೇಳಿಗೆ ಈ ಸಂಖ್ಯೆ 10 ಲಕ್ಷ ತಲುಪಲಿದೆ ಎಂದು ಬಾಪುಗೌಡರು ತಿಳಿಸಿದ್ದರು.

ಶಹಾಪುರದಲ್ಲಿ ಮಂಡಳಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಶಂಕು ಸಾಫನೆ

ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಂಡಳಿಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸುವ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಶಂಕು ಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಸಚಿವ ಹೆಚ್.ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡರು ದಿನಾಂಕ 15-12-1987ರಂದು ಶಹಾಪುರದಲ್ಲಿ ನೆರವೇರಿಸಿದರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೇವೇಗೌಡರು ಕೃಷ್ಣಾ ಮೇಲ್ಮಂಡಿ ಯೋಜನೆಗೆ ತಮ್ಮ ಸಹಾರ ಒತ್ತು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕುರಿತು ಅಂಶ-ಸಂಖಿಗಳ ಮಾಹಿತಿಯೊಂದಿಗೆ ಅವೇಶದಿಂದ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರರು ಮಾತನಾಡಿ ಗೃಹ ಮಂಡಳಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಒಂದುವರೆ ಕೋಟಿ ರೂ. ಅಂದಾಜು ಹೆಚ್ಚಿದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಿರುವ 200 ಮನೆಗಳು ಇಲ್ಲಿಯ ಜನತೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದು ಎಂಬೆ ಆಶಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಈ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಅಂತಿಗಳಾಗಿ ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವ ಎಂ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಆಗಮಿಸಿದ್ದರು.

ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಂಡಳಿ ಕಾರ್ಯಗೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ

ರಾಜ್ಯ ಗೃಹ ಮಂಡಳಿ ಕಾರ್ಯಗೇಯ 33ನೇ ಕಲಮುಗಳಿಗೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ತರಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಮನೆಗಳು, ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿರುವ

ವಿಳಂಬವನ್ನು ದೂರವಾಗಿಸಲು ಸರಕಾರ ಈ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಿವೆ ಎಂದು ಗೃಹ ಮಂಡಳಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರರು ಬಳಾರಿಯಲ್ಲಿ ದಿನಾಂಕ 25-12-1987ರಂದು ಪತ್ರಿಕೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಹೇಳಿದ್ದರು.

ರಾಜ್ಯಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಂಡಳಿ, ವಿದ್ಯುತ್ ಮಂಡಳಿ ಹಾಗು ಜಲಮಂಡಳಿಗಳ ಸದುವೆ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಸಾಧಿಸುವರೇ ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆಯಾಗಿದೆ. ಪಟ್ಟಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 1668 ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಸತಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆದವರಿಂದ ಸಾಲದ ಹಣದ ಬಾಬತ್ತು ಒಂದು ವೈಸ್ ಕೂಡ ವಸೂಲಿ ಆಗದಿರುವುದು ವಿಷಾದಕರ ಸಂಗತಿಯಿಂದು ಬಾಪುಗೌಡರು ಪತ್ರಿಕೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದರು.

ಕಲ್ಲುಗ್ರಿ ಮಾದರಿ ನಗರಕ್ಕೆ ಬಾಪುಗೌಡರ ಷಯತ್ವ

ಜನರ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗೃಹ ಮಂಡಳಿ ಈ ವರ್ಷ 50 ಕೋಟಿ ರೂ. ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಮಾದರಿ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಿದೆ ಎಂದು ರಾಜ್ಯ ಗೃಹ ಮಂಡಳಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ದಿ: 16-3-1988ರಂದು ಕಲ್ಲುಗ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೆಗೋಣ್ಯಿಯನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದರು. ಕಲ್ಲುಗ್ರಿ ನಗರದಲ್ಲಿ ಉಪನಗರಪ್ರಾಂದರ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಜೀವಗ್ರಿ ಕಾಲೋನಿಯ 500 ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸಾವಿರ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂದಿದ್ದ ಅವರು ಇದೊಂದು ಮಾದರಿಯ ಉಪನಗರವನ್ನಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗುವುದೆಂದು ಬಾಪುಗೌಡರು ತಿಳಿಸಿದ್ದರು.

ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಂಡಳಿಗೆ ಹೊಸ ಅಥವಾ ಕಲ್ಲಿಸಿದ ಬಾಪುಗೌಡರು

ರಾಜ್ಯ ಗೃಹ ಮಂಡಳಿಯು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಭಾಗ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಅಧಕ್ಯಾ ನಿಗದಿತ ಕುಟುಂಬ ಪರಮಾನವ್ಯಾಪರು ಅಯಾ ಯೋಜನೆಯ ಅಂಶಗೆ ಅಷಟು ಎಂಬ ನಿಬಂಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿತು. ಮುದ್ದೆನ್ನ ಯೋಜನೆ ಅನ್ವಯ 1988-89ರ ಸಾಲೀನ ಪಸತಿಗಳ ಬೇಡಿಕೆಗಳಿಗೆ ಗೃಹ ಸಾಲ ಬೇಡಿಕೆ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಗೃಹ ಮಂಡಳಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡರು ನಡೆಸಿ, ಆದನ್ನ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ಯುತ್ತಿಸಿದರು.

ಕನಾಟಕ ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಂಡಳಿಯು ವೈದರಾಬಾದ ಕನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಮೈಸೂರುಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರರು ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಮೇಲೆ ಈ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಮೈಸೂರುಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿತ್ತು. ಗುಲ್ಬಗಾಂತ್ಕಾ ಅದು ಕಂಫೆರಿಯನ್ಸ್ ಆರಂಭಿಸಿದರು.

ಹೀಗಾಗಿ ಗುಲ್ಬಗಾರ್ ವಿಭಾಗ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಯ ಜನತೆಗೆ ಗೃಹ ಮಂಡಳಿಯ ಸದುಪಯೋಗವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಯ್ತು. ಬೀದರ, ರಾಯಚೌರು, ಬಳ್ಳಾರಿಯಲ್ಲಿಯು ಸಹ ಚೆಟ್ಟಿಕೆಗಳು ತೀವ್ರಗೊಂಡವು.

ಕನಾರಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಂಡಳಿಗೆ ಒಂದು ಹೊಸ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿವರು ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡರು. ಅವರ ದಕ್ಷ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ನಡೆತೆಯ ‘ಮಂಡಳಿಗೆ’ ಒಂದು ಸ್ಮಾರ್ತಿಕ ತಂದಿತು. ಅಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಭೂಘ್ರಾಜಾರಕ್ಷೇ ಕಡಿವಾಣ ಹಾಕಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಲಂಚ, ಭೂಘ್ರಾಜಾರಗಳಿಂದ ತುಂಬಕ್ಕಿದ್ದ ಮಂಡಳಿಗೆ ಸನ್ಯಾಸ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸುಧಾರಿಸಬಹುದೆಂಬ ಲೆಕ್ಕಾಪಾಠಿಯಾದ ಸನ್ಯಾಸ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆಯವರು ಗೌಡರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡುವ ನಿಲುವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಗೃಹಮಂಡಳಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಅವಧಿ ಇನ್ನೂ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಅನಾರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಿ ನವೆಂಬರ್ 15-1988ರಂದು ನಿಧನರಾದದ್ದು ಮಂಡಳಿಗೆ, ಜನತೆಗೆ ತುಂಬಲಾರದ ನಷ್ಟಪುಂಟಾಯಿತು.

* * * * *

ಭಾಗ - ಮೂರು
ಶಾಸನ ಸಭೆಯ
ಕಾರ್ಯಕ್ರಾಂತಿಕಲ್

19ನೇ ಮಾರ್ಚ್: 1968

ಆಯವ್ಯಯ ಅನುದಾನ

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ (ಶಹಾಪೂರ್).

ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ್ಥಿಯರೇ, ಮಾನ್ಯ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಶಾಖೆಯ ಸಚಿವರು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಿರತಕ್ಕ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ನಾನು ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತೇನೆಯೆಂದು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ನಿನ್ನೆಯ ದಿವಸದಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಈ ಬೇಡಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರನೇಕರು ತಾವೇನು ಒಂದು ಈ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಶಾಖೆಯಿಂದ ಆಸೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಆ ಆಸೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಇನ್ನಿತರ ಇಲಾಖೆಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಹಾಗ ಆಸ ಇಲ್ಲದ ಇಲಾಖೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇನ್ನಿಬಹುದು. ಆದರೆ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರು ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಹಣ ಬಹಳ ವ್ಯಧಿವಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಲಂಬದ ಹಾವಳಿ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಯಾರು ಕಳೆದ 10 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಈ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಶಾಖೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಅಲ್ಲಾಗಳಿದೂ ಇಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಖಾತೆಯ ಮೂಲಕ ದೇಶದ ನಾನಾ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರಸ್ತೆಗಳೂ, ಸೇತುವೆಗಳೂ ಮತ್ತು ಕೆರೆ ಕಟ್ಟೆಗಳೂ, ಆಣೆಕಟ್ಟೆಗಳೂ ಆಗಿವೆ. ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ನಾವು ಸಾಧಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ನಮ್ಮ ಜನರ ಆಧಿಕ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜಿತ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಈ ದಿವಸ

55 ಸಾವಿರ ಕೆಲೋಮೀಟರಿನಷ್ಟು ರಸ್ತೆ ಕೆಲಸ ನಡೆದಿದೆ. ಇದು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಿವೆ. ಇನ್ನು ನಮ್ಮೀಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೒೦೮೦ ಸಾವಿರ ಅಡಿಗೊಂದರಂತೆ ಸೇತುವೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಇಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ 300-400 ಸೇತುವೆಗಳಿವೆ. ಇನ್ನು ವಿದ್ಯುತ್ತಿಕ್ಕಿಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಒಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಗೂ ಪಂಪ್ ಸೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದೊಂದು ಹೊಬಳಿಯಲ್ಲಾ ನಾಲ್ಕು ದು ಸಾವಿರ ಪಂಪ್ ಸೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯುತ್ತಿನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಒಕ್ಕಲೀಗಿನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಾಚೀಕರಣಗಳನ್ನು ಕೂಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನೀರಾವರಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಿರುವದರಿಂದ ನಾವು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಇಲಾಖೆಯ ಮೂಲಕ ಸಾಧಿಸಿರತಕ್ಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಯಾರು ಅಲ್ಲಗಳೆಂದಿಲ್ಲ - ಇಲ್ಲಾ ಎಂದು ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಅದರೆ ನಾವು ಎಷ್ಟನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತೇನೆ ಅಷ್ಟನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ಆಗತಕ್ಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಂಡರೆ ಈ ಇಲಾಖೆ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಆವಾರವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ಕ್ರಿಗಾರಿಕೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇ. ನಮಗೆ ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೆಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತೊ ಅಷ್ಟನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಿದ್ದೇವೆಂದು ಸ್ವಾಷಾಧಾರಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದರೆ ಈ ದಿವಸ ನಮ್ಮು ಮುಂದಿರತಕ್ಕ 1968-69ರ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲಾ ಈ ಲೋಚೋವಯೋಗಿ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಚೂಷಿ ಕೋನ ನೀರಾವರಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಕಡೆಗೆ ಒಹಳ್ಳ ಕಡಿಮೆ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ದೇಶಾದ್ಯಂತವೂ ಇರತಕ್ಕ ರೈತರು ಹೆಚ್ಚು ಆವಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು. ಮೇಜರ್ ಮತ್ತು ಮೈನರ್ ಇರಿಗೇಷನ್ ಬಾಬುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕು. ಕರೆಬಾವಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಲ್ಲಾ ಆವಾರಕ್ಕೆ ಅಭಾವ ಉಂಟಾಗಿದೆ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಿರತಕ್ಕ ಯೋ ಸಾಲದು. ರೈತರು ಬೆಟ್ಟರ್ ಮೆಂಟ್ ಲೆವಿ ಕೊಡಬೇಕು, ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ರೈತರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನೀರು ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆ ರೀತಿ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಾದರೆ ರೈತ ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಭಕ್ತ ಬೆಳೆದು, ಘಾಯಿದೆ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡಬೇಕು. ಕೆರೆ, ಬಾಪಿ, ಜನಲ್ ಯಾವುದೇ ಮುಖಾಂತರವಾಗಲಿ ಬೆಟ್ಟರ್ ಮೆಂಟ್ ಲೆವಿ ಹಾಕಿ, ಅದರೆ ರೈತರಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕು ಮತ್ತು 1966 ರಿಂದ 67ರವರೆಗೆ 71 ಲಿಫ್ಟ್ ಇರಿಗೇಷನ್ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಆ ಲಿಫ್ಟ್ ಇರಿಗೇಷನ್ ಯೋಜನೆಗೆ ಬೇಕಾದಂತಹ ಮೇಷಿನ್ ವರ್ಗೀರೆ ಏನು ಸಾಮಾನುಗಳು ಬೇಕೋ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ತರಿಸಿ ಆ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಲಿಫ್ಟ್ ಇರಿಗೇಷನ್ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಹಕಾರ ಸಂಖಾಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಹಕಾರ ಸಂಖಾಗಳಿಂದ ಲಿಫ್ಟ್ ಇರಿಗೇಷನ್ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸತಕ್ಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಏನಿದೆ ಇದರಿಂದ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಲಿಫ್ಟ್ ಇರಿಗೇಷನ್ ಯೋಜನೆ ಬಾರದೆ ಹೋಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ, ಈ ಯೋಜನೆ ಸ್ಥಗಿತವಾಗಿದೆ. ಅದರ ಸಲುವಾಗಿ ಈ ಕೆಲವನ್ನು ಒಕ್ಕಲುತನ ಖಾತೆಗೆ ಪಾರಾಯಿಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಿಕ್ ವರ್ಕ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಈ ಲಿಫ್ಟ್ ಇರಿಗೇಷನ್ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅವರ ಮುಖಾಂತರ ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುವಂತಹ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡಬೇಕು.

ಡಿಪ್ಲೊಮಾ ವಾಸು ಮಾಡಿರುವವರು ಇವೊತ್ತು ಆನೇಕ ಜನ ಕೆಲಸ ಇಲ್ಲದೆ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಈ ಕೆಲವರಳಿಗೆ ನೇಮಿಸಿ ಲಿಫ್ಟ್ ಇರಿಗೇಷನ್ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಿ ರೈತರಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರೆ ಇದರಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ನಿರುದ್ವೋಗಿಗಳಾಗಿರತಕ್ಕ ಡಿಪ್ಲೊಮಾ ಹೋಲ್ಲುರುಗಳಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗವು ದೂರತಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಲಿಫ್ಟ್ ಇರಿಗೇಷನ್ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಿ ರೈತರಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರೆ ಇದರಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ನಿರುದ್ವೋಗಿಗಳಾಗಿರತಕ್ಕ ಡಿಪ್ಲೊಮಾ ಹೋಲ್ಲುರುಗಳಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗವೂ ದೊರಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಲಿಫ್ಟ್ ಇರಿಗೇಷನ್ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಿ ರೈತರಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಈ ರೀತಿ ನೀರನ್ನು ಕೊಡುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು, ಆದು ಉನೆಂದರೆ, no profit, no loss basis ಮೇಲೆ ರೈತರಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು, ಇಂಥಾ ಒಂದು ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಾದರೆ ರೈತರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಾರಧಾನ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿ ಬರುತ್ತದೆ ಬೆಳೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಆದರೆ, ಬೆಟರ್ ಮೆಂಟ್ ಲೆವಿಯಾಗಲಿ, ಇತರ ಯಾವ ವಾಟರ್ ಹಾಜರ್ ಆಗಲಿ ಅದನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ರೂತ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ದೊರೆತು ಸಾಕಷ್ಟು ಬೆಳೆಯನ್ನು ಅವನು ಬೆಳೆಯುವಂತಾಗಬೇಕು. ಇವೊತ್ತು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಯಣಬೇಕು. ಆ ಯಣವನ್ನು ಸಾಲದ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ, ಕೇಂದ್ರದ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಅಥವಾ ಇತರ ಪಜೆನ್ಸಿ ಮುಖಾಂತರ ಒದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕಂಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಈ ರೀತಿ

ಪಡೆದಂತಹ ಹಣವನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಸದುಪಯೋಗ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಕಲ್ಲನೇ ಬರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ನಾವು ಸಾಲದ ಮುಖಾಂತರ ಪಡೆದಂತಹ ಹಣವನ್ನು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ಆದರಿಂದ ಪ್ರತಿ ಘಲವನ್ನು ಪಡೆದು ಅದನ್ನು ರಿಟನ್ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಶಕ್ತಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹಣವನ್ನು ಸಾಲ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಈಗ 10 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ತುಂಗಭದ್ರಾ ಪ್ರಾಚೀನ್ಹಿನ ಕೆಳಗಡೆ ಒಂದು ಎಕರೆ ನೀರಾವರಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖಚ್ಚ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಆದರಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ರಿಟನ್ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ. ಒಂದು ಎಕರೆಗೆ ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖಚ್ಚ ಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ಬಡ್ಡಿ ಮತ್ತು ಡೆಪ್ಲಿಸಿಯೇಷನ್ ಗಾಗಿ 90 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾದರೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಅದೂ ಬೇರೆ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದವರು ತಂದಂಥ ಸಾಲವನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ವಾಪಸ್ತು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಒಂದು ಎಕರೆಗೆ ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖಚ್ಚ ಮಾಡಿದರೆ 90 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ಬಡ್ಡಿ ಮತ್ತು ಡೆಪ್ಲಿಸಿಯೇಷನ್‌ನೊಂದು ಸಾಲ ಪಡೆದಂತಹ ವಿಜ್ಞಾನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಇವೊತ್ತು ತುಂಗಭದ್ರಾ ಅಣಿಕಟ್ಟಿನ ಕೆಳಗೆ ಒಂದು ಎಕರೆಗೆ ಕೇವಲ 12-15-20 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ವಾಟರ್ ರೇಟ್ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬಿರಿಗೂ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ನೀರಾವರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಹಣವನ್ನು ಇನ್‌ಪೇಸ್ಟ್ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಯೋ ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಪ್ರತಿಫಲ, ರಿಟನ್ ಬಾರದೆ ಹೋದರೆ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮುಂದೆ ಮೇಜರ್ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ಹೇಗೆ? ಆ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಯಾರು ಹಣವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಮುಂದೆ ಬಿರತಕ್ಕ ಶಕ್ತಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನು ನಮ್ಮೆಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಹಾರದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನಮಾನ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಎಷ್ಟು ಗಮನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಅಷ್ಟು ಗಮನಮಾನ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. 1960ರೇ ಇಸವಿಯಿಂದ 1968ರ ತನಕ ಕೃಷ್ಣಾ ಮೇಲ್ಮಿಂಡೆಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥರಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಕೃಷ್ಣಾ ಮೇಲ್ಮಿಂಡೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು 1960ರೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡದೆ ಇರುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಗಮನ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಏಮೈಲ್ ಸಲ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಶಾಖೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೂ ತಂದಿದ್ದೇವೆ. ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಕೆಡೆ ಪ್ರವಾಸ ಬಂದಾಗ ಹಾಡ ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ಮೈಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದರೂ ಸಹ ಅದು ಕಾರ್ಯಗತ ಆಗದೆ ಬರೀ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿದೆ ಕಾರ್ಯತಃ ಬಂದಿಲ್ಲ.

ಈ ವರ್ಷ ಬಡ್ಡಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆ ಯೋಜನೆಗೆ 50 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಒದಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ಮೈದೆಯ ಆಲಮಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ನಾರಾಯಣಪುರದ ನಾಲ್ಕು ಸರ್ಬೋ ದಿವಿಜನ್‌ಗಳು ಏನಿವೆ ಅವುಗಳಿಗೆ 36 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಉಳಿದ ಹಣವನ್ನು ಈ ಯೋಜನಾಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಖಚಿತ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಈಗ ಆಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಸರ್ಬೋ ದಿವಿಜನ್‌ಗಳನ್ನು ವಿವಾದಿಸು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಸರ್ಬೋ ದಿವಿಜನ್‌ನಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಸೂಪರ್‌ವೈಜರ್‌ಗಳು, ಇಂಚೆಸಿಯರ್‌ಗಳು ಹಣ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವಾಗ ಏನು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಬೇಕು.

ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ಮೈದೆಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಇಪ್ಪಾತ್ತು ಸರ್ಕಾರದವರು ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿ ಕೋನದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಆ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಬಿದಲಾಯಿಸಬೇಕು. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಒಂದು ಶಕ್ತಿ ಸಾಮಧ್ಯ ಇಪ್ಪಾತ್ತು ಪರಿಶ್ರೇಖೆ ಬಂದಿದೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಪ್ರಭಾವ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ನಾವು ಖಿಂತಿರಿಯಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ 8 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅಂದ್ರ ರಾಜ್ಯದವರಿಗೆ ನಾಗಾರ್ಜುನಾ ಸಾಗರಕ್ಕೆ ಕೋಟ್ಯಾತ್ಮರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಯವರ್ಗೂ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಒಂದು ಮೇಜರ್ ಯೋಜನೆಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಹಣ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯತಕ್ಕ ಶಕ್ತಿ ಈ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ.

ಈ ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ಮೈದೆಯ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ನೀರಾವರಿಯಾಗತಕ್ಕ ಪ್ರದೇಶ ಗುಲ್ಗಾಗ್, ಬಿಜಾಪುರ ಮತ್ತು ರಾಯಚೌರು ಈ ಮೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಹಳ ಭೂಮಿ ಇದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಕಾರ್ಯಗತವಾದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಅವಾರವನ್ನು ಬೆಳೆಯತಕ್ಕ ಶಕ್ತಿ ಬರುತ್ತದೆ. ರಾಯಚೌರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭೂಮಿ ಕಷ್ಟ ಭೂಮಿ ಇದೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ನೀರು ಕೊಟ್ಟಿರೆ ಕೇರಳ, ಮೈಸೂರು, ಅಂದ್ರ, ಮದುಸೂರ್ಯ ಈ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೂ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕ ಶಕ್ತಿ ಬರುತ್ತದೆ. 300 ಮೈಲ್ ಉದ್ದ್ವಾಸಕೃಷ್ಣ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ಮಾಡದೆ ಹೋದರೆ

ಕೃಷ್ಣ ನದಿಯಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಬರಬೇಕಾಗಿರತಕ್ಕ 600 ಸಿ.ಎಂ.ಟಿ.ಎಸ್.ಎ. ನೀರು ನಮಗೆ ಸಿಹ್ಯವುದಿಲ್ಲ. ಇದರ ಸಲುವಾಗಿ ಈ ಕೃಷ್ಣ ನದಿಯ ನೀರು ನಮಗೆ ಉಳಿಯುತ್ತದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎನ್ನುವ ಸಂಶಯ ಬಂದಿದೆ.

ಇವತ್ತು ಸರ್ಕಾರದವರು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರೆ ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ಮಾರ್ಚೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಮುಗಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ ಮಾತಲ್ಲ. ರಾಯಚೂರು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯವರಿಗೆ ಎಲ್.ಎ.ಸಿ. ಅವರು ಸುಮಾರು 75 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ, ಈ ಯೋಜನೆನ್ನೂ ಸಹ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಮುಂದೆ ಈ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಬಡ್ಡಿ ಕೊಡುವ ಸಾಮಧ್ಯವಿದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೊಟ್ಟಿಗಣ್ಣಲೇ ಹಾಷಸ್ನು ವಿಚ್ಯು ಮಾಡಿ ಒಂದು ಯೋಜನೆ ತಯಾರು ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ, ಬಂಡವಾಳಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಆದಾಯ ಬರದಿದ್ದರೆ ಯಾರು ಸಾಲ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಶ್ವಭಾಂಕೋನವರು ಸಹ ಸಾಲ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಿದ್ದಾರು. ಆದರೆ ಸಾಲವನ್ನು ತಿರಗಿ ಕೊಡುವ ಶಕ್ತಿ ಈ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಸಾಲವನ್ನು ತೀರಿಸುವ ಸಾಮಧ್ಯವಿಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಯಾರೂ ಸಾಲ ಕೊಡಲು ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲಮೆಂದು ನುರಿತ ತಜ್ಜರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಕಲ್ಯಾಂಗ ಪ್ರವಾಸ ಬಂದಾಗ ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ಮಾರ್ಚೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆ ಕಟ್ಟಿ ಮುಗಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರಂತೆ ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ, ಬಿಜಾಪುರ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರಿನ ಜನತೆಯ ಹಿತೆಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಮುಗಿಸಿದಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಉಗ್ರವಾದಂಥ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ತಾವು ಅಧಿಕಾರ ಸ್ವಾಧಾರಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಎಲ್.ಎ.ಸಿ. ಅವರಿಂದಾಗಲೀ, ಅಧವಾ ವಿಶ್ವಭಾಂಕೋನವರಿಂದಾಗಲೀ ಸಾಲವನ್ನು ಪಡೆದು ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ 1968-69 ರೊಳಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಮುಗಿಸಿ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಏಷಾಡು ಮಾಡಬೇಕು.

ಮಾನ್ಯ ಆರ್ಥಿಕ ಸಚಿವರು ತಮ್ಮ ಬಡ್ಡೆಂಕ್ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ 11 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಂಥ ಅಂತಿ-ಅಂಶಗಳಿಲ್ಲ ಸರಿಯಾಗಿದ್ದು, ಈಗ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿರುವ ಈ 11 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ಮಾರ್ಚೆ ಯೋಜನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸಾಕಷ್ಟು ಕೆಲಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವಿಚ್ಯುನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಉಳಿದ ಹಣವನ್ನು ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು.

ಪಾನ ನಿರೋಧವನ್ನು ರದ್ದು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅದರಿಂದ ಬರತಕ್ಕಂಥ ಆದಾಯವಾದ 11 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಹ ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಜಾಗ್ರತೆ ಆಗುತ್ತದೆ. 75 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದರೆ ಮುಂದೆ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ 10 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆಗೆ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸಬಹುದೆಂದು ತಜ್ಞರು ಅಭಿಪ್ರಾಯವ್ಹಾಯಿಸ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ನಾನಾ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಶ್ರೀಕರಣಿ ಸುಮಾರು 42 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ವಿಚುರ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿರುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡಗಳಿಗಾಗಿ 3 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ವಿಚುರ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿರುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಆದೇ ಹಣವನ್ನು ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ರೆವಿನ್ಯೂ ಸಾಲವನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ಲಕ್ಷ ಗಟ್ಟಲೆ ಹೊಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಏನೂ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ತಿರುಪ್ಪತಿ ಕೌರದುತೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬಾಬಿಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಎಲ್ಲಾ ಹಣವನ್ನು ಈ ಒಂದು ಯೋಜನೆಗೆ ವಿಚುರ್ ಮಾಡಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಒಹಳ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರೆ 75 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಾಯಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರೇ ಒಂದು ದೃಢ ನಿರ್ಧಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಸೋಣಿಯಲ್ಲಾ ಏಜ್ಯೂಕೇಷನ್ ಮುಂತಾದ ಅನ್ವಯಶ್ರೀಕರಣದು ಬಾಬಿಗಳಿಗೆ ವಿಚುರ್ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ, ಉಳಿದ ಹಣವನ್ನು ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ವಿಚುರ್ ಮಾಡಿ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಜನರಿಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗಲಿ, ಹೆಚ್ಚಿ ಆಹಾರಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಯಲೀ ಎಂಬತಕ್ಕಂಥ ಮನಸ್ಸು ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕು. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆ ಕಟ್ಟಿ ಮುಗಿಸಬಿದ್ದರೆ ಕಲ್ಪಗಿರ್ಯ ಜನರು ಉಗ್ರ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತ್ತಾರೆಂದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೇಳಿ ನನ್ನ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

* * * *

15ನೇ ಏಪ್ರಿಲ್ 1968

ರೈತರ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯ

ಶ್ರೀ ಖಾತ್ರಗೌಡರು (ಶರ್ಮಾಪ್ರಸರ).- ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮಾನ್ಯ ಸಹಕಾರ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಂದಿಸಿರತಕ್ಕಂಥ ಬೇಡಿಕೆಗಳಾದ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಸಹಕಾರ, ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಬಾಟುಗಳು ಇವುಗಳನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತಾ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಿಯಸುತ್ತೇನೆ. ಈಗಾಗಲೇ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 20 ಸಾವಿರಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿವೆ. ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಲ್ಯಾಂಡ್ ಡೆವಲಪ್ ಮೆಂಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮತ್ತು ಸರ್ವಿಸ್ ಕೋ ಕೋ ಅವರೇಟಿವ್ ಸೇಕ್ಸೆಟ್‌ಗಳು 1957 ರಿಂದ 1967ರವರೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬೇಳೆಯುತ್ತಿವೆ.

ಸಹಕಾರ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಜನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅಧಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಲಿ ಎಂದು ಈ ಸಹಕಾರ ಖಾತೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ಬೆಳೆಸಿದರೂ ಕಡಿಮೆಯಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇಂದಿನ ದಿವಸ 218 ಕೊಟ್ಟಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯಗಳ ವ್ಯವಹಾರ ವಿವಿಧ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಮೂಲಕ ಜನರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಜನರ ಜೀವನ ಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಿಕ ಮಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚಿ ಅವರ ಜೀವನ ವಿಕಾಸವಾಗಲಿ ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಅಷ್ಟೇಂದು ಆಶಾದಾಯಕವಾಗಿ ಪುಂಡುಪರೆದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಮುಂದುವರೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜನರು ಈ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಉಪಯೋಗಷ್ಟು, ಲಾಭವ್ಯ ಪಡೆಯುವ ಬಗ್ಗೆ ಕಡಿಮೆ ಅವಕಾಶವಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು.

ಒಂದೇ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾರೆ ರೈತರಿಗೆ ಈ ಸಂಘಗಳಿಂದ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಾಲ ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ರೈತರಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವಂತಹ ಸಾಲಗಳು ಸಹಾಯದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವಂತೆ ಈ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿ ರೈತರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಹೊ ಸರಿಯಾಗಿ ವಸೂಲಾಗಬೇಕಾದರೆ ಆ ಸಂಘದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ದೃಶ್ಯರ್ಥ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಂತಹ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಸಹ ಜನರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ ಜನರು ಸಾಲ ಪಡೆಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ ಮರ್ಗದರ್ಶಕ ಸಂಗತಿಯಿಂದರೆ, ಹಳ್ಳಿಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ

ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಯಾರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಿದರೆ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಗೌರವ ಫಾನ್‌ತೆ ಇರುವಂತಹವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಿರುತ್ತಿದ್ದೀರು ಹೊರತು ಕೆಳದಿಂದೆಯ ಜನರಿಗೆ, ಬಡವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ವರಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಮೂಲಕ ಹಣದ ದುರುಪಯೋಗವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನಾನು ಸಾಕಷ್ಟು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಚಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತಾಲ್ವೂಕ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಫೇರೆನ್ನ ನಡೆದಾಗ ಸಹಕಾರ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಳ್ಳಿಯ ಮಟ್ಟದ ಸೆರ್ವಿಸ್ ಕೇಂ ಆಪ್ರೇಟಿವ್ ಸೊಸೈಟಿಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾರೆ ಇಂದಿನ ಸಮಾಜದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಜನರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ನುರಿತ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ನೇಮಕವಾಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದಂತಹ ತತ್ವವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ಮಾತ್ರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಸಹ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಕ್ಷ ರೀತಿ ಸಮಾಜ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಹೇಳಿದುತ್ತವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇದುವರೆಗೂ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿಲ್ಲ. ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶವಾದರೂ ಸಹ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಬಳಳಿ, ಬೆಳೆಯಲೀ, ಹಳ್ಳಿಗಳು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬರಲಿ ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ. ಆದರೆ ಇವತ್ತು ನಾವು ಕಾನುವುದೇನೆಂದರೆ, ಹಳ್ಳಿಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥ ಸೊಸೈಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಣದ ದುರುಪಯೋಗವಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು, ಸಮಾಜ ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವಿರುವುದನ್ನು ಮಾತ್ರ.

ಕ್ಷ ರೀತಿಯಾಗುತ್ತಿರುವ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಸೊಸೈಟಿಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಈ ಸೊಸೈಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ನೇಮಕವಾದಂಥ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ, ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟ ಹಳ್ಳಿ 20 ಪರ್ ಸೆಂಟ್ ಪರೆಗೂ ಸಹ ಸರಿಯಾಗಿ ಮೂಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯ ಸೊಸೈಟಿಗಳ ಅಧಿಕ ಮಟ್ಟ ಉತ್ತಮವಾಗಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಣದ ದುರುಪಯೋಗವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದಾಗ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ ಆ ರೀತಿಯ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಕೂರಾದಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಂಥವರು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಪ್ಪೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳಬಾಗಿ ಹಣ ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಎಷ್ಟು ಸಾರಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರೂ ಸಹ ಇವರ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಒಂದು ಶೀಪ್ತ್ ಕ್ರಮವನ್ನು ಸಹ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿರುವ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಅಲ್ಲಿ 28 ನೂಲಿನ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಇವೆ. ಈ ಸೊಸೈಟಿಗೆ ಹೇರಳಿರುವ ಗ್ರಂಟನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ದುರ್ದ್ರವದ ಸಂಗತಿಯಿಂದರೆ ಈ ಸೊಸೈಟಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದಾಗ ಅದನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಯವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದರೂ ಸಹ ಎಲ್ಲರೂ ಸಹ ಕೆವಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ವಿನಿ: ಯಾವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಸಹ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. 28 ಸೊಸೈಟಿಗಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಸಹಕಾರ ಸಚಿವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದೇನೆ. ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಯಾವ ಸೊಸೈಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಣದ ದುರುಪಯೋಗವಾಗಿದ್ದೋ ಅಂತಹ ಸೊಸೈಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರುಗಳ ಮೇಲೆ ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸರ್ಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯ. ಈ ರೀತಿ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಬೇರೆ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಚಿನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥ ನೂಲಿನ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಕೆಲವು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿವೆ. ಗುರು ಮುಣ್ಡುಕಲ್ಲೋ, ಚಿತಾಪೂರ, ಮುಧೋಲ್ಲೋ, ಗೋಗಿ, ರಂಗಪೇಟೆನಲ್ಲಿರುವ ನೂಲಿನ ಗಿರಿಣಿಗಳು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿವೆ.

ಅಲ್ಲಿ ಮೂರು ಲಕ್ಷದ್ವಾರ್ಪು ಹಣ ದುರುಪಯೋಗವಾಗಿದೆ. ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಾ ಡಿಪಾರ್ಟ್ಮೆಂಟಿನಿಂದ ಕೆಲವು ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ನಾಲಿವಾಗಿ ಹಣ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ದುರುಪಯೋಗವಾಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬಂದು ಅದರ ಮೇಲೆ ತನಿಖಿ ಮಾಡಿ ಸರಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಕೊಡ ಆಗಿದೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇಲ್ಲಿನ ಸೊಸೈಟಿಗಳಲ್ಲಿ ತನಿಖಿ ಮಾಡಲು ಬಂದಾಗ ಇಲ್ಲಿಯಾವ ಮಾಲು ಅಧಿಕಾರ ಬಟ್ಟೆಗಳೇ ಆಗಲಿ ಯಾವುದೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಇಂತಹ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಮೇಲೆ ಸರಕಾರ ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಹಸವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ತಪ್ಪು ಮಾಡಿಯೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನೇ ಆಗಲಿ ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಯಾವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಉದ್ದೇಶ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಸರಕಾರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಮೇಲೆ ಸರಿಯಾದ ಬೆಂಬಲವನ್ನು

ಸಹಕಾರವನ್ನು ಕೊಡುವರುದೂ ಸರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸರಕಾರದ ಹಣವನ್ನು ಉದ್ದೇಶ ಪೂರ್ವ ಕರ್ಮಾಗಿಯೇ ಹಾಳು ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಸರಕಾರ ಯಾವ ವಿಧಾನದ ಬೆಂಬಲ ಹಾಗೂ ಸಹಕಾರಗಳನ್ನು ಖಂಡಿತ ಕೊಡಬಾರದು ಎಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ತಾಗೇನು ಆಡಿಟ್‌ ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಸಹಕಾರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಆಡಿಟ್‌ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಅದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಸರಕಾರ ಏನಾದರೂ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಶೂನ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆಡಿಟ್‌ ಆದ ಮೇಲೆ ಆಯ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳವರು ಆದರೆ ಬ್ಯಾಲೆನ್ಸ್ ಷೈಪನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದ ತಪ್ಪುಗಳು ಹಾಗೂ ಮಿಂತ ಅಪ್ಪೆಲ್ಪಿಯೇಷನ್‌ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಕಂಡು ಬಂದರೆ ಅದನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಪ್ರೋಲೆಸ್ಟರಿಯೇಷನ್‌ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಕಂಡು ಬಂದರೆ ಅದನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಪ್ರೋಲೆಸ್ಟರಿಯೇಷನ್‌ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಕೊಡಬೇಕು.

ಸೀನಿಯರ್ ಆಡಿಟ್‌ ಅಫೀಸರರು ತನಿಖೆ ಮಾಡಿ ಒಂದು ಸ್ವೇಚ್ಛೆ ರಿಪೋರ್ಟ್‌ನ್ನು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ದುರುಪಯೋಗಿಂಬೇ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದರೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರದವರು ಸರಿಯಾಗಿ ತಕ್ಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸುಮಾರು ನೂರರಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟತ್ವದ್ದು ಕೇಸುಗಳಲ್ಲಾದರೂ ಉಗ್ರವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಸಾಹಸ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸರಕಾರ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಬಿಗಿಯಿಂದ ತಕ್ಷ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಇಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಲ್ಲವು. ಆಡಿಟ್‌ ಆದ ನಂತರ ರಿಪೋರ್ಟ್‌ ತಯಾರು ಮಾಡಿ ಕಾಯಿದೆಯ ಪ್ರಕಾರ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ತಕ್ಷ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಇದ್ದರೂ ಇಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಒಂದು ಸಾಹಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ಸಾರಿ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಆಡಿಟ್‌ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಅಡ್ಡಿನಿಸ್ಟ್‌ನ್ನು ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿಗಿಯಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವರು ಅವಶ್ಯಕ. ನಮ್ಮ ಸ್ವೇಚ್ಛನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು ಸಾಮಿರ ಸಹಕಾರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇವೆ. ಹತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದಲೂ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ದುರುಪಯೋಗಳು ಆಗುತ್ತಿವೆ. ಹಾಗೆ ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗು ಕೋ-ಆಪರೇಟಿವ್‌ ಸೋಸೈಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ದುರುಪಯೋಗಗಳು ಆಗಿವೆ, ದುರ್ಬಾಪ್ಯವಹಾರಗಳು ಆಗಿವೆ ಎಂದು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ವರದಿ ಮಾಡಿ ಅದರ ಷ್ಟೇಲುಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರದ ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲೇ ಇದು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ, ಜೆಲ್ಲಾಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಸಹಕಾರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ವಳಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸಹಕಾರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಗಳು ನಡೆಯುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕಾದುದು ಸರಕಾರದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮತ್ತು ಇಲಾಖೆಗಳ ಮುಖ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ.

ಇದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸೇಕ್ರೆಟರಿಗಳೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅಂತಹ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರಕಾರ ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಬೆಳೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಪುಷ್ಟಿಕರಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ದಿಪಾಟ್‌ಮೆಂಟಿನವರು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್‌ರವರು ಜಾಯಿಂಟು ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರವರು ಹಾಗೂ ಆಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರವರು ಎನ್ನುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಸಂಖ್ಯೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ತನಿಬೇ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಲೋಷಿನ್‌ಎಂಫಾಜಿದ್ದರೆ ಅಷ್ಟು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಲು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಆದರೆ ಇಂದು ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಬೇಕೋ ಆ ರೀತಿ ಅವರುಗಳು ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಸರಕಾರದವರು ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ತಪ್ಪಿಗಳನ್ನು ತೀದ್ದಿ ಅಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ದುವ್ಯವಹಾರಗಳು ಅಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲೇಕ್ಕೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ ಆದನ್ನು ಮಾಡುವ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಷ್ಟು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ವರಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

* * * *

4th March 1969

ಕೃಷ್ಣಾ ಮೇಲ್ಮೊಡೆ ಯೋಜನೆ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯ

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ (ಘರ್ಯಾಪುರ) ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ,

ಮಾನ್ಯ ಹಣಕಾಸಿನ ಸಚಿವರು ಈ ಸಭೆಗೆ ಒಟ್ಟಿಸಿದ ಆಯವ್ಯಯ ಪಟ್ಟಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛಿ ಪಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. 1969-70ರ ಆಯವ್ಯಯ ಪಟ್ಟಿಯು ಒಂದು ಬೋತಾಪಟ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಇದು ತೆರಿಗೆ ರಹಿತವಾದಂಥ ಆಯವ್ಯಯ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ನಾವು 1965 ರಿಂದ 1969ರವರೆಗೂ ಅವಲೋಕನ ಮಾಡಿದರೆ ರಾಜ್ಯದ ಹಣಕಾಸಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಒಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸುಧಾರಿಸಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. 1965ರಲ್ಲಿ 70 ಕೋಟಿ 40 ಲಕ್ಷ ಇದ್ದು 1969ಕ್ಕೆ ಇದು 104 ಕೋಟಿಗೆ ತಲುಪಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧಿಸಿದೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಾ ಬಾಬುಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭವಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ 1965 ರಿಂದ 1966 ರವರೆಗೆ ಸುಮಾರು 70 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಹೆಚ್ಚು ಆದಾಯವನ್ನು ನಾವು ಇಂದು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಆಗಾಗ್ಯ ಏರುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಾವು ಇನ್ನೂ ನಮ್ಮೆ ಅಧಿಕ ಅಥವಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಗೆಹರಿಸಿಕೊಂಡ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದಾಯದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂಬುದು ಒಷ್ಟತಕ್ಕ ವಿಷಯ. ಆದರೆ ನಮ್ಮೆ ಸರ್ಕಾರದವರು 1966-67ರಲ್ಲಿ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟ ನಿಗಾವನ್ನು ಆ ಹಿಂದಿನ 1-2 ಮತ್ತು 3ನೇಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಉಳಿದ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಂಪಟ್ಟಿಲ್ಲ ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮೆ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಅಧಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕುಂಡಿತವಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಕ್ಕಲ್ಲುತನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ರೈತನ ಅಧಿಕ ಮಟ್ಟಿಮಣಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಹೇರಳವಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸುಮಾರು 3-4 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಪರ್ಸೆಂಟೇಜನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅದು ತ್ವರಿತರವಾಗಿಲ್ಲ. 1960ರಿಂದ ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಬಾವಿಗಳ ಪಂಪ ಸೆಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಹಂಚುವಿಕೆ ಈ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರೂ ಕೂಡ ಕೇವಲ ಶೇಕಡಾ 10ಕ್ಕೆ ಇವತ್ತು ಮುಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಕೇವಲ 20 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ನೀರಾವರಿಗೆ ಒಂದು ಮುಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ.

ಆದರೂ ಶೈಟ್ಟಿಕರವಾಗಿಲ್ಲ. ಬಾವಿಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಹಾಗೂ ಪಂಪಸೆಟ್ಟಿಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಸೆನ್ಸ್‌ನ್ನು ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೈಕೊಂಡರೂ ಕೂಡ ತ್ವರಿತ ರೀತಿಯಿಂದ ಒಕ್ಕಲಿಗಿಗೆ ಅದರ ಪ್ರತಿಫಲ ತೇವುವಾಗಿ ಮುಟ್ಟಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ. ಈ ದಿವಸ ಯಾವ ಒಕ್ಕಲಿಗ ತನ್ನ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಾವಿ ಇದೆ ಯಾವನಿಗೆ 4-5 ಎಕರೆ ಭೂಮಿ ಇದೆ, ಅವನಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿರತಕ್ಕ ಪಂಪಸೆಟ್ಟು ಮತ್ತು ಬೇಕಾದುದ್ದ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಅಷ್ಟು ಹೇಳಿದಾಕ್ಷಾ ತೇವುಗಳಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾಲೆಗಳ ಅನುಕೂಲ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಅಲ್ಲಿ ನಾಲೆಯ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಒಕ್ಕಲಿಗ ತನ್ನ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಾವಿ ಇದೆ, ತನಗೆ ಪಂಪಸೆಟ್ಟು ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ ಕೊಡಲೇ ಪಂಪಸೆಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಅವನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಡಿಸಿ ಆ ಒಕ್ಕಲಿಗಿನಿಗೆ ನೀರನ್ನು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಒದಗಿಸುವ ವಿವಾದು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಸಂಟ್ರಲ್ ಕೋ-ಅಪರೇಟಿವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮುಖಾಂತರ ಪಂಪಸೆಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಜಾಹಾನ ಅಷ್ಟಾಗಿ ರೈತರಿಗೆ ಇಲ್ಲ. ಅವನ್ನು ತೇವುಗಳಿಯಿಂದ ಪಡೆಯುವ ಶಕ್ತಿ ಅನೇಕ ರೈತರಿಗೆ ಇಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಆದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಕೊಡಬೇಕು. ಡೀಸಲ್ ಇಂಜಿನಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣವಿದೆ. ಆದರೂ ಕೂಡ ಅದನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಮಾಡಿರುವ ಪ್ರೋಸೀಜರ್ ಹೆಚ್ಚು ಕಂಬರ್ ಸಂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ರೈತ ಅದನ್ನು ಬಾಗ್ರತೆ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಾಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲಿ ನಾಲೆಗಳು, ಬಾವಿಗಳು ಇವೆಯೂ ಅಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಪಂಪಸೆಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ಬಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು.

ಆಗ ನಾವು ಈ ಬಾಬಿಗೆ ಒದಗಿಸಿರತಕ್ಕ ಹಣ ಸದುಪಯೋಗವಾಗಿ ಆಹಾರ ಯೋಜನೆಗಳು ಸಫಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಸುಮಧು ರೈತರಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಮುಖಾಂತರ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಹಣವಿದೆ. ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಕರೆಂಟು, ಪಂಪಸೆಟ್ಟಿಗಳು ಇವೆಯಿಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದರಿಂದೇನು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಕೊಟ್ಟು ಹಣ ರೈತನ ಕೆಗೆ ಸೇರಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಯಾವ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ರೈತನ ಏಳಿಗೆ ಮಾಡುವೇಕೆಂದು ನಿಂತಿದ್ದೇವೇ ಅದು ಸಫಲವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಆದರೂ ಕೂಡ ಸರ್ಕಾರದವರು ತೇವುಗಳಿಯಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಹಣ ಕೊಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 400 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕ್ರಿಯಾಳ್ಯಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕೃಷ್ಣಾ ಯೋಜನೆ, ಘಟಪ್ರಭಾ ಯೋಜನೆ ಇಲ್ಲಾ ಇದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ದುರ್ದ್ವವದಿಂದ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದವರು ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದ ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ

ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾಡಿ ರಾಜ್ಯದ ಅರ್ಥಿಕ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ವಾಲಿಸಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗದೆ, ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ 12 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತ ಹೋದರೆ, ಈ ಯೋಜನೆ ಎಲ್ಲಾ ಮುಗಿಸಲು 40-50 ವರ್ಷ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ 40 ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಂತಹ ಆಹಾರ, ಈ ನೀರಾವರಿಗೆ ಬೇಕಾದಂತಹ ಹಣ ಸುಮಾರು 4 ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಆಗಿ, ಹೆಚ್ಚು ಭಾರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 12 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಇಟ್ಟರೆ, ಇದನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ, ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಳಿತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೃಷ್ಣಾ ಮೇಲ್ಲಿಂದ ಯೋಜನೆ ವೈದರಾಬಾದಿನ ಯೋಜನೆಯಾಗಿರುವಾಗ ಕೇವಲ 30 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಾಗಿತ್ತು. ಇಂದಿನ ದಿವಸ ಅದರ ಮೌದಲ ಹಂತಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 75 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಈ ವರ್ಷದ ಒಂದು ಬಳ್ಳಿಸ್ತು ನೋಡಿದರೆ, ಕೇವಲ ಎರಡು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ 25 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. 22 ಲಕ್ಷ ಟೊಲ್‌ ಅಂಡ್ ವ್ಯಾಂಟ್‌ಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಉಳಿದಂತಹದ್ದು ಡ್ಯೂಪ್‌ಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆದಕ್ಕೆ ಚೆಂಡರ್ ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಕೋಟಿ 60 ಲಕ್ಷ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಕೃಷ್ಣಾ ಮೇಲ್ಲಿಂದ ಯೋಜನೆ ಏನಿದೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಕೋಟಿ ಒದಗಿಸಿದ್ದು ಏನೂ ಸಾಲಾದು. ಈಗ ಮೇಲ್ಲಿಂದ ಕೊಯ್ದು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರದ್ದು, ಕೆಳಗಡೆ ನಾಗಾಜುನ, ಅಂದ್ರಾದವರದ್ದು ಇದೆ. ನಾಗಾಜುನ ಸಾಗರದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯದವರು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಒಂದು ವೈಸ್ ಕೂಡ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿ, ವರ್ತನೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಪರವಾಗಿ ಏನೂ ಸಮಾಧಾನಕರವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರಲ್ಲಿ ಮೇರೂ ಇರಿಗೇಶನ್ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ.

ಈ ರೀತಿ ಅದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ 40-50 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಉತ್ತಾಹದಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂತಹ ರೈತರಿಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಆಹಾರ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಹಾನಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕು ವಲ್ಲ್‌ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ ಬ್ಯಾಂಕೆನವರು ಕೂಡ ಒಂದು ನೋಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಭಾರೀ ಇದೆ, ಒಳ್ಳೆ ಫಲ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಎಲ್ಲಾ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೃಷ್ಣಾ ಮೇಲ್ಲಿಂದ ಯೋಜನೆಗೆ ಆದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ, ಸರ್ಕಾರದವರಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ವಲ್ಲ್‌ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ ಮತ್ತು ಇನ್‌ತರ ಸೋಸಿಸ್‌ನಿಂದ ಹಣವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ಮೈದೆಯ ಯೋಜನೆಗೆ ಅರ್ಥನ್ನಾಡ್ಯಾಗುವು ಮತ್ತು ಮೇಸನರಿ ಡ್ಯಾಮ್ ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ 17 ಮೈಲಿ ಕೆನಾಲ್ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಟೆಂಡರ್ ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅರ್ಥನ್ ಡ್ಯಾಮ್ ಮತ್ತು ಕೆನಾಲ್‌ಗೆ 1970 ನೇಯ ಇಸವಿಯ ವೇಳಿಗೆ 7 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ಮೈದೆಯ ಯೋಜನೆ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಜೀವಾಳವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಗೇ / ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಾಯವನ್ನು ಹಾಕಿ ವಲ್ಲೋಕ ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ಹಣ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ಮೈದೆ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಹೈದರಾಬಾದ ಕನಾಟಕ ಮತ್ತು ಬೊಂಬಾಯಿ ಕನಾಟಕದ ಕೆಲವು ಭಾಗಕ್ಕೆ ಅನುಕಾಲವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಕಂಬದಕಡ, ಹಾರಂಬಿ ಮೋದಲಾದ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳು ಏನಿವೆ ಅವಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡೆ ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ಮೈದೆಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ತಪ್ಪಿ ತೀಳಿದುಕೊಂಡಾರು ಎನ್ನುವ ಭಯ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಆ ರೀತಿಯ ಒಂದು ಸಂಶಯ ಇಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡದೆ ಇದ್ದರೆ ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂಥ ಸಂಶಯವನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಾಯವನ್ನು ಹಾಕಿ ವಲ್ಲೋಕ ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದಲೇ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಾ.ಪ.ಸಿ. ಯಿಂದಲೇ ಹಣವನ್ನು ಪಡೆದು ಈ ಒಂದು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಾನು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

* * * *

24th Feb: 1970

ಮಹಾಜನ ಆಯೋಗದ ವರದಿ

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ (ಶಿಕ್ಷಣರೂಪ): ಸಭಾಪತಿಗಳೇ, ಈ ಬಜೆಟ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಗಡಿ ಸಮಸ್ಯೆ ಚರ್ಚೆ ಅಗುವ ಸಂದರ್ಭ ಬರುತ್ತೇ ಎನ್ನುವ ಮಾತ್ರ ಅಜ್ಞ್ಯಯುಕ್ತವಾದ ಮಾತಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಾರೀಖಿ 17-18-19 ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಗಡಿ ವಿವಾದದ ಬಗ್ಗೆ ಬಂದ ವರದಿ ಸರಕಾರದ್ದೇ ಅಥವಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳದ್ದೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪ್ರಕಾರ ಕೆಲವು ಹಳ್ಳಿಗಳು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ವಿ. ಹೆಚ್.ಗಿರಿಯಾಜ್ಞ: ನೀವೆಲ್ಲ ಇಂದಿರಾಗಾಂಡಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದರೆ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಗೆಹರಿಯುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ: ನಾವೆಲ್ಲ ಕನ್ನಡಿಗರಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದರೆ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಗೆಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಗಡಿ ವಿವಾದದ ಬಗ್ಗೆ ಮಹಾಜನ ಕಮಿಂಟನ್ ವರದಿ ಬಂದ ನಂತರ ಸುಮಾರು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದಿಂದ ಆಗಲಿ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದ ಮುಖಿಂಡರಿಂದಾಗಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಮಾತಾಗಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಲಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಇಪ್ಪೊತ್ತಿನ ದಿನಸ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ 19ನೇ ತಾರೀಖಿ ಬಜೆಟ್ ಅಧಿವೇಶನ ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದಾಗ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿ 23ನೇ ತಾರೀಖಿ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಬಜೆಟ್ ಅಧಿವೇಶನ ಸೇರಿದಾಗ ಈ ರೀತಿ ಹಂತಾತ್ಮನೇ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಗೆಹರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೇಂದ್ರದ ವರದಿಯಿಂದ ಬಂದಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ನಾಗಪ್ಪ: ತಪ್ಪನ್ನು ಇಂದಿರಾಗಾಂಡಿಯವರೆ ಮೇಲೆ ಹಾಕುತ್ತಿರ್ಹೋ ಅಥವಾ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರ ಮೇಲೆ

ಹಾಕುತ್ತಿರೋ? ನಿಜಲೀಂಗಪ್ರವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದು ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸರಕಾರ ಇದ್ದರೂ ಈದಾದ ಅವರು ಸರಕಾರವನ್ನು ಒಬ್ಬಿಸಿದೇ ಇದರೆ ತಪ್ಪ ಯಾರ ಮೆಲೆ ಹಾಕುತ್ತಿರಿ?

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಗಡಿ ಸಲುವಾಗಿ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಂದದ್ದು ಸರಿಯೋ ತಪ್ಪೆ ಎಂಬ ಮಾತು ಈ ಸದನ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ನನಗೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಕ್ಕ ರಾಜ್ಯಗಳು ಇವೆ. ಮೈಸೂರಾಗಲಿ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಲಿ, ಅಂದ್ರಾವಾಗಲಿ, ತಮಿಳುನಾಡಾಗಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೂ ಈ ರಾಜ್ಯದ ಭಾಷೆಗಳನ್ನಾಗಿ ರಾಜ್ಯಗಳ ಸಾಫ್ತಾಪನೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಬೇಡಿಕೆ ಬಂದು ಎಸ್.ಆರ್.ಸಿ. ಆಯಿತು. ಭಾಷಾವಾರು ತತ್ತ್ವದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ದೇಶ ವಿಭಜನೆಯಾಯಿತು. ಅದಾದ ನುತ್ತರ ಮೈಸೂರು, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಗಡಿ ವಿವಾದ ಮುಗಿದಲ್ಲಿ ಈ ಕೂಗು ಸತತವಾಗಿ ಬರುತ್ತಾ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಆದಮ್ಮ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹಿಂದೆಯೇ ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಅದರೆ ಭಾಷಾವಾರು ಘ್ರಾಂತಗಳ ರಚನೆಯಾಗಲಿ ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕರ್ಮಿಯಾದರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ಮುಂದೆ ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಆಗಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಎಸ್.ಆರ್.ಸಿ.ಯನ್ನು ಒಬ್ಬಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಅಂದೇ ಎಲ್ಲ ತೇಮಾನಾಸಮಾಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಇವತ್ತು ಈ ಮಹಾಜನ ಕರ್ಮಿಷನ್ ಪರದಿ ಬರುತ್ತಾ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವೂ ಇರುತ್ತಾ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಯಾವ ಒಂದು ಸೂಚನೆ ಬರುತ್ತಾ ಇದೆ ಇದು ಹಿಂದೆಯೇ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಮಹಾಜನ ಕರ್ಮಿಷನ್ ರಚನೆಗೆ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಮುಖಿಂಡರೂ ಈದಾದ ಒಬ್ಬತ್ತಾ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಅನ್ವಿಸುತ್ತದೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರಿನ ಮುಖಿಂಡರಿಗೆ ಯಾವುದೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಒಬ್ಬಿಸೊಂಡು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಿಜಲೀಂಗಪ್ರವರು ಅದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬಿದ್ದರು ಅಂತ ಹೇಳಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬಿದ್ದ್ವು. ಅಂತೂ ಒಬ್ಬಿ ಆಯಿತು.

ನನ್ನ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಪ್ರಕಾರ ಮಹಾಜನ ಕರ್ಮಿಷನ್ ಅವರ ಪರದಿಯನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಸ್ವಾಫ್ಝವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ ಮೇಲೆಯೇ ಮೈಸೂರು ಮುಖಿಂಡರು ಅವರ ನೇಮಕಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬಿಕೊಂಡರು. ಅವರ ಪರದಿ ಬಂದ ನುತ್ತರ 3 ವರ್ಷದವರೆಗೂ ಕೇಂದ್ರದವರು ಯಾವ ರೀತಿಯ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ನಮ್ಮ ಒತ್ತಾಯ ಎಂದರೆ ಈ ರಾಜ್ಯದ ಒತ್ತಾಯ, ಮುಖಿಂಡರ ಒತ್ತಾಯ ಆಷ್ಟು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಮೂರು ವರ್ಷದಿಂದ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂಥ ಮುಖಿಂಡರು

ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಗಡಿ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡತಕ್ಕ ಯಾವ ಗೋಚರಗೂ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಒಂದು ಚಕಾರವನ್ನು ಕೂಡ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಈಗ ಯಾವ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರ ಉಳಿಯಬೇಕೆಂದು ಘೈಪೋಟಿ ನಡೆಸಿವೆ. ಅವು ಜನರನ್ನು ಮೋಸದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ತಮಗೆ ಅನುಕೂಲಕರವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ನಡೆಸಿವೆ. ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಗಡಿ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಅವರು ಯಾವ ಒಂದು ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲು ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಈ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೂ ತೊಂದರೆ, ದೇಶಕ್ಕೂ ತೊಂದರೆ. ಇಂತಹ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಯಾವ ಒಂದು ಶೀಮಾನವನ್ನು ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ನಾವು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಆಗಲ್ಲಿ ಇಂಡಿಕೇಟ್ ಆಗಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪಕ್ಷವೇ ಇರಲ್ಲ, ಯಾವ ಪಂಗಡವೇ ಇರಲ್ಲಿ, ಕಮ್ಯೂನಿಷ್ಟ್ ಪಂಗಡ ಇರಲ್ಲಿ, ಜನಸಂಖೆ ಇರಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯವಾದ ಒಂದು ನಿಲುವ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಅದರಂತೆ ನಡೆಯಬೇಕಾದ್ದು ಧರ್ಮ ಅದಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ಹೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಆಗಲ್ಲಿ, ಇಂಡಿಕೇಟ್ ಆಗಲ್ಲಿ ಆ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತತ್ತ್ವದ ಮೇಲೆ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವಾಗ ಇಂತಹ ಒಂದು ಶೀಮಾನವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅವರು ಸೂಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ನಾವು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇಂತಹ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವದರಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ವಾತಾವರಣೆ ಕೆಲಪ್ಪ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ನಾವೇ ಕರಿಂಫೊರ್ಮಾತುಗ್ರಂತ್ವವೇ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರದ ಮುಖಿಂಡರು ಇಂತಹ ಒಂದು ಕಲುಪಿತ ವಾತಾವರಣೆ ಕಲ್ಪನೆಯಾಗತಕ್ಕ ಸಂಖ್ಯೆಶಾಂಕೆಯಾಗಿ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದು ಒಂದು ಶೋಚಿಂಧುವಾದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ನಾನು ಕನ್ನಡಿಗರು, ನಮಗೆ ಇತಿಹಾಸ ಇದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಶೂರರು ಇದ್ದಾರೆ. ಹರಿಯಾಣ ಮತ್ತು ಪಂಜಾಬಿನ ಸಮಸ್ಯೆ ಉಂಟಾದಾಗ ಎಂತಹ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಯಿತೋ ಅಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಬಾರದು.

ಇಂದು ಈ ಗಡಿ ವಿವಾದದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನಿಲುವಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬೆಂಬಲ ದೊರೆಯವುದೆಂಬ ಭರವಸೆ ಇದೆ. ಮೇಲಿನವರು ಯಾವುದೇ ಮಾಡಿದರೂ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬೆಂಬಲ ತಮಗೆ ದೊರೆಯವುದು, ಸ್ವೀಲ್ ಪಾಂಟನ್ನು ತಮಿಳುನಾಡಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅಲ್ಲಿನವರ

ಬೆಂಬಲ ದೊರೆಯವುದು ಎಂಬ ಮನೋಭಾವನೆ ಇಟ್ಟಕೊಂಡಿರುವುದು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವಾರದು. ಕನ್ನಡಿಗರೆಲ್ಲಾ ಒಂದಾಗಿ ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತೆಗೆ ಹೋರಾಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಉದ್ದಾರಕ್ಕೆ ಶ್ರಮಿಸಬೇಕು. ಈಗ ಮಹಾಜನ್ ಆವಾಡಿದೆ, ಅದನ್ನ ಅವೇಕ್ಕಿ ಮಾಡಿದವರು ನಾವಲ್ಲ. ಎರಡು ರಾಜ್ಯಗಳ ಒಪ್ಪಂದದ ಪ್ರಕಾರ ಆಗಿರುವ ಆವಾಡಿನ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರ ಚಾಚೊ ತಪ್ಪಿದೆ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು. ಎಷ್ಟೇ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರೂ ಒಗ್ಗೆಂಬೀಂದ ತೂವು ಅಂಗೀಕಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ನಿಲ್ಲವನ್ನು ಸ್ವಷ್ಟಪಡಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಮೈಸೂರಿನವರನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಒಪ್ಪಿಸಬಹುದು ಎಂಬ ಅಧಿಪ್ರಾಯವಿರಬಹುದು.

ಅದಕ್ಕೆ ಮಹಾಜನ್ ವರದಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಬೇಡಿಕೆ ಈಡೇರಬೇಕಾದರೆ ರೈಲು ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಸುದಬೇಕು ಆಸ್ತಿ-ವಾಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಯಾಳುಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಮೂಡುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಉದ್ದೇಶ ಈಡೇರುವುದೋ ಏನೋ ಎಂಬ ಅನುಮಾನ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಸುಮಣಿ ಕೇಳಿದರೆ ಬೇಡಿಕೆ ಈಡೇರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪನೇ ಆಗಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡ ಒಂದಾಗಿ ಒಕ ಮನ್ವಿನಿಂದ ಕ್ಷಣಿಕಾಡಿನ ಹಿತ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು, ಅದನ್ನ ಕಾಪಾಡಲು ಹೋರಾಡಬೇಕು ಎಂದು ವಿಚಾಪನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

* * * *

12th March: 1970

ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಜನಗಳಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಲ್ಲ!

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ (ಇಂದ್ರಾಜಿತ್)

ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ದಿವಸ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಂಡಿಸಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಡಳಿತ, ಹೊಲೀಸ್ ಮತ್ತು ಪ್ರಿಸನ್ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ನಾನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತಾ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕೆ ಚೆನ್ನಾರ್ಕಾಸೆಯಾದ ನಂತರ ಇರತ್ತೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿರೆ, ಅದನ್ನು ಬಿಂಬಿ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ವಿಹಿರ ಮಾಡಿರೆ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಡಳಿತ ತಕ್ಷಮಟ್ಟಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿದೆಯಂದ ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸುಮಾರು 20 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಗಿರುತ್ತಿರುತ್ತಾ ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಚಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಆಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಆಡಳಿತದ ಮುಖಾಂತರ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ತೀವ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಜನತೆಗೆ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಮುಟ್ಟಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಅಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಆದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ವಾಧ್ಯಾತ್ಮಕವು ಯಾರು ಆಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವ್ಯಾಪಾರಿಕವಾಗಿ ಚಲಾಯಿಸುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ನಾನು ಈ ಮಾತನ್ನು ಏಕೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದರೆ, ಪ್ರಚಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಬಿಂಬಿ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ, ನಿಷ್ಕಾಮಕಾರಿತೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಒಳ್ಳಿಯ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡತಕ್ಕ ಒಂದು ವಾತಾವರಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಒಂದು ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಲಸಗಳು ಕಾರ್ಯಗತವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಆಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದೇನೂ ತಪ್ಪಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಇಂದು ಈ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಡಳಿತಕ್ಕ ತಕ್ಷಮಟ್ಟಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಬರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆಯಂದರೆ ಆದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಅಧಿಕಾರದ ಒಂದು ಲಾಲನೆಗೆ ತುತ್ತಾಗಿರುವುದೇ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷ ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷವಾಗಿದೆ. ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೆ ಪಕ್ಷವಿರಲೆ, ಆ ಪಕ್ಷ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಸುಗಮವಾಗಿ ನಡೆಸಬೇಕು. ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪಕ್ಷಗಳು ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷಗಳು ಒದಲಾಪಸೆಯಾಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಮತ್ತು

ಆಕಾಶವಾಸೆಯಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ಪರ್ವಮಾನಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕಲ್ಲುವಾದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಕಾರಣಭಾಕ್ತವಾಗಿವೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದೇರಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದರು. ಕಲ್ಲುಗ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಜ್ಞಂಪರದಲ್ಲಿ ಈ ಸರ್ಕಾರ ಉದ್ದೇಶ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೆ ಹೆದರಿಕೆಯನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇಲಾಖೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಉಂಟು ಮಾಡಿದ್ದರೆ. ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರಿಕೃತ ಮಾಡತಕ್ಕ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿ ಅಧಿಕಾರ ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡತಕ್ಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಾವು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ದೇಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಕರಣವಾಯಿತು. ಬ್ಯಾಂಕ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಬಗ್ಗೆ ವರ್ಕೆಂಗ್ ಕಮಿಟಿಯಾಗುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಫಟನೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ರಘನವರೂ ಸಹ ವರ್ಕೆಂಗ್ ಕಮಿಟಿಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಜನರು 8-10 ಟ್ರೈಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಹಲ್ಲೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ದೇಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವಿರುವುದರಿಂದ ಅದು ಇಡೀ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಗಳು ಇರತಕ್ಕ ಸ್ಥಳವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಇಂತಹ ಕೆಲಸ ನಡೆದಾಗ ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಹೆಚ್ಚಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು ಎಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಅಸಹ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

Sri K.H. Ranganath:- Shall we take it as revenge here?

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ:- ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿನಾವು ಇಮತ್ತು ಯಾರ ಮೇಲೂ ಚಳಿಂಜ್ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ದೇಶದ ಮುಂದೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಲ್ಲುಗ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಗಲಾಟೆಯಾದಗ ಹೆಚ್ಚಿ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಗುಲ್ಬಗಾದಲ್ಲಿ ಎಂ.ಎಸ್.ಕೆ. ಮಿಲ್ ಬಗ್ಗೆ ಗಲಾಟೆಯಾದಗ ಯಾವ ರೀತಿಯಾದಂಥ ಸಮಾರಂಭಗಳು ಆಗಬಾರದು ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದರೂ ಅಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಜನರು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಇಬ್ಬರು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಮೆಂಬರ್‌ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಭೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ಪೂರಂಭ ಮಾಡಿದರು. ಕೆಲವು ಇಂಡಿಕೇಟ್‌ ಸದಸ್ಯರು ತಪ್ಪ ಮಾಡಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಪರವಾನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಹೊರಗೆ ಮಿಂಟಿಂಗ್ ಮಾಡುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಗಲಾಟೆ ಮಾಡಿದರು. ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಈ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರರು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು.

ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಪ.ಜಿ.ಪಿ.ಯವರನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿದರೆ ಅಧಿಕಾರಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಸೈತಿಕ ಮಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚನಲ್ಲಿ ಅದು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಕೇವಲ ಬೇರೊಬ್ಬರನ್ನು ಒಬ್ಬರೂ ನಾವು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯದೆ ಹೋದರೆ ಅದು ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ, ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರುವ ಜನರು, ಅಧಿಕಾರೇತರರಾಗಿರುವವರೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಕೂಡ ಅಷ್ಟೇ ರೀತಿಯಿಂದ ಜವಾಬ್ದಾರಾಗಿರುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ತ್ವರಿತಗತಿಯಿಂದ ಘೇರ್ಸುಮೂವು ಆಗಬೇಕೋ ಅದು ಆಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ತರಹದ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಆ ಸಾಲ ವಾಪಸ್ತು ಕೊಟ್ಟಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರೆಕಾರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಎನ್‌ಟಿ ಹಾಕಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಣ ಕೊಟ್ಟಂಥ ರೈತ ಪುನಃ ಸಾಲ ವಾಪಸ್ತು ಕೊಡುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆ. ರೈತರು ವಹಣ ಸಲುವಾಗಿ ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಮಾಲು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೋಟುಗಳ ವಿಷಯ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ತಪ್ಪಾದೀತು. ಆದರೆ ಹೈಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಘೇರ್ಸು ಬೇಕಾದರೂ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಈ ಮಾರ್ಮಾಲು ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ದಿನನುಪತ್ತಿ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಮಾಲು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಾರ್ಮಾಲು ಇರಲಾರದೆ ಘೇರ್ಸು ಮೂವು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ತಪ್ಪ ಮಾಡಿದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಉಗ್ರವಾದ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು.

ಆದರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನಮ್ಮಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ಸರ್ವಿಸ್ ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರ್ಯಾವಣನ್ನು ಕೂಡ ಸರ್ವೋಪಂಡ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಪ್ರ್ಯಾನ್ ತಪ್ಪ ಮಾಡಿದಾಗ ಅವನನ್ನು ಸರ್ವೋಪಂಡ ಮಾಡುವ ಮೊದಲು ಒಬ್ಬಾರ್ಟ್ ಕೊಡಬೇಕು. ಅವನು ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕು. ಕಡೆಗೆ ಆತನು ಇನ್‌ಪ್ರೌಯೆನ್ಸ್ ಮಾಡಿದರೆ ಸರ್ವೋಪಂಡ ಕೂಡ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಸಿನ್‌ಸಿಯರ್ ಆಗಿದ್ದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೆ ಎಷ್ಟೋ ವಿಷ್ಟಗಳು ಬರುತ್ತದೆ.

ಇಂತಹ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಿಗು ಗ್ರಿಪ್ ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸರ್ವಿಸ್ ರೂಲ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿದರೆ ಸರಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಗ್ರಿಪ್ ಬಿಗು ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದಾದ ನಂತರ ಸೀನಿಯಾರಿಟಿ ಲಿಸ್ಟ್ ಪ್ರಮೋಷನ್ಸ್ ವಿಚಾರ.

ಜನಿಯರ್ ಪ್ರೇಸ್ಟ್ ಅಗಿದ್ದರು ಸೀನಿಯರ್ ಪ್ರೇಸ್ಟ್ ಆಗುತ್ತನೆ. ಒಬ್ಬ ಸಚ್ಚಾರ್ನಾಸ್ಟ್ರೋಪ್ರಮೋಷನ್ ಆಗಬೇಕಾದರೆ ಎನ್.ಪಿಯನೆನ್ನು ಡಿ.ಎ.ಜಿ.ಯನೆನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಆಗ ಅವರ ವಿಷ್ಟ್ ಮತ್ತು ಘ್ರಾನ್ಸಿಗೆ ತಕ್ಷಿಂತ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಆಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ.

ಒಬ್ಬ ರೆವಿನ್ಯೂ ಅಫೀಸರ ಮೇಲೆ ಉಚ್ಚ ಅಧಿಕಾರಿ ಅವರ ಅಫೀಸನ್ನು ಇನ್‌ಪೇಕ್ಸ್ ಮಾಡಿ ಅವನ ಕಾನ್ ಫಿಡೆಂಷಿಯಲ್ ರಿಪ್ರೋಫ್‌ನಲ್ಲಿ ಫೇರ್ ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಇಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಿ. ಆದೇ ತಿಂಗಳ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾನ್ ಫಿಡೆಂಷಿಯಲ್ ರಿಪ್ರೋಫ್ ಬರೆದು very easy going ಎಂದು ಬರೆದರೆ ಅವನ ಪ್ರಮೋಷನ್ ನಿಂತು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಉಚ್ಚ ಮಟ್ಟಿದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವಿಷ್ಟ್ ಅಂದ್ ಘ್ರಾನ್ಯಿರಸ್ಸು ಅನುಸರಿಸಿ ನಡೆಯುವವರಿಗೆ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸಿನ್‌ಸ್ಟಿಯರ್ ಆಗಿ ದಕ್ಷತೆಯಿದ್ದ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಎಂದೂ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಲಿಂಗೇಗಾಡ ಎಂಬುವವರು 23 ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ತಹತೀಲಾರರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಆತ ಶಾಯುವವರಿಗೂ ಈಡು ತಹತೀಲಾರಾಯಾಗಿ ಇರುತ್ತೇವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಕಾನ್ ಫಿಡೆಂಷಿಯಲ್ ರಿಪ್ರೋಫ್‌ನಲ್ಲಿ ಈ ಕಣ್ಣ ಇನ್ ದಿ ಹಾಬಿಟ್ ಆಫ್ ವಿಜಟಿಂಗ್ ಟಂಪಲ್, ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರ ಜೊತೆಗೆ ಇದ್ದರು ಹೃದರಾಬಾದ್‌ನಲ್ಲಿ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕ್ರಿಂಗ್‌ನಾರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ರೀತಿ ಅಫೀಸುಗಳು ಇನ್‌ಸಿನ್‌ಸೀಯರ್ ಆಗಿದ್ದರೂ ಅವರ ಮೇಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಹೇಳಿದುತ್ತೆ ನಡೆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ವಾತಾವರಣಾದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇವೆ, ಇನ್ನು ಯಾವ ಹೈಕ್ಕೆಪಣ್ಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಡೆಯು ಮಾಮೂಲು ಕೊಡದೆ ಕೆಲವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಷ್ಟಗ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಪಿ.ಡಿ.ಬಿ.ಎ.ಡಿ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳು ಅಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಮಾಮೂಲು ಕೊಡಬೇಕು. ಆರ್.ಟಿ.ಬಿ. ಅಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಮಾಮೂಲು ಕೊಡಬೇಕು. ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೋಪ್ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳು ಮಾಮೂಲು ಕೊಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಈ ಮೂರು ಡಿವಾಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಮೂಲನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದನ್ನು ಆದಮ್ಮ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಉಗ್ರವಾದ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕಾನ್ ಸ್ಟೇಟ್‌ಲೋಗಳಿಗೆ ಆದಮ್ಮ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಇಷ್ಟ ಹೇಳಿ ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

* * * *

10th March: 1970

ಅನುದಾನ ಬೇದಿಕೆ

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ (ಘರ್ಮಾರ್ಥಾ): ಮಾನ್ಯ ಸಫಾವತಿಯವರೇ, ಷ್ವಾಸಾಯ, ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಪಶುಸಂಗೋಪನ ಶಾಖೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಫೀಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಿರತಕ್ಕ ಬೇದಿಕೆಗಳನ್ನು ನಾನು ಸಮರ್ಥಸ್ತ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ಕಾಲು ಮೂರು ವೀಸೆ ವಾಲಿನ ಜನರು ಭೋಮೀಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಒಕ್ಕಳುತ್ತನದಿಂದ ಜೀವನ ಮಾಡತಕ್ಕ ಜನರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಜನರು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇ. 70 ರಷ್ಟು ಇದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಈ ಜನತೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ನಮ್ಮ ಆಯವ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಅಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಲ್ಲ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬರತಕ್ಕ ವರಮಾನದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 60 ರಷ್ಟು ವರಮಾನ ಒಕ್ಕಳುತ್ತನದವರಿಂದ ಬಿರುತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ವರಮಾನ 1380 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಿದ್ದರೂ ನಾವು ಈ ದಿವಸ ಒಕ್ಕಳುತ್ತನದಿಂದ ಜೀವನ ಮಾಡತಕ್ಕ ಜನರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಲ್ಲ ಇದರಲ್ಲಿ ಶೇ 40ರಷ್ಟನಾಳುದರೂ ಒದಗಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತಂತು ನಂಗನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇನ್ನಾದರೂ ನಾವು ಈ ಒಕ್ಕಳುತ್ತನದವರಿಗೆ ಅವರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ಹೊಡಿಸೇಕು.

ಆದರೆ ಈ ದಿವಸ ಸರ್ಕಾರದವರಿಂದ ದೊರೆಯತಕ್ಕ ಸಹಾಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳೇನಿವೇ? ಅವುಗಳೇಲ್ಲಾ ಚೊಡ್ಡ ಚೊಡ್ಡ ಭೂ-ಮಾಲೀಕರುಗಳಿಗೆ ಅಂದರೆ 10-15 ಎಕರೆಗಳಿಗೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟಿ ಏನು ಭೋಮೀಯನ್ನಿಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಅಂಥವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ ಏನಾ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪಟಿ ರೈತರಿಗೆ ಯಾವ ಅನುಕೂಲವಾಗಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗೆ ಅವರು ಆವರು ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹಿಂದುಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಇಂದಿನ ತಾಂತ್ರಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಾಡಿ ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟಿ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಈ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಸಣ್ಣಪ್ಪಟಿ ರೈತರಿಗೆ ಒದಗಿಸದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಬಿಡುವರಿಸ್ತೂ ಬಡುಮಾರಿ ಸ್ಥಿತಿವರಿಸ್ತೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ಥಿತಿಪಂತರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಅಂತರಂಷ್ಯ ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕಳೆದ 10 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಆದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಕಳೆದ ವರ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ರೈತರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ತಳೆಯ ಬಿಂಫು ಬೀಜಗಳು ಮತ್ತು ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಗೂ ಪೆಸ್ಟಿಸ್ಟ್‌ದುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ್ಗೆ ಸಣ್ಣ ಪ್ಪಟಿ ರೈತರಿಗೆ ಅವುಗಳ ಅನುಕೂಲ ಸರಿಯಾಗಿ ಲಭಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ರೇಡಿಯೋ ಪ್ರಸಾರದ ಮೂಲಕ ರೈತರಿಗೆ ಹಿಂದು

ಹೆಚ್ಚಿನ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅಭಿಸಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಈ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನೂ ಸಾಲಪ್ತಿ. ಆದರೆ ಈ ದಿವಸ ನಮ್ಮ ರೈತರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೊಸ-ಹೊಸ ನಮ್ಮನೆಯ ಹೆಚ್ಚಿನ್ನುಮಾರ್ಗ ಹೊಸರು ಆಥವಾ ಹೊಸ ನಮ್ಮನೆಯ ಗೊಟ್ಟರದ ಹೊಸರು ಕೂಡ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಅದನ್ನು ನಾವು ಅವರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ರೈತರುಗಳಿಗೆ ಬೇಸಿಗೆಯ ಶಾಲದಲ್ಲಾದರೂ ಒಂದರೆ ತಿಂಗಳು ಕಾಲ ಒಂದು ಇಂಟನ್‌ವ್ರೋ ಟ್ರೇನಿಂಗನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕಾದ್ದು ಅತ್ಯಗತ್ತೆ.

ರಾತ್ರಿ ಮ್ಮುಲ್ಲಾಗಳನ್ನು ಅಡಲ್ಲಾಗೋಣ್ಣರ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದರೆ ಹೊಸ ರೀತಿಯ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಹೊಸ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಗತಕ್ಕಾಫ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಅವರು ಅರಿತುಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ಅವರು ಜಮೀನನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಟ್ರೇನಿಂಗ್ ಸೆಂಟರ್‌ನ್ನು ಅದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದನ್ನು ಕೇವಲ ಜಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರೆ ಲಾಭಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈಕೆಂದರೆ 80ರಷ್ಟು ಡ್ರೆಕ್ರಿಮ್‌ಎಂಬ್ ಇದೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೆ 20ರಷ್ಟು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡಬಿಹಾರು. ಹೊಡ್ದು ಲಾಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಕ್ರಾಂತಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಆ ರೀತಿ ಇನ್ನೂ ಅಗಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಅನುಕೂಲತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಾರ್ಜ್ ಕ್ರಾಸ್ ಇರುತ್ತದೊ ಎಲ್ಲಿ ಇನ್ ಕಂ ಇರುತ್ತದೊ ಅಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲತೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿ ಡ್ರೆಕ್ರಿಮ್‌ನಲ್ಲಿ ಆಗುವುದು ಕಷ್ಟ, ಡ್ರೆಕ್ರಿಮ್‌ನಲ್ಲಿ ರೈತ ಭಾಮಿ, ಆಕಾಶ ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಬಂದರೆ ಬೆಳೆಯಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರಾಚೀಕ್ರಿಯೆ ಇರುವಂಥ ಕಡೆಯ ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಹೊಸ ರೀತಿಯ ಹೆಚ್ಚಿನ್ನುಮಾರ್ಗ ಗಳನ್ನು, ಗೊಟ್ಟರಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ವಕ್ಕಿಲಿಗಿನಿಗೆ ಭಯ ಬಂದಿದೆ. ಅದರಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಟ್ರೇನಿಂಗ್ ಕೊಡಬೇಕು. ಪ್ರತಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು.

ಇವತ್ತು ಪಂಚಾಯತಿ ಬಗ್ಗೆ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಗ್ರಾಮ ಸೇವಕರಾಗಲೀ, ಎಕ್ಕೆಟೆನಷನ್ ಅಭಿಸರ್ ಆಗಲೀ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹೊಡುವ ಪರದಿಯಲ್ಲಿ ಬರಿಗೆ ಕಾಗದದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಸ್ತಾಗಳು ಹಾಗೆಯೇ ಇದೆ, ಆದರೆ ಯಾವುದೂ ಕಾರ್ಯಗತ ಆಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಈಪ್ಪುತ್ತು ಹೊಸದಾಗಿ ವ್ಯವಸಾಯ

ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುತ್ತಾ ಇದ್ದೀರಿ. ರಾಯಚೂರುನಲ್ಲಿ ಕಾಲೇಜು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಈ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಏನೋ ವೇಗದಿಂದ ತೆರೆಯುತ್ತಾ ಇದ್ದೀರಿ. ಆ ಕಾಲೇಜೆನಿಂದ ಬರತಕ್ಕಂಥ ವಕ್ಕಲಿಗೆ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೀರಿ. ಆ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಆದಮ್ಮೆ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿರಾಶೆಯಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ.

ಇಪ್ಪೆತ್ತು 1380 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಪರಮಾನದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕದಷ್ಟುದರೂ ಈ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. 100 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಾಲದ ಮುಖಾಂತರ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. 11 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಈ ಒಂದು ಮೈನರ್ ಇಲ್ಲಿಗೇಷನ್‌ಗೆ ಹೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಲಿಫ್ಟ್ ಇಲ್ಲಿಗೇಷನ್ ಪಂಪ್‌ಸೆಟ್ಟಿಗಳು ಹೊದಲಾದವ್ಯಾಗಿಗೆ 200 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಯಾ ಇನ್ನು ಘಟ್ ಘಟ್ ಘಟ್ ಘಟ್ ಅಗ್ರಿಕಲ್ ಚರ್ಲ್ ಗ್ರಾಜಯೇಟ್‌ ಏನು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಅವರನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಸೇವಕರು ಇರುವ ಕಡೆ 10-11 ಹೆಚ್‌ಗೆ ಒಬ್ಬೆಬ್ಬೆ ಗ್ರಾಜಯೇಟ್‌ ಇಟ್ಟು ಆ ವಕ್ಕಲಿಗಿಗೆ ತಿಳಿಪಳಿಕೆ ಕೊಡುವಂತೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಿರುತ್ತಿದ್ದೇ. ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ನಮೂನೆ ಗೊಬ್ಬರ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಅವಕಾಶ ವಕ್ಕಲಿಗಿನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ.

ಸರ್ಕಾರ ಈ ಒಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಮುಂದಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಾದರೂ ರ್ಯಾತರಿಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಏತಕ್ಕಂದರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈಪ್ಪೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ. ವಕ್ಕಲುತ್ತಮ ಹಿಡುವಳಿದಾರರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರೇತ್ಯಾಘವನ್ನು ಕೊಡುವೇ ಹೊದರೆ ನಂಗೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. 1990ರಲ್ಲಿ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಾಹಾಕಾರ ಆಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಪತಕ್ಕಂದರೆ ನಮ್ಮ ಹಿಂದೂಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಬಿಗ್ಗಿ ವಿಜರ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಪ್ರತಿಯೋದ್ಯಮ ತಾಸಿಗೂ 2500 ಮಕ್ಕಳು ಮಟ್ಟಿತ್ತವೆ. ಅಂದರೆ ಪ್ರತಿ ದಿವಸ 50 ಸಾವಿರ ಮಕ್ಕಳು ಮಟ್ಟಿತ್ತವೆ.

ತಡ್ಜರು ಹೇಳುವ ಪ್ರಕಾರ 20ನೇ ಶತಮಾನದ ಒಳಗೆ ಆಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನೋಡಿದರೆ 100 ಕೋಟಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅವಾರವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಕಡೆ ಆ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಏಕೆಂದರೆ ನೀವು ವಕ್ಕಲುತ್ತನಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೂ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಅಲ್ಲದೆ ವೀಕರ್ ಸೆಕ್ಕನ್‌ಗೂ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಾ. ಅದರೆ ರ್ಯಾತರಿಗೆ ನೀವು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಭಾವಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾಣ ಇದೆ. ಎಷ್ಟೂ ರ್ಯಾತರು ಬಾವಿ ತೆಗೆಯಬೇಕೆಂದು ತಕಾಮಿ ಸಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಆ ಬಾವಿಯ ಕೆಲಸ ಪೂರ್ತಿಯಾಗದೆ ಹಾಗೆಯೆ

ಇದೆ. ಈ ತರಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ತಾವೆ ಸ್ವಂತವಾಗಿ 5 ಎಕರೆ 10 ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಇರುವಂಧ ಹಿಡುವಳಿದಾರರ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ಬಾವಿ ತೆಗೆಸಿಕೊಟ್ಟರೆ ಒಳ್ಳೆಯರು. ಅಮೇಲೆ ಐ.ಆರಿ. ಸೆಟ್ಲ್ ಹಾಕಿ ನೀರು ಕೊಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೆ ಅನುಕಾಲವಾದಿತು. ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಮೊಬೈಲ್ ಟೆಲ್ಸ್ಯೂನ್ ಲ್ಯಾಬೋರೇಟರಿ ಉಪಯೋಗ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೆಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಸಿಗುವುದಕ್ಕೆ ಆವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಅದು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುವೇಕಾದರೆ ಆಡಳಿತ ಸರಿಯಾಗಿ ಇರಬೇಕು. ಆ ಆಡಳಿತ ಪನಾದರೂ ಅಸಂತೋಷ ಬೆಳೆದರೆ ಅದು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ಇದ್ದರೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಜನರು ಯಾವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ಮೇಷಿನರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಕ್ರಮೀ, ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಸರಿಯಾದ ವಾತಾವರಣ ಇರುವುದಿಲ್ಲಪ್ರೇಕ್ಷಾ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಈ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಆವಕಾಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ನೌಕರರು ತಮ್ಮ ಸೀನಿಯಾರಿಟಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇತ್ತುದ್ದರ್ಶವಾಗಿಲ್ಲ, ನಮಗೆ ಬರಬೇಕಾದ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಸಿಕ್ಕೆಲ್ಲ ಎಂಬ ಕೂಗು ಎಬ್ಬಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಭಿಷಿಕ್ತಿ ಆಗಲೀ ನಾನ್ ಅಭಿಷಿಕ್ತಿ ಆಗಲೀ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಧ್ಯಾದ ಸಲುವಾಗಿ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅನುಕಾಲಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ರೀತಿ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಅನೇಕರು ಹೈಕೋರ್ಟಿಗೆ ರಿಟ್‌ ಹೋಗುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬರುತ್ತದೆ. ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದವರೆ ಇರಲೀ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದವರೆ ಇರಲೀ ಡೈರಕ್ಟರಿಗೆ ಬೇಕಾದವರೆ ಇರಲೀ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅನುಕಾಲ ಮಾಡುವ ಒಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವರು. ಒಳಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಪನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಹಾಕತಕ್ಕಂಥ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳು ತ್ವರಿತರವಾಗಿ ಜನರನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗ ಅಗ್ರಿಕಲ್‌ಚರಲ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಡೈಪ್ಯಾನ್‌ಸ್ಟ್ರೀಟರ್‌ ಎನಿದ್ದಾರೆ, ಅವರ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಲೆಸ್ಟ್ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಗೋರ್ಡನ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಒಬ್ಬಿಗೆ ಪಡೆದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಂತು ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಅದು ಒಂದ ನಂತರ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಮೀಟಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಆದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬಿಗೆಯೂ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಒಳಗೆ ಒಬ್ಬಿಗೆ ಪಡೆದ ನಂತರವು ಆ ಲಿಸ್ಟ್‌ನ್ನು ಇನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬರಲೇಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಎಲ್ಲಾ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟೆನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಇದೆ. ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಆಡಳಿತ ವರ್ಗ ಸರಿಯಾಗಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ನೌಕರರು ಎಂ.ಎಲ್.ಎ. ಹತ್ತಿರ ಬರುತ್ತಾರೆ. ನನಗೆ ಸೇನಿಯಾರಿಟಿ ಇದ್ದರೂ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನೀವು ಬಂದು ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ರೆಕ್ರೆಂಡ್ ಮಾಡುತ್ತಿರಾ ಎಂದು ಕೇಳತ್ತಾರೆ. ತಷ್ಟಿಗಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಆಗುತ್ತಿವೆ. ಇದನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಸರಕಾರ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಹೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಈ ಸಂಧಿಖದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಹಾಗು ಅರಣ್ಯಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಲು ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಒಬ್ಬರು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಗಾಗಿ ಒಬ್ಬರು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಇವರು ಸಾಕಷ್ಟು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಬಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕರಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಮಾಡಿರುವ ಕೆಲಸಗಳೆಲ್ಲಾ ಕೇವಲ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಹಾಗು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಜ್ಯೇಷ್ಠರಾಜ್ಯಾದ ಕನಾರ್ಕಿಕ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಕೃಷ್ಣಾ ಹಾಗೂ ಭೀಮಾ ನದಿಗಳ ದಂಡಯಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಕಸಬು ಉಳ್ಳ ಜನರಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಗೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಾಡಿತ್ತಿ ಕೊಟ್ಟಿ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿ ೩೫೩೫ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಇವರು ಮುಂದೆ ಬರಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಮಂತ್ರಿಗಳ ಗಮನ ಸಾಕಷ್ಟು ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಬರಲಿಲ್ಲ ಈಗಲಾದರೂ ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಅರಣ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಸಾಕಷ್ಟು ಆಗಿಲ್ಲ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕೇವಲ ಬಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿನಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಅಪ್ರೋ ಸ್ಟ್ರೋನ್ ಸ್ಟ್ರೋನ್ ಸ್ಟ್ರೋನ್ ನಾನ್ ಇಲ್ಲಿ ನಾನ್ ಪ್ಲಾನ್ ಬಾಬುಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಚ್ ಮಾಡಲು ಸರಕಾರ ಕೂಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಕೆಲಸಗಳಾಗದೆ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಹಣ ಕೂಡ ಲ್ಯಾಪ್ಲ್ ಆಗುವ ಸಂಭವವೂ ಉಂಟು. ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಜ್ಯೇಷ್ಠರಾಜ್ಯಾದ ಕನಾರ್ಕಿಕ ಪ್ರದೇಶದ ಅರಣ್ಯ ಬೆಳೆದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹಾಗು ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ನನಗೆ ಇಷ್ಟು ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿ ಅವರನ್ನು ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

26th June 1972

ಭೂಮಿ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದವರು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಡಿ

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ರಾಯಪ್ಪ (ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಿ).- ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳೇ, ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಹಣಕಾಸಿನ ಸಹಿತರು 1972-73ನೇ ಹಣಕಾಸಿನ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಈ ಸದನಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಫೋರ್ಮೆಟ್ ಡೆಯರರು ಬಹಳ ಚತುರರು. ಹಣಕಾಸಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುಭವವುಳ್ಳವರು ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಲೆಕ್ಕ ಪತ್ರಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ವಾಸ್ತವಾಂಶದ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಶ್ಲಾಸವುಳ್ಳವರು ಇಂತಹ ಬಡ್ಡಿಟ್ಟನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಾವು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಚುನಾವಣೆಯ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಣಕಾಸಿನ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದಾಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಏನು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ ಅಂದರೆ ಅವರು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಗತಿ ಶೀಲವಾಗಿ ಈ ಬಡ್ಡಿಟ್ಟನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರೆ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಫೋರ್ಮೆಟ್ ಡೆಯರರು ನಾನು ಕಂಡಾಗ್ಗೆ ಪೆಟ್ಟೀಕ್ ಅಂಡರ್‌ರೆಚೇಸಿಂಗ್ ವರ್ಕ್‌ ಕಮಿಟಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಅಂತ ಅಂತಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜ್ಞಾನ ಉಂಟು, ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಆಶೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಾಣ ಮಾಡಬೇಕೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಈ ದೇಶದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗನುಗಣವಾಗಿ ಹೇಳುವಾಗ ಇದು ಅಷ್ಟು ನನಗೆ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಫೋರ್ಮೆಟ್ ಡೆಯರರು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಚುನಾವಣೆಯ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ್ಯಾವ ವಾಗ್ಧಾನಗಳನ್ನು ಜನತೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಅವನೇಲ್ಲಾ ಪೂರ್ಯಸಲು ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಅನೇಕ ಫೋರ್ಮೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ಏನು ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಸಹ ಮರೆತಿಲ್ಲ. ಇಂದಿನ ದಿವಸ ಆಜಿತ ಪಕ್ಷದ್ದರು ಅಧಿಕಾರರು ಏನು ಬಂದಿದ್ದರೂ ಅವರು ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕೂರಿತಿಕಾರಕವಾದ ಫೋರ್ಮೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ಒಂದೆ ಮಾಡಿದ್ದೂ ಅಷ್ಟೇಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಬಡವರಿಗೆ ಬಡತನವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಅನೇಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಮನೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಡತನವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಅನೇಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಮನೆ ಇಲ್ಲಿದವರಿಗೆ ಮನಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದು. ಹೋಲ ಇಲ್ಲಿದವರಿಗೆ ಹೋಲ ಕೊಡುವುದು, ಇಂತಹ ಬಂದು ಆಶೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಈ ಬಡ್ಟೀಕ್ ಭಾವಣಾದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಇವತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ರೈತರೂ ಕೊಡ ಬಡತನದಿಂದ ಸಂಪ್ರಾಣವಾಗಿ ಶೋಷಿಸಲ್ಪಡುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನೇನು ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೋ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಹೊಳ್ಳುವೇಕು. ಇದು ಇವತ್ತಿನ ರೈತರಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ನಾಮಾನ್ಯ ಉಸರಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಈಗ ಬಡವರಿಗೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಈಗಾಗಲೇ ಸರ್ಕಾರದ ವತ್ತಿಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ಅಳ್ಳಿ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೂ ತಲುಪಿರುವದರೊಂದ ಅಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ತಮ್ಮೇಲ್ಲಾರೂ ಮತ್ತು ಬಿ.ಡಿ.ಎ.ಗಳು ಯಾರ್ಥಾರಿಗೆ ಮನೆ, ಹೊಲ ಇಲ್ಲವ್ಹಾ ಅಂತಹವರೆಲ್ಲರ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಯಾರಿಗೆ ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತಹವರ ಪಟ್ಟಿಯೂ ಸಹ ಸಿದ್ಧಪಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಇಂತಹ ಒಂದು ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ತುಂಬಾ ಎಚ್ಚರ ಪಟ್ಟಿ ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾದ ಕೆಲಸ. ಆದರೆ ಮನೆಗಳು, ಹೊಲಗಳು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಇವೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಿಪ್ಪದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದ ವತ್ತಿಯಿಂದ ಸರಿಯಾದುಂದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು ಮುಖ್ಯ ಪಕೆಂದರೆ, ಅನೇಕ ಬಡವರಿಗೆ, ರೈತರಿಗೆ, ಇವು ವಿತರಣೆಯಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಬಡತಂತೆಯಿದ್ದು ರೈತನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ವರ್ಗದವರಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ತಿಳಿದಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಇವತ್ತು ಗುಲ್ಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ನನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ಕೆಲವರು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಪಟ್ಟಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಎಷ್ಟು ಮನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸೈಟುಗಳು ರೈತರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೀರಿ ಎಂಬಿಡಾಗಿ ಕೇಳಿದಾಗ ಸರ್ವೇಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಸುಮಾರು 10 ಸಾವಿರ ಸೈಟುಗಳನ್ನಾದರೂ ನಮ್ಮಕ್ಕೆತ್ತಕ್ಕ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಗುಲ್ಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸುಮಾರು ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಸೈಟುಗಳಾದರೂ ಬೇಕು. ಪಟ್ಟಿ ತಯಾರಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಈಗಾಗಲೇ ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಆ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸುವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ಕೂಡ ನನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೈಟುಗಳು, ಮನೆಗಳು ಬೇಕಾಗಿವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ೧೦ದು ಮನೆಗೆ ಸರಾಸರಿ ಅಂದರೆ ೩ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳಾದರೂ ಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಮನೆಗೆ ಕಮ್ಮಿ ೫೦ ಅಂದರೆ ಮಾರು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಾದರೂ ಬೇಕು.

ಒಂದು ಮನೆಗೆ ೩ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ೧೦ ಸಾವಿರ ಮನೆಗೆ ೩೦ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ೩೦ ಲಕ್ಷ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ತಾವು ಸ್ವೇಚ್ಛೆ ಲೆವಲ್‌ನಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಸರಾಸರಿ ೫೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಮನೆಗೋಣಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದ್ದಿಂದ ಇವತ್ತು ರೈತರಿಗೆ ಪನು ಆಶೇ ಇದೆಯೋ ಆ ಪ್ರಕಾರ ಪಟ್ಟಿಯೇನೂ ತಯಾರಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಡೂಬಾಪಡೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಳ್ಳಿರತಕ್ಕ ವಾಗ್ದಾರ. ತಾವು ಒಡ್ಡೆಕ್ಕಿಸಲ್ಲಿ ಒಂದು

ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮನೆಗಳಗೊಂಡು ಇಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಇದರಿಂದ ಏನೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ತಾವು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರ ವರ್ತಿಯಿಂದ ತಯಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿ ಪಟ್ಟಿ ಪ್ರಕಾರ ಎಷ್ಟರೆ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಾವು ಕೊಟ್ಟಿಂಥ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಮಾಡುತ್ತೀರೆಂಬುದು ಮುಖ್ಯ.

ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಂಡಲಿ ಮತ್ತು ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಲಿ ಒಂದು ಕೋಟಿ 26 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಈ ಬಾಬಿಗೊಂಡು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದಿನಾಚರಣೆ ಮಾಡುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ 3 ಲಕ್ಷ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ 9 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಾದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮೂರು ಲಕ್ಷ ಸ್ವೇಚ್ಚಿಗಳ ಒಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಅವು ಎಲ್ಲಲ್ಲಿವೆ, ಅವು ಹೊಲವೆ ಅಥವಾ ಮನೆಯೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿ ಪ್ರಸಾದರೂ ತಪ್ಪಿಗಳನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇ, ಅದನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಸರಿವಡಿಸಬೇಕು. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮನೆ ಮತ್ತು ಹೊಲಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಇವತ್ತು 60 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ವಿಚ್ಛ ಮಾಡಿ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ವಸಲುವಾಗಿ ಒಂದು ಮಹತ್ತರವಾದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ಇವತ್ತು ಹಳ್ಳಿಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವರದಿಗಳು ಬರುತ್ತಿವೆ.

ಇವತ್ತು ಏನು ಆಶೀ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ನಿಜವಾಗಿ ಒಳ್ಳಿಯ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸ ನಮಗಿದೆ. ಆ ಆಶೀ ನಿರಾಶೆಯಾಗಬಾರದು. ಆದರೆ ಮಹತ್ತರವಾದ ಕ್ರಾಂತಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಆಗುತ್ತಿವೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕು. ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಎಲ್ಲಾ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಮಗ್ರವಾದ ಭಾಜಕಂದಾಯವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತೇವೆಂದು ಒಂದು ಫೋಂಷನೆಯನ್ನು ಉನಾವಣೆಯ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಹೈದರಾಬಾದ್ ಸರ್ಕಾರಕೆಕ್ಕಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಭೂಮಿ ರೈತನಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಟಸೆನ್‌ ಆಕ್ಷ್ಯ ಬಂತು. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ವಾರ್ಥಾರ್ಥಿ ಇಷ್ಟೇ ಎಂದು ಈಗ ನಿಗದಿ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಈಗ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿರುತ್ತಕ್ಕ ಎಲ್ಲಾ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೆಲವರು ಈಗಾಗಲೇ ಮಾರಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಹೈದರಾಬಾದ್ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಮನೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ರೈತರು ಎಚ್ಚಿತ್ತು ಯಾವ ಸ್ವರೂಪ ಅಥವಾ ಮನೆಯಾಗಲೀ ಆವರ ಕ್ಯಾರ್ಯಲ್ಲಿವೆಂಬ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಈಗ ಹಳ್ಳಿಗಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಕ್ಯಾರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಈಲವರಿಗೆ 500 ಆಥವಾ 600 ಎಕರೆ ಜಮಿನು ಇದೆ. 10 ಎಕರೆ ಸ್ವಾರ್ಥಾರ್ಥಿ ಎಂದು ಮಾಡಿದರೆ 500 ಎಕರೆಯಷ್ಟು ಭೂಮಿ ಇರುವವನ ಗತಿಯನ್ನು? ಕೇವಲ ಒಂದೆರಡು ಎಕರೆ ಇರುವವನ

ಗತಿಯೇನು? ಇದರಿಂದ ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವರು ಭೂಮಿ ಹಂಚಿತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಹಿತ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ನನಗೆ ವಾಸ್ತವಿಕಾಂಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಶ್ಲಾಸ ಇದೆ.

ಮಾನ್ಯ ಹಣಕಾಸಿನ ಸಚಿವರು ಆದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಥಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದೆವೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಶಾದಾಯಿಕ್ಕೊಡ ಬಳ್ಳಿಟ್ಟನ್ನು ಇಡಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರೆ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರಿಗೆ ತಪ್ಪು ದಾರಿಗಳಿಂದು ರೈತರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಅಶೇ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಮಟ್ಟಿಸಿ ಅವರು ಕೇಳಿರತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಮುಂದಿನ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಹಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುವ ಒಂದು ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಏನೇನೂ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಮಾತನ್ನು ಏಕೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇಖಿದರೆ ತಾವು ಮಾಡತಕ್ಕ ಪ್ರಯೋಗ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ವಾಸ್ತವಾಂಶದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಅದು ತಮ್ಮಮನಸ್ಸಿಗೆ ಶೈಲಿ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಂ.ವ್ಯ. ಫೋರ್ಸ್‌ಡೆ.- ನಾನು ಈ ಸೀಲಿಂಗ್ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಸೀಲಿಂಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಅವೇಕ್ಷಿಸಿ ಮಾಡುವಷ್ಟು ಭೂಮಿ ಹಂಚಿಪುದಕ್ಕೆ ಸಿಗುಪುದಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ಮಾತ್ರ ಅವರಲ್ಲಿ ಅಭಿಮಾನವಿದೆಯಿಂದಲ್ಲ. ನಮಗೂ ಇದೆ. ನೀವು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಸೀಲಿಂಗ್ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಾ? ಸೀಲಿಂಗ್ ಪ್ರಕಾರವೇ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಂಚಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ರಾಯಪ್ಪ.- ಈ ಮನೆಯ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಯಾರಾರ್ಥಿಗೆ ಭೂಮಿ ಹಚ್ಚಿದೆಯೋ ಅವರು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸರಂಡರ್ ಮಾಡಬೇಕು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರಾರ್ಥಿಗೆ ಭೂಮಿ ಹಚ್ಚಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಸರಂಡರ್ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಅದು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುಪುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರೂ ಸಹ ಏಕೆ ಮಾಡಬಾರು? ಬರಿ ಮಾತಾಡುಪುದಲ್ಲ, ಮಾತಾಡಿದ ಮಲೆ ಅದನ್ನು ಕೃತಿಗೆ ತರಬೇಕು. ಮನೆಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಹೊಲಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ಶ್ರೀಮಂತರೆ ಪಡೆಯತಕ್ಕ ಹೋಸ ಪನಿದೆಯೋ ಅದು ಕೂಡಲೇ ಹೋಗಬೇಕು. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಅಂಥಾದ್ದನ್ನು ಬಹಳ ದಿವಸಗಳವರೆಗೆ ಬೆಳೆಸುಪುದಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಈ ರಾಜ್ಯದ ಜನತೆಯ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೂ ಸ್ವಾರ್ಥ ಹೆಚ್ಚಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಹಣ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಎಷ್ಟೋ ದಿವಸಗಳಿಂದ ಆಗದೆ ಇರುವಂಥ ಯೋಜನೆ ಒಂದಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತೇದೆ ಹೇಳಿದೆ. ರೈತನಾದ್ಯಂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಳಿಗೆಯಾಗಬೇಕಾದರೆ, ರೈತನ ಅರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಉತ್ತಮವಾಗಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ನೀರು ಬೇಕು. ಆ ಯೋಜನೆ ಗುಲ್ಬರ್ಗಾಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ರಾಯಚೌರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಯೋಜನೆ ಅಪ್ಪರ್ ಕೃಷ್ಣಾ ಯೋಜನೆ. ಇದು 250 ಹೋಟಿ ರೂಪಾಂತರಗಳ

ಯೋಜನೆ. ನಮ್ಮು ಮೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈಗ 20 ಇಂಚೆಗಳಷ್ಟು ಮಳೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇವತ್ತು ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೂ ಎನ್ ಇಟ್‌ದ್ವಾರೆ ಅದು ಬಹಳ ಕಮ್ಮಿ. ಹೇಮಾವತಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ 100 ಇಂಚೆಗಳಷ್ಟು ಮಳೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮು ಭಾಗಕ್ಕೆ ಕೇವಲ ಒಂದು ಕೋಟಿ 90 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಟ್‌ದ್ವಾರೆ. ಆದರೆ 60 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಿಟ್‌ಬುಂದಿಗೆ ವಿಚ್ಯು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಏಕೆ ಈ ಮಾತನ್ನು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ಹೋದ ವರ್ಣ ಈ ಯೋಜನೆಗೆ 30 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ವಿಚ್ಯು ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು.

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಸಹಾಯವನ್ನು ಕಾವೇರಿ ನದಿಗಾಗಿ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಇದಕ್ಕೂ ಏಕೆ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಸಹಾಯ ಪಡೆಯಬಾರದು? ಇವತ್ತು ಅಪ್ಪರ್ ಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಾಚೀಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೇ ವ್ಯತ್ಸುಸವಾಗಿದೆ. ಇದು ಮಂತ್ರಾಲಯದಂಡ ಪ್ರಾಚೀಕ್ರಿಯ. ಈಗ ಈ ಪ್ರಾಚೀಕ್ರಿಯನಲ್ಲಿದ್ದಂಡ ಕೆಲವು ಡಿವಿಷನ್‌ಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಧಪ್ರಯೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಪುರ, ನಾರಾಯಣಪುರ ಡಿವಿಷನ್‌ಗಳು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ತೋರಿಕೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಕಾರ್ಯ ನಡೆದಿದೆಯಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಇಂತಹ ಮಲತಾಯಿ ಘೋರಣೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ನ್ಯಾಂಕ್‌ಲೋ ಪ್ರಾಚೀಕ್ರಿಯೆ ತೋರಿಸುವುದು ಬಹಳ ತಪ್ಪಿಗೆತ್ತದೆ.

ನಾರಾಯಣಪುರ ಅಸೆಕಟ್‌ಪ್ಲ್ಯೂ ಕಟ್ಟುವುದನ್ನು ವ್ಯಾಧಪ್ರಯೋಧಿಸುತ್ತೇಕೆಂದು ಅದೇಶಪೂರ್ವ ಉದ್ದೇಶ ಮೊಗಿಡ್ಡಾಗ್ನಿ ಅದು ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಮಿಳಿಟಿಂಗ್ ಸಮಯಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ಮಾತ್ರಾಚ್ಚ್ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರನ್ನು ವರ್ಗ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ರೈತರಿಗೆ ಬೇಕಾದಂಥ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ತಪ್ಪಣಿದ್ದರೂ ಆವನ್ನು ಬರಿ ಮಲತಾಯಿ ಘೋರಣೆಯಿಂದ ನೋಡಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅಭಿರೂಪ ಬಗ್ಗೆ ಸಲಿಯಾದಂಥ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದ ಹೋದರೆ ರೈತರೆ ಮುಂದೆ ಕ್ರಾಂತಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಅರ್ಥಬೇಷನ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ತಮಗೆ ಈ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಇದನ್ನು ಒಂದು ತೋರಿಕೆ ಮಾತ್ರ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಸಿದೆಯವರೆ ತಾನುತ್ತಿದೆ. ಇದನ್ನು ಒಂದು ಮಲತಾಯಿ ಘೋರಣೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲ. ಈಗಾಗಲೆ ಅಲ್ಲಿನ ಡ್ಯೂಮನ್‌ನು ಕಟ್ಟಿರ್ಬೇಕಂಡಾಗಿದೆ ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟುಕೂಡಬಹುದು ಆ ಪ್ರೇಸ್‌ಮಾರು ಹೋಸಿಂಗ್ ಕಾಟ್‌ರ್‌ಎಂಜ್‌ನ್‌ಪ್ರಮಾರಿಗೆ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆಯಿಂದು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಕೆಲವು ಇಂಡಿಯರಿಗ್‌ ಡಿವಿಜನ್‌ಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಧಪ್ರಯೋಧಿಸುತ್ತಿದೆ ಆದರೆ ಇಂಜಿನಿಯರಾದ ಶ್ರೀ ಬಾಳಕುಂದಲಿಯವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಆ ಇಂಡಿಯರ್ ಆವರು ಸಹಿಸಿದೆ ವಾರ್ಕ್‌ಚೆಟ್‌

ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಆನೇಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ತೋರಿಕೆಗಾಗಿ ಇಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಇದೇನಾದರೂ ನಿಜವಾಗಿದ್ದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಭಾಗದ ಯೋಜನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಕ್ತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಂಕಾಲಿಸಲಿಲ್ಲ ಕೈಗಳಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಆ ಭಾಗದ ಜನರು ಸತ್ಯಗ್ರಹ ಮಾಡಬೇಕಾದೀತೆಂದೂ ಅದರಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿ ಆದೀತೆಂದೂ ನಾನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಹೊಸ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಒಳ್ಳಿಯ ಉತ್ತಮ ಮಂತ್ರಿಗಳು 4-5 ಮಂದಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಬಹಳ ಸಂಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದರೆ, ಇನ್ನುಳಿದ ಕೆಲವು ತರುಣ ಮಂತ್ರಿಗಳೇನಿದ್ದಾರೆ ಅವರಿನ್ನೂ ಯಥ್ವವಂತಿಲ್ಲಿರುವದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಕಾರಭಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಾರದೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡದೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿ ಅವರು ಅಡ್ಡ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದರೆ ಅವರು ಯಾರು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನೀಗ ಹೆಸರು ಹಿಡಿದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಜನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹಳ್ಳಿಗಳ ಕಡೆ ಪ್ರಮಾಸ ಹೋದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಹೆಸರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಭಾವಣಾ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರ ಮೇಲೆ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಏಕ ಹಾಕಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಬೆದರಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆ ಅವರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಹೆಸರುಗಳ ಮೇಲೆ ಭಾವಣಾ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಕಡಡಿ ಅವರಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷಾಸೂಯಿಗಳು ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಯಾರು ಮರೆಯಬಾರದು. ಜಾತಿ ಅಧಾರ ಒಂದು ಮೇಲೆ ಯಾರು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಜಾತಿ ಅನ್ನವುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬಿಗೂ ಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೂ ಒಂದು ಸೀಮೆತೆಬಿದೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳ ಕಡೆ ಗೌಡರ ಹೂಲಗಳಿಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಪ್ರೇರೇಪಣ ಮಾಡುವುದು. ಖಂಡಿತ ಸಾಧುವಾದುದ್ದಲ್ಲ. ಇನ್ನುದರೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಸೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರೆ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳೇನಿವೆ ಅವುಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಹಿತದ ಸಲುವಾಗಿ ಬೇಗ ಮುಗಿಸುವಂತೆ ಇವರು ಮಾರ್ಗಾದರ್ಶಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ಆ ಹಳ್ಳಿ ಜನರ ಬೇವನ ಯಾವತ್ತು ಆಸಷ್ಟುವಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಮುಂದೆ ಅದರಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಕ್ರಾಂತಿ ವಿಧ್ಯುತಿಯಿಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿ ನಂಗಿಷ್ಟು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಿರುತ್ತಿರುತ್ತಾಗೆ ನಿಷ್ಟ ವಂದರ್ಗಳನ್ನುಖಚ್ಚಿಸಿ ನಿಷ್ಟ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

4th July-1972

ನಮ್ಮ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಗಳು ಕೊಡಿ

ಶ್ರೀ ಬಾಪ್ತಿಕ್ ದರ್ಶನಾಭಿರೂಪ (ಕವಾಪುರ).- ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳೇ, ಇಂದಿನ ದಿವಸ ಈ ಸದನದ ನಾಯಕರು ಮತ್ತು ಈ ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಆದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ ಅವರು ಸಾಮಾನ್ಯ ಆದಳಿತ, ಪೋಲೀಸ್ ಮತ್ತು ಭಾರಿ ನೀರಾವರಿ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಫೋರ್ಡೆಯವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಈ ಮೌಸ ಸರ್ಕಾರ ಏನು ಬಂದಿದೆ ಇದು ಮೌಸ ಯುಗವನ್ನು, ಹೌಸ ಆಶೀ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಜನರಲ್ಲಿ ಮಟ್ಟಿಸಿ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆವರಣ್ಣ ಮುಳುಗಿಸಿದೆ. ಚುನಾವಣೆಗಳು ಆದ ನಂತರ ಈಗ ಆಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಂತಹ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಆದರ ಸದ್ಯ ರುಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವಾಗ್ಣಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಉತ್ತರಾಂಗಿಗಳನ್ನು ಜನರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಧಾರ್ಡಿಯಲ್ಲಿ ಆದೆತ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲವನ್ನು ಕೂಡ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಅರಸ್ ರವರು ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲ ರಚನೆ ಮಾಡುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗದ ವರ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿತ್ವ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕೋ, ಯಾವುದೋ ಪಕ್ಷದ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲ ಆಗಲೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿತ್ವ ಆಯಾಯ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಆಗಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಅಷ್ಟು ಪ್ರತಿನಿಧಿತ್ವ ಆಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಪ್ರೇದೃಬಾದು ಕನಾಟಕದ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿತ್ವ ಈ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಆನಿಸುತ್ತಾದೆ, ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆದನ್ನು ಕಡೆಗಾಳೆಸಿದ್ದೀರಿ. ಇವೊತ್ತು ನಾನು ಆಪ್ನೋಸಿಷನ್ ಸದಸ್ಯ ಆದಾಗ್ಯಾ ಕೂಡ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿತ್ವ ಬಂದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರೇದೃಬಾದು ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 18 ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಇದೆ. ಇಂದಿನ ದಿವಸ ಕ್ಯಾನಿನೆಟ್ ರ್ಯಾಂಕ್ ನ ಒಟ್ಟರಾದರೂ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕ ವಿಚಿರ ಶ್ರೀಮಾನ್ ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ ರವರು ಏಕೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದನೇ. ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಮೌಸ ಯುಗ ಇವತ್ತು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ.

ಮೌಸ ಅಸೆಗಳು ಜನರಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮೂಡಿವೆ. ಮೌಸ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ತಾಹ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಮರುಪಿನಿಂದ ಕಾಯ್ ಮಾಡತಕ್ಕ ಮನೋಭಾವ ಕೂಡ ಇದೆ. ಈ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ನಾವು ಕೊಟ್ಟಂಥ ವಾಗ್ಣಿಗಳನ್ನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂಥ ಮನ್ ಆಂದ್ರ ಮೇಟೇರಿಯಲ್ ನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪೂರ್ವ ಮಾಡತಕ್ಕ ಭರವಸೆ ನಾನು ಇದೆಯೆ ಎಂದು ವಿಚಿರ ಮಾಡಿದಾಗ ನಾವು ಆನಿಸುತ್ತೇ ನಾವು ಯಾವ ಉತ್ತರಾಂಗೆಯನ್ನು ಭರವಸೆಯನ್ನು

ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ ಆ ಅಶ್ವಾಸನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಚಾಪ್ಯಭುತ್ತದ ನಡುಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಪ್ರಚಾಪ್ಯಭುತ್ತದ ತಳಹದಿಯಲ್ಲಿ ಈಡೇರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೆ ಅಷ್ಟು ಸಫಲಕಾರಿಯಾಗಲಿಕ್ಕೆಲ್ಲ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಇವತ್ತು ದಿವಸ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನನಗೆ ಅನಿಸುತ್ತುದೆ ಪಾರಿಪ್ರಮಂಟ್ ಎಲ್ಕನ್‌ ಆಗಿ ಒಂದು ವರ್ಷ ಮೂರು ತಿಂಗಳಾಯಿತು.

ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಚುನಾವಣೆ ಆಗಿ ಮೂರು ತಿಂಗಳಾಯಿತು ಇನ್ನು ನ ವರ್ಷ ಈ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಸೂಚನೆ ಇದೆ, ಯಾವ ಅರ್ಥಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಇವತ್ತು ಜನರ ಅವೇಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರೆ ಯಾವ ಆಗೆ ಉಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಜನ ಇಟ್ಟಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಅವು ನೇರವೇರುತ್ತವೆಯೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಚಾಪ್ಯಭುತ್ತದ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಅವು ಅಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ಪ್ರಚಾಪ್ಯಭುತ್ತ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ, ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ ಹೋಗತಕ್ಕ ಧಾಟಿ, ಸದೆಯತಕ್ಕ ಧಾಟಿ ಏನಿದೆ ಅದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ಗುರಿ ಹಿಡಿದು ಹೊರಟಿದೆ. ಅರ್ಥಕಾರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಬದಲಾವಣೆ ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ಜನರಲ್ಲಿ ಕ್ಷಾಪ್ಯಾಷ್ಟ್ರೋ ಕ್ರಿಯೇಟ್ ಮಾಡಿ ಬೇರೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ನನ್ನ ಅಭ್ಯಂತರವೇನೂ ಇಲ್ಲ, ಇದರ ಪರಿಣಾಮವೇನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಇವತ್ತು ಜನರ ಆಶೀ ಉಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು ಪೂರ್ಣವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಎಷ್ಟು ಸರಳತೆಯಿಂದ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಅವೇಕ್ಷೆ ಪಡುತ್ತಾರೆ ಅಷ್ಟು ಸರಳತೆಯಿಂದ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಇವತ್ತು ಲ್ಯಾಂಡ್ ಸೀಲೆಂಗ್ ಆಗಲಿ, ಅರ್ಬಾ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಸೀಲೆಂಗ್ ಆಗಲಿ, ಇದರ ಬುನಾದಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕಾರೆ ಇವತ್ತು ಕಣಿಗೆ ಕಾಳುವಡು ಧಾಟಿ ಕಮ್ಮಾನಿಸಂ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇವತ್ತು ಕೊಟ್ಟಿಂಥ ಆಗೆ ಉಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು ಪೂರ್ಣವಾಗಬೇಕು. ಇವತ್ತು ಇದ್ದ ಮೆನ್‌ ಅಂಡ್ ಮೆಟೇರಿಯಲ್, ಸಾಧನ ಸಲಕರಣೆಗಳೂ, ಸಂಪನ್ಮಾಲಿಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಇವತ್ತು ಜನರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿಂಥ ಅಶ್ವಾಸನೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಮಾಡಬೇಕು. ಅರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನೂರಕ್ಕೆ ಎಂಘತ್ತು ಮಂದಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಇದೆ. ಸುಮಾರು 70-80 ಪರ್ಯಂತು ಒಕ್ಕಲೀಗು ಇದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕರು ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಮೂಲಭೂತವಾದ ಅರ್ಥಿಕ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಯಾವ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಒಂದು ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಅಶ್ವಾಸನೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ ಅವನ್ನು ಸೇರಬೇರಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಮುಂದಿನ ಪದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ

ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಾದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೋಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದೆ ಆದರೆ ಇವತ್ತು ಅಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಹಣ ಕೇಳಿದ್ದೀರಿ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರೋಲೀಸ್ ಸಿಟಿಂದಿ ಏನಿದೆ 29 ಸಾಮಿರ ಜನ ಇದ್ದಾರೆ, ಇದರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಡಬೇಕು.

ಹಳ್ಳಿಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆಸೆ ಅಕಾಂಕ್ಷೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾದ ಫರ್ಮಾಂಟೆಗಳು ಆಗತಕ್ಕ ಒಂದು ಮನೋಧಾರ ಇವತ್ತು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಲೇಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದೆ. ಇವತ್ತು ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇವತ್ತು ತಾವು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾ ಇರುವ ಮಾರ್ಗ ಇನ್ನು ಬದು ವರ್ಷದ ಸಂತರ ಕರ್ಮಾನ್ವಯಿಕ್ಕೆ ಪಡಿಯಲ್ಲಗೇ ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಶಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಆಶ್ರಾಸನೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಹೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತು ಇದ್ದೀರೇ ಹೊರತು ಅವನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುತ್ತೇರಿ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನಕರವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮುಂದಿನ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಈಗ 300 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಹಣ ಇದ್ದಾದ್ದು 500 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಆಗಬಹುದು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಚುನಾವಣೆಯಾದ ಸಂತರ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಸೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ, ಇವತ್ತು ಪಾಟೆ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೂ ನಮಗೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. ಜನ ಸೋಡುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಾರೆ. ನಾಮಿನೇಷನ್‌ಗಳು ಆಗುತ್ತವೆ.

ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಕೂಡ ನಾಮಿನೇಷ್ಟ್ ಆಗಿದ್ದರು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ದೇವರಾಜ ಅರಸುರವರನ್ನು ನಾನು 20 ವರ್ಷದಿಂದಲೂ ಸೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಅವರ ಮನಸ್ಸು ನನಗೆ ಚಿನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತು. ಅವರಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಕೊತ್ತಾವಲ ಇದೆ. ಕಳೆದ ಚಿಮಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಕೊಟ್ಟಂಥ ಭರವಸೆಗಳನ್ನು ಈ 5 ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಈಡೇರಿಸತಕ್ಕಂಥ ಶಕ್ತಿ ಇದೆ. ಆದರೆ ಈ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಆಶಾಂತಿ ವಾತಾವರಣ ಬರುತ್ತದೂ ಎನ್ನುವ ಭಯ ನನಗೆ ಇದೆ. ಪತಕ್ಕಿಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಉಡಳಿತದ ಬಗ್ಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಟ್ಟಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು.

ಇನ್ನು ಪ್ರೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆ ವಿಷಯ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಈ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಒಂದು ಪ್ರಿಡಿತದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಪ್ರೋಲೀಸ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ 23-24 ಸಾಮಿರ ಜನ ಇದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಿಡಿತದ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಕರ್ವಾ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ. ಇದರ ಪ್ರೋಲೀಸ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ.

ಬಗ್ಗೆ ಒಂದೆರಡು ಉದಾಹರಣೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಕ್ಕೇತ್ತಿಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಹೋದಬೆಟ್ಟ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಭೀಮಪ್ಪ ಎಂಬಿವನು ಹೆಂಡ ಕುಡಿದು ಸತ್ತ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಅವರ ಬಿಗರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಅವರು ಬಂದರು. ಇನ್ನು ಮುಂದಿನ ಕೆಲಸದ ಬಗ್ಗೆ ಅಂತ್ಯಕ್ಕಿಯೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಇದು ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೋಲೀಸಿನವರು ದೂರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಒಂದು ದಿನಪೆಲ್ಲಾ ಹೇಣ ಅಲ್ಲೇ ಇತ್ತು.

ಮಾರಸೆಯ ದಿವಸ 12 ಗಂಟೆಗೆ ಹೇಣವನ್ನು ಅಂತ್ಯಕ್ಕಿಯೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಾಗ ಒಟ್ಟು ಸರ್ಬ ಇನ್ ಪ್ರೇಕ್ಷರ್ ಬಂದು ತಡೆಹಿಡಿದನು. ಅವರು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದರು. ಅವನು ಹೆಂಡ ಕುಡಿದು ಸತ್ತಿದ್ದಾನ್ನೇ ಅದನ್ನು ಅಂತ್ಯಕ್ಕಿಯೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಏಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಕೇಳಬೇಕಾಗೆ ಕಾಸು ಕೊಟ್ಟಿರೆ ಇದನ್ನು ಅಂತ್ಯಕ್ಕಿಯೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪ್ರೋಸ್ ಮಾಟ್ ಮ್ಯಾ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಆ ಸರ್ಬ ಇನ್ ಪ್ರೇಕ್ಷರ್ ಹೇಳಿದನು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನು ಪ್ರೋಲೀಸ್ ರಿಪ್ರೋಚ್ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ಪ್ರೋಲೀಸಿನವರು ಸತ್ತ ಹೇಣಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಹೇಣವನ್ನು ಪಸೂಲು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಜನರಲ್ಲಿ ಸ್ವೇತಿಕತೆ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲಪ್ರೋ ಅಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ಕರಪೋಷನ್ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಇಪ್ಪಾತ್ತಿನ ದಿವಸ ಪ್ರೋಲೀಸ್ ಸ್ವೇಷನ್‌ಗೆ ಹೋಗಿ ಸರ್ಬ ಇನ್ ಪ್ರೇಕ್ಷರಿಗೆ ಅಟ್ಟ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಜನರು ಹೆದರುತ್ತಾರೆ. ಕಾರಣ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಿ ಕೇಸು ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅನ್ನುವ ಭಯ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಜನರು ಯಾವ ಕಾಷ್ಟೆ ತಿನಿಷ್ಟು ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರೋಲೀಸ್‌ನವರಿಗೂ ಅವರಿಗೆ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಡಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರೋಲೀಸ್ ಸ್ವೇಷನ್‌ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರೋನ್ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಭಾರಿ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ ವಿಷಯ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರೂಬ್ಧರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಅಪ್ಪರ್ ಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗೆ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಿರುವ ಹೇಣ ಬರಳ ಕಡಿಮೆ. ಇಪ್ಪಾತ್ತು ಕಾವೇರಿ ಚೇಸಿನ್‌ನಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ 3-4 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ನೀರಾವರಿಯಾಗತಕ್ಕಂಥ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ 6 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದರೆ ಅದೇ ಅಪ್ಪರ್ ಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗೆ 21 ಲಕ್ಷ ನೀರಾವರಿ ಆಗತಕ್ಕಂಥ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗೆ

ಕೇವಲ 1 ಕೋಟಿ 20 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ 60 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಬರಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆನೇ ಖಿಚ್ಕೆಗುತ್ತದೆ. ನನಗೆ ತಿಳಿದಿರುವ ವಾಗಿ ಮೊನ್ಸೆ ತಾನೆ ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಒಂದು ಸರ್ಬಾಧಿವಿಜ್ಞಾನ್ಯ ವೈಂದ್ವ ಅಥ್ವ ಮಾಡಿದರು ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ಲಿಂಡೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಡೆಗೆಳೆಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಬಂದಿದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಹೆಚ್ಚೆ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟು ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅದಷ್ಟು ಬೇಗ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಪ್ರಾಚೀಕ್ಷಣ ನಮ್ಮ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಪತಕ್ಕೊಂದರೆ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಬೀದರ್, ಬಿಜಾಪುರ, ಈ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ 20 ಇಂಚು ಕೂಡ ಮಳೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇದು ಮೈದಾನ ಪ್ರದೇಶ. ಇಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಡೈಲ್ಯಾಂಡ್ ಇವೆ. ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಾವಿಗಳನ್ನು ತೋಡಿಸಬೇಕಾದರೆ ಅಳವಾಗಿ ತೋಡಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಒಂದು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೃಷ್ಣರೇ ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಜನರಿಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯಾದ ಭಾವನೆ ಬಿರುತ್ತದೆ.

ಸರ್ವಾರದವರು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ 50-70 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಖಿಚ್ಕೆ ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ಸಾಕು. ಇದರಿಂದ 10 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ನೀರಾವರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಫೋರ್ಸಡೆಯರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಮಾರ್ಕೆಟಲ್ಲಾದರೂ ಸಹ ನಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಈ ಅಪ್ಪರ್, ಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಾಚೀಕ್ಷಣಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯಂಥ 10 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ನೀರಾವರಿ ಆಗುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇಷ್ಟ ಹೇಳಿ ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ನನಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

* * * *

12th November 1976

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಭಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ (ರಾಜ್ಯಪ್ರಾಂತ).— ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯಾಗದೆ ಅಭಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗಿದೆ ಇದು ಶೋಚನೀಯ. ನಾನು ಒಳ್ಳಾರಿಯಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರುವರೆಗೆ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹಿಂದೆಂದೂ ಕಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಳೆಯಾಗತಕ್ಷಂಧ ಭಾಗಗಳಾದ ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಮಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು ನೂರು ಏದು ನೂರು ಇಂಚುಗಳ ಮಳೆಯಾಗತಕ್ಷಂಧ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆಯಾಗದೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರದೇಶವೆಲ್ಲಾ ಅಭಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಈಡಾಗಿದೆ. ಈ ವರ್ಷ ನಮ್ಮ ಗುಲ್ಬಾರ್ಗ ಬೀದರ್ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂಗಾರು ಬೆಳೆ, ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಬೆಳೆ ಬರುತ್ತದೆಂದು ನಾವು ನಮ್ಮ ಮಿಶ್ರರೂಪನೆ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವು. 18ಆರ್ ಬೆಳೆ ಬರಬಹುದೆಂದು ಆಸೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇವು. ಆದರೆ ಬರಬರುತ್ತಾ ಬೆಳೆ ಕೈಗೆ ಬರುವ ವೇಳಿಗೆ ಮೊದಲನೆಯಾಗಿ ಜೋಳ ಕೈಕಟ್ಟಿತು ಆಮೆಲೆ ಶೆಂಗಾ ತೊಗರಿ ಬೆಳೆ ಕೈಗೆ ಬರುವ ವೇಳಿಗೆ ಸ್ವಾತಿ, ಹಸ್ತ ಮಳೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟು 4 ಮಳೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮಳೆ ಹೋದುದರಿಂದ ಶೇಂಗಾ ಎರಡು ಅಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ತೊಗರಿ ಬೆಳೆ ಎರಡು ಅಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಇನ್ನು ಜೋಳ ಎರಡು ಅಣೆಯಾಗಬಹುದು.

ಇವತ್ತು ಹಳೆ ಮೈಸೂರು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಆಗದೆ ಕೆರಗಳು ಒಣಗಿರತಕ್ಷಂಧ ಒಂದು ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ ಮೊದಲನೆಯ ಬಾರಿಗೆ ಇವ್ವು ಬೀಕರವಾದ ಅಭಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗಿದೆಯೆಂದು ನಮಗೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಷ್ಟಪರು ಹೇಳಿದರು. ಅದೇ ರೀತಿ ತಾವು ಶಾಶ್ವತವಾದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಗುಲ್ಬಾರ್ಗ, ಬೀದರ್, ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮಾನ್ಯ ಘೋರಣೆಯವರಿಗೂ ಗೂತ್ತಿದೆ. ತುಂಗಭದ್ರಾ ಜಲಾಶಯದಲ್ಲಿ 2 ತಿಂಗಳಿನಿಂದ ನೀರು

ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಬಳ್ಳಾರಿ, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ, ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಳಿದ 2-3 ತಿಂಗಳಿಂದ ಮಳೇನೇ ಅಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮೊನ್ಯೆ 4 ದಿವಸಗಳ ಹಿಂದೆ ಗುಲ್ಬರ್ಗಾದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯಾಯಿತೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.

ರಷ್ಟು ಕ್ಷೇತ್ರವಾದ ಗುಲ್ಬರ್ಗಾದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಬಳ್ಳಾರಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಮಳೆಗಳು ಮೋದುದರಿಂದ 60 ಶೇಕಡ ಆಗತಕ್ಕಂಥ ರಷ್ಟು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಜೋಳ ಬೆಳೆಯತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇವತ್ತು ಮಳೆಯಾಗದೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಾ ಉಣಿ ಹೋಗಿದೆ. ಈ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಜೋಳದ ಬಿತ್ತನೇ ಕೇವಲ ಶೇಕಡ 25ರಷ್ಟು ಸಚ್ಚೇನೆಡಲಾಗಿದೆಯೇ ಹೋರತು, ಪ್ರತಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಇಂಥಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇ, ಚಿತ್ತೇ ಮತ್ತು ಇಸಾಕಿ ಮಳೆಯಾದರೂ ಕೂಡ ರಷ್ಟು ಬೆಳೆಯಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸುಖವಿದೆ. ಈ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾವು ನೋಡುವುದಾದರೆ, ಏನು ಇಷ್ಟತ್ವಾದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾದ ಧನ ಸಹಾಯವೇನಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ದೇವೇಗೌಡರವರು ಹೇಳಿದುತ್ತಿ, ಮುಂದಿನ ಒಂಭತ್ತು ತಂಗಳಾಗಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ನೂರು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಧನ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು.

ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ರಾಬಿ ಬೆಳಿ ಹೋದರೆ ಮುಲ್ಲು ಸಿಕ್ಕುಪುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮೆಲ್ಲು ಮುಲ್ಲು ಬೆಳೆಯದಿದ್ದೇ, ಸ್ವಾಳೀಕರು, ಮಲ್ಲ್ಯಾ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹಕ್ಕಾದ ಇವಿತರ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಓಡಿ ಹೋಗುವೇಕಾಗುತ್ತೇ. ಇಂಥಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುವಾಗ, ಈ ವರ್ಷ ನಮ್ಮುಭಾಗದ ದನಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಮುಲ್ಲು ಸಿಕ್ಕು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಏನಾದರೂ ಮಳೆಯಾದರೆ ನಮ್ಮುಭಾಗದ ಎರಡು ಮೂರು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಲ್ಲು ಬೆಳೆಯಬಹುದು. ಮತ್ತು ಜೋಳ ರಾಬಿ ಬಿತ್ತಿರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಲ್ಲು ಆಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ. ಆದರೆ ಕಾಳಾ ಮಾತ್ರ ನಮಗೆ ಸಿಕ್ಕುಪುದಿಲ್ಲ. ರಾಯಚೂರು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯಾಗದೆ, ಆದರ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ರಾಬಿ ಬೆಳೆಯಾಗಿಲ್ಲ ಆಫ್ ಅಲ್ಲದೆ ತಿಂಡುಬ್ರಾ ಭಾಗದಲ್ಲಾ ಮಳೆಯಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಬಿರಾಲವನ್ನು ಕೇವಲ ನೂರ ಏಂಟು ತಾಲ್ಲೂಪುಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸುವ ಮಾತು ಬೇಡ.

ಇವತ್ತು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮುಂಗಾರು ಮಳೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಗದೆ, ದ್ರೈವಿಗೆ ತುತ್ತ ಸಿಕ್ಕಿದಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದೆ. ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಕಡೆಯಿಂದ ಜನರು ಈ ಕಡೆಗಳಿಗೆ ಸರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಅವರು ಬಂದಾಗ, ಒಳೆಯ ಮಳೆ ಬಂದು, ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಪಸಲು ಬಿರುತ್ತದೆ. ನೀವೆಲ್ಲಾ ಹೋಗಿ ಏಂದು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದೆ. ಆದರೆ, ಮಳೆ ಬಾರದ ಬೆಳೆಯಾಗದೆ, ಆವರೆಲ್ಲಾ ಪ್ರನಃ ಬಂದು “ಪನ್ನಿ, ಮಳೆಯೆ ಅಗಿಲ್ಲ, ಏನು ಮಾಡುವುದು” ಎಂದು

ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಕೊಡಬೇಕಾದರೆ ಮೊದಲು, ಹೇಮಾವತಿ, ಹಾರಂಗಿ, ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ಮಾರ್ಡಿ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಣ ತೊಡಗಿಸಿ, ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಸ್ವಾಯಿ ಕೆಲಸಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗಿ ಒಂಧತ್ವ ತಿಂಗಳೂ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದುತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ಮಾರ್ಡಿ ಯೋಜನೆಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹೊಂಡರೆ, ಮುಲ್ಲಾಮುರಿ ಮತ್ತು ಬಿಜಾಪುರದ ಮೂರು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಜನಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಅನುಕಾಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ಮಾರ್ಡಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಎರಡು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖಚ್ಚ ಮಾಡಿ ನಾಲೆ ಹೊಡಿಸಿದರು. ಈಗ ಆ ನಾಲೆ ಮುಚ್ಚುಹೋಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕೆರೆಗಳ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿಲ್ಲ. ನಾನು ಮೊನ್ನೆ ಶರಾಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗೆ, ಅಲ್ಲಿನ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಇಂಜನಿಯರ್ ರವರು ಲೆಟರ್ ಅಥ್ವ ಕ್ರೀಡಿಟ್ ಇವತ್ತು ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದುದರಿಂದ, ಅಲ್ಲಿ ಇರುವ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕೆರೆಗಳ ಕೆಲಸವನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ರಾಜ್ಯದ 108 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಬರಗಾಲ ಸೀಮಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ, ರಾಯಚೂರು ಮತ್ತು ಬೀದರ್ ಕಡೆ ಮುಂಗಾರು ಮಳೆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಾರದ ಕಾರಣ, ಅಲ್ಲಿ ವರಡಾನೆ ಮುರಾಣೆ ಮಳೆ ಮಾತ್ರ ಆಗಿದೆ. ಆದರೂ, ಅಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳವರು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ರವಿನ್ಯಾ ಖಾತೆಯವರು ಸಾಲ ವಸೂಲಿಯನ್ನು ಬಹಳ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ರವಿನ್ಯಾ ಖಾತೆಯವರು ಬಹಳ ಜಬರಸ್ತು ಮಾಡಿ ಹಣವನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡುವ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಹಿಡುವಳಿದಾರರು ಮಾತ್ರ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡುವ ಸ್ವಿತೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಿಮುದು. ಆದರೆ, ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಂದು ಮೂವತ್ತು ಸೇರು ಜೋಳವಿಲ್ಲ. ಏವತ್ತು ಎಕರೆ ಇರುವಂಥ ಒಕ್ಕೆಲಿಗೆ ಇಂದ ಆ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಆತಿನಿಗೆ 15-25 ಪ್ರಸೆಂಟ್ ಅಷ್ಟು ಬೆಳೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಅಂಥವನು ಎಲ್ಲಿಂದ ಹಣ ತಂದು ಸಾಲವನ್ನು ಮರುಪಾವತಿ ಮಾಡಬೇಕು? ಅಲ್ಲಿ ಇನ್ನಾನ್ನೆಕ್ಕರ್ ಮತ್ತಿತರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಜೀವ್ರಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಹೊಂಡು ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅಭಾವ ಇದೆ. ಮಳೆಯಲ್ಲದೆ ಬೆಳೆಯಾಗಿಲ್ಲ ಅಂಥ ಕಡೆ ಕಂಡಾಯದ ವಸೂಲಾತೆಯನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಬೊಂಡು, ಬರಗಾಲ ಕೇವಲ 108 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದ ಬಹುಭಾಗದಲ್ಲಿ ಉವರಿಸಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅಲ್ಲೆಲ್ಲ ಶಾಶ್ವತ ಪರಿಹಾರ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿ, ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಪಂದಿಸಿ, ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

27ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ 1973

ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಮುಕ್ತಾದೆ:

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ರಾಯಪ್ಪ (ಉಪಾಧ್ಯಾತ್ಮಕ).- ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಇಂದಿನ ದಿವಸ ತಂದಂಧ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ನಾನು ಸ್ವಾಗತ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾನಿಗಿನ್ನಿಸುತ್ತದೆ ಅವು ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಮೂಲ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಉಂಟಾಗತಕ್ಕ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳು ಎಂದು. ಮೊದಲನೆಯಾಗಿ, ಮಾನೇಚೆಂಗ್ ಡೈರಕ್ಟರ್, ಪ್ರಸಿದ್ಧಂಪ್ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ವೈಸ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧಂಪ್ ಇವರ ಆವಧಿಯನ್ನು ಆರು ವರ್ಷ ಎಂದು ನಿಗದಿ ಮಾಡಿರತಕ್ಕಂಥ ಉದ್ದೇಶ ಇಷ್ಟೆ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದೇನೆಂದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವೆ ವೃತ್ತಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವಾಲುಗಾರರಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಮುಖಿಂತರ ತಮ್ಮದೇ ಆದಂಧ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಬಾರದು ಎನ್ನುವುದು. ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಉದ್ದೇಶ. ಆದರೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವೃತ್ತಿಯು ಕೂಡ, ಕಾರ್ಯಕರ್ತನೂ ಕೂಡ ಪ್ರತಿಯೊಂದರಲ್ಲಿಯೂ ಆಸಕ್ತಿ ಉಳಿವನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವ ವೃತ್ತಿಗೆ ಇದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ ಆಸಕ್ತಿ ಇರುತ್ತದೆಯೋ ಅಂಥವಿಗೆ ಆರು ವರ್ಷದ ಆವಧಿಯ ನಿಷ್ಣಂದವನ್ನು ಯಾರೆ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಉತ್ತೇಜಣಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕೊಡಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದ್ಯಾ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟೂ ಆಪಾದನೆಗಳನ್ನು ಜನರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್ ಸೇಸೈಟಿಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ವೃತ್ತಿಗಳು ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೆ ಇಂಥವರಿಗೆ ಸಹಕಾರ ಸಂಘದ ಆಕ್ಷಯಲ್ಲಿ ಕರೋರವಾದ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಅಪಕಾಶವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಆರು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಯಾರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಇರಬಾರದು ಎನ್ನುವ ಗೆರೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದರೆ ಯಾವ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳಿಯ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕು ಇಷ್ಟಾರೆ, ಯಾರು ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಇನ್ನು ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಆನೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೋ ಅಂಥವರಿಗೆ ನಿರುತ್ತಾವ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಜೀವನವನ್ನು ಕುಂಠಿತ ಮಾಡಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಹೆಚ್ಚಿ ಬೀಳುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಶಂಕೆ ನಾಗೆ ಇದರಿಂದ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅಧ್ಯರಿಂದ ಈ ಆರು ವರ್ಷದ ಆವಧಿ ಪಾಸು ಇದೆ ಆದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತರಬಾರದು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಕೆಲವು ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ತಿಳಿದ ಪ್ರಕಾರ, ಕೆಲವೆ ವೃತ್ತಿಗಳು ಹಲವಾರು ವರ್ಷದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆವರು ತಪ್ಪಿ ಮಾಡಿದರೆ, ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರ ಸಂಘದ ಶಿಕ್ಷಣಲ್ಲಿ ಆಪಕಾಶ ಇಂದೆ. ಈಗ ತಾವು ಮೂರು ವರ್ಷ, ಏರಡು ವರ್ಷ

ಅವಧಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಉದ್ದೇಶ ಪ್ರಾಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ನಾವು ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆಯೋ ಅದು ಪ್ರಾಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಬರತಕ್ಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕೊಡಬೇಕು. ಆವರು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೆ, ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇರ್ಬೇಕು ಎಂದು ತಮ್ಮ ಮುಖಿಂತರ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇದಾದ ನಂತರ ಕ್ಷಾಜಿ ೫೩-Aನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಹಕಾರ ಸಂಘದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದ ಹೇರು ಬಂಡವಾಳ ಒಟ್ಟು ಹೇರು ಬಂಡವಾಳದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ ೫೦ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ೫ ಲಕ್ಷ ಹೇರು ಬಂಡವಾಳ ಸರಕಾರದಿಂದ ಅಲ್ಲ. ಸರಕಾರ ಒಟ್ಟು ಮೆಂಬರುಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರನೇಯ ಒಂದು ಭಾಗದವ್ಯು ಮೆಂಬರುಗಳನ್ನು ನಾಮಿನೇಟ್ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಸರಕಾರದ ಹೇರನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಈಗ ಆಡಿಟ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಇದೆ, ಇನ್ ಸ್ಟೇಟ್, ಡಪ್ಯುಟಿ ಡ್ರೆರ್ಕರ್ ಮುಂತಾದವರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸಂಘಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಸರಕಾರದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಕೂಡ ಈ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಆದರೂ ಕೂಡ ಮೂರನೇಯ ಒಂದು ಭಾಗ ಡ್ರೆರ್ಕರ್ ಗಳನ್ನು ನಾಮಿನೇಟ್ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸರಿಯಾದುದು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ರೂಪುಗಳು ಬಂದಾಗ ಆವು ಅಂಗೀಕಾರವಾಗಲು ಅವಕಾಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗ ತಂದಿರುವ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಿಂದ ಸರಕಾರ ಸ್ವೇಚ್ಛಾನುಸಾರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪ ನಡೆಸಲು ಅವಕಾಶವಾಗುವುದು. ಅಂಥ ಅಧಿಕಾರ ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಮೂಲಕ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಬರುವುದು. ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕನುಗೊಂಡಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಆದರಿಂದ ನಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾಮಿನೇಟ್ ಮಾಡಿರುವವರು ಒಷ್ಟಿದ್ದರೆ ಯಾವ ಕೆಲಸವೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿರುವುದು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ. ಇಂಥ್ಯು ಕಿತ್ತು ಯಾಕಬೇಕು. ಇದು ರ್ಯಾತರಿಗೆ ಕೂಡಲೀ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಯಾರಾದರೂ ಸರಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನೋಟ್ ಆಫ್ ಡಿಸೆಂಟ್ ಮಾಡಿದರೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುವುದು.

ಮೂರನೇಯ ಏರಡು ಭಾಗ ಡ್ರೆರ್ಕರ್ ಗಳು ಒಟ್ಟಿದ್ದರೂ ನೋಟ್ ಆಫ್ ಡಿಸೆಂಟ್ ಬಂದಾಗ ನಿಂಬಾಯ ಕಾರ್ಯಗತವಾಗಲು ತೊಂದರೆಯಾಗುವುದು. ಇದು ಸರಿಯಲ್ಲ, ಇದನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಬೇಕು. ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದರೆ ಕೆಲಸ ಸುಲಲೀತವಾಗಿ ಜರುಗುವುದು. ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಒಡಿತ ಇರ್ಬೇಕೆಂದು ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ತಂದಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಇದರಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯವೂ ಆಡಕೂಗಿದೆ ಸರಕಾರ ತನಗೆ ಒಕ್ಕಾದವರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಲು

ನಾಮಿನೇಟ್‌ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ ಮರೆಯಲು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಉಚಿತವಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಸಹಕಾರ ಚೆಳುವಳಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಬರುವುದು. ಚೆಳುವಳಿ ಬೆಳೆಯಲು ಅವಕಾಶ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಯಾರಾದರೂ ಸಹಕಾರ ಸಂಘರ್ಥಲೀಯವ ವ್ಯಕ್ತಿ ತಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಂಥವರನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಅಧಿಕಾರ ವಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಒಟ್ಟೊ ಅಫ್‌ ಡಿಸಂಟ್‌ ಹಾಕಿ ಸಂಘರ್ಥ ಕಾರ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಗೊಳಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಹಿತದ್ವಾಷ್ಟ್ಯಾಯಿಂದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಹಿತದ್ವಾಷ್ಟ್ಯಾಯಿಂದ, ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತು ಹಾಕಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸರಕಾರದ ನಾಮಿನೇಟ್‌‌ಡ್ ಬಾಡಿಯನ್ನೇ ಇಡಿ, ಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ. ಇದಾದ ನಂತರ 53-ಬ ಇದೆ. ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕನ್ನು ವಶಕ್ಕೆ ಸರಕಾರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ನಂತರ ಕೋಟಿಗೆ ಹೊಗಲು ಅವಕಾಶ ಹೊಣ್ಟಿಲ್ಲ. ಸಹಕಾರ ಸಂಘರ್ಥ ಹಿತದ್ವಾಷ್ಟ್ಯಾಯಿಂದ ಜನರು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಗವಹಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿರಬೇಕೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಿದ್ದುಪಡಿ ತಂದಿಲ್ಲ. ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕೊಡಲಿ ಪೆಟ್ಟಿಸಂತಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಉತ್ತಾಹ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು. ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ತಪ್ಪಣಿ ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಅವನ್ನು ತಮ್ಮ ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದು ಎಷ್ಟರೆ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಧುವಾದದು ಎಂಬುದನ್ನೂ ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಯಾವಾಗಲೂ ಅಪೀಲಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿರಬೇಕು. ಇಂದು ಸರಕಾರದವರು ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಬ್ಯಾಂಕಗಳನ್ನು ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಲ್ಲುಗ್ರಿ ಮತ್ತು ಬಿಜಾಪುರದ ಬ್ಯಾಂಕಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಬ್ಯಾಂಕಗಳನ್ನು ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲುವುದು ಈ ಅಧಿಕಾರ ಇಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ತೋರುವುದು. ಕೋಲಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು ಬ್ಯಾಂಕಗಳ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ರಿಪೋರ್ಟ್ ನನ್ನ ಬಳಿ ಇದೆ.

* * * *

23ನೇ ಏಪ್ರಿಲ್ 1973

ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಗೆ ಮೋನೆ!

ಶ್ರೀ ಒಪ್ಪುಗೌಡ ರಾಯಪ್ಪ (ಪ್ರಮಾಪುರ). - ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳೇ, ಇಂದಿನ ದಿವಸ ವ್ಯವಸಾಯ ಖಾತೆಯ ಸಚಿವರಾದ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ.ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ್ ಅವರು ವ್ಯವಸಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತಾ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಬೇಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಇಂದಿನ ದಿವಸ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ.ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ್ ಅವರು ಆನೇಕ ದಿವಸಗಳ ಕಾಲ ಒಕ್ಕಲಿಗರಾಗಿ ಒಕ್ಕಲುತನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಭವವುಳ್ಳ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಇಂದಿನ ದಿವಸ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಯಾದ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಬೇಡಬಿಮುದಾಗಿತ್ತು.

ಈಗ ಅವರು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಗತಿಪರವಾದ ಪಕ್ಕದ ವ್ಯವಸಾಯದ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದಂಥ ಕಡಿಮೆ ಹಿಡುವಳಿದಾರರ ಹಿತರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಬೇಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬಿಮುದಾಗಿತ್ತು. ಕೇವಲ 14 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ತರತಕ್ಕ ಭೂ ಸುಧಾರಣೆಯ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ಮಿತ್ಯವಾಗಿ ಭೂಮಿ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವ ರ್ಯಾತರಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಂಚಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಇದ್ದಂಥ 10-15 ವರೆಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಂಚಿವಾಗ ಹಿಡುವಳಿದಾರರ ಹಿತರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಬೇಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬಿಮುದಾಗಿತ್ತು.

ಕೇವಲ 14 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ತರತಕ್ಕ ಭೂ-ಸುಧಾರಣೆಯ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ಮಿತ್ಯವಾಗಿ ಭೂಮಿ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವ ರ್ಯಾತರಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಂಚಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಇದ್ದಂಥ 10-15 ವರೆಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಂಚಿವಾಗ ಹಿಡುವಳಿದಾರರ ಹಿತರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ವಿಷಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರವಾಗಿದೆ. ನಾನು ಅವರನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ತರತಕ್ಕ ಭೂ ಸುಧಾರಣೆ ಕಾಯಿದೆ ಪನಿದೆಯೋ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದವರಿಗೆ ಹಂಚಿ 10-15-20 ವರೆಗೆ ಜಮೀನು ಇರುವುದು ಅರ್ಥಕ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಇಂತಹ ಹಿಡುವಳಿದಾರರಿಗೆ ಕೇವಲ ಕೆಂದ್ರುದ ಮುಖಾಂತರ ಬಂದಂಥ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಇವತ್ತು ವಿನಾದರೂ ಒಕ್ಕಲುತನದಲ್ಲಿ ಹಾಗು ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕವರಿಗೆ ಕ್ರಾಂತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಗೆ ಮೋನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇಂತಹ ಫೇಸ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂಗಳಿಂದ ಸಾಲ್‌ಸ್ಕ್ಯಾಲ್ ಘಾರ್ಮರ್‌ಗೆ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ 15-20 ವರೆಗೆ ಇರತಕ್ಕ ಜನವಿಗ ಏನೂ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಪಂಪ್ ಸೆಟ್ಟಿಗಳನ್ನು

ಮತ್ತು ಘಟೆಗೆ ಲೈಡರ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಲೋಕಲ್‌ನವರಿಗೆ ಪ್ರೇರಣನ್ನು ಮಾಡಿದಂತೆ ಕೇವಲ 10-15 ಎಕರೆಗಳು ಇರತಕ್ಕ ಹಿಡುವಳಿದಾರರಿಗೂ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ತಾವು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಇದ್ದಂಥ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ ಹಿಡುವಳಿಯಾಗಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಇಕ್ಷವಾಮಿಕ್ ಹೋಲ್ಡಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಅದು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ನಾನು ಹೆಚ್ಚು ಟೇಕೆಯನ್ನು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ಆದ್ದಿತದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಆರ್ಥಿಕಾರಿಗಳು ಎಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿರಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಅಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಆವರು ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದಾರೆ.

ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇದ್ದಂಥ ಆರ್ಥಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದಂಥ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನೇ ಫೇಸ್ ಮಾಡತಕ್ಕ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು, ಅನುಕೂಲಗಳು ಇವತ್ತು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಾರಿಗಳು ಒಷಳವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆದ್ದಾರೆ. ಆಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಾರಿಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವೇಕು. ಎಷ್ಟು ಆರ್ಥಿಕಾರಿಗಳಿದ್ದರೂ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ಜಿಲ್ಲೆ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಡಿವಿಷನ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಆವರಿಂದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಬೇಕೊ ಆದರಲ್ಲಿ ವಿಫಲರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅರ್ಥಾರಿಗಳಿಗೆ ಕೆಲವಾರು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಿಲ್ಲ. ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗ ಬಂದಾಗ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪೆಟ್ಟಿಸ್ತೆಡುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸೌಕರ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ.ಎಚ್. ಪಾಟೇಲ್ ಆವರು ನಾನ್ನ ಒಕ್ಕಲೆಗರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪನಾದರೂ ಹೆಚ್ಚು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕವಾದ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಬೇಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಕೇವಲ ಒಕ್ಕಲೆಗರಲ್ಲಿ ಸೂಲ್ರೋ ಘಾರ್ಮರ್ಡ್ ಪಜೆನ್ನಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ವರ್ಕ ಕರ ಆರ್ಥಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕೆಷ್ಟುವಿಟ್ಟಿರ್ಹಿಗಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಒಕ್ಕಲೆಗರಿಗೆ ಆವರು ಮೋಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನು ಒಕ್ಕಲೆಗರು ತಯಾರು ಮಾಡುವ ಬೆಳೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಆವರು ಬೆಳೆಯುವ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಬೆಲೆ ಸಿಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಜೋಳ, ರಾಗಿ, ಆಕ್ಕಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಬಂದರೆ, ಸಕ್ಕರದವರು ಸೇರವಾಗಿ ವಿರೀದಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಜನರಿಗೆ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುವೇಕು.

ಇವತ್ತು ಎನ್ನೇನೂ ದರ್ಶನಾಭ್ಯರ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್‌ಗೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಜೋಳದ ಧಾರಣೆ 160 ರಾಪಾಯಿಗಳು ಇರುವಾಗ ಒಕ್ಕಲೆಗಿಗೆ ಕೇವಲ 60-70ರಂತೆ ಕೊಡುತ್ತಿರಿ. ಈಗ ಸೀಮಂಟ್ ಎಕ್ಸ್‌ಗ್ಲೋಬಲ್ ಗ್ಲೋಬಲ್ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಧಾರಣೆ ದಿನೇ ದಿನೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಕೇಂದ್ರದ ಒಟ್ಟಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ತಾವು ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶನವನ್ನು ಮೊದಲೆ

మాడబేచగిదే. అంతపు వ్యమహారగళన్ను మాడువాగ ఒక్కలీగిరు తయారు మాడతక్క బేళెగళిగే సరియాద బేలే ఒరువంతే మాడబేచు. ఇల్లదిద్దరే ఒక్కలీగిరుగే ఆగాదవాదంధ పెట్టు ఆగుత్తదే. ఇవత్తు జనర షిటర్స్కోఱ్యులు ఒక్కలీగిర షిటర్స్కోఱ్; అవన ఆఫీచ మట్ట హెచ్చెబేచు. ఇస్సు ఫాటిస్ లైప్సర్స్, వ్యవహార మాడుత్తిచ్చారే. అదు దుద్యేవద సంగతి. కోఎ-ఆపరేచివ్ సోస్టేటిభు ఒళ్ళెయ దృష్టియింద కేలస మాడువంతే వ్యవస్థేయాగుబేచు.

ఇవత్తు ఆగెట్రో ఇండస్ట్రీస్ కాప్టోరేషన్స్ ఒగ్గు నాను హేళువుదాదరే అల్లి అవరిగే ఒళ్ళెయ కేలసగళన్ను కొడబిముదాగిత్తు. పంపుసేట్టు కొడువుదాగలే అగ్రికల్చరల్ ఇంటీమేంట్స్ ఏనివేయో ఆ సలకర్సెగళన్ను కొడబిముదాగిత్తు. ఇవత్తు ఆవరు ర్యైతలిగే బీజగళన్ను కొడబేచు. ఆదరే అల్లి ఎష్టర్మట్టుగే అదు సరబరాడు ఆగుత్తిచేంచి ఒగ్గు అల్లిస్ డెమిపటికెగళు కూణ్ణ ఆగువ పరిస్కితి ఒందిదే. నిదిష్టవాగి అదు యావ రీతి హంచికెయాగబేంచి పరిస్కితియన్న ఇస్సు నావు కాణబేచాగిదే.

ఆగెల్రో ఇండస్ట్రీస్ కాప్టోరేషన్స్ ఒగ్గు మాన్స్ శ్రీ హనుమేగౌడరు హేళిద ప్రకార అదు యావ రీతియల్లి ఈ యోజనాగళన్ను వాకుత్తారో గొత్తిల్ల. అండర్స్ గ్రైండ్ వాటర్ సాయల్ ఏనిదే అదన్ను పరీక్షే మాడి, ఎల్లూ తాలుహకుగళల్లి నిఱిన మట్ట ఎల్లెల్లి అనుశాలపిదే అల్లి యోగ్యవాద క్రుమగళన్ను తెగేచుకొళ్ళబేచు. అండర్స్ గ్రైండ్ వాటర్ స్క్యూమ్ ఒగ్గు ఇడీ రాజ్యాదల్లి ఓప్పుయవేలాగళన్ను వాకువ కార్బూక్రుమవస్తు ఇంజనియరింగ్ దిపాటిముండిగే కొడబేచు. లేకఁ 10-11 రష్ట్ర్ నిఱావరి పసేంటేజ్ ఇదే. ఆదరే ఇస్సు హచ్చు ప్రమాణదల్లి ఆగబేచు. సణ్ణ ఒక్కలీగిరిగే అనుశాల మాడి కొడబేచు.

ప్రేదరాబాదో కనాటికచల్లీ ఆదరల్లియూ రాయిషారిసల్లీ అగ్రికల్చరల్ ఇంజనియరింగ్ స్కూల్ ఇదే. అదస్తు ఒందు అగ్రికల్చరల్ కొలేజున్నాగి మాపాడు మాడబేంచు కేళికొళ్ళుత్తేనే. అల్లి ఆప్టర్ క్రొష్ట్ ప్రొజెక్ట్ ఒగ్గు హేళువుదాదరే, అల్లి నిఱావరి కార్బూక్రుమగళన్ను ఇస్సు హచ్చిగే మాడబేచాగిదే. తుంగభద్ర నిఱు సరే రాజ్యగల్లీ హచ్చిగే వరియుత్తిదే. ఆదరింద హచ్చిగే నిఱావరి సౌకర్యగళన్ను అల్లియవరిగే కొడబిముదు. గుల్బగాంధల్లి జూన్ తెంగళల్లి 17 లక్ష ఎకరే ప్రరీఫ్ బేళే ఒరబేచాగిత్తు. మళ్ళ చేన్నాగి బీళువుదాదరే, 14 లక్ష ఎకరే రష్ట్ర్

ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬರುತ್ತದೆ. ಈಗ ಅಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಧೀಕರವಾದ ಕ್ಷಮೆ ಇದೆ. ಅಶ್ರಿತಕ್ಕ ರೈತರಿಗೆ ಜಾನ್‌ ತಿಂಗಳ ಮಳೆ ಬಂದರೆ 14 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ಜಮಿನಿನಲ್ಲಿ ಬೀಜ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದಾರೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ತಿಳಿಸಬೇಕು.

ಪರಂದರೆ ಇವತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿರುವವರು ಏಳುವರೆ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಬೀಜವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸುಮಾರು 31 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಇವತ್ತು ರಬಿ ಮಳೆ ಬಿತ್ತನೆಯಾಗಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಏಳೂಪರೆ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಬೀಜವನ್ನು ಸರ್ಬಿರಾಜು ಮಾಡಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅತ್ಯಂತ ಗಮನ ಕೊಡದೆ ಇದ್ದಾರೆ. ಹೋ-ಅಪರೇಟೆವ್ ಹೈಡ್ರೋಸಿಂಗ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್, ತಾಲ್ಲೂಕು ಹಿಡುವಳಿ ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್ ಸೊಸೈಟಿಗಳಿಂದ ಬೀಜವನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದರೆ ಯಾವ ಧಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಬೇಕು. ರೈತನು ಬೀಜವನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವ ಶತ್ರು ಎಷ್ಟಿರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ನೀವು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇವತ್ತು ರೈತರಿಗೆ ಅವರ ಸಂಪತ್ತು ಅಗಿರತಕ್ಕ ಬೀಜವನ್ನು ಸಭ್ಯರ್ದೇಷ್ಟ ರೇಟಿನಲ್ಲಿ ಕೊಡಬೇಕು.

ಬೀಜವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಶೇಖರಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಅಥವಾ ಕೆಲವು ಸೊಸೈಟಿಗಳು ಅದನ್ನು ಶೇಖರಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದರೂ ರೈತರಿಗೆ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ ಶಕ್ತಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಜಮಿನಿನಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಬಂದರೆ ಕೇವಲ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲಫಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತನೆ ಸಲುವಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಇಲ್ಲದೆ ಶೇಕಡ 50ರಷ್ಟು ಎತ್ತರಾಗಳು ಸತತ ಹೋಗಿವೆಯೆಂದು ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಈಗಲೇ ಸತತಂ ಎತ್ತರಾಗಳ ಸೇಫ್ಟ್‌ಸ್ ಮಾಡಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿ ರೈತರಿಗೆ ತಕಾಮಿ ಲೋನ್ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇನ್ನು ಹಚ್ಚಿಗೆ ಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಜನರಿಗೆ ಉಳಿಲು ಟ್ರಾಕ್ಟರ್‌ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಒಂದು ಮೀಲಿಟರಿ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಸಡೆಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಪಂಚಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

* * * *

3rd July 1972

ಎನ್.ಆರ್.ಡಬ್ಲೂ.ರಿಎಸ್. ಯೋಜನೆ ಮಂಜೂರಿ

Q: 283. Sri Bapugowda Rayappa (Shahapur).-

Will the Minister for Community Development and Social Welfare be pleased to state:-

(a) Whether the Government has sanctioned National Rural Water Supply Scheme to Village mudbole in Shahapur Taluk;

(b) if so, when it was sanctioned;

(c) whether the work has been started by the Department;

(d) if not, the reasons for the delay?

Sri M. Mallikarjuna Swamy (Minister for Community Development & Social Welfare).-

(a) Yes.

(b) the scheme was sanctioned for Rs. 1,18.00 in Government order No. DPC 63 VRW 70 dated 6th July 1971.

(c) yes, the Borewell drilled has failed. Other possible sources are under investigation.

(d) vide above

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ರಾಯಪ್ಪ.- ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ತೋಡಲಾದ ಕೊಳವೆ ಬಾಯಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನಮಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂದಿದೆ. ಆಗ್ನಮದಲ್ಲಿ 3 ಸಾವಿರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಇದೆ, ಪಕ್ಷದಲ್ಲೇ ವರ್ಷವಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ನೀರಿಗೆ ತೋಂದರೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಆ ಹಳ್ಳಿದಿಂದ ನೀರನ್ನೊಂದಗಿಸುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಆದೇಶ ಕೊಡುವಿರಾ?

ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಿಕಾಚಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ.- ನೀರು ಎಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುವುದೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿ ಆಗುಮಕ್ಕೆ ನೀರನ್ನೊದಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಗೆ ಆದೇಶ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಬೋರೋವೆಲ್ಲನ್ನು 120 ಅಡಿಗಳವರೆಗೆ ತೆಗೆದರೂ ಕೂಡ ನೀರು ದೊರೆತಿಲ್ಲ. ಭೂಗಭ್ರಾತರಾವೆ ತಿಳಿದಿದಂತೆ ಅವರ ಸಲಹೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಯಾವಿ ತೆಗೆಯಲಾಯಿತು. ಆದರೂ ಕೂಡ ನೀರು ದೊರೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲಿ ನೀರು ದೊರೆಯುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಅಳ್ಳಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ರಾಯಪ್ಪ.- ಯೋಜನೆ ಮಂಜೂರಾತಿ ಎರಡು ವರ್ಷವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಬಾವಿ ತೆಗೆದು ನೀರು ದೊರೆಯದೆ ಹೋಗಿದೆ. ಆದಕ್ಕೆ ಏನು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾಚಾನಸಾಹಿತ್ಯ.- ಎಲ್ಲಿ ನೀರು ದೊರೆಯುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಪಕ್ಷದ ಹಳ್ಳಿಯಿಂದಿಂಥಾಗಿ ನೀರಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಒದಗಿಸಲು ಏಕ ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಎಂಬ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗುವುದು.

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ರಾಯಪ್ಪ.- ಎಷ್ಟು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು?

ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಿಕಾಚಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ.- ಸಾಧ್ಯವಾದವ್ಯವ್ಹಾರ ಬೇಗ.

* * * *

4th July 1972

ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿಗೆ ಚೋರ್‌ವೆಲ್ ಮಂಜೂರಿ

Q: 284. Sri Bapugowda Rayappa (Shahapur).-

Will the Minister for Community Development and Social Welfare pleased to state:-

- (a) whether the TDBS of Shahapur, Shorapur, Jewargi and Yadgir in Gulbarga District have sent a list of villages to the Deputy Commissioner to sanction drinking water wells in the villages of above taluks;
- (b) If so, the names of such villages (Taluk-wise);
- (c) whether the Geologist has given his technical opinion in respect of these villages about the availability of water;
- (d) whether the sinking of well work in these villages is being delayed due to non-availability of Boring Rigs;
- (e) If so, the steps taken by Government to allot some Rigs to this District?

Sri M. Mallikarjuna Swamy (Minister for Community Development and Social Welfare)

- (a) Yes
- (b) Vide list Appended
- (c) No. The Executive Engineer, PHE will consult the Geologist wherever required.
- (d) No. 2 Rigs are working in the District
- (e) Does not arise

List

List of villages sent to the Deputy Commissioner by the Taluk Development Boards of Shahapur, Shorapur, Jewargi & Yadagir in Gulbarga District.

I. Shahapur Taluk

1. Golagera Rastapur
2. Hothpet
3. Ibrahimpur
4. Basanthpur
5. Chandpur, T.
6. Japanaik Tanda K Kallur
7. Veerapur - Sagar Tanda
8. Haskera Tanda
9. Nandihalagere Tanda
10. Ekkiguda Mahal Roza
11. Rabbinahalli Tanda
12. Naikal Tanda
13. Erkhal Tanda
14. Hanunaik K. Kollur Tanda
15. Bhimala Naik Ukkinal Tanda

II. Shorapur Taluk

1. Mellinagaddi
2. Manasapur Tanda
3. Bendoli Tanda
4. Tulisad Tanda
5. Basarigida Tanda
6. Kupi Tanda

7. Yevoor Tanda
8. Kakkeri Tanda
9. Shrinivaspur Tanda

III. Jewargi Taluk

1. Mahen
2. Bilhar
3. Ankalga Tanda
4. Jainapur Tanda
5. Ravanur Tanda

IV. Yadgir Taluk

1. Allipur Tanda
2. Nandurg Sakrya Naik Tanda

ಶ್ರೀ ಬಾಪ್ರಗೋಡ ರಾಯಪ್ಪ.- ಅವು ಕೊಟ್ಟಿಂದ ಲಿಷ್ಟ್ ಏನು ಇದೆ, ಅದರಲ್ಲಿ 32 ಬಾವಿಗಳಿಗೆ ಡೆಪ್ಲೈಟ್ ಕಮೀಷನ್‌ರವರು ರಿಪೋರ್ಟ್ ಕರುತ್ತಿಸಿ ಸಾಕಷ್ಟು ದಿನವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅದು ಅಷ್ಟು ಆಗಿ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಆ ಕೆಲಸಗಳು ಇನ್ನೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಆಗಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಜಾಗ್ತತೆ ಕೆಲಸ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಎವರಾಡು ಮಾಡುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾಚುನನ್ನಾಮಿ.- ಈಗಳೇ 16 ಬಾವಿಗಳು ಕುಟ್ಟಿಟ್ಟೇ ಆಗಿವೆ. 31 ಹೆಚ್ಚಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವೆಕೆಂದು ಶಿಥಾರಸು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನೂ 16 ಬಾವಿಗಳ ಕೆಲಸವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಾಪ್ರಗೋಡ ರಾಯಪ್ಪ.- ಸ್ವಾಮಿ, 16 ಬಾವಿಗಳ ಕೆಲಸ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಏನು ಹೇಳಿದಿರಿ ಆ ಗ್ರಾಮಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾಚುನ ಸ್ವಾಮಿ.- ಆ ಗ್ರಾಮಗಳ ಹೆಸರು ಈ ರೀತಿ ಇವೆ:-

I. Shahapur Taluk: 9 Villages

1. Golagere Rastapur
2. Japanaik Tanda K. Kollur
3. Haskera Tanda

4. Nandihalagere Tanda
5. Rabbinahalli Tanda
6. Naikal Tanda
7. Brikhal Tanda
8. Manunaik K. Kollur Tanda
9. Bimala Naik Ukkinal Tanda

II. Shorapur Taluk: 3 Villages

10. Basarigida Tanda
11. Yevor Tanda
12. Kakkeri Tanda

III. Jewargi Taluk: 2 villages

13. Bilhar
14. Jainapur Tanda

IV. Yadgir Taluk: 2 villages

1. Allipur Tanda
2. Nandrug Sakrya Naik Tanda

ಶ್ರೀ ಧರ್ಮಸಿಂಗ್ ನಾರಾಯಣ ಸಿಂಗ್.- ಸ್ವಾಮಿ ಗುಲ್ಬಗಾರ್ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಭೂಮಿ ಕೊರೆದು ನೀರು ಎತ್ತುವ ಯಂತ್ರಗಳು ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಅದು ಎಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದು ಎಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಿರಾ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಕಾಚುನಾಡ್ಯಾಮಿ.- ಅಷ್ಟೂಪೂರ್ ಮತ್ತು ಉಂಡೂ ಅಲ್ಲಾಂಕನಲ್ಲಿ ಕಂಗಾಗಲೇ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಹೆಚ್. ಶ್ರುತಿರಂಗನಾಥ್.- ತಾವು ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಬಾವಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವ ಮುಸ್ನ ಬಾವಿಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಬರುತ್ತದೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಆಧಿಕಾರಿಗಳು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕಂಪ್ಲೀಟ್ ಆಗಿರುವ ಬಾವಿಗಳು ಎಷ್ಟು? ಕಂಪ್ಲೀಟ್ ಆಗದೆ ಇರುವ ಬಾವಿಗಳು ಎಷ್ಟು?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಕಾಚುನಾಡ್ಯಾಮಿ.- ಕಂಪ್ಲೀಟ್ ಆಗಿರತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು 28 ಬಾವಿಗಳು. ಒಟ್ಟು 31 ಬಾವಿಗಳಲ್ಲಿ 16 ಬಾವಿಗಳು ಕೆಲಸ ಕಂಪ್ಲೀಟ್ ಆಗುವುದರಲ್ಲಿದೆ. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ 13 ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಪ್ಪೊಂದು ಕಡೆ ಬೋರ್ಡೆಲ್‌ನಿಂದ

ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮುದುಹೊಳೆ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಒಂದು ಗಂಟೆಗೆ 25 ಗ್ರಾಲನ್ ನೀರು ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್‌ನವರು 2 ಸಾವಿರ ಗ್ರಾಲನ್‌ನಿಂದ 13 ಸಾವಿರ ಗ್ರಾಲನ್‌ನವರೆಗೂ ನೀರು ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ರಾಯಪ್ಪ.- ಈಗ ತಾವು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ತೆಗೆಸಿರುವ ಬಾವಿಗಳು ರಿಗ್ಸ್ ಮುಖಾಂತರ ತೋಡಲಾಗಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಕೊಟ್ಟು ತೋಡಲಾಗಿದೆಯೋ ಎನ್ನವುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿರು?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾಚುನನ್ನಾಮಿ.- 16 ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ರಿಗ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಬಾವಿಗಳನ್ನು ಕಂಟ್ಲೀಟ್ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನು 15 ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ರಿಗ್ಸ್ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ರಸ್ತೆಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಇರಲೀಲ್ಲ. ಅವುಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾವಿಗಳ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕಂಟ್ಲೀಟ್ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಈಗಾಗಲೇ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನು ಒಂದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಇನ್ನು 20 ಬಾವಿಗಳನ್ನು 1972-73ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಈಗಾಗಲೇ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಆ ಬಾವಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಒಂದು ಸಲಹೆಯೂ ಕೂಡ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

* * * *

ಸರಿಯಾದ ಕೆಲಸ ಒದಗಿಸಿ

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ರಾಯಷ್ಟ್ರ- ತಾವು ಕೊಟ್ಟಿಂಥ ಮಂತಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮೇಂಟ್ ಪ್ರಕಾರ 64 ಫ್ಯಾಮಿನ್ ಕೆಳಗೆ ಅಕ್ಷೋಬಿರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ 1 ಲಕ್ಷ್ 18 ಸಾವಿರ, 736 ಜನ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನವೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 1 ಲಕ್ಷ್ 16 ಸಾವಿರ ಜನ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಡಿಸೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ 1 ಲಕ್ಷ್ 8 ಸಾವಿರ ಜನ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಫಿಗರ್ ಏನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಕೆಲಸ ಕೊಡತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳ ಆಗದೆ, ಕೆಲಸ ಕೊಡತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಜನರಿಗೆ ಇದರಿಂದ ತೊಂದರೆಯಾಗುವ ಸಮಾಚಾರ ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚಿನ್ನಬಸಪ್ಪ- ಎಷ್ಟು ಜನ ಬರುತ್ತಾರೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲಸ ಇಲ್ಲದೆ ಅವರು ಬರುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಇನ್‌ಫರ್ಮೇನ್ಸ್ ಏನು ಇದೆ ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಿರತಕ್ಕವರು ಅವರ ಇಚ್ಛೆ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಕೆಲವರು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಕಡಿಮೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅದುದರಿಂದ ತಾವು ಏನು ಇನ್‌ಫರ್ಮೇನ್ಸ್ ಡ್ರೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ in my humble opinion. it may not be correct.

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ರಾಯಷ್ಟ್ರ- ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸ್ವಷ್ಟವಾದಂಥ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಾನು ಹೇಳುವದು ಇಷ್ಟೆ ರಾಬಿ ಬೇಳಿ ಹೋದ ನಂತರ ಗುಲ್ಬಾಗ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕ್ಷಾಮ ಇದೆ ಎಂದು ತಾವು ಒಪ್ಪಿತ್ತೀರಿ. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಕ್ಷೋಬಿರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷ್ 18 ಸಾವಿರ ಇದ್ದಂಥ ಹೂಲಿಗಾರರು ನವೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿಯ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ಬದಲು ಒಂದು ಲಕ್ಷ್ 16 ಸಾವಿರವಾಯಿತು. ಮತ್ತು ಡಿಸೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ 1 ಲಕ್ಷ್ 8 ಸಾವಿರ ಆಗಿದೆ. ಆ ರೀತಿ ಜನ ಕೆಲಸ ಇರಲಾರದೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿಗೂ ಕೂಡ ಬಂದಂಥ ಸಮಾಚಾರ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಸರಿಯಾದ ಕೆಲಸ ಒದಗಿಸಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸ್ವಷ್ಟವಾದ ಚಿತ್ರ ಅಂಶ ಅಂಶಗಳು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ ಅಲ್ಲವೇ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚಿನ್ನಬಸಪ್ಪ- ಉತ್ತರ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಇದೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾ ಇದೆಯೂ ಎಂಬ ಅಂಶ ನಿಮಗೆ ಶ್ರಿಂಂಟ್ ಮಾಡಿ ಹಂಚಿದ್ದೇವೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿವಾದವಿಲ್ಲ. ತಾವು ಏನು ಇನ್‌ಫರ್ಮೇನ್ಸ್ ಡ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಆ ಇನ್‌ಫರ್ಮೇನ್ಸ್ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅದು ಒಂದು ಕಾರಣ ಇರಬಹುದು.

ಆದರೆ ಜನಗಳು ಯಾತಕೋಸ್ಕರ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿರುವದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನಾ ಕಾರಣಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳುವದಾದರೆ, ಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಒದಗಿಸಿದೆ. ಕೆಲಸ ಒದಗಿಸಿದವ್ಯು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಜನ ಬರುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಆದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿರುತ್ತವೆ. ತಾವು ಹೇಳಿದ ಕಾರಣ ಒಷ್ಣವುದು ಕಷ್ಟ.

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ರಾಯಭ್ರಾಟ್:- ಜನವರಿ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹೇಳಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ 1 ಲಕ್ಷ 55 ಸಾವಿರ ಜನಕ್ಕೆ ಕೆಲಸ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಗುಲ್ಬಗಾರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನವರಿ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ 64 ಘ್ಯಾಮೀನ್ ಕೆಳಗೆ 55,833 ಜನಕ್ಕೆ ಕೆಲಸ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ ಮತ್ತು ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ಲ್ ವರ್ಕ್‌ ಕೆಳಗೆ 67916 ಜನಕ್ಕೆ ಕೆಲಸ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ ಎರಡೂ ಕೂಡಿಸಿದರೆ 1 ಲಕ್ಷ 22 ಸಾವಿರ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅಕ್ಷ್ಯೋಬರ್‌ನಿಂದ ಜನವರಿ ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನಕ್ಕೆ ಕೆಲಸ ಕೂಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆದರೂ ಕೂಡ ಜನ ಯಾತಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ? ಕಾರಣ ಜನಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೂಲಿ ಬಿದ್ದಿಲ್ಲ. ತಾವು ಏನು ಕೆಲಸ ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ, ಗುಲ್ಬಗಾರ್‌ದಲ್ಲಿ 16 ಲಕ್ಷ ಇಂದ್ರಾಧ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 1 ಲಕ್ಷ 22 ಸಾವಿರ ಯಾವ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೆಲಸ ಒದಗಿಸತಕ್ಕ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ.

* * * *

3rd April-1969

Valuation of lands Acquired for National Highway in Kudligi Taluk

Q: 756. Sri Bapugowda (Shahapur) (On behalf of Sri M.M.J. Sadyojatha (Kudligi)

Will the Minister for Revenue be pleased to state:-

- (a) Whether the value of the lands fixed for the lands acquired for National Highway No. 13 in Kudligi Taluk area is too low;
- (b) the value of the same fixed in Jagalur Taluk area per acre of land acquired for the National Highway No. 13;
- (c) the value fixed in Kudligi Taluk area per acre of land acquired for the National Highway No. 13?

A. Sri H.V. Koujalgi (Minister for Revenue)

- (a) No.
- (b) The valuation of lands acquired for National Highway in Jagalur Taluk is not yet fixed as the L.A. cases have not reached the award stage.
- (c) The Market value fixed in Kudligi Taluk ranges from Rs. 300 to Rs. 600 per acre depending upon factors relating to each case.

ಶ್ರೀ ಖಾತ್ರಿಗೊಡ.- ಸ್ವಾಮಿ, ಕೂಡ್ಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗಾಗಿ ಅಡ್ಡೀರ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಭೂಮಿಯ ಕಿಮ್ಮತ್ತನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಏಕರೆಗೂ 300

ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ 600 ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಿರಿ, ಆ ಜಮೀನಿನ ಸುತ್ತುಮುತ್ತೆ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಜಮೀನನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದ ಕಿಮ್ಮತನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ನಿಗದಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆಯೇ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ವಿ. ಕೌಜಲಗಿ.- ಆ ಭೂಮಿಯ ಕಿಮ್ಮತನ್ನು ನಿಗದಿ ಮಾಡುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದ ಬೆಲೆ, ಮತ್ತು ಈ ಭೂಮಿಯ ಗುಣ ಮತ್ತು ಇತರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಇದಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತನ್ನು ನಿಗದಿ ಮಾಡಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ.- 300 ರೂಪಾಯಿಂದ 600 ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ವಾಲ್ಯೂ ನಿಗದಿ ಮಾಡಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರಿ. ರಿಡಿಷ್ಯೂಷನ್ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮತ್ತು ಖರೀದಿಯಾದ ಅಂತಿ ಅಂಶಗಳು ಇವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಿಗದಿ ಮಾಡಿದ ವ್ಯಾಲ್ಯೂ ಅನುಗಣವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ತಮ್ಮಗಮನಕ್ಕೆ ತರಲಿಲ್ಲವೇ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ವಿ. ಕೌಜಲಗಿ.- ಅವರಗಳನ್ನು ವಿಚಾರ ಮೊಡಿಯೇ ಕಿಮ್ಮತನ್ನು ನಿಗದಿ ಮಾಡಿದ್ದು.

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ.- ಆ ರೀತಿ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಂಡು ಯೋಗ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಎಕರೆ ಒಂದಕ್ಕೆ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕಿಮ್ಮತು ಕೊಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಾ?

Sri H.V. Koujalgi.- According to the Acquisition Act, the remedy lies to the court and not the Acquisition Officer.

* * * *

28th March-1969

ಕೃಷ್ಣಾ ಯೋಜನೆಗೆ ವಿಶ್ವಭಾಂಕಿನ ಸಹಾಯ

Q: 687. Sri Bapugowda (Shahapur).-

Will the Chief Minister be pleased to state:-

(a) Whether the members of the World Bank have visited the site of Upper Krishna Project;

(b) If so, the opinion expressed by the members regarding the financial Assistance to the Upper Krishna Project;

A. Sri Veerendra Patil (Chief Minister).-

(a) Yes.

(b) No communication has been received.

21st March 1969

ಶಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಅರಣ್ಯಭೂಮಿ

Q: 688. Sri Bapugowda (Shahapur)

Will the Minister of State for Forests be pleased to state:-

(a) The number of acres of land that are under Forest Department in Shahapur Taluk;

(b) Names of villages having such lands with area;

(c) Whether many acres of the Forests lands have been encroached upon;

(d) If so, the details of the land so enroached?

A. Sri Alur Hanmanthappa (Minister of State for Forest).-

(a) Acres Guntas.

11.131 - 25

(b) (1) Mohadapur Forest Block

(2) do do

(3) Shahapur do

(4) Rastapur do

(5) Nagnatgi do

(6) do do

(7) Bontnal do

A. G

(2) 4,457-00

740-00

4,222-00

588-25

A. G

302-00

275-00

547-00

11,131-25

(c) There are no encroachments

(d) Does not arise.

* * * *

10th April-1969

ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ವಿಂಡೆ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣಪುರ ಕಾಲುವೆ

Q: 689. Sri. Bapugowda (Shahapur)

Will the Chief Minister be pleased to state:-

(a) The amount provided in the year 1968-69 for the Upper Krishna Project;

(b) whether tenders for construction of Dam as well as tenders for construction of 7 miles canal at Narayanapur have been called for, if so, when the tenders have been called for;

(c) The date of approval of the tenders;

(d) The total estimated cost of the tenders called for;

(e) The expenditure incurred so far?

A. Sri D. Parameshwarappa (Deputy Minister for Major Irrigation & Electricity) [(on behalf of Sri Veerendra Patil (Chief Minister))]

(a) Rs. 50.00 lakhs

(b) Yes, June 1968.

(c) 30-12-1968 in respect of Right Bank and left Bank earthen Dam only

(d) Rs. 1.186.43 lakhs

(e) Nil.

ಶ್ರೀ ಬಾಪ್ರಗಾಡ.- ಡ್ಯಾಂ ಮತ್ತು ಕೆನಾಲ್ ಮತ್ತು ಮೇಸನರಿ ಡ್ಯಾಂ ಈ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಗೆಲ್ಲ ಟೆಂಡರುಗಳನ್ನು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆಯೇ ಹೇಗೆ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಪರಮೇಶ್ವರಪ್ಪ.- ಈಗಾಗಲೇ ರೈಟ್ ಮತ್ತು ಲೆಫ್ಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಕೆನಾಲ್‌ಗಳ ಅರ್ಥನ್ ಡ್ಯಾಂಗೆ ಮತ್ತು ಮೇಸನರಿ ಡ್ಯಾಂಗೆ ಟೆಂಡರುಗಳನ್ನು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಅರ್ಥನ್ ಡ್ಯಾಂ ಟೆಂಡರುಗಳನ್ನು ಅಕ್ಷೇಪ್ತ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಶುರು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಹಂತದಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ. ಮೇಸನರಿ ಡ್ಯಾಂ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೂ ಟೆಂಡರುಗಳು ಅಕ್ಷೇಪ್ತ ಅಗಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಬಾಪ್ರಗಾಡ.- 9 ಜನರಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಟೆಂಡರನ್ನು ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ನಿಧಾನವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ತೊಂದರೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಪರಮೇಶ್ವರಪ್ಪ.- ಆದಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆ ಇತ್ಯಾದ್ಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೆ ಇರುವುದು. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಅಭೋಸವೇಷನ್ನು ಇರುವುದರಿಂದ ಅವನ್ನು ಅಟೆಂಡ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

* * * * *

18th April-1973

ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ

Q: 211. Sri Bapugowda (Shahapur).-

Will the Minister for Public Works and Electricity be pleased to state:-

(a) The number of Minor Irrigation and Lift Irrigation schemes for which survey has been completed and plans and estimates prepared in Gulbarga districts;

(b) The number of such works taken up for execution (Talukwise information be furnished);

Sri H.M. Channabasappa (Minister for Public Works and Electricity).-

(a) Surveys have been completed in respect of 74 Minor Irrigation works and 40 Lift Irrigation schemes. Plans and estimates have been prepared for all the works.

(b) Furnished in statement appended.

STATEMENT

Showing the Minor Irrigation and Lift Irrigation works surveyed and plans and estimates prepared and the number of such works taken up for execution in Gulbarga District

Sl. No.	Name of Taluk	Number of M.I. and L.I. Works for which Surveys has been completed and plans & estimates prepared			The number of such works taken up for execution		
		M.I. Works	L.I. Schemes	Total	M.I. Works	L.I. Schemes	Total
1.	Gulbarga	16	04	20	11	4	15
2.	Chincholi	15	03	18	13	03	16
3.	Chitapur	06	05	11	05	04	09
4.	Alland	05	02	07	05	02	07
5.	Afzalpur	01	09	10	01	09	10
6.	Yadgir	13	05	18	12	03	15
7.	Sedam	09	01	10	08	01	09
8.	Shorapur	03	...	03	02	...	02
9.	Shahapur	03	07	10	...	02	02
10.	Jewargi	03	04	07	03	04	07
Grand Total for Gulbarga District		74	40	114	60	32	92

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚಿನ್ನೆಬಹಳ್ಳಿ - I am not able to follow the Hon. Member. ಜನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಹೇಳಾಗಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಬರುತ್ತಾರೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಇಂಥ ಕಾರಣದಿಂದ ಬರುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ. ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಏಜನ್ಸೆಸ್ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೊರಗಡೆ ಅನೇಕ ಕೆಲಸ ಒದಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಂತ ಕೆಲಸಗಳು ಬೇರೆ ಇರುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ನಾನಾ ಕಾರಣಗಳು ಇವೆ. ಸಾರಕ್ಕು ಕೆಲಸ ಒದಗಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ವಿವರಕ್ಕೆ ತಾವು ಏನು ಕಳಕಳಿಯಂದ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ ಅದೇ ಕಳಕಳಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ನಿಮಗೂ ನಮಗೂ ಯಾವ ಬಿನಾಳಬಿಷಾಯವಿಲ್ಲ:

* * * * *

ಬರಗಾಲದಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಕೆಲಸ ಕೊಡಿ

Q: 344 Sri. Bapugowda Rayappa (Shahapur).-

Will the Minister for Revenue be pleased to state.-

- (a) The population of Gulbarga District;
- (b) The number of people provided with labour in this famine district?

Sri. N. Hutchamasthy Gowda (Minister for Revenue).-

(a) 17,39,671.

(b) Labour engaged in relief works as on 6-12-1972 as follows:-

64 - Famine Relief Work's	77,753
Departmental works	44,388
	1,22,141

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ರಾಯಪ್ಪ.- ಮುಂದೆ 3 ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಬರಗಾಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಗಂಭೀರವಾಗಲಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 6 ಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ಕೆಲಸ ಕೊಡಬೇಕಾಗುವುದು. ಅದಕ್ಕೆನು ಏಷಾರಡು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ?

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಖ್ಯಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.- ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಾಗ ಮತ್ತು ಹೊರಗಿನ ರಾಜ್ಯದ ಇಂಥ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಅಂತಿ ಅಂಶ ನೋಡಿದಾಗ

ಶೇಕಡ 10 ಅಥವಾ 20 ಮಂದಿಗೆ ಕೂಲಿ ಕೆಲಸ ಒದಗಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬರಬಹುದೆಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಬಹುದು. ಅದರಂತೆ ಸುಮಾರು ಎರಡುವರೆ ಲಕ್ಷ್ಚ್ಯಾ ಜನರಿಗೆ ಕೆಲಸ ಒದಗಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಜೂನ್ 15ರೊಳಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗುವುದು.

ಶ್ರೀ ಬಾಪ್ತಿಸ್ತಗೌಡ ರಾಯಪ್ಪ.- ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 50 ರಿಂದ 60ರವರೆಗೆ ರೈತರು ಕೂಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬರುವುದು. ಸುಮಾರು 2 ಲಕ್ಷ್ಚ್ಯಾಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನರಿಗೆ ಕೆಲಸ ಒದಗಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬರಬಹುದು. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಬಾಬಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಜನರಿಗೆ ಕೊಡಲು ವಿಚಾರ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ?

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಣ್ಣಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.- ಈಗಿರುವ ಹಾಗೆ ನಾವು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿರುವುತ್ತೆ ಸುಮಾರು 2 ಲಕ್ಷ್ಚ್ಯಾದಿಂದ 20 ಲಕ್ಷ್ಚ್ಯಾದವರೆಗೆ ಕೂಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಜನರು ಬರಬಹುದು. ಸಾಯಿಲ್ ಕನ್ಸಂಟೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷ್ಚ್ಯಾ, ಮೇಜರ್ ಇರಿಗೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ 10 ಸಾವಿರ, ಮೊಡಿಯಂ ಇರಿಗೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ 20 ಸಾವಿರ, ಮೈಸರ್ ಇರಿಗೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 20 ಸಾವಿರ, ರಸ್ತೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ 34 ಸಾವಿರ, ಇತರ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 40 ಸಾವಿರ ಹಿಗೆ 2 ಲಕ್ಷ್ಚ್ಯಾ 20-25 ಸಾವಿರ ಮಂದಿಗೆ ಕೆಲಸ ಕೊಡಬಹುದು, ಅಷ್ಟು ಜನ ಬರಬಹುದು ಎಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ.

* * * *

ಜಾಸ್ತಿಯಾದ ಕಳ್ಳತನ ಪ್ರಕರಣಗಳು

Q: 343. Sri. Bapugowda Rayappa (Shahapur).-

Will the Chief Minister be pleased to state:-

(a) The number looting and theft cases of Food-grains, Fodder and other valuables committed in Gulbarga district from August 1972 to November 20th;

(b) The number of cases registered so far;

(c) The preventive measures taken by the Government in this behalf ?

Sri Devraj Urs (Chief Minister).-

(a) During the period from August 1972 to 20th November 1972 there were 3 cases of looting and 21 cases of theft of Foodgrains and fodder and there were 14 cases of looting and 193 cases of theft of other vauables in Gulbarga District.

(b) 24 cases in respect of looting and theft of food grains and fodder and 207 cases in respect of other valuables have been registered.

(c) The Police Beats have been intensified and all the subordinate staff have been instructed to be diligent in the collection of information and to prevent the commission of these offences.

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ರಾಯಪ್ಪ.- ಮುಂದಿನ ಐದಾರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಲಾಟಿ ಪ್ರಕರಣ ಮತ್ತು ಕಳ್ಳತನ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸೈಷಲಾಗಿ ಪೋಲೀಸ್ ಸ್ಕೂಡ್‌ ನೇಮಕ ಮಾಡಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರವ್ರದ್ಧ.- ತಾವು ಹೇಳಿದಂತೆ ಈ ಸಂಭವವಿರುವದರಿಂದ ಅದನ್ನೂ ತದೆಗಟ್ಟಲು ಹೆಚ್ಚು ಪೋಲೀಸನ್ನು ಕೊಡಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ.ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.- 1971 ರಲ್ಲಿದ್ದ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಈಗ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆಯೇ? ಅಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಅಭಾವದಿಂದ ಈ ರೀತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆಯೇ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರವ್ರದ್ಧ.- ಈಗ ಹಿಂದಿನದಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ. Roughly I submit it may be taken as 14 cases more in that corresponding previous period.

18th May-1973

ರಾಯಚೋರಿಗೆ ಕೃಷಿ ಕಾಲೇಜು

Q: 997. Sri Bapu Gowda Rayappa (Shahapur).-

Will the Minister for Agriculture and Forests be pleased to state:-

(a) Whether Government has got any proposal to start Agricultural colleges in the State;

(b) If so, the number of colleges they propose to start and the location of the said colleges;

(c) Whether Government has got any proposal to start an Agricultural College at Raichur ?

Sri K.H. Patil (Minister of Agriculture and Forests)-

(a) No

(b) Does not arise in view of reply to (a) above.

(c) The question of upgrading the existing Agricultural Polytechnic at Raichur into an Agricultural College or Agricultural Engineering College is under consideration.

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ರಾಯಪ್ಪ.- ಸ್ವಾಮಿ, ತಾವು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯ (ಅ)ಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ‘ಇಲ್ಲ’ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ ಮತ್ತು ಅದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯ (ಇ)ಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ರಾಯಚೋರಿನಲ್ಲಿ ಈಗಿರುವ ಕೃಷಿ ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್‌ನ್ನು ಕೃಷಿ ಕಾಲೇಜು ಅಥವಾ ಕೃಷಿ ಇಂಜನೀಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜನ್ನಾಗಿ ಮೇಲ್ಲಿಂಚಿಸೇರಿಸುವ ವಿಷಯವು ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಅದುದಂದ ತಾವು ಈ ವರ್ಷದ ಹಣಕಾಸಿನ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ರಾಯಚೋರಿನಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಇಂಜನೀಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜನ್ನಾಗಿ ಮೇಲ್ಲಿಂಚಿಸೇರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕ್ಷೇಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರಾ?

ಶ್ರೀ ಕೆ.ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ್.- ನಾನು ಹೋದ ಸಲವೆ ಇದನ್ನು ಅಪ್ಪಾಗ್ರೇಡ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಆಗಲ್ಲಿಲ್ಲ. ವುನಿ: ನಾನು ಈ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ರಾಯಚೋರಿನಲ್ಲಿ ಈಗ ಇರುವ ಕೃಷಿ ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್‌ನ್ನು ಕೃಷಿ ಕಾಲೇಜು ಅಥವಾ ಕೃಷಿ ಇಂಜನೀಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು, ಪುಲ್ ಫ್ಲೆಡ್‌ನ್ನು ಕಾಲೇಜು ಮಾಡಲು ಬರೆದಿದ್ದೇವೆ. ಅದು ಈಗ ಘೋಷಣೆ ದಿವಾಳಿ ಮೆಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ರಾಯಪ್ಪ.- ಅಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಗಿರ್ ಒಂದರಲ್ಲೇ 6 ಸಾವಿರ ಮಗ್ಗಗಳಿವೆ ಎಂದಾಗ ತಾವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸರಬರಾಯಿ ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ನೂಲಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಬಹಳ ಕಡಿಯೆಯಲ್ಲವೇ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ.- ನೂಲಿನ ಆಭಾವ ಇರತಕ್ಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇವ್ವಾದರೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು ಅನ್ನವ ಸಮಾಧಾನ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕಿಂತ.

ಶ್ರೀ ಡಿ.ಎಂ.ಬಾಂಗಿ.- ಇಲ್ಲಿ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕುವರೆ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ನೂಲನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ ಮತ್ತು 50 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಬಾಡಿಗೆ ವರ್ಗೀರಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ 50 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಅಂದರೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಖಚನ್ನು ನೂಲನ್ನು ಮಾರತಕ್ಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೇ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ.- ಸೇರಿಸೇ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ರಾಯಪ್ಪ.- ಶಹಪೂರ್ ಮತ್ತು ಗುರುಮಿಟಕಲ್ ಹಾಗು ಸುರಪುರಗಳಲ್ಲಿ ನೂಲಿನ ಹಂಚಿಕೆಗಾಗಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿದ್ದಾಗ್ನೂ ಅಲ್ಲಿ ಈ ಪಂಪನಗೌಡ ಮತ್ತು ವಹೀದ್ ಚೌಧರಿ ವರ್ಗೀರೆಯನ್ನು ವಿಚೆಂಟರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು?

ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ.- ಅಲ್ಲಿ ಹೋ ಅಪರೇಟಿವ್ ಸೊಸೈಟಿಗಳಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ನೂಲನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದವಾಳವೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಕೆಲವು ಕರಿಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳೂ ಇರುವುದರಿಂದ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೈವೇಟ್ ವಿಜ್ಞಾಪನಗಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಗಳ ಇತಿಹಾಸ ನನಗೆ ಗೂತ್ತಿಲ್ಲ. ಇವರನ್ನು ಅಲ್ಲಿನ ದಿವಿಜನ್ ಕರ್ಮಾಣವರ್ ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಶಿಫಾರ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ನೇಮಕ ಮಾಡಿದೆ. ಆವರ ಬಗ್ಗೆ ಏನಾದರೂ ಅಕ್ಷೇಪಣೆಗಳಿದ್ದರೆ ತಿಳಿಸಿ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ರಾಯಪ್ಪ.- ಈ ವಿಚೆಂಟರನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಆವರ ಶಿಫಾರ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ನೇಮಕ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ತಾವೇ ಇಲ್ಲಿಂದ ನಾಮಿನೇಟ್ ಮಾಡಿ ಈ ಹೆಸರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಲ್ಲವೇ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ.- ಅದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

18th April - 1973

ಕೃಷ್ಣಾ ಮೇಲ್ದಂಡ ಯೋಜನೆ

Q: No: 208 Sri. Bapugowda (Shahapur).-

Will the Minister of states for Major Irrigation be pleased to state:-

(a) Whether the left bank canal of Upper Krishna Execavation work in Gulbarga District has been started;

(b) If so, the lenght of the left bank canal of which excavation work is to be taken up in Gulbarga District (Figures in miles may be provided);

(c) The number of labourers engaged in this work in the month of December 1972 and January 1973?

Sri H.N. Nanje Gowda (Minister of State for Major Irrigation).-

(a) Yes

(b) 167 miles of the Narayanapur left bank canal and its Branch canals.

(c) December 1972 ..... Average daily labour 6.312

January 1973 ..... Average daily labour 6.097

Sub: Amount spent of Famine Relief Works.

Q:No: 405. Sri Bapugowda (Shahapur).-

Will the Minister for Revenue be pleased to state:-

(a) The number of districts in the State facing Savere Famine;

(b) The number of persons affected due to the famine (District-wise figures may be furnished)

(c) The number of persons engaged in various Famine works (districtwise figures may be furnished)?

Sri N. Hutchamasthy Gowda (Minister for Revenue).-

(a) Five

(b) Belgaum 5,96,167

Bijapur 11,47,021

Bidar 6,50,033

Gulbarga 13,67,474

Raichur 8,10,957

(c) Average daily labour Attendance

District	64 Famine Relief Works	Departmental works
----------	------------------------	--------------------

Belgaum	... 6,752	11,880
---------	-----------	--------

Bijapur	... 42,449	73,909
---------	------------	--------

Bidar	... 14,087	25,909
-------	------------	--------

Gulbarga	... 26,384	43,065
----------	------------	--------

Raichur	... 12,435	13,088
---------	------------	--------

(d) Belgaum 9,743.590

Bijapur	2,24,94,000
---------	-------------

Bidar	65,00,234
-------	-----------

Gulbarga	1,82,80,605
----------	-------------

Raichur	55,43,943
---------	-----------

Besides the above expenditure, the Departments of P.W.D., Agriculture & Mines and Geology are incurring the following expenditure for which the districtwise figures are not available.

Rs. in lakhs

Geology	00.03
---------	-------

P.W.D.	38.45
--------	-------

Agriculture	90.00
-------------	-------

* * * *

19th April-1973

ಬರಗಾಲ ಪ್ರದೇಶದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಭೇಟ್ಟಿ

ಶ್ರೀ ಒಪ್ಪುಗೌಡ ರಾಯಪ್ಪ.- ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳಿಂದಲೂ ನಮ್ಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಏನು ಬರಗಾಲದ ಸ್ಥಿತಿ ಇತ್ತು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಮತ್ತೆ ಚೆಚ್ಚಿ ಮಾಡಲು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ನನಗನಿಸುವುದು ಕಡೆಯ ತಂಡ ಈಚೆಗೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪನವರ ಮೂಲಕ ಹೋದದ್ದು. ಕಳೆದ ಆರು ತಿಂಗಳಿಂದಲೂ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಂದ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಬರಗಾಲದ ಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಿವು. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾರು ರಾಜಕೀಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿನ ಜರೂರು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಎಂದರೆ ಇಲ್ಲಿನ ಜನಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾದ ಕೆಲಸಗಳು, ಧಾನ್ಯ ಹಾಗೂ ನೀರು ಕೊಡತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ನಮ್ಮ ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪನವರ ಮೂಲಕ ಹೋದ ಕೊನೆಯ ತಂಡವರು ಕಣ್ಣಾರೆ ಸೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆ ಕೂಡ ಈಗ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಕಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ನೈಜ ಚಿತ್ರ ಏನಿದೆ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೇನು ಎನ್ನುವುದು ಈಗ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣವಾಗಿ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಈಗ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ತಂಡದವರು ಬರಗಾಲದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಂದು ಇಲ್ಲಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಹಕರಿಸಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಸಂತರ ಈಗ ಕೊನೆಯ ತಂಡದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೆಲವು ಜನ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಂದನೆ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾಣವಾಗಿ ಅರಿವು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಕೂಡಲೇ ತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಸ್ವಾಷ್ಟ ಚಿತ್ರವನ್ನು

ನಮಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸುಮಾರು 80 ಲಕ್ಷದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಖಚಿತ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಇನ್ನು ಬರುವ ಡೆಸೆಂಬರುವರೆಗೆ ಇಲ್ಲಿನ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಇದ್ದಾರೆ, ಇದನ್ನು ಮಾನವೀಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿ ಇನ್ನು ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಖರೀಫ್ ಬೆಳೆ ಬರುವವರೆಗೂ ನಮ್ಮೆ ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರದ ಮುಖಾಂತರ ಇಲ್ಲಿನ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅಮಲು ಬಜಾವಣೆ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ತ್ವರಿತಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಕಡೆಯ ತಂಡ ಹೋಗಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದರೆ, ಸರಹಾರಕ್ಕೆ ಈಗ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿರಬಹುದು ಇದರಲ್ಲಿ ನಾವು ಏನೂ ರಾಜಕೀಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ ಎನ್ನವುದು, ಜನತೆಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಚೇಕಾಗಿರುವ ಅನ್ನ ಹಾಗು ನೀರನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಇದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರ ಬೆಂಬಲಪ್ಪಾ ಇದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರ ಕಡೆಯ ಅಂಕ ಹಾಕಬೇಕು. ಬರಗಾಲ ಎಂಬ ಆ ಶಬ್ದವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಾವುಗಳು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಉಚ್ಛರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವಿಶ್ಲಾಸ ನನಗೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಅವರು ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿ ಬಂದ ಕಾರಣದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರಿಗೆ ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಲಿ, ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೂ ಯಶಸ್ವನ್ನು ತಂದು ಕೊಡಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

* * * * *

22nd April-1974

ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ

Q: 281. Sri. Bapugowda (Shahapur).-

Will the Minister of State for Minor Irrigation be pleased to state:-

- (a) The names of the new medium Minor Lift Irrigation Schemes taken up during the drought period in 1973-74 in Gulbarga district (Talukwise figures may be given);
- (b) The estimated cost of these schemes (figures may be given schemewise);
- (c) The expenditure incurred to words these schemes so far;
- (d) Whether the Government proposes to complete these schemes in 1974-75 ;
- (e) If so, the Amount proposed to be allotted in the Budget (Schemewise information may be given);

Sri S.B. Nagaraj (Minister of State for Minor Irrigation).-

- (a) Please see column 3 in the statement placed on the Table of the House
- (b) Please see column 4 in the statement placed on the Table of the House
- (c) Please see column 5 in the statement placed on the table of the house.
- (d) Most of these works are continued during 1974-75.
- (e) Please see column 6 of the statement placed on the table of the House.

* * * *

17th Feb: 1973

ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ

Q: 349 Sri. Bapugowda Rayappa (Shahapur).-

Will the Minister for Agriculture and Forests be pleased to state.-

(a) The total cultivable Acres of land available in Gulbarga District;

(b) The extent of acres of land in Gulbarga District in this year has been brought under cultivation in Kharif and Rabi season (separate figures-Kharif and Rabi may be given);

(c) The excepted quantity of Foodgrains and cash crops this year out of this cultivation (figures in tonnes and value may be given)?

Sri D. Devaraj Urs (Chief Minister).:-

(On behalf of Sri. K.H. Patil (Minister for Agriculture and Forests).-)

(a) 30,01,520 Acres

(b) Kharif Rabhi

5,483.32 Acres   8,222.37 Acres

28 687 3 56 78 000

ಶ್ರೀ ಬಾಪ್ತಿಸ್ಟ್ ರಾಯಪ್ಪ.- (ಅ)ಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ 13 ಲಕ್ಷ ಚೆಲ್ಲರೆ ಎಕರೆಗಳನ್ನು ಜಮಾನಿಸಲ್ಪ ಸಾಗುವಳಿಯಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. (ಆ)ಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ 28,687

ಟನ್ನಗಳಷ್ಟು ವಾರೀಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳ ಹಾಗು ಅವಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಈ ಸಾಗುವಳಿಯಿಂದ ಪ್ರಸಕ್ತ ಮಞ್ಜರಲ್ಲಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವುದೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಈ ಅಂತಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಯಾವ ಒಂದು ಅಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲ್ತೂಕಿನಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.- ರೆವಿನ್ಯೂ ಇಲಾಖೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದಂಥ ಅಂತಿ ಅಂಶಗಳ ಅಧಾರದ ಮೇಲೆ ಈ ಅಂಶವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಾಪ್ರಗೋಡ ರಾಯಪ್ಪ.- ಅವರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುವ ಅಂತಿ ಅಂಶಗಳು ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.- ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರದು ಏನಾದರೂ ಬೇರೆ ಸಂಖ್ಯೆ ಇದ್ದರೆ ಹೇಳಿಲಿ, ನೋಡೋಣ.

ಶ್ರೀ ಬಾಪ್ರಗೋಡ ರಾಯಪ್ಪ.- ಈ 13 ಲಕ್ಷ ಚೆಲ್ಲರೆ ಎಕರೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ಜಮಿನುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಬಾವಿಗಳ ಮೂಲಕ ಹಾಗು ಲಿಫ್ಟ್ ಇರಿಗೇಷನ್ ಮೂಲಕ ಸಮೃದ್ಧ ಕ್ರಾಪ್ ಬರುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.- ಸಮೃದ್ಧ ಕ್ರಾಪ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ನೋಟೆಸ್ ಬೇಕು.

* * * *

21st February-1973

ಜಾನುವಾರಗಳ ರವಾನೆ

Q: 347. Sri Bapugowda Rayappa (Shahapur).-

Will the Minister for Revenue be pleased to state:-

(a) Whether Government has issued any Government Order to shift the cattle of Gulbarga District to the District of Belgaum;

(b) If so, the number of cattle shifted so far in the district?

Sri. N. Hutchamasty Gowda (Minister for Revenue).-

(a) No order to shift cattle from Gulbarga District to Belgaum District has been issued. In view of acute scarcity of fodder in Gulbarga district, the people were Advised to move the cattle to the forests of Western Ghats in the districts of Belgaum and North Kanara and the Local Officers were instructed to provide certain facilities, on the route.

(b) None. A camp of Gangapur has been opened. About 2.606 cattle have been Admitted.

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ರಾಯಪ್ಪು.- ತಮ್ಮ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಗುಲ್ಬಗಾರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಾನುವಾರಗಳನ್ನು ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ರವಾನಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಅದೇಶವನ್ನೇನಾದರೂ ನೀಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಅಡ್ಡೆಸ್ ತರಹ ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಈ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಒಳಾರಿಯಿಂದ ದನಕರುಗಳು ಬೆಳಗಾಗಂಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದಿರಿ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗೌಡ.- ಗಣಭಾಪುರಕ್ಕಾಗಲೀ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗಾಗಲೀ ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಮೇವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವಾಗ ದನಗಳು ಸಾಯುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದು ಎಲ್ಲಾರೂ ಗೊತ್ತಿರುವ ವಿಷಯ. ಗಣಭಾಪುರಕ್ಕೆ ದನಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಾಗ ತೀರಾ ಸುಸ್ತಾಗಿ ನಾಳೆಯೋ ನಾಡಿಕ್ಕೊಂಡಿರುವುದು ಸಾಯುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವಂಥ ದನಗಳನ್ನು ಕೆಲವರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಂದಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಶಕ್ತಿ ಇದೆಯೋ ಅಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ಮೇವನ್ನು ಬದಗಿಸಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ಒಂದು ಮಾರ್ಗವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಇದು ಸರಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬೇರೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಆವರು ಯಾವ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಇರತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೆರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆಗಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರಿ ನೂಲು ಭೂಂಡಾರ ಒದಗಿಸಿ

Q: 24. Sri. Bapugowda Rayappa (Shahapur).-

Will the Minister for Industries be pleased to state:-

- (a) The number of Government yarn Depots opened in Gulbarga District
- (b) The amount invested in each depot (Depotwise information may be given);
- (c) Whether individual persons have been appointed as retail dealer to distribute yarn in Alland, Shahapur and Shorapur Taluks;
- (d) If so, the names of such persons?

Sri S.M. Krishna (Minister for Industries):-

- (a) Two. i) Alland
ii) Gurmitkal
- (b) Rs. 4.50 lakhs for purchase of yarn and Rs. 0.50 lakhs towards recurring expenditure on the staff, rent, etc., for each depot
- (c) Yes.

- (d) 1. Sri B.R. Chillal Alland
 2. Sri Pampangoud and Shankarappa Tangadgi (Shahapur Taluk), Gogi
 3. Sri M.H. Waheed Chowdari, Shorapur Taluk, Ragampet, Gulbarga District

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ರಾಯಪ್ಪ.- (ಬಿ) ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಅಳಂದ್ ಮತ್ತು ಗುರುವಿಟಕಲ್ ಈ ಎರಡು ಸರ್ಕಾರಿ ನೂಲು ಭಂಡಾರಗಳಿಗೂ ಒದಗಿಸಿದೆ ನೂಲಿನ ಮೊತ್ತವೆಷ್ಟು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿರಾ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ- ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಒಳ ಇರತಕ್ಕ ರೆಕಾರ್ಡಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಆ ಸಂಖ್ಯೆ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಎಷ್ಟು ಮೊತ್ತದ ನೂಲನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಬಲ್ಲೇ ಅಳಂದಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸಿದ ನೂಲಿನ ಮೊತ್ತ 2 ಲಕ್ಷ 36 ಸಾವಿರದ 782 ರೂಪಾಯಿಗಳು, ಅಲ್ಲಿ ಬಿಕರಿಯಾಗಿರತಕ್ಕ ನೂಲಿನ ಮೊತ್ತ 1 ಲಕ್ಷ 79 ಸಾವಿರ 937 ರೂಪಾಯಿಗಳು. ಇನ್ನು ಗುರುವಿಟ್ಟೇ ಕಲ್ಲಿಗೇ ಒದಗಿಸಿದ ನೂಲಿನ ಮೊತ್ತ: 20 ಲಕ್ಷ 64 ಸಾವಿರದ 424 ರೂಪಾಯಿಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಬಿಕರಿಯಾಗತಕ್ಕ ನೂಲಿನ ಮೊತ್ತ 91 ಸಾವಿರದ 755 ರೂಪಾಯಿಗಳು.

* * * *

Electricity line on Banks of Krishna and Bheema Rivers

Q: 348. Sri Bapugowda (Shahapur)

Will the Minister for Public Works and Electricity be pleased to state:-

- (a) The number of miles of electricity line laid on the Banks of Krishna and Bheema Rivers in Gulbarga District;
- (b) Whether any pumpsets on behalf of Government installed on these Banks to lift the water for irrigation in this Famine district, if so, their number;
- (c) If not installed, the reasons for the delay?

Sri H.M. Channabasappa (Minister for Public Works and Electricity).-

- (a) 63 Kms on the bank of River Bhima only.
- (b) Yes, 9 pumpsets have been installed.
- (c) Does not arise in view of reply to clause (d)

Sub: Famine in Gulbarga District

Q: 341. Sri Bapugowda (Shahapur)

Will the Minister for Revenue be pleased to state:-

- (a) Whether there is Famine in Gulbarga District.
- (b) If so, the reason for not declaring Gulbarga District as Famine-stricken district;
- (c) The conditions required to declare this district as Famine Stricken district ?

Sri N. Hutchamasthy Gowda (Minister for Revenue).-

- (a) Acute Scarcity conditions prevail in Gulbarga district.
- (b) and (c) the old famine codes which are no longer relevant to the present day conditions did provide for declaring certain areas as "Famine affected" the scope and concept of "Famine relief" have over the year undergone radical change and it is no longer necessary or desirable to declare any area which is affected by drought as Famine area. Formal declaration of any areas as "Famine area" is an antiquated notion. which has no meaning in the present day circumstances.

* * * *

25th February-1975

ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಪವೇಶ

Q: 5. Sri Bapugowda (Shahapur): Will the Minister for health be pleased to state:-

(a) Whether the Government has fixed the in-take of the students to be Admitted in Medical Colleges to 75, instead of 120;

(b) If so, the reasons for reducing the strength ;

(c) The quantum of capitation fees fixed for the students of this State and the students of other States to get admission in private medical colleges in the state ;

(d) Whether these colleges are admitting the students of this State and of other States on the basis of merit-cum capitation fee?

Sri H. Siddaveerappa (Minister for Health).-

(a) Admission for the year 1974-75 is fixed as follows:-

(1) Bangalore Medical college, Bangalore	100
(2) Medical College Mysore	100
(3) Karnataka Medical College, Hubli	100
(4) Medical College, Bellary	053

Private Medical Colleges:-

(1) Kasturba Medical College, Manipal	100
(2) J.N. Medical College, Belgaum	73
(3) M.R. Medical College, Gulbarga	67
(4) JJM Medical College, Davangere	50
(5) St. John's Medical College, Bangalore	60

(b) to maintain the standards laid down by the medical council of India.

(c) For students of Karnataka

Not exceeding Rs. 5.000

For others -

Not fixed.

(d) Yes, generally

ಶ್ರೀ ಬಾಪ್ತಿಕೊಡ - ಇಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ದರ್ಜೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಇನ್‌ಟೆಕ್ನಾಲೋಜಿಸ್ಟ್‌ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಹೀಗೆ ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡಿರತಕ್ಕ ದರ್ಜೆಯ ವಿವರಗಳೇನು - ನಿಯಮಗಳೇನು ?

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಸಿದ್ದಪ್ರೀರಪ್ಪ - ಯಾವ ಯಾವ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಗಳಲ್ಲಿ ಪನೇನು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಅಂದರೆ ಕ್ಲಿನಿಕಲ್ ಫೇಸಿಲಿಟೀಸ್ ಮತ್ತು ಲ್ಯಾಬೋರೇಟರಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಎಷ್ಟೇಷ್ಟು ರೂಪ್ತಿಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿ ಭಾರತ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮಂಡಳಿಯವರು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಬಾಪ್ತಿಕೊಡ - ಕಲ್ಲುಗ್ರಿ ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾಂ ಇತ್ಯಾದಿ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಗಳಲ್ಲಿ ಈಗ ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ತಿಳಿಸಿದುಂಥ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ನಾಕಷ್ಟು ಇದ್ದರೂ ಆಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿನ ದಾಮಾಷದಂತೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳೇನು ?

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಸಿದ್ದಪ್ರೀರಪ್ಪ - ಅದಕ್ಕೆನು ಕಾರಣಗಳು ಎಂಬುದನ್ನು ಆ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿನ ಅಧಾರಿಟೀಸ್‌ಗೆ ಕೇಳಬೇಕು. ಹಿಂದೆ ಈ ಕೋರ್ಸಿಗೆ ಪಿ.ಯು.ಸಿ ಮತ್ತು ಸಿ.ಪಿ.ಸಿ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎ.ಬಿ. ರಾಮಶ್ವಾಮಿ - ಈ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಇಳಿಸಿದ ಮೇಲೆ ವರ್ಷಂ ಪ್ರತಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗತಕ್ಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಏನೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತೇರಾ ?

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಸಿದ್ದಪ್ರೀರಪ್ಪ - ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕಟುಹಳಸಿ, ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

* * * *

ಶಾಹಪುರದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಕಳೇರಿ

Q: 167. Sri. Bapugowda (Shahapur).-

Will the Minister of State for Regulated Market be pleased to state.-

(a) The estimated cost of the new market committee office building in Shahapur ;

(b) Whether this building has been furnished with new furnitures;

(c) If so whether the list of the new furniture articles together with the cost of each item of the furniture be placed on the table?

Sri R.D. Kittur (Minister of State for Regulated Markets).-

(a) Rs. 1,67,295-00

(b) Yes

(c) Vide Statement appended

Statement showing the new furniture purchased with its cost by the
Shahapur Market Committee

Sl. No.	Name of the Article	No. of Articles	Rate Rs.	Total Amount Rs.
1.	Revoiving Chair with foam and with rexinon	01	1.150	1.150-00
2.	Teak and chair with Aims with Foam rexinon	20	260	5,200-00
3.	Teak wood conference chair with Foam and Rexinon	15	260	3,900-00
4.	Sofa set (Three Pieccs) with foam rexinon	1 set (pieces)	3,250	3,250-00
5.	Sofa Chair with foam	02	450	900-00

Sl. No.	Name of the Article	No. of Articles	Rate Rs.	Total Amount Rs.
6.	Teak wood executive table size 01 6x3 top laminated	01	1,100	1,100-00
7.	Teak wood centre table size 3x1½ Top laminated	01	325	325-00
8.	'U' shape conference Table with T/W with top laminated	01	6,200	6,200-00
9.	Teak wood officer Table size 4x2½ top laminated	07	810	5,670-00
10.	Almirah (steel) 78"x36x18" Add. Sales Tax 15% for the Articles at S.No. 1 to 5 (8% on 6 to 10)	01 50	1,100 1,400-00	1,100-00 28,795-00 Total Rs 3,311-60 1,400-00 33,506-60

Sri Bapugowda.- It is stated that a sum of Rs. 1.67-295 has been spent for construction of taluk market committee at Shahapur, to equip the building a sum of Rs. 33.506 has been spent. What is the procedure Adopted by the market committee to purchase the furniture?

Sri R.D. Kittur.- I also feel that the furniture purchased by the market committee is a little bit costly. I will advise them not to spend lavishly on articles.

Sri Bapugowda.- May I know whether it is a fact that these furnitures were purchased at Bangalore whereas at Gulbarga Jail there is carpentry unit where they could have purchased at Government cost? May I know whether there is any monopoly interest in purchasing them at Bangalore?

Sri R.D. Kittur.- No doubt the concerned market committee had called for tenders and five contractors had given their quotation, the market committee has accepted the lowest one given by Balaji Furnishers, Bangalore.

ಶ್ರೀ ಟಿ.ಎಂ. ಮಂಜುನಾಥ.- ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಎಂದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ 1 ಲಕ್ಷ 50 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಕಳೇರಿಯ ಪೀಠೋಪಕರಣಗಳಿಂದ 1 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಅಕ್ರಮ ಅಲ್ಲವೇ?

Sri R.D. Kittur- The Hon. Member's impression is wrong. The market committee has not purchased the furniture out of that money. The market committee is utilising its funds for development also.

Sri Bapugowda.- May I know how many tenders more Received and what are their names?

Sri R.D. Kittur.- Five tenders were received by the market committee. they are;

Balaji Furnishers, Bangalore

Bharath traders, Infantry Road, Bangalore

Bharath wood Industries, Infantry Road, Bangalore

United Agencies, Station Road, Gulbarga

Godrej Agencies, Gulbarga

* * * *

1974

ENERGISATION OF I.P. SETS IN SOME TALUKS OF GULBARGA DISTRICT

Q: 549. Sri. Bapugowda (Shahapur).-

Will the Minister for Public Works and Electricity be pleased to state.-

(a) Whether it is a fact that nearly one hundred application for I.P. Sets are pending with the Assistant Engineer, Karnataka State Electricity Board, Shahapur from Yadgiri, Shorapur, Shahapur and Jewargi Taluks in Gulbarga District ;

(b) If so, since how long these applications are pending (the reasons may be stated) ;

(c) Whether Government has taken any action to dispose of these Applications?

Sri H.M. Channabasappa (Minister for Public Works and Electricity);

(a) Yes.

(b) Particulars furnished in the appended statement.

(c) Where the works are not progressing due to shortag of materials steps are taken by the Board to procure them to ensure energisation of as many I.P. sets as possible.

Statement

Showing the number of Applications pending, talukwise and period of pendency and the reasons therefor

Sl. No.	Taluk	Period of Pendency	Number of Applications pending	Reasons for pendency
1.	Jewargi	i) Less than one month ii) Less than six month	06 29	Work undertaken but progress hampered for want of conductors the Applicants have not observed to formailies
2.	Shahapur	i) Less than one month a) Less than one month ii) a) Less than six month b) Less than six month	01 19 12 10	Party not ready to avail power supply as Board's formalities are not completed Estimates under preparation parties not ready to avail power supply. Works Undertaken but progress hampered for want of conductors
3.	Yadgir	(a) (i) Less than one month (ii) Less than three month (iii) Less than six months	08 01 34	Estimates prepared and under scrutiny Party not ready to avail power supply party not ready to avail power supply

Sl. No.	Taluk	Period of Pendency	Number of Applications pending	Reasons for pendency
	(b) Gurumitkal Section, Yadgir Taluka			
		i) Less than one month	01	Work under progress
		ii) Less than three month	02	Parties not ready to avail power supply
		iii) Less than six month	10	Estimates prepared and submitted for sanction
4.	Shorapur	i) Less than one month	01	Estimates prepared and submitted for sanction
		ii) Less than six month	04	Parties not ready to avail power supply

ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯ

ಶ್ರೀ ಬಾಜುಗೌಡ ರಾಯಪ್ಪ.- ಸ್ವಾಮಿ ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ತಾವು ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ 74 ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್ ಆಗಿವೆ, ಅದರಲ್ಲಿ 60 ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ, ಲಿಫ್ಟ್ ಇರಿಗೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ 40 ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್ ಆಗಿವೆ. 32 ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ, 8 ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಪಿಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಕಾರಣ ಏನು? ಕ್ಷಾಮೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟಿರಾ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪ.- ಅಲ್ಲಿ ಕ್ಷಾಮೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುವುದರಿಂದ 74 ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು 60 ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಮೈಸ್ರೂ ಇರಿಗೇಷನ್ ಮತ್ತು ಲಿಫ್ಟ್ ಇರಿಗೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ 40 ಸ್ಕ್ರೀವರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ 32 ಸ್ಕ್ರೀವರ್‌ಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಬಾಕಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಅರ್ಥಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಯೋಗ್ಯ ಎನಿಸಿದರೆ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ. ಅವು ಯೋಗ್ಯ ಎನಿಸಿದ್ದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಾಜುಗೌಡ ರಾಯಪ್ಪ.- ಈ 74 ಮತ್ತು 40 ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್ ಆಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಅವುಗಳು ಫೇಸಿಟಿಲ್ ಇವೆ ಎಂದು ಪರದಿ ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇದೆ. ತಾವು ಕೇವಲ 60 ಮತ್ತು 30 ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ. ಅದ್ದರಿಂದ ಉಳಿದವುಗಳನ್ನು ಸಹ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡಕ್ಕೆ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪ.- ನಾನು ಸ್ವಾಷಾಧಿಕಾರಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಎಷ್ಟು ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಕವಾಗಿ ಯೋಗ್ಯವಿಸುತ್ತವೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯಿಗಂತ ಜಾತಿ ಇದ್ದರೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟಿರಿ.

ಶ್ರೀ ಜೆ.ಎಲ್. ಕಬಾದಿ.- ಈ ವಸ್ತ್ರಮೇಟ್ ಮಾಡಿಸಿ ಎಷ್ಟು ಪರಿಷಾಗಳಾದವು. ಮತ್ತು ಇವುಗಳು ಫೀಸಿಬಲ್ಲೇ ನಾನ್ ಫೀಸಿಬಲ್ಲೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದಿದ್ದೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪ.- ಅದನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು ಇಂಜನಿಯರುಗಳು; ನಾನಲ್ಲ. ತಾವು ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಇಂತಿಂಥ ಕೇಸುಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ರಾಯಪ್ಪ.- ಈ 92 ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಗುಲ್ಬಗಾಂದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸುತ್ತೀರಿ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪ.- ಇಷ್ಟೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಯಸುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಬಂಡಿಂಗ್‌ಗೆ ಜಾಗ ಸಿಕ್ಕಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಕಾಲುವೆಗೆ ಜಾಗ ಸಿಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಇವೆಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಇಷ್ಟೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಯಸುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕೆಷ್ಟ.

* * * *

Murders Committed in Kurkunda Village

Q: 610. Sri Bapugowda Rayappa (Shahapur).-

Will the Chief Minister be pleased to state.-

(a) Whether there is a village by name "Kurkunda" in Shahapur Taluka

(b) If so, the population of this village;

(c) The number of murders committed in this village since 1950 to 1973; .

(d) The reason for these murders :

(e) Whether Government is thinking to impose any Punitive tax on this village in order to make life of these villagers peaceful?

Sri D. Devaraj Urse (Chief Minister).-

(a) Yes

(b) Population of this village is 3,200

(c) There were 7 murders in this village during the said period.

(d) Of the 7 murders, one was over money transaction, two were due to enmity, one was due to land dispute and the other three were due to other causes.

(e) No.

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ರಾಯಪ್ಪ.- ಸ್ವಾಮಿ, (ಇ)ಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಏಳು ಕೊಲೆಗಳು ನಡೆದಿದ್ದವು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ ಎಷ್ಟೇಷ್ಟು ಕೇಸುಗಳಲ್ಲಿ ಏನೇನಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.- (1)ನೇ ಕೇಸಿನಲ್ಲಿ ಗುಲ್ಗಣ ಸೆಕ್ಕನ್ ಕೋಟೆನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಾವಿಕ್ಕನ್ ಆಗಿದೆ. ಇದರ ಕೈಯೊ ನಂ. 10-52 report 10-6-1952.

(2)ನೇ ಕೇಸು ಇದು 1955ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಆದದ್ದು. ಇದು ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಕೋಟೆನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಾವಿಕ್ಕನ್ ಆಗಿದೆ. ಇದರ ಕೈಯೊ ನಂಬರ್ 51 under section 302/IPC 1955.

(3)ನೇ ಕೇಸು ಇದು 1957ರಲ್ಲಿ ಆದಂಥಾದ್ದು. ಇದು ಆಕ್ಷಿಟರ್ ಆಗಿ ಹೊರಿದೆ. ಇದರ ಕೈಯೊ ನಂ. 22-57 under section 302/IPC 1957.

(4)ನೇ ಕೇಸು ಕೈಯೊ ನಂಬರ್ 20-65 under section 302/IPC 1965. ಈ ಕೇಸು 1965ರಲ್ಲಿ ಆದದ್ದು. ಆದರಲ್ಲಿ ಒಂದೆ ಅಪರಾಧಿಗೆ ಏದು ವರ್ಷ ರಿಗರಸ್ ಇಂಪ್ರಿಸನ್ ಮೆಂಟ್ ಆಗಿದೆ. ಇನ್ನು 2-3 ಜನ ಅಪರಾಧಿಗಳು ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

(5) 5ನೇ ಕೇಸ್ ಕೈಯೊ ನಂಬರ್ 23-67 under section 302/IPC 1967 ಈ ಕೇಸು 1967ರಲ್ಲಿ ನಡೆದದ್ದು. ಈ ಕೇಸು ಆಕ್ಷಿಟರ್ ಆಗಿ ಪೂರ್ತಾವು ಆಯಿತು.

(6)ನೇ ಕೇಸ್ ಕೈಯೊ ನಂಬರ್ 3-66 ಅಂಡರ್ ಸೆಕ್ಕನ್ 302 ಆಫ್ ಬ.ಪಿ.ಸಿ. ಇದು 1966ರಲ್ಲಿ ಆದದ್ದು 1967ರಲ್ಲಿ ಆಕ್ಷಿಟರ್ ಆಗಿದೆ. (7)ಕೇಸ್ ನಂಬರ್ 6-70, ಅಂಡರ್ ಸೆಕ್ಕನ್ 302 of IPC ಇದು 1970ರಲ್ಲಿ ಆದದ್ದು. ಇದೂ ಸಹ ಆಕ್ಷಿಟರ್ ಆಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ರಾಯಪ್ಪ.- ನಾನು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಉದ್ದೇಶ ಇಷ್ಟೇ, ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ವಿನಾಕಾರಣ ಸತತವಾಗಿ, ಸುಮಾರು 15 ವರ್ಷಗಳಿಂದ, ಏರದು ವರ್ಷಕ್ಕೆಂದು ಮೂರು ವರ್ಷಕ್ಕೆಂದು ಕೊಲೆ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಒಂದರದು ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರೆ, ಬಾಕಿ ಎಲ್ಲಾ ಕೇಸುಗಳು ಆಕ್ಷಿಟರ್ ಆಗಿವೆ. ಈ ರೀತಿ ಅಶಾಂತಿ ಆಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಆಗಿನಿಂದಲೂ ತಾಂಡವಾಡುತ್ತಿದೆ. ಈ ಚಾಪ್ಪಿಯಿಂದ ತಾವು ಪುಂಡು ಗಂಡಾಯವನ್ನು ಹೇರತಕ್ಕುದನ್ನು ಮಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.- ಇದು ಒಂದು ಹೊಸ ವಿಚಾರವಾದ್ದರಿಂದ, ನಾನು ಇದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೊದಲು, ಪ್ರಾಸಿಕ್ಕೊಷನ್ ಬಗ್ಗೆ ಸಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಒಂದದ್ದು ಏನೆಂದರೆ, ಅರಿತು ಸುರಿತ ಜನರಿಂದ ಪ್ರಾಸಿಕ್ಕೊಷನ್ ಮಾಡುವುದು ಒಂದು ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಒಂದು ಡೈರಕ್ಟ್‌ಹೋರ್ಚರ್‌ ಅಥ ಪ್ರಾಸಿಕ್ಕೊಷನ್ ಎಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಅವರು ಈ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಿಸುವುದು, ಮತ್ತು ಈ ತರಹದ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ನಿಗದಿಂದ ನೋಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೊಸ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದೇವೆ. ಈ ತರಹ ಕೇಸುಗಳು ಅಕ್ಕಿಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ಪರಿಸರಪ್ರಾಪ್ತಿ ಅಗುವುದು ತಪ್ಪ ಎಂದು ನಿರಿಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ, ಇದನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದೇವೆ. ಮಡರ್‌ ಕೇಸುಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಆಕ್ಟ್‌ಟಿಬಲ್‌ ಆಗಿಲ್ಲ, ಕೆಲವು ಕನ್‌ವಿಕ್ಟನ್ ಕೂಡ ಆಗಿವೆ.

ಶ್ರೀ ಬಾಬ್ರಗೌಡ ರಾಯಪ್ಪ.- ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಶಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಬಾಂಬೀ ಕನಾಟಕ ಮತ್ತು ಹೆದರಾಬಾದ್ ಕನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿನಾಕಾರಣವಾಗಿ ಕೆಲವೇ ಕುಟುಂಬದವರು ಇಂಥ ಒಂದು ಕೊಲೆಗಳಿಂದಾಗಿ, ನೆಮ್ಮಿದಿಯಿಂದಿರದೆ ವಾತಾವರಣ ಕೆಡತಕ್ಕ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಿದೆ. ಇಂಥ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಒಂದು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ, ಅಂಥ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪುಂಡು ಗಂಡಾಯವನ್ನು ಹಾಕಿ ಮುಂದೆ ಅಶಾಂತಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏಪಾಡುವುದನ್ನು ತಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿರಾ?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.- ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಎಸ್. ಗುರುಸಿದ್ದಪ್ಪ.- ಅಂಥ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರೋಲೀನ್ ಸ್ಟೇಷನ್ ಅನ್ನು ತೆರೆದು ಮಡರ್ ಆಗದೆ ಇರುವ ಹಾಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿರು?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.- ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಮಡರ್ ಆಗುತ್ತದೆ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪ್ರೋಲೀನ್ ಸ್ಟೇಷನನ್ನು ಇಡಲಿಕ್ವಗುತ್ತದೆಯೆ?

* * * *

ಭಾಗ - ನಾಲ್ಕು
ಗಣ್ಯರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ
ದಶನಾಪುರರು

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡರು - ನಾನು ಕಂಡೆಂತೆ:

ಎಂ. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ

ಕಲಬುಗಿರ್ ಜೆಲ್ಲೆಯ ದ್ರೋಣಾಪುರ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಗೌರವಾನ್ನಿತ ಶೆಟ್ಟಿಂಬಿದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ, ಬಹು ಜನರ ಆದರ, ಗೌರವಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡರು ನನ್ನ ಪರಿಚಿತರು ಹಾಗು ಕೆಲಕಾಲ ಸಹ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರೂ ಆಗಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ನನಗೇ ಬಹಳ ಸಂತೋಷ ತರುವಂತಹದು, ಹೆಮ್ಮೆಪಡುವಂತಹದು.

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡರು ರಾಜಕೀಯ ಚೆಟ್ಟಿವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾಗ್, ರಜಾಕಾರರು ಪ್ರಬುಲರಾಗಿದ್ದು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ವಿರೋಧಿಗಳಾದ ಅವರಿಂದ ಹೊಲೆ, ಹಿಂಸೆ, ದರೋಡೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲ. ನಂತರ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡರು ರಚನಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ಕೆಲಕಾಲ ಶಹಾಪುರದ ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ಮಂಡಳಿಯ ಆಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ, ನಂತರ ಸಂಸ್ಥಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಉಮೇದುವಾರರಾಗಿ ಸ್ವಧಿಕ್ಷಿಂಬಿಸಿ ಶಾಸನ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರಾದುರು. ಹೃದರಾಬಾದ್ ಕನಾರ್ಕಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ವರ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ವಧಿಕ್ಷಿಂಬಿಸಿ, ವಿಜೇತರಾದವರು ಆವರೋಭ್ರರೆ ಆಗಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಒಷ್ಣವಂತಹ ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿ.

ನನ್ನೊಡನೆ ಸಹಕರಿಸಿದ, ಶ್ರಮಿಸಿ, ನಂತರ ರಾಜ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಅನೇಕರ ಸ್ನೇಹ, ಒದನಾಟವಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡರು ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗ್ರಾಮಸ್ಥನ ಪಡೆದಿದ್ದ ರಾಜಕಾರ್ಯಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡರು ಕೃಷ್ಣಾ ಮೇಲ್ಲಿಂದೆ ಯೋಜನೆ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಗು ಗುಲ್ಬರ್ಗ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಆವರು ಶ್ರಮಿಸಿದರು. ಎಲ್ಲರೂ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿದುವಂತಹ ಕಾರ್ಯಗಳು.

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡರು, ಜನಾನುರಾಗಿಗಳು, ದೀನದಲಿತರ ಬಗ್ಗೆ ಅಂತೆಕರಣವುಳ್ಳವರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ನನ್ನ ವ್ಯಾದಾಪ್ತಿದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಅನೇಕ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಮರೆತು ಹೋಗಿವೆ. ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡರು ದಿವಂಗತರಾಗಿ ಹಲವು ಪರಿಷಗಳು ಗತಿಸಿದ್ದರೂ ಶಹಾಪುರದ ಜನತೆಗೆ ಚಿರಸೃಜಣೀಯರಾಗಿರುವರೆಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ.

ದಿನಾಂಕ: 31-8-1999

(ಆವಾ ತಮ್ಮ ಆತ್ಮಚರಿತ್ಯಲ್ಲಿ ಬಾಪುಗೌಡರನ್ನ ಕುರಿತು ಬರೆದದ್ದು)

ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ನಾಯಕ ಬಾಪುಗೌಡರು:

ರಾಮಕೃಷ್ಣಪೇಗಡೆ

ಕನಾಟಕದ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ನಾಯಕರಾದ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರ ಅವರು ಹೈದ್ರಾಬಾದ ವಿಮೋಚನಾ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಿದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರು. ಶಹಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ, ಆನಂತರ ಮೂರು ಬಾರಿ ಶಾಸಕರಾಗಿ, ಸರ್ಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಸಚಿತಕರಾಗಿ, ಸ್ವಾತ್ಮಾರೀಕಾ ಸಚಿವರಾಗಿ, ಕನಾಟಕದ ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಂಡಳಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಅವರ ದುಡಿಮೆ ಅನನ್ಯವಾದುದು.

ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ಮೈ ಯೋಜನೆ ಹಾಗೂ ಗುಲ್ಬಗಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಹಿಂದಿನ ಕಾರಣೀಯ ಶಕ್ತಿ ಇವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮೌಲ್ಯಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಹೋರಾಟ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯನ ಬದುಕನ ಸಮೃದ್ಧಿಗೆ ಪ್ರಗತಿವರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರ ಅವರ ಜೀವಿತದ ಗುರಿ.

ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ನೇರ ನಡೆ-ನುಡಿಯ ಸ್ವಿತ್ತ:

ಹೆಚ್.ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರ ಅವರು ಒಬ್ಬ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ನೇರ ನಡೆ-ನುಡಿಯ ಸ್ವಿತ್ತ ಶ್ರೀಯುತರು ಸುದೀರ್ಘ ಕಾಲ ತಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಜನತೆಯ ಕಷ್ಟ ಕಾರಣಗಳಿಗೆ ಸ್ವಂದಿಸುತ್ತಾ ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕನಾಟಕದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಹಿಂದುಳಿದ ಕಲ್ಪಗಳ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಪಾರ ಅಭಿಮಾನವಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆದರ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಶ್ರಮಿಸಿದರು.

ಧೀಮಂತ ನಾಯಕ ಬಾಪುಗೌಡರು:

ಎನ್. ಧರ್ಮಸಿಂಗ್

ಗುಲಬಗ್ಗೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಹಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ದರ್ಶನಾಪುರ ಎಂಬ ಚಿಕ್ಕ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿರುವ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರ ಇವರ ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನವು ಪರಿಪೂರ್ವಿತ್ತ. ಇದು ಹಿಂದಿನ ಯುವ ಹೀಳಿಗೆಗೆ

ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಮಾಗಿರುತ್ತೇ. ಶ್ರೀಯುತ್ತರು ರಾಜಕೀಯ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಆನೆಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಮೋಷನ್ ಒಳಪಾಠ ಹಾಗು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಗೌರಿಯವಾದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಸರ್ವತೋಮುಖಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೇ ಶ್ರಮಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡರು ಸುದೀರ್ಘ ರಾಜಕೀಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ಸಮುದಾಯದವರನ್ನು ಜಾತಿ, ವರ್ಗ, ಮತ ಬೇದವಿಲ್ಲದೆ ಅವರೆಲ್ಲರ ಏಳಿಗೊಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀಯುತ್ತರು ನಾಧಿಸಿದ ಮಹತ್ವಾರ್ಥಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಸಮರ್ಪಣೆ ಮನೋಭಾವದ ಧೈಯಗಳು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವಾಗಲಿ ಎಂದು ಹಾರ್ಡ್‌ಸುತ್ತೇನೆ.

ಮಾತು ಕಡಿಮೆ, ಕಾರ್ಯ ಹೆಚ್ಚು:

ಎಂ.ಆರ್. ಬೊಮ್ಮಾಯಿ:

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾವುರು ಅವರು ನನ್ನ ಬಳ್ಳಿಯ ಸೈಹಿತ್ಯಾಗಿದ್ದರು. ಗುಲ್ಬರ್ಗ್ ಜಿಲ್ಲೆ ಕಂಡಂತಹ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯ ಜನಸಾಯಕರಾಗಿದ್ದರು. ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಹಿಂದುಳಿದ ಹರಿಜನ, ಗಿರಿಜನರ ಧ್ವನಿಯಾಗಿ ಅವರುಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸದಾ ಹೋರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಧೀಮಂತ ನಾಯಕರೊಬ್ಬರಾಗಿದ್ದರು. ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಎಲ್ಲಾ ನಾಯಕರೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಈ ಧುರೀಣರು, ‘ಮಾತು ಕಡಿಮೆ, ಕಾರ್ಯ ಹೆಚ್ಚು’ ಎಂಬ ಮಾತಿನಂತೆ ನಡೆದವರು. ಬಾಪುಗೌಡರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಗುಲ್ಬರ್ಗ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭೀಮರಾಯನ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಕಟ್ಟೇರಿ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದ್ದು, ಕ್ರಿಷ್ಟ ಮೇಲ್ವಿಂಡೆ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸೇವೆ ಅಪಾರವಾಗಿದ್ದು, ರಾಜ್ಯ ಗೃಹ ಮಂಡಳಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥ ಆಡಳಿತಗಾರರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದು ನನ್ನ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಸದಾ ಉಳಿದಿದೆ.

ನೀತಿವಂತ ರಾಜಕಾರಣ ಬಾಪುಗೌಡ:

ಹೆಚ್. ಸಿ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರರು ನನ್ನ ಅತ್ಯುದ್ಯ ಮಿತ್ರರು. ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅವರಂತಹ ಪ್ರಮಾಣೇಕ, ನೀತಿವಂತರು ಸಿಗುವುದು ದುರ್ಭಾಗ್ಯ. ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾರ್ಥಗುಣವು ಕಾಣದೆ ಸಮಾಜ ಸೇವೆಯನ್ನು ಅವರು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಹಿಂದುಳಿದ ಜನರು, ಬಡವರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಕಾಳಜಿಯುಳ್ಳ ಇವರೊಬ್ಬ ಜನನಾಯಕರೆ ಸರಿ. ಮೂರು ಬಾರಿ ಶಾಸಕರಾಗಿ, ಸರ್ಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಸಚಿತರಾಗಿ, ಸಣ್ಣ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಸಚಿವರಾಗಿ ಹಾಗೂ ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಂಡಳಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಇವರು ಮಾಡಿದ ಸೇವೆ ಸ್ವರ್ಣೀಯವಾದದ್ದು.

ಬಹುದಕ್ಕೆ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಮುಂದಾಟು ಬಾಪುಗೌಡ:

ಪಾಟೀಲ ಪ್ರತಿಪದ್ದತಿ

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರ ಅವರು ಕನ್ನಾಟಕದ ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕರಲ್ಲಿಯೇ ಒಮ್ಮ ವಿಶಿಷ್ಟರೆನಿಸಿದ್ದರು. ತಮ್ಮವೃತ್ತಿತ್ವವನ್ನು ತಾವೆ ಸ್ವಯಂ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರು ಬೆಳೆದು ಬಂದರು. ಹಿಂದೆ ನಿಂತು, ಅವರನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಲು ಅವರಿಗೆ ದೇವಹಿತ್ಯ ಯಾರು ಇರಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಅವರು ಆಂತರಿಕ ಹಿನ್ನಲೆಯಿಂದ ಬಂದವರು. ಅವರಿಗೆ ವಂಶಾವಳಿಯಿಂದ ಬಂದ ನಾಯಕತ್ವವಾಗಲಿ, ಕುಟುಂಬ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯಾಗಲಿ ಇರಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಭಾರಿ ಜಿಗುಟುಗಾರಿಕೆಯುಳ್ಳ ಸಸ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಘಲವತ್ತಾದ ಮಣ್ಣಗೂಬ್ಬರ ನೀರು ಗಾಳಿ ಬೆಳಕು ಇರಬೇಕನ್ನುಪ್ಪಡೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮಂತರ ಮಕ್ಕಳು ಪೌಷ್ಟಿಕ ಅಧಾರ, ಚೈತ್ಯಧೋಷಚಾರ ಇದ್ದರೂ ಅರೋಗ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವುದೆಹೆಚ್. ಸಿ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬಡವರ ಮಕ್ಕಳು ತಿನ್ನಣಳ್ಳಲು ಸರಿಯಾಗಿ ಪನೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಚೆಳಿಮುಳೆಯಲ್ಲಿ ಚೈತ್ಯಧೋಷಚಾರವನ್ನು ಕಾಣದಿದ್ದರೂ ಅವರು ಅನಾರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಣದೆ ಅರೋಗ್ಯ ಇರಿಸಿಕೊಂಡೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ.

బాల్యదిందలూ బాపుగౌడరు అంధ సోబెగవన్న తమోళగి ఇరిసికొండే బెళ్లిద్దారే. ముందాళుతనద మూలద్వా ఆపరోళగి హుదుగిద్దితు. ఆదన్న ఆవరే కేదకి తేగెదు బెళ్లిసికొండు బందరు. ఆవర బాయికట్టిద ఒందు నైసెగిక కారంజీ ఇద్దంగి. ఆదక్కే తడేయోడ్డి నింత కల్లున్న ఆచిగే సరిసిదరే, ఆ కారంజె పుట్టిదేళుత్తదే.

శ్రీ బాపుగౌడరన్న నావు ఈజెప్పద ష్వారోగిల్ల పిర్వామిదోగిల్ల సిక్కే గోధి కాళిగి హోలిసిపుచుదు. ప్రాణ్య వస్తు పుడితిగి, ఐదు సాపిర పంచాగిష్టు హళియదాద ఆ గోధి కాళిన బగేగి భారి కూతూహలవేషిసతు. ఆవు భూమియన్న వదమాడి, గొప్పర హాకి, ఆ గోధి కాళన్న అల్లి మగిదు ఆదక్కే నీరు కోట్టరు.

ఆవర ఆళ్ళిగి ఆదు మోళెతు నళనళిసి బెళ్లియితు. ఆ కాళినల్లి సత్త సుష్టువాగిత్తెన్నువ కారణదిందలే ఆదు, శతమానగళు ఉరుళిదరూ దల్లగిసి బెళ్లియితు. బాపుగౌడరు అంధ వస్తువన్న తమోళగి ఇరిసికొండిద్దరు. ఆదక్కే ఆవరే నీరు గొప్పర హాకి బెళ్లిసికొండు బందరు.

తావాగియి బెళ్లెదు ఆవరు తమ్మన్న రూపిసికొండరు. జనరేల్లర బగేగి ఆవరల్లి భారి అంతఃకరణ తుంబికొండిద్దిత్తు. సమకాలిన జీవనద అనేక నాయకరన్న ఆవర సమీపదల్లి ఇద్దమోండు నోడిద్దేనే. ఆదరే ఆ ఆనేకరల్లి బాపుగౌడరల్లిద్ద గుణవితీషగళన్న కండిల్ల. ఆవరిగి జనరు కాణిసుత్తిద్దరు. ఆవర జాతిగళు కాణిసుత్తిరల్ల.

ఆవరు గులబగాం జిల్లాయ శహావుర తాలుల్కిన ఓందులైద గ్రామాంతర ప్రదేశదింద బందరాదరూ ఆవర ధృష్టియ హరవు బముదొడ్డచాగిద్దిత్తు. భారతవన్న తలదిందలే కట్టబేసేందు, జనరన్న తమ్మ విల్సుసదల్లి కరేదుకొండు, ఆవరన్న ఉత్సాహగోళిసి, ఆవర సహకారదోందిగే పునరుజ్జీవనద కాయిక్కేగొండరు.

ఆవరు హేళువ మాతిన బగేగి జనరల్లి నంబుగి మూడుత్తిత్తు. ఆడువ మాతిగి ఓందే ఒబ్బ మనుష్ట ఇద్దారే ఆవను ఆడువ మాతు పరిణామ తోరిసికొడుత్తదే. ఇందు కనూణికదల్లి భారతదల్లి సావాజినిక నాయకరు ఆడుత్తిరువ మాతుగళు పరిణామవన్న ఏకే తోరిసికొడుత్తిల్లచేందరే, ఆవరు ఆడువ మాతిన ఓందే మనుష్ట ఇల్ల. బాపుగౌడరు మాతిన మల్లరాగిరల్ల. కృతి శారరాగిద్దరు.

ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯ ಜೀವನದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಆವರು ಯಾವ ಹೊಣೆಯನ್ನೇ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಿರಲಿ, ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿರಲಿ, ಅವಗಳಿಗಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಶೈಷ್ಯತೆಯನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆವರಂಧ ವಿಶಾಲದೃಷ್ಟಿ ಹಾಗೂ ವಿಶಾಲ ಮಾನವತೆಯುಳ್ಳ ಇನ್ನೊಬ್ಬು ನಾಯಕ, ಕಲ್ಯಾಣ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ, ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅತಿ ವಿರಳಪೆಂದೆ ಹೇಳಬೇಕು.

ಇಂಥ ಜನಾನುರಾಗಿಯಾದ, ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಜನರಿಗೂ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಂದಲೂ ನೆರವಾಗಬೇಕೆನ್ನುವ, ಸ್ವಾರ್ಥ ಲವಶೇಷವೂ ಇಲ್ಲದ, ಬಹುದಕ್ಷ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಮುಂದಾಳವ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರರು

ಮುತ್ತಿದ್ದಿ ರಾಜಕಾರಣಿ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರ:

ಎಂ.ಪಿ. ಪ್ರಕಾಶ

ನಾಯಕತ್ವ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಮುಕ್ಕಿನಿಂದ ಬರುತ್ತದೆ. ಹಲವು ಸಲ ದೊಡ್ಡಪರಿಂದ ಹೇರಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಸಲ ವ್ಯಕ್ತಿ ತಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ನಾಯಕತ್ವ ಗುಣವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ತಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರಾಗಿ, ರಚನಾತ್ಮಕ ಶ್ರೀಯಾಶೀಲ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಾಗಿ ಕನಾಟಕ ಕಂಡ ಕೆಲವೆ ಸ್ವೇಹ ಜೀವಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರ ಒಬ್ಬರು. ಹೈದರಾಬಾದ ಕನಾಟಕದ ಮನ್ನಿನ ಸೋಗದನ್ನು ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಬಾಪುಗೌಡರು ಹಿರಿಯರ ಹಾಗೂ ಹಿರಿಯರ ನಡುವೆ ಸೇತುವೆಯಾಗಿದ್ದರು. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸೋಲು-ಗೆಲಪುಗಳು ಆವರ ಜೀವನದ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ಹಿಗಿಸಲಿಲ್ಲ, ಕುಗಿಸಲಿಲ್ಲ. ಗೆಲುವಿನಿಂದ ಸಂತೋಷಗೊಂಡರು. ಸೋಲನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಜಿತ್ತಿದಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳವ ಸಮಚಿತ್ತದ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದ್ದರು.

ನಾನು ಆವರಿಗಿಂತ ಹಿರಿಯನಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ 1978ರ ವಿಧಾನಸಭಾ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಸೋತ ನಂತರ ಅವರೊಂದಿಗೆ ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಬಂದೆ. 1985ರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ರಚನೆಯಾದಾಗ ಆವರು ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಸೋತಿದ್ದರು. ಆಗ ನಾನು ಮಂತ್ರಿ ಹಾಗೂ ಕನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶ ಜನತಾ ಪಕ್ಷದ ಅಧ್ಯಕ್ಷನೂ ಆಗಿದ್ದೆ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆವರ ಶ್ರೀಯಾಶೀಲತೆಯನ್ನು ತೀರ ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಸೋಡುವ ಆವಕಾಶ ಬದಗಿತು. ಕನಾಟಕ ಗೃಹ ಮಂಡಳಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಗೊತ್ತುಗುರಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಗೃಹ ಮಂಡಳಿಯ ಸ್ವತನ್ನ ವಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಸಿ, ಅದು ಪರಭಾರೆ

ఆగదంతే ఒళ్లేయ అభివృద్ధి కాయ్ మాడిద్దారే. ఆవరు సణ్ణ కేగారికా మంత్రిగాలాగిద్ద సమయచల్లి నుమ్ము హడగులయల్లి కేగారికా కాయూగారద శేడోగళన్ను నిమిసలు సుమారు 10 ఎకరే జమీనెన్ను ఖరీదిసి మంజూరాతి కొట్టిద్దరు. ముందే జమీను మాక్త కేగారికా ఇలాఖేయ స్వాధీనదల్లిదే. ఆదరే కేగారికా కాయూగారద శేడోగాలు నిమాణవాగలే ఇల్ల.

శ్రీమాన్ దేవేగౌడరు ఆధ్యక్షరాగిద్ద సమయచల్లి విధానసభా ఉనువాసేయ అభ్యుద్ధిగాలిగే పక్షద వతియింద బి-ఫామస్ న్ను కొడువ కేలసవన్న శ్రీ దేవేగౌడరవరు శ్రీ బాపుగౌడ ఆవర మనెయల్లి మాడుత్తిద్ద ఆవర సలహే-సూచనేయస్ స్వాగతిస్తిద్దరు మత్తు బాపుగౌడరు రాజ్యద వివిధ కెడెగాలింద బంద అభ్యుద్ధిగాలిగే టికేట్ నీఇచువల్లి సహకార నీఇచుత్తిద్దరు. టికేట్ సిక్కిదవరిగే గెల్లలు ప్రోత్సహ హాగూ టికేట్ సిక్కిదవరిగే సమాధాన హేళి కెళుఱిస్తిద్దరు. దివంగత డా॥ ముంబరవాడియవరిగే ముండరగి క్షేత్రదింద టికేట్ కొడబేసేందు డా॥ సరోజని మటిషియవరు శిథారస్సు మాడిద్దరు. ఆవరిగే టికేట్ కొడువుదర ఒగ్గే నమ్మి పక్షదల్లీయే భిన్నాభిప్రాయమిత్తు.

ఆగ బాపుగౌడరు సమస్యేయస్ ఒగేహరిసి డా॥ ముంబరవాడియవర విచోధిగాలిగే బుద్ధివాదవన్న వేళి టికేట్ కొడలు శిథారస్సు మాడిద్దరు. ముండరగి మతక్షేత్ర నస్త మతక్షేత్రద పక్షవల్లీయే ఇరువుదరింద అల్లి సూక్త వ్యక్తియస్ అభ్యుద్ధియన్నాగి ఆయ్య మాడువుదు అనివాయివాగిత్తు.

బాపుగౌడరు డా॥ ముంబరవాడియవర విచోధిగాలగూ సమాధాన హేళి ఆవరు విధానసబేగే ఆయ్యయాగలు కారణేభూతరాగిద్దరు. వ్యక్తి హాగూ సంఘటన జూతేగే నిరంతర సంపక్ ఇట్టుకేండ్రి సామాజిక కళకళియిదువ వ్యక్తి శ్రీ బాపుగౌడరు. ఆధికార ఇల్లదే ఇద్ద సందబ్ధదల్లి ఆవరు బెంగళారు నగరద కామతో యాత్రి నిపాసోనల్లి ఇళదుకొళ్లత్తిద్దరు. ఆగ నాను ఆచరేందిగే ఆనేక విజారద ఒగ్గే చిచ్చె మాడుత్తిద్దే.

రజూకార హావళి, యైదరాబాదో నిజామర తప్పు నిణాయగాలింద ఇడి దేశక్క స్వాతంత్య ఒందరూ కూడ ఆ భాగక్క స్వాతంత్య ఒందు వణ్ తడవాగి బింతు. ఆ ప్రాంతమన్న దేశద ఒకుషుక్క సేరిసలు స్వామీ రమాసంద తేథిక, శ్రీ ఆలవండి శీవమూలిక స్వామీ, సదార శేరణగౌడరు

ಮೊದಲಾದವರ ಜೊತೆಗೆ ಕೂಡಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದರು.

ನನ್ನ ಮುಟ್ಟಾರು ವಲ್ಲಭಾಪುರ ತುಂಗಭದ್ರು ನದಿಯ ಈಚೆ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಇದೆ. ನಿಜಾಮಶಾಹಿಯ ಅಂದಿನ ರಾಯಚೊರು ಚೆಲ್ಲೆಯ ಕೊರ್ಕಹಳ್ಳಿ ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಾಮದಿಂದ ರಕ್ಖಾಕುರ ಹಾವೆಯಿಂದ ಅನೇಕ ನಿರ್ಧಾರಿತರು ನಮ್ಮುಳಾರಿನ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣೆ ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಅಳವಂಡಿ ಶಿವಮೂರಿಕ್ಸಾಂಧ್ರಾಮಿ ಮುಂಡರಿಗಿಯ ಬುಚ್ಚಿಹಾಳಮರ ಹಾಗೂ ಬಾಪುಗೌಡರು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಪಡೆಸಿದ್ದರು. ಹಾಗಾಗಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ರಾಜಕೀಯ ಹಾಗೂ ಹೋರಾಟದ ಹಿನ್ನಲೆ ಪಡೆದಿದ್ದ ಬಾಪುಗೌಡರು ಪಕ್ಷದ ಹಿರಿಯ ಮುತ್ತಾದ್ದಿನ ರಾಜಕಾರಣೆಯಾಗಿದ್ದರು.

ಬಧಕೆನಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಕೆಲಸದ ಬಗೆಗೆ ಬದ್ದತೆ, ಸರಳ ನುಡಿ-ನಡೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಪರಿಶ್ರಮದ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಎಲ್ಲಾ ಬದ್ದತೆಗಳಿಂದ ಬಾಪುಗೌಡರು ನಮ್ಮಾತಹ ಅನೇಕರಿಗೆ ನೆನಪಿನ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಜೀವಂತವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಆವರ ಒಂದು ಅವಾದವಾಗಿದ್ದರು.

ದಿವಂಗತ ಶ್ರೀ ದೇವರಾಜ ಅರಸುರವರು ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿ ಆವರೊಂದಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗ ಗುಲ್ಬಗಾರ ಲೋಕಪಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ನಾವು ದೇವರಾಜ ಅರಸುರವರ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ್ವಾರವ ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟು 4 ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ದೀರ್ಘಕಾಲ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಬೈಬಲ್ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಾದ “ಹಾವನಾರು ವರದಿ” ಕ್ರಾಯಗತ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀ ದೇವರಾಜ ಅರಸುರವರು ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ವಿಪರ್ಯಾಸ. ಇಂದು ದೇವರಾಜ ಅರಸುರವರನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಆವರಿಂದ ನೇರ ಉಪಕಾರ ಪಡೆದ ಮುಖಿಂಡರುಗಳು ಆಂದು ಆವರೊಂದಿಗೆ ನಿಲ್ಲಲೀಲ್ಲ.

ಆಗ ನೇರವಿಗೆ ಬಂದ ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡರನ್ನು ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯನ್ನಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿತು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ ಕೇರಳ ರಾಜ್ಯದ ಸಿ.ಎಂ. ಸ್ಟೋರ್ನ್‌ರವರು ಉಪಚುನಾವಣೆಗೆ ಸ್ಥಳ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಬಾಪುಗೌಡರು ನಮ್ಮ ಜನತಾ ಪಕ್ಷದ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಿ-ಫಾರ್ಮಸ್ ಸ್ಟೇಟಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಇದ್ದ ಕಾರಣ ಸೂರ್ಯನ ಗುರುತಿನಿಂದ ಸ್ವರ್ದೇ ಮಾಡಿ ಇತಿಹಾಸವನ್ನೆ ಮಾಡಿದರು.

ಕೃಷ್ಣನದಿಯ ನೀರನ್ನು ಪ್ರಥಾನುಷ್ಠಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡ ತಾಲ್ಲೂಕು ಶಹಾಪುರ. ಅವರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಯಶಸ್ವಿ ಕೇತ್ತಿ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡರಿಗೆ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನ ಶಹಾಪುರ ಹಾಗೂ ಇಂದಿನ ಶಹಾಪುರದ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಗೂ ಅಜಗಟಾಂತರ. ಇದರ ಹರಿಕಾರ ಬಾಪುಗೌಡರು.

ಬಾಪುಗೌಡರಂತಹ ದೋಡ್ಡ ಮನಸ್ಸಿನ ಮನುಷ್ಯ ವಿರಳ

ಗುರುಪಾದಪ್ಪ ನಾಗಮಾರಪಲ್ಲಿ

ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರರಂತಹ ಒಳ್ಳೆಯ ಸೈಹಿತ್ಯ, ನಾಯಕರು ಮತ್ತು ರಾಜಕಾರಣಗಳು ಸಿಗುವುದು ದುರಭ. ಅವರು ಯಾರನ್ನೇ ನಂಬಿದರೂ ಅವರ ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ದೋಡ್ಪ ಮಾಡಿದವರಲ್ಲ. ಅವರ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಸದಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಚೆಂತನೆ ಇತ್ತು. ಒಸವಣ್ಣನವರು ಹೇಳುವಂತೆ ‘ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ’ ಈ ತತ್ವವನ್ನು ಬಾಪುಗೌಡರು ಮೇಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಅವರು ಯಾವುದಾದರು ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡರೆ ಅದನ್ನು ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ತಂಬಾ ಹರಮಾರಿ ಅವರಾಗಿದ್ದರು. ಜೊತೆಗೆ ಜಿದ್ದು ಸ್ವಭಾವ ಅವರದು. ಕೆಲಸ ಪ್ರಿಯರು ಅವರಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಶಹಾಪುರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಕಲ್ಲುಗ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು ಅನೇಕ ಜನಪರ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಬಾಪುಗೌಡರು ಜಗತ್ ಹಚ್ಚುವ ಸ್ವಭಾವ ಅವರದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಯಾರಾದರೂ ಜಗತ್ ಮಾಡಿದರೆ ಅದನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಚೊಮ್ಮಾಲ್ಲಿ, ದೇವೇಗೌಡರು ಮತ್ತು ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆಯವರು ಮಧ್ಯ ಜಗತ್ ಬಂದರೆ ಅದನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವವರು ಎಂದರೆ ಬಾಪುಗೌಡರು.

ಅಂತಹ ದೋಡ್ಡ ಮನಸ್ಸಿನ ಮನುಷ್ಯ ಸಿಗುವುದು ವಿರಳ. ಅವರ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ, ಜನಪರ ಕಾಳಜಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಸರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಅನೇಕ ನಾಯಕರನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿದರು. ನನಗೂ ಬಾಪುಗೌಡರಿಗೂ 1964-65ರಿಂದ ಸಂಪರ್ಕ ಬೇಳೆಯಿತು. ಅವರ ಜೀವಿತದ ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ನಾವು ತತ್ತ್ವಿಯ ಸೈಹಿತರಾಗಿಯು ಉಳಿದೆವು. ಒಂದು ದಿನವೂ ಅವರ ಮತ್ತು ನಮ್ಮನಮ್ಮವೇ ಯಾವುದೇ ತರಹದ ವ್ಯತ್ಯಾಸ, ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ನಾವು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೇವು.

ಬಾಪುಗೌಡರು ಲೆಕ್ಕಾಭಾರದ ಶಿಷ್ಯಾಭಾರದ ಮನುಷ್ಯ:

ಚನ್ನಬಸಪ್ಪೆ ಕುಳಗೇರಿ ಸ್ಕೂಲ್‌ತಂತ್ರ ಯೋಧರು

ಬಾಪುಗೌಡರಿಗೂ ನನಗೂ 1952ರಿಂದ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳು ಬೆಳೆದವು. 1959ರಲ್ಲಿ ಅವರು ಹೈದರಾಬಾದ ಕನಾಟಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಈ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಾತಾವರಣ ಮೂಡಿಸಲು ನೇರವಾದರು. ನಂತರ 1960ರಲ್ಲಿ ಶಹಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಯ ಚೇರಮನ್‌ರಾದ ಮೇಲಂತೂ ಅನೇಕ ಜನಪರ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಮೂಲಕ ಶಹಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಶ್ರಮಿಸಿದರು.

ಬಾಪುಗೌಡರು ಒಬ್ಬ ವಿಜ್ಞಾನವಂತ ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕಾಭಾರದ ಮನುಷ್ಯ ಆಗಿದ್ದು. ಹೇಗಾಗಿ ಅವರು ರಾಜಕೀಯ ರಂಗದಲ್ಲಾ ಯಶಸ್ವಿಯಾದರು. ನನ್ನದು ಸ್ವಲ್ಪ ಜಗತ್ತಾದುವ ಸ್ವಭಾವ. ಈ ಸ್ವಭಾವವು ನನ್ನನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಲು ಅಡ್ಡಿಮಾಡಿತು. ನನಗೂ ಬಾಪುಗೌಡರಿಗೂ ಬಹಳ ಅತ್ಯೇಯ ಸಂಬಂಧಗಳಿದ್ದವು. ನಾನೂ ಅವರೂ ಸೇರಿ ಅನೇಕ ಜನಪರ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಒಂದೆ ಮಾತ್ರನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಬಾಪುಗೌಡರು ಅತ್ಯಂತ ಚಾಳಾಕ್ಕೆ, ಬುದ್ಧಿವಂತ ರಾಜಕಾರಣ, ನನ್ನ ಮರೆಯಲಾಗದ ಅವರಾಪದ ಮೀತ್ತೆ ಅವರಾಗಿದ್ದರು.

ಬಾಪುಗೌಡರದು ಸಿದುಕಿನ ಸ್ವಭಾವ, ಮುದು ಹೃದಯ:

ಹನ್ನೀತರಾವ್ ದೇವಾಯಿ

ಬಾಪುಗೌಡರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಅಶ್ಮತ್ವ, ಅಪ್ರಮಾಣಿಕತೆ ಮತ್ತು ಭೂಷಣಿಕಾರಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆ ಕೊಟ್ಟವರಲ್ಲ. ಗೌಡರ ಪ್ರಕೃತ್ಯಾವೆ ಅಂತಹದ್ದು. ಅವರದು ಸಿದುಕಿನ ಸ್ವಭಾವ, ಅಷ್ಟೇ ಮೃದು ಹೃದಯ. ಯಾರಾದರೂ ಅವರ ಹತ್ತಿರ ತಪ್ಪಿ ಮಾಡಿದವರು ಬಂದಿದ್ದರೆ ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ಬ್ಯಾಯ್ದು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ‘ಕಾಲಾಗಿ’ ಅವರಿಗೆ ಸಪೂರ್ಣ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ್ಗೆ ಈ ಕಡೆ ಭಾಗದವರು ಬಂದು ಬಸ್‌ಚಾರ್ಗೆ ಹಣ ಕೇಳಿದರೆ ಮೊದಲು ಅವರಿಗೆ ಬ್ಯಾಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಂತರ ಅವರು ಕೇಳಿದಕ್ಕೆಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು

ಹಣ ಕೊಟ್ಟು 'ಬರಿ ಬಸ್‌ಹಾರ್' ಆದ್ದೆ ಸಾಕಾ ಉಣಿ, ಚಹಾಕ್ಕೆ ರೋಕ್ಕೆ ಬೇಕಿಲ್ಲ? ಎಂದು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಬಾಪುಗೌಡರ ಸಿಟ್ಟಿನ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಗುಂಪಾಥರಯ್ಯ ಹಿರೇಮರ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ. ನನಗೂ ಮತ್ತು ಗೌಡರಿಗೆ ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳಿದ್ದವು. ಅವರು ನನನ್ನು ಅಷ್ಟೇಂದು ಶ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಕೊನೆಯ ಕ್ಷಾಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನನನ್ನು ದೂರವಾಣಿಯಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡರು. ನನ್ನ ಕಳುಗ್ಗೆ ಅವರು ಜೀವನಿಸಿರು. ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕ್ಷಾರಾಟಕಡಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಧುರೀಗಳು, ಪ್ರಮಾಣೀಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿಯಿಳ್ಳಿ, ವೃತ್ತಿ ಸಿಗುವುದು ದುರ್ಲಭವೆಂದೆ ಹೇಳಬೇಕು.

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಬಾಪುಗೌಡರದು ಎತ್ತಿದ ಕ್ಷೇ:

ಬಸವರಾಜಪ್ಪಗೌಡ ಹಳಿಸಗರ

ಬಾಪುಗೌಡರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪ್ರರ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಾನು ಸದಾ ಶ್ರೀತಿಸಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಕೆಲಸ ಯಾವುದೆ ಇರಲೆ ಅದಕ್ಕೆ ಗೌಡರು ಪ್ರಮಾಣಿಕತೆಯಿಂದ, ನಿಷ್ಪೇಯಿಂದ, ಶ್ರಮವಚಿಸಿ ಆ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವರೆಗೂ ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಜನರ ವ್ಯಾಯಕ್ತಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅವರದು ಸರಿಯಾದ ಸ್ವಂದನವಿತ್ತು. ಯಾರಾದರೂ ನಿಷ್ಪಾರ್ಥದಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಟಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅಂತಹವರನ್ನು ಬಾಪುಗೌಡರು ಬಹಳ ಶ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಶಹಾಪುರವು ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಬೇಕೆಂಬುದು ಅವರ ಕಣಸಾಗಿತ್ತು. ಯಾರಾದರೂ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಭಂಟಿಯಾಗಲು ಮೋದರೆ ಏಕ ಬಂದಿರಿ, ಅನಾವಶ್ಯಕ ಖಿಚ್ಚು ಏಕ? ಬರಬೇಡಿ ನಾನು ಶಹಾಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಹೇಳಿದರೆ ಸಾಕು ಎಂದು ಅವರ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕ್ಷಾರಾಟಕದ ಎಲ್ಲ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನೂ ಗೊಂಡಂತೆ ರಾಜ್ಯದ ಇನ್ನಿತರ ಭಾಗಗಳ ಜನರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅವರು ಮಾಡಿದ್ದಂತು. ಕೇವಲ ಅವರನ್ನು ಶಹಾಪುರದ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಎಂದರೆ ಸಾಲದು ಅವರು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಸಮರ್ಥ ಅವರೂಪದ ನಾಯಕರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಚೆಂತನೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಭಾಗಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಹೆಮ್ಮೆ ನನ್ನಲ್ಲಿದೆ

ಸಹಕಾರ ಸಂಘದ ಸಂಖ್ಯಾಪಕ:

ಗೋವಿಂದಪ್ಪ ಕಟ್ಟಿಮನಿ

ಬಾಪುಗೌಡರು ಶಹಾಪುರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಂಘಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸಹಕಾರ ಸಂಘವನ್ನು ಉರಂಭಿಸಿ ಈ ತಾಲ್ಲೂಕನ ರೈತರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುಕೂಲ ಕಲ್ಪಿಸಿದರು. 160 ಗ್ರಾಮದ ರೈತರಿಗೆ ಸಂತಸವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದ ಕಾಲವದು. ಈ ಭಾಗದ ರೈತರ ಕುಟುಂಬಗಳು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಬೀರಾಗಲೀ ಎಂಬ ಸದಾಶಯ ಅವರಿಗಿತ್ತು. ಗ್ರಾಮದಿಂದ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿ ರೈತರನ್ನು, ಮುಖಿಂದರನ್ನು ಭೇಟ್ಟಿಯಾಗುವ, ಗ್ರಾಮದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಜನರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ ತೋರಿಸುವಲ್ಲಿ ಅವರ ಬಹು ಜಾಣಿಯ. ಬಾಪುಗೌಡರು ಒರುತ್ತಾರೆ ಎಂದರೆ ನಾಕು ನೂರಾರು ಜನ ಸೇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿರುವ ಸ್ತ್ರೀತಿಕ ಸ್ತ್ರೀಯ, ಧ್ಯೇಯ ಮಾತಿನ ಚಾಳಾಕ್ಕತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯಾಭ್ಯರಣ್ಣ ಶ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕಾಣಿವ, ಮಾತ್ರಾದಿಸುವ ಮನೋಭಾವ ಅವರದಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ಬಹುವರ್ಗದ ಪ್ರಿಯ ನಾಯಕರಾಗಿ ಜಲ್ಲಿಯಾದ್ಯಂತ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದರು. ಎಲ್ಲರ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾದರು.

ಬಾಪುಗೌಡರ ಹೆಸರು ತೆಗೆದರೆ ದುಃಖ ಆಗ್ನಾದ:

ಶಾಂತಗೌಡರು ಪ್ರೋ. ಪಾಟೀಲ ಕೆಂಬಾವಿ,

ಬಾಪುಗೌಡರನ್ನು ನಾನು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾ ಬಂದೆ. ಅವರಿಗೆ ವಿರೋಧಿಸುವುದೆಂದರೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಕೆಟ್ಟಿ ಅನ್ನಿಸಕ್ತೊಡಗಿತು. ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಸಮಯ ಸಾಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬಾಪುಗೌಡರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದು. ಈಗ ಅವರನ್ನು ನೆನಸಿಕೊಂಡರೆ ನನಗೆ ಬಹಳ ದುಃಖ ಆಗುತ್ತದೆ. 1967ರ ಚುನಾವಣೆಯಿಂದ 1983ರ ಚುನಾವಣೆಯವರೆಗೂ ಅವರ ವಿರುದ್ಧ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ.

ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಗೌಡರು ನಮ್ಮೆ ಮನಸೆಗೆ ಬಂದು ಯೋಗ್ಯೆಮ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಂಬಾವಿಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಯಾವುದೆ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಲೀ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಮೊದಲು ನಮ್ಮೆ ಮನಸೆಗೆ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ಜನರಿಗೆ ಬಂದು ರೀತಿಯ ಆಶ್ವಯ ಮತ್ತು ಮುಜುಗರ ತರುವ ಪ್ರಸಂಗವೇ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಇವರು ಪರಸ್ಪರ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯರ್ಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಬಾಪುಗೌಡರು ಇವರ ಮನಸೆಗೆ ಹೋಗಿ

ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇವರದು ಒಳ ಒಳಗೆ ಏನೋ ಇದೆ ಎಂದು ಜನರಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ವಿಷಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬಾಪುಗೌಡರ ರಾಜಕೀಯ ಹಿಡಿತವೇ ಚೇರೆ ಇತ್ತು. ಎಂಥಮನ್ನಾದರೂ ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮರುಳು ಮಾಡುವ ಚಾಣಕ್ಕೆ ಬುದ್ದಿ ಅವರಲ್ಲಿತ್ತು. ನಾನು ಸಹ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಮರುಳಾದೆ. ಅವರಿಗೆ ವಿರುದ್ಧ ಮಾಡುವದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡೆ.

ಬಾಪುಗೌಡರು ಬಹುದೊಡ್ಡ ಜಾನಿಗಳು:

ಜಾಕಾ ಶೀಲಪ್ಪ ಸಾಹು

ಬಾಪುಗೌಡರು ದಶನಾಪುರದಿಂದ ಶಹಾಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸುಮ್ಮನೆ ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಾರು ಯೋಚನೆ, ಯೋಜನೆಗಳಿದ್ದವು. ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಆಗುವದನ್ನು ಇಂದೆ ವಿಚಾರಿಸುವಂತಹ ದಾರ್ಶನಿಕ ಬುದ್ದಿಯಳ್ಳಿ ಇವರು ಬಹುದೊಡ್ಡ ಜಾನಿಗಳು ಹೋದು. ಅವರ ವಿಚಾರಗಳು ಶಹಾಪುರದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹೋಸ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನಂಟು ಮಾಡಿದವು. ಬಹುಪಯೋಗಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತ ಉತ್ತಮ ನಾಯಕತ್ವಕ್ಕೆ ಪ್ರಷ್ಟಗುಳ್ಳವನ್ನು ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಬಾಪುಗೌಡರ ಜೊತೆ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸಮಾಜವೇ ಸಮಾಜ ಸೇವೆಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಯ್ತು. ಅಂತಹ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಬ್ಬು.

ಬಾಪುಗೌಡರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಮರುಳಾಗಿ ಅನುಯಾಯಿಯಾದೆ:

ತಿಪ್ಪಣಿಗೌಡ ಬರಾದಾರ ಗೋಗಿ

ಬಾಪುಗೌಡರ ಆರಂಭದ ರಾಜಕೀಯ ಮೇಟ್ಟಿಲು ಎಂದರೆ ಗೋಗಿ. ಎಲ್ಲ ಅವಕಾಶಗಳಿಂದ ವಂಚಿತವಾಗಿದ್ದ ಗೋಗಿ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಸುಧಿದರವಾಗಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಕಲ ಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಪ್ರೈಡಿಶಾಲೆ, ಮುಹಿಳಾ ಪ್ರೈಡಿಶಾಲೆ, ಪದಮಿ-ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರ, ದನಗಳ ದಾಖಲಾನೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನೀರಾರಿಗಳನ್ನು ನೀರಾರಿಗಳಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನಿಂದ ಸಾಲದ ಮಂಡೂರಾತಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೀಗೆ ಸಕಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಗೋಗಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಬಾಪುಗೌಡರು ನೇರವಾದರು. ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಬಹಳ ಜನ ಮೆಟ್ಟಿಕೊಂಡರು. ಅಷ್ಟೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕುಂಬಾಲಕರೂದರು. ನಾನು ಸಹ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಮರುಳಾಗಿ ಅವರ ಅನುಯಾಯಿಯಾದೆ. ಅವರ ಬದುಕಿನ್ನಿಂದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರೀತಿ, ಪೀಠಾಸ ಮತ್ತು ನಂಬಿಕೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಉಳಿದವರಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಬ್ಬು.

ಮುಂದೇನೋ ಹುಟ್ಟಿವುದಿಲ್ಲ ಹಿಂದೆಯೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ:

ಶರಣಾಷ್ಟ ಮುದೇದ ಗೋಗಿ

ಬಾಪುಗೌಡರು ರಚಾಕಾರರ ಹಾವಳಿಯ ಸಂಭಾಷಧಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಕರಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯ ಸಣ್ಣದೇವನಲ್ಲ. ಅವರಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂಭಂಡನಾಶಕ್ತಿ ಅಪರಿಮಿತವಾದದ್ದು. ಆ ಸಂಭಾಷಧಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೋಮಸ್ಸೆ ಹಿಡಿದು ಮೋರಾಟ ನಡೆಸಿದ್ದರೆ ಗೋಗಿ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ರಕ್ತ ಕ್ರಾಂತಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹಿಂದುಗಳು ಮತ್ತು ಮುಸಲಾಹಾರರು ಬೇರೆಯಲ್ಲ ಎಂಬ ನೀತಿಯನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರು ಒಂದೇ ಎಂಬ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬಾಪುಗೌಡರು ಎಲ್ಲರನ್ನು ಅಳ್ಳಿಕೊಂಡರು. ಈ ಭಾಗದ ಜನರಿಗೆ ಮುಖಿಂಡಾದರು. ಅವರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ನಿವಾರಕರಾದರು. ಒಂದೇ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅವರಂತವರು ಮುಂದೇನೂ ಹುಟ್ಟಿವುದಿಲ್ಲ, ಹಿಂದೆಯೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ.

ಬಾಪುಗೌಡರು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿ:

ಭೀಮರೆಡ್ಡಿ ಭೃತ್ಯೆಡ್ಡಿ

ಬಾಪುಗೌಡ ಬಂಳ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯಿಂದ ಜನರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗ ಸ್ವಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಜನರಿಗೆ ಅನೇಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸದುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಾಹಿತಿ ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾರದೆ ಒಡವರ ಹಣವನ್ನು ಬಡವರಿಗಾಗಿ ಇರುವ ಸರಕಾರದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷಾಗಿ ಎಂದೂ ಒಳಗಿಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲ. ಅವರಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯ ಗುಣವಿತ್ತು. ಹಣಕಾಗಿ ಕೈಚಾಚಿದವರಲ್ಲ. ಜನತೆಯ ಮನೆಬಾಗಿಲು ತನಕ ಮೋಗಿ ಸಮಾಯ, ಸಹಕಾರ ನೀಡಿ ಬಿರುವಂತಹ ವಿಚೇಷಣೆ ಅವರಲ್ಲಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ಬಾಪುಗೌಡರು ಒಟ್ಟು ಉತ್ತಮ ನಾಯಕನಾಗಿ, ಜನಸ್ತ್ರೀಯ ಧರೀಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಕಾರಣವಾಯ್ತು.

ಬಾಪುಗೌಡರ ಗುಣ ಯಾರಿಗೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ:

ಮಲ್ಲಿಷ್ಟ ಚೌಡಗೌಡ ಸಗರ ಶಾತಂತ, ಪ್ರೋಥರ

ಸಗರದಲ್ಲಿ ಬಾಪುಗೌಡರ ಕಟ್ಟು ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಂದರೆ ಮಲ್ಲಿಗೌಡ, ಮಹಾಂತಪ್ಪ ಒಮ್ಮೆ ಗೊಪತಿರಾಯ ಕುಲಕರ್ಮಣ ಮತ್ತು ನಾನು (ಮಲ್ಲಿಷ್ಟ ಚೌಡಗುಂಡ). ನಷ್ಟನ್ನು

ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದವರೆಲ್ಲ ತೀರಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಗರದ ಅಚ್ಚಿಪ್ಪಗೌಡರ ಹಿರಿತನದಲ್ಲಿ ರಾಜವೆಂಕಟಪ್ಪ ನಾಯಕರ ಜೋತೆಗೂಡಿ ಹೈದರಾಬಾದ ವಿಮೋಚನಗಾಗಿ ಓಡಾಡುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಪುಗೌಡರೇನು ಪರಿಚಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕ್ಷಾಂಪುಗಳಿದ್ದು. ಅವರು ಒಂದು ಕಡೆ, ನಾವು ಒಂದು ಕಡೆ ಆಗಿದ್ದೇವೆ. ಇದೆಲ್ಲ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಬಾಪುಗೌಡರ ಪರಿಚಯ ಬಂತು.

ನಾವು ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಅತ್ಯೈಯರಾಗಿಯೆ ಉಳಿದೆವೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ವಿಶೇಷ ಗುಣವಿತ್ತು. ಭಾರಿ ಶೂರ, ಶಾಣ್ಯ ಮತ್ತು ಹರಾಡಿ. ಹಿಡಿದ್ದು ಬಿಡುವ ಸ್ವಭಾವದೂರು. ಅವರಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಅವರ ಎಲ್ಲ ಚುನಾವಣಿಗಳು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಮಾಡಿದೆವೆ. ಬಾಪುಗೌಡರು ಎಲ್ಲರ ಪ್ರೀತಿ, ಸಹಕಾರದಿಂದ ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಹಳಪ್ಪು ಬೆಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಸಗರ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೆಲಸಗಳಾಡೆವೆ.

ರಸ್ತೆ, ಹೈಸ್ಕ್ವೂಲ್ ಪ್ರಾರಂಭ, ಹೇತುರಿಗೆ ಬಹಳ ತ್ವರ್ತ ಇತ್ತು. ಅವರಿಗೆ ಸೌರರದಿಂದ ಕ್ಯೇಮಗ್ಗಳನ್ನು ಕೊಡಿಸಿ ಅವರ ಬದುಕನ್ನು ಹಸನಗೋಳಿಸಿದರು. ದವಾಖಾನೆ, ವಿದ್ಯುತ್ ಮುಂತಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಗರ ಗ್ರಾಮದ ಬೃಹತ್ತಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಸಹಾಯಕರಾದರು. ಬಾಪುಗೌಡರು ಏನೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದರೂ ಅದನ್ನು ನಿಸ್ಸಾಧ್ಯದಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಏನಿಸ: ಅದರಲ್ಲಿಯಾವ ಸ್ವಾಧ್ಯಪೂ ಅಡಿಗಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ಗಡಸುತನ ಮತ್ತು ಧೈರ್ಯ ಅವರಲ್ಲಿತ್ತು. ಬಡವರೆಂದರೆ ಪಂಚಪ್ರಾಣ, ಒಟ್ಟುರೆ ಬಾಪುಗೌಡರಂತಹ ಗುಣ ಯಾರಿಗೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಬಾಪುಗೌಡರು ವೈರಿಗಳನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು:

ಚನ್ನೆಬಿಸಪ್ಪಗೌಡ, ರಸ್ತಾಪೂರ

ಬಾಪುಗೌಡರ ಸ್ವಭಾವ ಬಹಳ ಮೆಚ್ಚುವಂಥದ್ದು. ಅವರ ಹಿಂಬಾಲಕರಿಗೆ, ಅತ್ಯೈಯರಿಗೆ, ಸಂಬಂಧಿಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆಂದು ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಹೋದಾಗ ಅಪ್ಪು ಬೇಗ ಹಸ್ತಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅವರಿಗೆ ಆಗದವರು, ಅವರ ವಿರುದ್ಧ ಚುನಾವಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದವರು ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಬಂದರೆ ಬಹಳ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸುವ ಸ್ವಭಾವ ಅವರದಿತ್ತು. ಅವರಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪಾಸಿಯಿಂದ ಅಧಿಕಾರಿಯರಿಗೆ ಯಾರೆ ಹೋಗಿಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗೌರವ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ‘ರಸ್ತಾಪೂರ’ ಎಂದರೆ ನನ್ನ ತವರು ಮನೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಏಕೆಂದರೆ ನಮೂರಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿ, ಮತ, ಪಂಗಡದವರಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಗೌಡರನ್ನು ನಂಬಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಬಾಪುಗೌಡರಿಧರೆ 'ಶಹಾಪುರ' ಜಿಲ್ಲೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು: ಮಲ್ಲೇಶಪ್ಪ ವಿವೃಧಿ

ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಬಾಪುಗೌಡರದು ವೈಮನಸ್ಸು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೆ ಪಕ್ಷದವರು ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಹೋದರು ಅವರ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನನಗೂ ಅವರಿಗೂ 'issue Based difference' ಇತ್ತು. ವೈದ್ಯಬಾದ ಕನಾಟಕದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ಅಪಾರವಾದ ಕಾಳಜಿ, ಕಳಕಳಿ ಇತ್ತು. ಈ ಭಾಗವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಅವರು ಸದಾ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಲಿ ಈ ಭಾಗದ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದಾಗ ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಜಾಳವಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅವರು ಶಾಸಕರಾಗಿ, ಸಚಿವರಾಗಿ ಮತ್ತು ಗೃಹನಿರ್ಮಾಣ ಮಂಡಳಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದಾಗ ಈ ಭಾಗದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ನೀಡಿದರು. ಅವರು ಇಂದು ಜೀವಂತವಾಗಿದ್ದರೆ 'ಶಹಾಪುರ' ಜಿಲ್ಲೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರ ಹತ್ತಿರ 'ಕಪಟ' ಇರಲಿಲ್ಲ. ವೈದ್ಯಯದಿಂದ 'clear' ಇದ್ದರು. ಎಲ್ಲ ಪಾಟ್ ಜನ ಬಾಪುಗೌಡರನ್ನು ಲೈಕ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ನನಗೂ ಅವರಿಗೂ 20 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ವ್ಯಾತ್ಯಾಸಗಳಿದ್ದವು. ನಾನು ಗುಲ್ಬಗಾರ ಜನತಾ ಪಕ್ಷದ ಅಧ್ಯಕ್ಷವಾದ ಮೇಲೆ ಬಾಪುಗೌಡ 'ಸ್ವಾಚ್ಚ್ಯಾಮ್' ಮಾಡಲು ಬಯಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಬ್ಬಿ. ಜನತಾ ಪಕ್ಷದ ಕುಚೀರಿ (ಗುಲ್ಬಗಾರ)ಗೆ ಬಾಪುಗೌಡರ ಹೆಸರಿಡಲು ಅವರಿಂದ ರಾಜಕೀಯ ಲಾಭ ಪಡೆದವರೆ ಸಮ್ಮತಿ ಸೂಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಬಾಪುಗೌಡರ ಹೆಸರು ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಡಾಮರವಾಗಿ ಉಳಿಯಬೇಕು ಎಂದು ನಾಡೇ ತೀರ್ಮಾನ ತೋಡುಕೊಂಡು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ J.H. Patel ರಿಂದ ಉಂಟಾಗಿಸಿದೆ.

ಕೃಷ್ಣಾ ಮೇಲ್ಮೈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅರಂಭಿಸಲು ಅವರು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನ ಸ್ವರ್ಣಾರ್ಥ. ಅಂತಹ ನಾಯಕರು ವೈದ್ಯಬಾದ ಕನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆಯೂ ಸಿಗುವುದು ವಿರಳ. ಈ ಅವರೂವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಾಳ್ಳಿ ನಾಯಕನ ವಿಚಾರಗಳು ಇಂದಿನ ರಾಜಕಾರಣಗಳು ಅನುಸರಿಸಿ ವೈದ್ಯಬಾದ ಕನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ದುಡಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಅಪರೂಪದ ರಾಜಕೀಯ ಮುಶ್ಕೆದಿ:

ಚಿ.ಡಿ.ಆರ್. ಸಿಂಧು

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪರಯೊಬ್ಬ ಅಪರೂಪದ ರಾಜಕೀಯ ಮುಶ್ಕೆದಿ. ತಾವೊಬ್ಬರೇ ನಾಯಕರಾಗಿ ಉಳಿಯದೇ ಹಲವಾರು ಜನರನ್ನ ಶ್ರೀಯಾಶೀಲ ನಾಯಕರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಇದು ನಾನು ಅವರಲ್ಲಿ ಕಂಡ ವಿಶೇಷ ಗುಣ.

ಭೃಷ್ಣುಚೂರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ದೂರ ಉಳಿದು ನೀತಿಪಂತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದರು. ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಹತ್ತಿರದ ನಿಕಟವರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಸದಾ ಪ್ರಗತಿ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಚಿಂತನೆಗಳೇ ಇದ್ದವು. ಹೀಗಾಗಿ ಕಲ್ಲುಗ್ರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಹಾಪುರದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ಲಿಂಡೆ ಯೋಜನೆ ಸ್ಥಾಪನೆಯು ಪ್ರಮುಖ ರೂಪಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಹತ್ತಾರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳು, ಕಲ್ಲುಗ್ರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಆಗಿವೆ. ಶಾಸಕರಾಗಿ, ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ, ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಂಡಳಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸ ತುಂಬಾ ಶಾಖಾನೀರ್ಯವಾದುದಾಗಿದೆ. ಇಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡರ ವಿಚಾರಗಳು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಕನಾಂಟಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಜನಪರ ಹೋರಾಟಗಾರ:

ವೈಜ್ಞಾಫ ಪಾಟೀಲ್

ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪರರು ರಾಜಕೀಯ ರಂಗದಲ್ಲಿಯೇ ಅಪರೂಪದ ವ್ಯಕ್ತಿ. ವೈಜ್ಞಾಬಿಕ ಕನಾಂಟಕ ಪ್ರದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಸದಾ ಕಾಳಜೆ ಅವರಲ್ಲಿತ್ತು. ಈ ಭಾಗವು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಆಲಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಹಿನ್ನಡೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಈ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಬಾಪುಗೌಡರು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಸದಾ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿಲ್ಲ.

ಬಾಪುಗೌಡರ ಆಕಾಶೀಕ ಮರಣವು ಈ ಪ್ರದೇಶ ಒಬ್ಬ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪರ ಹೋರಾಟಗಾರರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿತೆನ್ನಬಹುದು. ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಇಂದು ಸಮ್ಮಾಂದಿಗಿಲ್ಲ. ಅದರ ವಿಚಾರಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ನಾವು ವೈಜ್ಞಾಬಿಕ ಕನಾಂಟಕ ಪ್ರದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ದುಡಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಜನಪರ ಹೋರಾಟಗಾರ, ರಾಜಕೀಯ ಮುಶ್ಕೆದಿ ಅಗಿಂದ ಸ್ವಾಮಿತ್ವ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಾನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಬಡವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ ಮಹಾನುಭಾವ:

ಡೇವಿಡ್ ಸಿಮೆಯೋನ್

ಸ್ನೇಹಚೀವಿ, ನಂಬಿಗಸ್ಥರು ಹಾಗೂ ಹೋರಾಟಗಾರರಾದ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರರು ವಿವಿಧ ಜಾತಿ-ಧರ್ಮಗಳ ಜನರನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಬಡವರನ್ನು ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಕಂಡು ಅವರ ಕಷ್ಟ ಕಾಪ್ರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ ಮಹಾನುಭಾವರು.

ನಾನು ಗಮನಿಸಿದಂತೆ 1983-1988 ರವರೆಗಿದ್ದ ಜನತಾ ಪಕ್ಷ ಜನತಾ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ದೂರದೃಷ್ಟಿಯ ಕಲ್ಪಗ್ರಿಗ್ರಂಥ ಜಿಲ್ಲೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡುವ ನಾಯಕರಿರಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಇವರೊಬ್ಬರೆ ಸಮರ್ಪರಿದ್ದರು. ಅನ್ನತಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ರಾಜಕೀಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವರನ್ನು ಇವರು ಸಹಿಸುತ್ತಿರಲ್ಲಿಲ್ಲ. ನೇರ ನುಡಿಗಳಿಂದ ಖಂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಭಲವಾದಿ, ನಿಷ್ಪೂರವಾದಿ ಆದ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡರಲ್ಲಿದ್ದ ನಾಯಕತ್ವದ ಗುಣ, ದೂರದೃಷ್ಟಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿ ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕುರಿತ ಅವರ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಕಂಡು ನಾನು ಅವರ ಅನುಯಾಯಿಯಾದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದ ವಿದ್ಯಾವಂತ ಯುವಕರನ್ನು ಅವರ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಹಾಕಲು ಶ್ರಮಿಸಿದೆ. ಕಲ್ಪಗ್ರಿಗ್ರಂಥ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿವಿಧ ಕೋಮಿನ ಯುವ ಪೀಠಿಗಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಬೆಳೆಸಿದರು.

ನ್ನಾನ್ನು ಅವರು ಬಂಧಣ್ಣು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನ್ನಾನ್ನು ಬೆಳೆವಣಿಗೆ ಪ್ರೀರಣೆ ನೀಡಿದರು. ಆವರಂತಹ ಧೀಮಂತ ವ್ಯಕ್ತಿ ರಾಜಕೀಯ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವುದು ಅವರೂಪ. ಅವರು ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕಾಲ ಬದುಕಿದ್ದರೆ ಕಲ್ಪಗ್ರಿಗ್ರಂಥ ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕನಾಟಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ಅಕಾಲಿಕ ಮರಣದಿಂದ ಈ ಪ್ರದೇಶಪು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಚಿಂತಕನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿತು.

ನೀತಿ ಹಾಗೂ ಮೌಲ್ಯ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಬಹುದೊಡ್ಡ ವೃಕ್ಷ:

ಬಸವರಾಜ ಪಾಟೀಲ ಇಟಗಿ

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಶನಾಪುರರು ನಾ ಕಂಡ ಅವರೂಪದ ರಾಜಕಾರಣೆ, ಮುತ್ತಿದ್ದಿ ಜನಸಾಯಕರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ರಾಜಕೀಯ ಹೈತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಎತ್ತರಕ್ಕೆರಿದ್ದರೂ ಸಾಮಾನ್ಯರಂತೆ ಅವರಿದ್ದರು. ಅವರು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಸದಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕುರಿತ ಆಲೋಚನೆ, ಬಡವರ, ಹಿಂದುಳಿದವರ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತನೆ ಇತ್ತು.

ನೇರ ನುಡಿ-ನುಡಿ ಹಾಗೂ ಬದ್ದತೆಯಿಂದ ಅವರ ತಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನವನ್ನು ಕಳೆದರು. ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದವರನ್ನು, ಸಂಬಂಧಿಗಳನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ಚೆಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನಪ್ರಾ ಮಲ್ಲಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಅವಶಕ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಅವರ ಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿ ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಅವರದು ಸಿಟ್ಟಿನ ಸ್ವಭಾವ. ಯಾರಾದರೂ ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಕೆಲಸಕ್ಕೆಂದು ಹೋದಾಗ ಅವರು ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದರೆ ಅವರ ಕೆಲಸ ಅಯಿತು ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕಿತ್ತು. ಹೆಡ್ಡುಬಾದ ಕನಾಟಕದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಅವರು ಸಾಕಷ್ಟು ಶ್ರಮಿಸಿದರು. ಅವರ ಕೊಡುಗೆಯೇ ಕ್ಷಯಾನ ಮೇಲ್ಮೈ ಯೋಜನೆ ಎನ್ನುವರು. ನಾವಿರಾಯ ಜನ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಕೊಡಿಸಿ ಅವರ ಬಾಳಿಗೆ ಬೆಳಕಾದರು. ಹೀಗೆ ನೀತಿ ಹಾಗೂ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಬಹುದೊಡ್ಡ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅವರಾಗಿದ್ದರು.

ಬಾಪುಗೌಡರ ನಿಧನ ಈ ಭಾಗದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಮಾರಕ:

ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ ಕುಲಕರ್ಮಣ

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡ ದಶನಾಪುರರು ಏಕೊಳಣಿಕೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪರ ಚಿಂತನೆಯ ಮನೋಭಾವದ ಇವರು ಜನಸಾಮಾನ್ಯ ಕಷ್ಟ-ಸುಖಿಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಂದಿಸುವ ಜನನಾಯಕರಾಗಿದ್ದರು. ಯಾವ ಭಿನ್ನ ಚೇದ ಇರದ ‘ನಿರ್ಮಲ ಹೃದಯ’ ಅವರದು. ಜಾತಿ ರಾಜಕಾರಣ ಯಾಗದೆ ಬಹು ಜನಪ್ರಿಯರಾಗಿ ಎಲ್ಲರನ್ನು ತಮ್ಮವರೆಂದೆ ಅಷ್ಟಿಕೊಳ್ಳಿದ್ದರು.

ತಹಾಪುರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಕ್ಷಯಾನ ಮೇಲ್ಮೈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತೀಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನ ಅಷ್ಟಿವೆಲ್ಲ. ಈ ನಾಡಿನ ಜನರ ಸರ್ವತೋಮುಖಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಿದ ಬಾಪುಗೌಡರು ಶಾಸಕರಾಗಿ, ಸಚಿವರಾಗಿ, ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಂಡಳಿಯ ಚೇರಮನ್‌ರಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸಗಳು ಇನ್ನು ಜನತೆಯ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ದೂರವಾಗಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಅವರೂಪದ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡರ ನಿಧನವು ಈ ಭಾಗದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಮಾರಕವಾಯಿತು.

ಬಾಪುಗೌಡರ ಶಿಷ್ಟ ಎಂಬುದು ಅಭಿಮಾನದ ಸಂಗತಿ:

ಶಂಕರ್‌ನ್ನಾ ವಣಿಕ್‌ಕ್ಷಾಳ

ಬಾಪುಗೌಡ ದರ್ಕಸಾಪ್ತರರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ರ್ಯಾತರನ್ನು, ಬಡವರನ್ನು, ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿಯ ಜನರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಅವರದು. ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಪಣಾತೆ, ಮುಕ್ತಾದ್ವಿತೀನವ್ಯಳ್ಳ ಗೌಡರು ನಾಳಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಇಂದೇ ವಿಚಾರಿಸುವ ದೂರದ್ವಿಷಯ್ಯಳ್ಳ ಚಿಂತನೀಯಲು ಆಗಿದ್ದರು. ಬಿಂಬಾಪೆಗಳು ಆವರಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಲಂಬಾಳಿ ಭಾಷೆ, ಬುಡಬುಡಿಕೆರ ಭಾಷೆ, ಉದ್ದು, ಹಿಂದಿ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್, ಮರಾಠಿ, ತೆಲಗು ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆವರಿಗೆ ಅಪಾರ ಜಾಖ್ಯವಿತ್ತು.

ಹಣವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸದೆ, ಜನರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿದ ಜನಸಾಮಾಜಿಕ, ಜನಾನುರಾಗಿ ಅವರು. ಫಲಾವೇಕ್ಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ದುಡಿದ ಕಾರ್ಯಕರ್ಯೋಗಿ. ಅವರ ಆಕಾಲ ಮೃತ್ಯುವಿನಿಂದ ನನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಸನಗೊಳ್ಳದೆ ಕುಂರಿತಮಾಯಿತು. ಅವರು ಇನ್ನು ಬದುಕಿದ್ದರೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಥದಲ್ಲಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಮಹಾನ್ ನಾಯಕನ ಶಿಷ್ಟ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಅಭಿಮಾನದ ಸಂಗತಿಯನ್ನಿಸುವುದು.

ಬಾಪುಗೌಡರಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಆಲೋಚನೆಗಳಿದ್ದವು:

ಮಲ್ಲಣ್ಣ ಮದ್ದಿ

ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡರು ಶಾಸಕರಾಗಿದ್ದಾಗ ನಾನು ಪುರಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದೆ. ಈ ಹಿಂದೆ ಪುರಸಭೆ ಸಾಲದಲ್ಲಿತ್ತು. ಗೌಡರು ಅನೇಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರು. ಅಂದು ಹಾಕೊಂಡಿದ್ದ ಯೋಜನೆಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಕೆಲವೇಂದು ಕಾರ್ಯಗತವಾಗಿಲ್ಲ. ಶಾಪುರವನ್ನು ಸುಂದರವಾದ ಪಟ್ಟಣವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಾಪುಗೌಡರಿಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಆಸ್ತಿ ಇತ್ತು. I.U.D.P. (Integrated Urban Development Programme) ಯಿಂದ 80 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು, ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿಸಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಆನುಕೂಲ ಕಲ್ಪಿಸಿದರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆದ ಕೆಲಸಗಳಿಂದರೆ, ಪುರಸಭೆಯ ಸಂಕೇರಣ ಕಾರ್ಯ, ಪುರಸಭೆಯ ಬಿಲ್ಲಿಂಗ್, ಪಟ್ಟಣದ ತುಂಬಾ ಡ್ಯೂನೇಜು ಕೆಲಸಗಳು. ಕೆ.ಎ.ಬಿ. ಎದುರಿಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ನಿರ್ವಹಣೆಗಳು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದಜ್ಞ ಕುಲೇಜಿಗೆ '88' ಎಕರೆ ನಿರ್ವಹಣೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಕಂಪೌಂಡ್ ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೂ ಬಸ್

ಡಿಪ್ಲೋ ಕೆಲಸಗಳು. ಬಸ್‌ಸ್ನ್ಯಾಂಡ್ ಮತ್ತು ಬಸ್‌ಡಿಪ್ಲೋಗೋನ್‌ಸ್ನೇರ ಪುರಸಭೆಯಿಂದ ೪ ಎಕರೆ ಜಮಿನು ಕೊಡಲಾಗಿತ್ತು. ಅದರೆ ಬಸ್‌ಡಿಪ್ಲೋ ಮಾತ್ರ ಅಗಿ ಬಸ್‌ಸ್ನ್ಯಾಂಡ್ ಕಾರ್ಯ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿಯಿತು. ಬಾಪುಗೌಡರ ಹಿರಿತನದಲ್ಲಿ ಪುರಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯವಾತ್ಮಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕೆಲಸಗಳು ಮುಂದುವರೆದವು. ಹೀಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ‘ಉತ್ತಮ ಪುರಸಭೆ’ ಎಂದು ೧ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಬಹುಮಾನದ ಮನ್ಯಾನಿಗೆ ಪಾತ್ರವಾಯಿತು.

ಬಾಪುಗೌಡರು ಶಹಾಪುರದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ಯಾನವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಯೋಜನೆ ಇತ್ತು. ಪಟ್ಟಣದ ಹೊರಗಡೆ ‘ರಿಂಗ್ ರೋಡ್’ ಮಾಡುವ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲಿಂದ ಹರಿದು ಶಹಾಪುರ ಪಟ್ಟಣದ ಒಳಗೆ ಬರುವ ನೀರನ್ನು ತಡೆದು, ಸೈಮರ್ನಲ್ಲಿ ಕೆಡದಂತೆ ನೀರನ್ನು ಡ್ರೈಸ್‌ನೇಚರ್ ಮುಖಾಂತರ ಹೊರಗೆ ಕಳುಹಿಸುವ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಕಾರಣಾಂತರಗಳಿಂದ ಈ ‘ಮಾರು’ ಕಾರ್ಯಗಳು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಬಾಪುಗೌಡರ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಹಾಪುರ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆಲೋಚನೆಗಳಿಂದವು.

ಬಾಪುಗೌಡರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಿರಿದಾದ ನಾಯಕಕ್ಕೆದ ಗುಣ ಇತ್ತು. ಜನತಾ ಪಕ್ಷದ ಹಿರಿಯ ಸಾಲಿನ ಮುಖಿಂಡರಾಗಿದ್ದರು. ಸನ್ನಾಯ್ ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆಯವರಿಗೂ, ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ದೇವೇಗೌಡರಿಗೂ ಆಗಾಗ ‘ನೆಗಡಿ’ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಬಾಪುಗೌಡರೆ ‘ಪೈಷಧಕೊಟ್ಟು’ ಗುಣಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಏಕೆಂದರೆ ಬಾಪುಗೌಡರು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಬೇಕಾದ ಅತ್ಯೇಯ ಸೈಹಿತ್ಯಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಇನ್ನು ಕೆಲವು ದಿನಗಳೂ ಕಲ ಬದುಕಿದ್ದರೆ ಜನತಾದಳ ಇಬ್ಬಾಗುಂತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಭಿನ್ನಾಯ ಮಾಡುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಗೌಡರ ನಿಧನದ ನುಡಿ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ತುಂಬಲಾರದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಾಯಿತು. ಹೆಡ್ರಾಬಾದ ಕ್ರೊಟಕ್ಕೆ ಸಿಗಬೇಕಾದ ಪ್ರತಿಸಿದ್ಧಿವು ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಅವರು ನೇರಮುಡಿಯ ಸಮರ್ಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಸುಲಭವಾಗಿ ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಜಾಣ್ಯ ಅವರಲ್ಲಿತ್ತು.

ಅಡವಿಚಂಚರಂತಿದ್ದ ಜನರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಯತ್ನಿಸಿದರು:

ಹಣಮಂತರಾಯ ದೊರೆ, ವಸದುಗ್ರಾಮ

ಶಹಾಪುರ ತಲ್ಲಿಕೆನಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ಗ್ರಾಮ (ವಸದುಗ್ರಾಮ) ನಮ್ಮೆಡು. ಇಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ ೯೦ರಷ್ಟು ಜನ ಅವಿದ್ಯಾವಂತರು. ಹಾಗು ೬೦ರಷ್ಟು ಜನ ಕೂಲಿಕಾರರು. ಬಾಪುಗೌಡರು TDB ಚೇರಮನ್ ರಾದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಾರ್ಥನಾಲೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವಸತಿ ನಿಲಯ ಆರಂಭಿಸಿ, ಅಡವಿ ಚಂಚರಂತೆ ಇದ್ದ ನಮ್ಮ

ಜನರನ್ನು ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತರಲು, ಸಮಾಜದ ಜನರ ಸಂಗದ ಬೆರೆತು ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಮೊದಲು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವ ಹೊಣ್ಟರು. ಈ ಭಾಗಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯಾದಾನ ಮಾಡಿದ ಮೊದಲನೆ ಗುರು ಎಂದರೆ ಬಾಪುಗೌಡರು.

ವನದುರ್ಗಕ್ಕೆ ರಸ್ತೆ, ಸರಕಾರಿ ಅಸ್ತ್ರೀ, ಪಶು ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯ, ಪ್ರೋಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್, ಇನ್ನಿತರ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಅವರ ಶ್ರಮ ಸ್ವರಣೀಯ. ಅವರು ಈ ಭಾಗದ ಜನನಾಯಕರು, ಅವರು ನನಗೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತು, “ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಯಾರೆ ಆಗಲಿ ತಮಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದು ಇಂದಿಗೂ ನನ್ನ ಕೆವಿಯಲ್ಲಿ ಗುಂಟೂ ಗುಟ್ಟಿದೆ. ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನಮಗೆ ಇನ್ನು ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈಗಲು ನಾವು ಅವರು ನಡೆದ ದಾರಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ”

ಬಾಪುಗೌಡರು ನಿಸ್ವಾಧನ ರಾಜಕಾರಣಿ:

ಒಸವರಾಜ ಹೇರುಂಡಿ

ಹೃದ್ರಾಬಾದ ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇ ಏಕೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಾಪುಗೌಡರಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿ ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವುದು ವಿರಳ. ಅವರಿಗೆ ಈ ಭಾಗದ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾಳಜಿ, ಕಳಕಳಿ ಇತ್ತು. ಅವರ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಸದಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪರ ಬಿಂತನಿಗಳು ಇದ್ದವು. ಯಾವುದಾದರೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕೆಲಸವನ್ನು ಇಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡೆ ಬರುತ್ತೇನೆಂಬ ದ್ವೇರ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೂ ಹಾಗೇಯೇ ಇತ್ತು. ನಮ್ಮ ತಂಡ ಮತ್ತು ಅನ್ನಾ ವಿಶ್ವನಾಥರಿಗೂ ಬಾಪುಗೌಡರಿಗೂ ಆತ್ಮೀಯ, ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧಗಳಿದ್ದವು.

ನನಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಜೀವನದಿಂದಲೂ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿ. ಬಾಪುಗೌಡರ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ವಿಶೇಷ ಗೌರವ ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯರಿಂದಲೂ ಒಂದಿದೆ. ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ದುಡಿಯಬೇಕು ಎಂಬ ಹುಮುಸ್ಸು ನನ್ನಲ್ಲಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಬಾಪುಗೌಡರ ರಾಜಕೀಯ ಕಾರ್ಯವೈಲಿರಿ ನೋಡುತ್ತಾ ಬಂದ ನನಗೆ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದನೆಂದರೆ, ಬಾಪುಗೌಡರು ಸ್ವಾಧನಕ್ಕೂ ರಾಜಕಾರಣ ಮಾಡಿದವರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ರಾಜಕೀಯದಿಂದ ಹಣ ಗಳಿಸಬೇಕೆಂಬ ವ್ಯಾಮೋಹವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಅಂತಹ ಶುದ್ಧ ಹಸ್ತ ಮತ್ತು ಮನೋಭಾವದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅಭಿಮಾನಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವುದೊಂದು ಅಭಿಮಾನದ ಸಂಗತಿ ಎನ್ನಿತು. ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ

ಒಡಾಡಿದರೆ ಬಾಪುಗೊಡರು ನಮಗೇನಾದರು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಅಥವಾ ರಾಜಕಾರಣದಿಂದ ನಾನೇನಾದರೂ ಲಾಭ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಸ್ವಾಧ್ಯ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ನಾನು ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರವೇಶಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಹಣವಿಲ್ಲದ ‘ಚುನಾವಣೆ’ ಬಾಪುಗೊಡರದು:

ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹೊಸಮನಿ

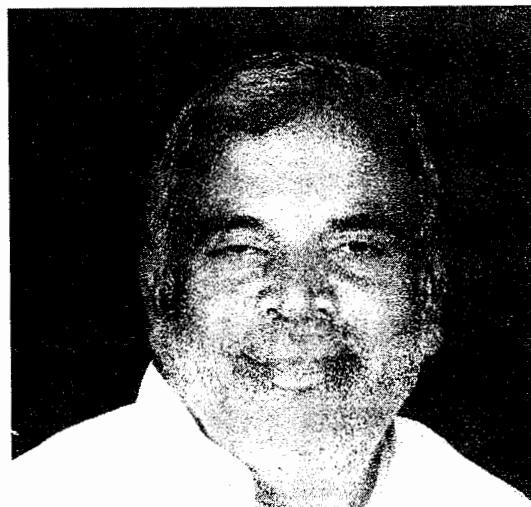
ಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೊಡ ದರ್ಶನಾಪುರರು ನಿಧನರಾದ ಮೇಲೆ ಕೆಲವರು ಮತ್ತೊಂದು ಪಕ್ಷವನ್ನು ಸೇರಿ ತಮ್ಮ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆದರು. ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಣ್ಣ ಮಡ್ಡಿಯವರ ನೇತ್ಯಕ್ಕೆದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಜನ ಜನತಾದಳದಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದೆವು. ನಾನು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷದವನಿದ್ದಾಗಿನಿಂದಲೂ ಬಾಪುಗೊಡರ ಜೊತೆ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದೆ.

1983ರ ವಿಧಾನ ಸಫರಿಯ ಚುನಾವಣೆಯಿಂದ ನಾನು ಅವರೊಂದಿಗೆ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಬೆರೆತೆ. ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸವಿರಲಿ ಒಂದು ಘೋನ್ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕು ಅದಕ್ಕೆ ಬಾಪುಗೊಡರು ಸ್ವಂದಿಸಿ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಶಿಳೆ ಮತ್ತು ನಾನು ಆನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಿದ್ದೇವು. ಅವರು ನಮನ್ನು ಒಹಳಷ್ಟು ಶ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹಣದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇದ್ದಿಲ್ಲ ಜನರಿಂದ ಏನೂ ಬಯಸದೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರ ಚುನಾವಣೆ ಖಚಿತಲ್ಲದೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಣ್ಣ ಮಡ್ಡಿಯವರು ಮತ್ತು ನಾವು ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಮಂಡಾಳು ಚುಡುವಾದಿಂದ ಚುನಾವಣೆ ಮುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವು. ಆಗ ಹಣದ ತೊಂದರೆ ಇತ್ತು. ಈಗ ಚುನಾವಣೆ ಅಂದ್ರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಬಾರಾನಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆ.

ಅವರಿನ್ನೂ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಶಹಾಪುರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ನಿಧನರಾದ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು ವರ್ಷ ನಮಗೆ ತ್ರಾಸ್ ಅಯ್ಯು. ಏಕೆಂದರೆ ನಮಗ್ಗೂರೂ ನಾಯಕರಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಪುತ್ರ ಶರಣಬಿಸಪ್ಪಗೊಡ ಒಂದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಕೊರತೆ ನಿರಾರಣೆಯಾಯಿತು. ಬಾಪುಗೊಡರಿಂದ ಶಹಾಪುರಕ್ಕೆ ಕೆಟ್ಟಿದ್ದೇನು ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರೂ 1985ರ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಸೋತರು. ಕಾರಣ ಶಹಾಪುರದ ಜನ ಒದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಬಯಸಿದರು. ಬಾಪುಗೊಡ ದರ್ಶನಾಪುರರು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯ ಗುಣವಳ್ಳಿ ಅವರೂಪದ ನಾಯಕರಾಗಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ಪ್ರಶಂಸೆಯ ಮಾತ್ರಲ್ಲ.

ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಸಂಸದೀಯ ಪಟ್ಟಗಳ ಪುಸ್ತಕ ಮಾಲಿಕೆ

ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ಪುಸ್ತಕಗಳು

ಕ್ರ.ನಂ.	ಪುಸ್ತಕದ ಹೆಸರು	ಲೇಖಕರ ಹೆಸರು	ದರ
1.	ಕೆ. ಹನುಮಂತಯ್ಯ	ಪೆತ್ತು ಎನ್.ಬಿ. ಪಂಗಣ್ಯಯ್ಯ ಹಾಗೂ ಇತರರು	20.00
2.	ಎಸ್. ನಿಜಲೀಂಗಪ್ಪ	ಡಾ. ಸಂದೀಪ್ ಶಾಸ್ತ್ರಿ	15.00
3.	ಶಾಂತವೇರಿ ಗೋಪಾಲ ಗೌಡ	ಪೆತ್ತು ಎನ್.ಬಿ. ಪಂಗಣ್ಯಯ್ಯ	15.00
4.	ವೈಕುಂಠ ಬಾಳಿಗಾ	ಡಾ. ಪಿ. ಜೀವನ್ ಕುಮಾರ್	20.00
5.	ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್	ಡಾ. ಎಸ್.ಹೆಚ್. ಕವಂಚೆ ಹಾಗೂ ಇತರರು	20.00
6.	ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪ	ಡಾ. ಎಸ್.ಹೆಚ್. ಕವಂಚೆ ಹಾಗೂ ಇತರರು	15.00
7.	ಜಿ.ವಿ. ಹೆಚ್.ಕೆ.ರಿ	ಡಾ. ಆರ್.ಎಂ.ಎಲ್. ಪಾಟೀಲ್	15.00
8.	ಕೆ.ಎಸ್. ನಾಗರತ್ನಮ್ಮೆ	ಪೆತ್ತು ಎನ್.ಬಿ. ಪಂಗಣ್ಯಯ್ಯ ಹಾಗೂ ಇತರರು	15.00
9.	ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸು	ಜಿ.ಎಸ್. ಸದಾನಂದ	15.00
10.	ಕೆ.ಟಿ. ಭಾವ್ಯಂ	ಡಾ. ವಿಘ್ನೇಶ್ ಎನ್. ಭಟ್	15.00
11.	ಕೆ. ಮಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ	ಜಿ. ದಾಸ್ತಿಣಾ ಮೂತ್ರಿ	15.00
12.	ಟಿ. ಸಿದ್ದಲೀಂಗಯ್ಯ	ಜಿ. ದಾಸ್ತಿಣಾ ಮೂತ್ರಿ	20.00
13.	ಜಗತ್ಕೂರು ಇಮಾಂ	ಜಿ.ಎಸ್. ಸದಾನಂದ	15.00
14.	ಕೆ.ಸಿ. ರಂಡ್ರಿ	ಸಂಧ್ಯಾರಂಡ್ರಿ	20.00
15.	ಬಿ.ವಿ. ಕಕ್ಷಿಲ್ಲಾಯ	ಎಂ.ಕೆ. ಭಂಡಿ	20.00

16.	ಹೆಚ್.ಎಂ. ಜೆನ್ಸೆಬಿಸಪ್ಪ	ಹೆತ್ರಾ ಬಿ.ನ್ಯೋ. ಚೆಂಡ್ರಯ್ಯ	20.00
17.	ಬಿ. ರಾಚಯ್ಯ	ನಂಜಯ್ಯ ಹೊಂಗನೂರ್	20.00
18.	ಎಂ. ನಾಗಪ್ಪ	ಡಾ॥ ಎಂ.ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ್	15.00
19.	ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲರಾಧ್ಯ	ಡಾ॥ ಹೆಚ್.ಎಂ. ಪಂಚಾಕ್ಷರಯ್ಯ	15.00
20.	ಗಂಗಾಧರ್ ನವೋತ್ತಿ	ಡಾ॥ ಕವಂಟೆ ಹಾಗೂ ಇತರರು	15.00
21.	ಬಿ.ಡಿ. ಜತ್ತಿ	ಕೃಷ್ಣ ಕೊಲ್ಲಾರ ಕುಲಕುಣಿ	15.00
22.	ಆರ್. ಗುಂಡಾರಾವ್	ಕೃಷ್ಣರದ್ದೆ ತೋಟ	20.00
23.	ಕೆ.ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ್	ಎಂ.ಕೆ. ಭಂಡಿ	15.00
24.	ಅರ್ಜೇಜ್. ಸೇಲ್	ಹೆಚ್.ಕೆ. ಬಾಲಸೂರಿ	15.00
25.	ಸಿ.ಎಂ. ಆಮುಗಂ	ಹೆಚ್.ಕೆ. ಬಾಲಸೂರಿ	15.00
26.	ಜೆ.ಹೆಚ್. ಪಟ್ಟೇಲ್	ಶೇಷಪಂಡಿತ	30.00
27.	ಬಿ.ಎಲ್. ಸುಖಿಮ್ಮು	ಡಾ॥ ಡಿ.ಎಸ್. ಜಯಪ್ಪಾಡ	15.00
28.	ಟಿ.ಆರ್. ಶಾಮಣ್ಣ	ಎಲ್.ಎನ್. ಮುಕುಂದರಾಜ್	20.00
29.	ಎಸ್.ಡಿ. ಗಾಂವಕರ್	ಮೋಹನ್ ವಣೇಕರ್	20.00
30.	ಎಂ.ಪಿ.ಎಲ್. ಶಾಸ್ತ್ರಿ	ಉಪಾ ಹಾರೋಗಡ್ನಾಯಕ್	20.00
31.	ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ	ಕೂಡ್ಲಿಗೆರೆ ಮಲ್ಲಿಕಾಜುನ	30.00
32.	ಕಾಗೋಡು ಚಳವಳಿ	ಕೂಡ್ಲಿಗೆರೆ ಮಲ್ಲಿಕಾಜುನ	15.00
33.	ಕೆ.ಡಿ. ಶಂಕರ್ಗಾಡ	ಜಗದೀಶ ಕೊಪ್ಪ	20.00
34.	ಟಿ.ಎನ್. ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿ	ಕೆ.ಜೆ. ಸುರೇಶ್	25.00
35.	ಎಸ್.ಆರ್. ಕಂತಿ	ಮನು ಬಳಿಗಾರ್	30.00
36.	ಎಸ್.ಸಿ. ಮಲ್ಲಯ್ಯ	ಡಾ॥ ಟಿ.ಸಿ. ಮೂರ್ಖೆಮು	20.00
37.	ಅಭ್ಯಲ್. ನೆಡೆಚೋಸಾಬ್	ಮನು ಬಳಿಗಾರ್	30.00
38.	ಪಿ.ಎಂ. ನಾಡಗೌಡ	ಗಂಗಾಧರಯ್ಯ ಹಿರೇಮತ	30.00

39.	ಕೆ. ಪಚ್ಚಭಿರಾಮನ್	ಸಂಜಯ್ ದೊರೆ	20.00
40.	ಎಂ.ಎಸ್.ಕೃಷ್ಣ್‌ನ್	ಹೆಚ್.ಕೆ. ಬಾಲಸೂರಿ	20.00
41.	ಎಂ.ವಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ	ಜೆ.ಜಿ. ನಾಗರಾಜ್	15.00

ಭಾಷಾಂತರ ಮಸ್ತಕಗಳು

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಮಸ್ತಕದ ಹೆಸರು	ಲೇಖಕರ ಹೆಸರು	ದರ
1.	ಡಾ॥ ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಧ್ಕರ್	ಭಾಷಾಂತರ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ	20.00
2.	ಡಾ॥ ರಾಂ ಮನೋಹರ ಲೇಖಿಯಾ	ಭಾಷಾಂತರ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ	15.00
3.	ದಿ.ಕೆ. ಕೃಷ್ಣಮೇನ್ನ್	ರಾಜ್ಯ ಭಾಷಾ ಅಯ್ಲೋದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು	20.00
4.	ಡಾ॥ ಶ್ರೀಂಪ್ರಸಾದ್ ಮುಖಿಜ್	ಭಾಷಾಂತರ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ	20.00
5.	ಶೇಕ್ ಮಹಮದ್ ಅಬ್ದುಲ್ಲಾ	ಭಾಷಾಂತರ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ	15.00
6.	ಡಾ॥ ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದ್	ಆರ್.ಕೆ. ಮಡುಗಿ	20.00
7.	ಭೂಪೇಶ್ ಗುಪ್ತ	ಆರ್.ಕೆ. ಮಡುಗಿ	20.00
8.	ಆನಂತರಾಯನಂ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್	ಭಾಷಾಂತರ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ	15.00
9.	ರಾಜಕುಮಾರಿ ಅಪ್ಪತ್ತಿಕೌರ್	ಕೆ.ಹೆಚ್. ಸಾಮಿತ್ರಿ	20.00
10.	ಡಾ॥ ಚಿಂತಾಮನ್ ಡಿ. ದೇಶಮುಖ್	ಚೇಳೂರು ಸುದರ್ಶನ್	20.00
11.	ಪನಂಪಿಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದ ಮೆನನ್	ಭಾಷಾಂತರ ನಿರ್ದೇಶಕನಾಲಯ	15.00
12.	ಜ್ಯೇ ಸುಖಿಲಾಲ್ ಹಾಥಿ	ಎಸ್. ಸುಮಿತ್ರ	15.00
13.	ಎಸ್.ಎಂ. ಜೋಷಿ	ಕೆ.ಹೆಚ್. ಸಾಮಿತ್ರಿ	15.00
14.	ಡಾ॥ ಲಂಕಾ ಸುಂದರಂ <small>TRANSLATION DICTIONARY HINDI TO TELUGU</small>	ಜಿವರಯ್	15.00

ಫೋನ್ ನಂ. (८१२४)

ದಾತಾ. २४ - ७ - ८६ ಗ್ರಿಂ. ೨೦೯ ನಾಲ್ಕಿನೇ

ರಾಯಚೋರು ಕಲ್ಲಿಯ ಮಾನ್ಯ ತಾಲ್ವೂಕಿನ ಚಿಲಡರಕ್ಕೆ ಗ್ರಾಮದ
ಶ್ರೀ ಗಂಗಾಧರಯ್ಯ ಹಿರೇಮರ ಚಿಕ್ಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಿನಿಂದಳೂ ಶ್ರಮದಿರಂ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪಡೆದು ಇಂದಿನ ಯುವ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಅನುಕರಣೆಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ.
ಸುಳ್ಳಂಗ್ರಹ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗದಿರಂದ ಎಂ.ವ.
ಮತ್ತು ಫಾರ್ಮೆಟ್ ಪದವಿ ಪಡೆದು 1996ರಿಂದ ಶಂಕಾಪುರ ಸರ್ಕಾರಿ
ಪ್ರಥಮ ಉದ್ಯೋಗ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಸೇವೆ
ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದು.

ತ್ವರಿತವಿಯಂದ ಲೇಖಿಕರಾದ ಹೀಗೆ ಮರಿಯು ‘ಮಹಾತ್ಮೆ’
‘ನುಡಿಸಂಪದ,’ ‘ಜನಾನುರಾಗಿ,’ ‘ಕಾರ್ಯಾಕರ್ಯೋಗಿಣಿ’
‘ಪಿ.ಎಂ.ನಾತ್ಕಾಗಿಡ’ ಮುಂತಾದ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.
ಇವರ ಜ್ಞಾನರಾಗಿ ಕೃತಿಗೆ ಗುಳ್ಳಂಗ್ರಹ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿರಂ
ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಹಾಗೂ ಚಿಕ್ಕದುಗಳ ಮುರುಫರಾಚೇಂದ್ರ
ಮರಿದ ಉಕ್ಕೆ ರತ್ನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಲಭಿಸಿದೆ.

ಈ ಮಟ್ಟಿದ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು
ಲೇಖಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ ಗುಳ್ಳಂಗ್ರಹ ಚಿಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ
ಪರಿಷತ್ತಾಗಳೊಂದು ಕಾರ್ಯಾದ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕ
ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮೈಕ್ಯನಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸರಳ
ಸಜ್ಜನಿಕೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವುಳ್ಳ ಇವರು ಕನ್ನಡಕ ವಿಭಾಗಿನ ಮೆಂತಳದ
ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಸಮಿತಿಯಂದ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ಪಿ.ಎಂ. ನಾಡಗಳೊಂದು ಕೃತಿ
ರಚನೆಯ ಮೊಲಕ ಓದುಗರ ಪ್ರಶಂಸನೆಗೆ ಪಾಠರಾಗಿದ್ದಾರೆ.